

2020

Metinės ataskaitos

- dėl 2020 finansinių metų ES biudžeto vykdymo ir
- dėl 2020 finansiniais metais iš 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondų (EPF) finansuojamos veiklos

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

EUROPOS AUDITO RŪMAI
12, rue Alcide de Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1

Užklauso: eca.europa.eu/lt/Pages/ContactForm.aspx

Interneto svetainė: eca.europa.eu

Tviteris: @EUAuditors

Daug papildomos informacijos apie Europos Sąjungą yra internete. Ji prieinama per portalą Europa (<http://europa.eu>).

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2021

PDF

ISBN 978-92-847-6260-6

ISSN 2600-1667

doi:10.2865/43776

QJ-AL-21-001-LT-N

Pagal SESV 287 straipsnio 1 ir 4 dalis, 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012, 258 straipsnį ir 2018 m. lapkričio 26 d. Tarybos reglamento (ES) 2018/1877 dėl 11-ajam Europos plėtros fondui taikomo finansinio reglamento, panaikinančio Reglamentą (ES) 2015/323, 43 straipsnį

Europos Sąjungos Audito Rūmai 2021 m. liepos 8 ir 15 d. posėdžiuose priėmė

2020 finansinių metų METINES ATASKAITAS

Ataskaitos kartu su institucijų atsakymais į Audito Rūmų pastabas buvo išsiųstos institucijoms, atsakingoms už biudžeto įvykdymo patvirtinimą, ir kitoms institucijoms.

Audito Rūmų nariai yra šie:

Klaus-Heiner LEHNE (Pirmininkas), Ladislav BALKO, Lazaros S. LAZAROU, Pietro RUSSO,
Baudilio TOMÉ MUGURUZA, Iliana IVANOVA, Alex BRENNINKMEIJER,
Nikolaos MILIONIS, Bettina JAKOBSEN, Samo JEREB, Jan GREGOR, Mihails KOZLOVS,
Rimantas ŠADŽIUS, Leo BRINCAT, Juhan PARTS, Ildikó GÁLL-PELCZ, Eva LINDSTRÖM,
Tony MURPHY, Hannu TAKKULA, Annemie TURTELBOOM, Viorel ȘTEFAN,
Ivana MALETIĆ, Francois-Roger CAZALA, Joëlle ELVINGER, Helga BERGER,
Marek OPIOLA

Turinys

Puslapis

Metinė 2020 finansinių metų ES biudžeto vykdymo ataskaita	7
Institucijų atsakymai dėl metinės 2020 finansinių metų ES biudžeto vykdymo ataskaitos	239
Metinė iš 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondų finansuojamos veiklos 2020 finansinių metų ataskaita	293
Europos Komisijos atsakymai dėl metinės iš 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondų finansuojamos veiklos 2020 finansinių metų ataskaitos	329

Metinė 2020 finansinių metų ES biudžeto vykdymo ataskaita

Turinys

	Puslapis
Bendrasis įvadas	7
1 skyrius Patikinimo pareiškimas ir patvirtinamoji informacija	10
2 skyrius Biudžeto ir finansų valdymas	54
3 skyrius Pajamos	86
4 skyrius Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti	110
5 skyrius Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda	131
6 skyrius Gamtos ištekliai	166
7 skyrius Saugumas ir pilietybė	187
8 skyrius Europos vaidmuo pasaulyje	204
9 skyrius Administravimas	225
Institucijų atsakymai	239

Bendrasis įvadas

0.1. Europos Audito Rūmai yra Europos Sąjungos (ES) institucija¹ ir ES finansų išorės auditorius². Vykdydami šiuos įgaliojimus, atliekame nepriklausomo visų ES piliečių finansinių interesų sergėtojo vaidmenį ir padedame gerinti ES finansų valdymą. Daugiau informacijos apie mūsų darbą galima rasti mūsų metinėse veiklos ataskaitose, mūsų specialiosiose ataskaitose, mūsų apžvalgų dokumentuose bei mūsų nuomonėse dėl naujų ar atnaujintų ES teisės aktų arba kitų sprendimų, turinčių poveikį finansų valdymui³.

0.2. Kiekvienais metais Europos Sąjungos Taryba ir Europos Parlamentas priima ES bendrąjį biudžetą. Mūsų metinė ataskaita, taip pat kitais produktais, jei tinkama, remiamasi atliekant *biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrą*, kai Parlamentas, Tarybai pateikus rekomendaciją, sprendžia, ar Europos Komisija tinkamai įvykdė savo su biudžetu susijusias pareigas. Savo metinę ataskaitą, ją paskelbus, siunčiame nacionaliniams valstybių narių parlamentams, Europos Parlamentui ir Tarybai.

0.3. Mūsų 2020 m. metinę ataskaitą vėl sudaro dvi atskiros dalys. Ši ataskaitos dalis susijusi su ES *konsoliduotų finansinių ataskaitų patikimumu ir operacijų teisėtumu tvarkingumu*. Kita dalis apima ataskaitą dėl ES biudžeto veiksmingumo 2020 m. pabaigoje⁴.

¹ Audito Rūmai, kaip institucija, buvo įsteigti Europos Sąjungos sutarties, taip pat žinomos kaip Maastrichto sutartis, 13 straipsniu (OL C 191, 1992 7 29, p. 1). Tačiau jie, kaip nauja už išorės audito funkciją atsakinga Bendrijos įstaiga, buvo pirmą kartą įsteigti Briuselio sutartimi 1977 m. (OL 359, 1977 12 31, p. 1).

² Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 285–287 straipsniai (OL L 326, 2012 10 26, p. 169).

³ Pateikta mūsų interneto svetainėje www.eca.europa.eu.

⁴ „Europos Audito Rūmų ataskaita „ES biudžeto veiksmingumas. Padėtis 2020 m. pabaigoje“.

0.4. Svarbiausias mūsų ataskaitos elementas yra *patikinimo pareiškimas* dėl ES konsoliduotų finansinių ataskaitų patikimumo bei operacijų teisėtumo ir tvarkingumo. Šis pareiškimas papildomas konkrečiais kiekvienos didelės ES veiklos srities įvertinimais.

0.5. Šios mūsų ataskaitos dalies struktūra yra tokia:

- 1 skyriuje pateikiamas patikinimo pareiškimas, mūsų atlikto finansinių ataskaitų patikimumo ir operacijų teisėtumo ir tvarkingumo audito rezultatų santrauka, įskaitant Komisijos tvarkingumo informaciją ir mūsų audito metodo santrauką;
- 2 skyriuje pateikiama mūsų biudžeto ir finansų valdymo analizė;
- 3 skyriuje pristatomi mūsų nustatyti faktai, susiję su ES pajamomis;
- su pagrindinėmis 2014–2020 m. *daugiametės finansinės programos (DFP)*⁵ išlaidų kategorijomis susijusiuose 4–9 skyriuose pateikti mūsų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo testavimo ir Komisijos *metinių veiklos ataskaitų*, jos vidaus kontrolės sistemų elementų ir kitų valdymo priemonių peržiūros rezultatai.

0.6. Kadangi atskirų finansinės būklės ataskaitų atskiroms DFP išlaidų kategorijoms nėra, kiekviename skyriuje pateiktos išvados nėra audito nuomonės. Šiuose skyriuose aprašomi kiekvienai DFP išlaidų kategorijai būdingi svarbūs klausimai.

0.7. Savo pastabas siekiame pristatyti aiškiai ir glaustai. Ne visada galime išvengti tik ES, jos politikos sritims ir biudžetui ar apskaitai ir auditui būdingų terminų. Savo svetainėje paskelbėme terminų žodynėlį pateikdami daugumos šių specifinių terminų paaiškinimus⁶. Žodynyje apibrėžti terminai pirmą kartą juos pavartojus kiekviename skyriuje pažymėti *kursyvu*.

⁵ Atskirai nepateikiame ataskaitos dėl 6 išlaidų kategorijos („Kompensacijos“) arba dėl išlaidų, kurių neapima DFP. Dėl 3 išlaidų kategorijos („Saugumas ir pilietybė“) ir 4 išlaidų kategorijos („Europos vaidmuo pasaulyje“), kurios atitinkamai pateiktos 7 ir 8 skyriuose, nepateikiame specialiojo vertinimo.

⁶ <https://www.eca.europa.eu/lt/Pages/DocItem.aspx?did=58667>

0.8. Kaip išorės auditorius, privalome pranešti apie audito metu nustatytus faktus ir padaryti būtinas išvadas, kad pateiktume nepriklausomą ir nešališką ES finansinių ataskaitų patikimumo ir operacijų teisėtumo ir tvarkingumo įvertinimą. Beveik visais atvejais dėl COVID-19 kelionių apribojimų negalėjome atlikti patikrų vietoje. Didžiąją mūsų darbo dalį sudarė dokumentų peržiūros ir nuotoliniu būdu vykdomi interviu su audituojamais subjektais. Nors neatliekant patikrų vietoje gali padidėti neaptikimo rizika, iš audituojamų subjektų gauti įrodymai leido mums užbaigti savo darbą ir padaryti išvadas.

0.9. Komisijos atsakymai į mūsų pastabas (ir, kai tinkama, kitų ES institucijų ir įstaigų atsakymai) pateikti šioje ataskaitoje.

1 skyrius

Patikinimo pareiškimas ir patvirtinamoji informacija

Turinys

	Dalis
Audito Rūmų patikinimo pareiškimas, teikiamas Europos Parlamentui ir Tarybai. Nepriklausomo auditoriaus ataskaita	I.–XXXIV.
Įvadas	1.1.–1.6.
Europos Audito Rūmų vaidmuo	1.1.–1.4.
ES išlaidos – svarbi priemonė siekiant politikos tikslų	1.5.–1.6.
Atliekant 2020 finansinių metų auditą nustatyti faktai	1.7.–1.43.
Finansinių ataskaitų patikimumas	1.7.–1.10.
Finansinės ataskaitos nebuvo paveiktos reikšmingų iškraipymų	1.7.–1.9.
Pagrindiniai audito dalykai, susiję su 2020 m. finansinės būklės ataskaitomis	1.10.
Operacijų tvarkingumas	1.11.–1.31.
Mūsų auditas apima finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų ir išlaidų operacijas	1.12.–1.16.
Klaidų vis dar pasitaiko tam tikrų rūšių išlaidose	1.17.
Taisyklių sudėtingumas ir tai, koku būdu yra išmokamos ES lėšos, turi poveikį klaidų rizikai	1.18.–1.31.
Komisijos tvarkingumo informacija	1.32.–1.43.
Komisijos klaidų lygio įvertis patenka į apatinę mūsų intervalo dalį	1.33.–1.34.
Išlieka klausimų dėl MVVA rengimo proceso ir jame pateikiamos informacijos apie tvarkingumą	1.35.–1.39.
Komisijos ataskaitos dėl finansinių pataisų ir susigrąžinimų yra sudėtingos ir ne visada aiškios	1.40.–1.43.
Apie įtariamo sukčiavimo atvejus pranešame OLAF	1.44.–1.50.
Išvados	1.51.–1.53.
Audito rezultatai	1.52.–1.53.
Priedai	
1.1 priedas. Audito metodas ir metodika	

Audito Rūmų patikinimo pareiškimas, teikiamas Europos Parlamentui ir Tarybai. Nepriklausomo auditoriaus ataskaita

Nuomonė

I. Mes auditavome:

- a) 2020 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų Europos Sąjungos *konsoliduotas finansines ataskaitas*, kurias sudaro konsoliduotos finansinės būklės ataskaitos¹ ir biudžeto vykdymo ataskaitos² ir kurias Komisija patvirtino 2021 m. birželio 30 d.;
- b) jose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, kaip to reikalaujama pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnį.

Finansinių ataskaitų patikimumas

Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo

II. Mūsų nuomone, 2020 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų Europos Sąjungos (ES) konsoliduotose finansinėse ataskaitose 2020 m. gruodžio 31 d. ES finansinė būklė ir tą dieną pasibaigusių finansinių metų jos operacijų rezultatai, pinigų srautai ir grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, laikantis Finansinio reglamento ir apskaitos taisyklių, pagrįstų tarptautiniu mastu pripažintais viešojo sektoriaus apskaitos standartais.

¹ Konsoliduotas finansinės būklės ataskaitas sudaro balansas, finansinių rezultatų ataskaita, pinigų srautų ataskaita, grynojo turto pokyčių ataskaita, svarbių apskaitos metodų santrauka ir kita aiškinamoji informacija (įskaitant segmentų informaciją).

² Biudžeto vykdymo ataskaitos taip pat apima aiškinamąją informaciją.

Finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumas ir tvarkingumas

Pajamos

Nuomonė dėl pajamų teisėtumo ir tvarkingumo

III. Mūsų nuomone, 2020 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinėse ataskaitose atspindimos pajamos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos.

Išlaidos

Neigiamą nuomonę dėl išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo

IV. Mūsų nuomone, atsižvelgiant į Neigiamos nuomonės dėl išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo pagrindę aprašytų dalykų svarbą, 2020 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų finansinėse ataskaitose patvirtintos išlaidos yra reikšmingai paveiktos klaidų.

Pagrindas pareikšti nuomonę

V. Auditą atlikome remdamiesi IFAC tarptautiniais audito standartais (TAS) bei etikos kodeksais ir INTOSAI tarptautiniais aukščiausųjų audito institucijų standartais (TAAIS). Mūsų pagal šiuos standartus ir kodeksus nustatytos pareigos plačiau apibūdintos mūsų ataskaitos skirsnyje „Auditoriaus atsakomybė“. Taip pat laikėmės nepriklausomumo reikalavimų ir atlikome savo etines pareigas pagal Tarptautinių buhalterijų etikos standartų valdybos Buhalterijų profesionalų etikos kodeksą. Esame įsitikinę, kad savo nuomonei pagrįsti surinkome pakankamą ir tinkamą audito įrodymų.

Neigiamos nuomonės dėl išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo pagrindas

VI. Mūsų bendras įvertintas 2020 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų finansinėse ataskaitose patvirtintų išlaidų klaidų lygis yra 2,7 %. Didelė šių išlaidų dalis – daugiau nei pusė – yra reikšmingai paveikta klaidų. Tai visų pirma susiję su kompensavimu grindžiamomis išlaidomis, kuriose įvertintas klaidų lygis yra 4,0 %. Daugiausia dėl dar labiau padidėjusių sanglaudos išlaidų tokios išlaidos 2020 m. padidėjo iki 87,2 milijardo eurų, o tai sudaro 59,0 % mūsų audito populiacijos³. Todėl mūsų nustatytų klaidų poveikis patvirtintoms metų išlaidoms yra reikšmingas ir linkęs plisti.

³ Daugiau informacijos pateikiame savo 2020 m. metinės ataskaitos **1.21–1.26** dalyse.

Pagrindiniai audito dalykai

Įvertinome pensijų ir kitų išmokų darbuotojams įsipareigojimą

VII. ES balansas apėmė pensijų ir kitų išmokų darbuotojams įsipareigojimą, kuris 2020 m. pabaigoje sudarė 116,0 milijardo eurų, t. y. daugiau nei trečdalį visų 2020 m. įsipareigojimų, kurie sudarė 313,5 milijardo eurų.

VIII. Didžioji pensijoms ir kitoms išmokoms darbuotojams skirtą įsipareigojimo dalis yra susijusi su Europos Sąjungos pareigūnų ir kitų tarnautojų pensijų sistema (EPPS), kuri sudaro 100,7 milijardo eurų. Į finansines ataskaitas įrašytas įsipareigojimas yra apskaičiuota dabartinė numatomų būsimų mokėjimų, kuriuos ES turės atlikti vykdydama savo pensijų įsipareigojimus, vertė.

IX. Išmokos pagal šią pensijų sistemą mokamos iš ES biudžeto. Kadangi ES nėra sukūrusi specialaus pensijų fondo, kurio lėšomis būtų dengiamos būsimų pensijų įsipareigojimų išlaidos, valstybės narės bendrai užtikrina išmokų mokėjimą, o pareigūnai padengia trečdalį sistemos finansavimo išlaidų. Eurostatas Komisijos apskaitos pareigūno vardu kasmet apskaičiuoja šį įsipareigojimą, remdamasis tokiais parametrais kaip ES pareigūnų amžius ir tikėtina gyvenimo trukmė, taip pat prielaidomis dėl būsimų ekonominių sąlygų. Šiuos parametrus ir prielaidas taip pat vertina Komisijos aktuariniai konsultantai.

X. Pensijų įsipareigojimas 2020 m. daugiausia padidėjo dėl sumažėjusios nominalios diskonto normos, kuriai įtakos turi sumažėjusios visuotinės palūkanų normos⁴. Tai pagrindinis veiksnys, dėl kurio pensijų įsipareigojimas nuo 2014 iki 2020 m. padidėjo 98 % – nuo 50,9 milijardo eurų iki 100,7 milijardo eurų⁵.

XI. Antra pensijoms ir kitoms išmokoms darbuotojams skirtą įsipareigojimo didžiausia dalis yra ES įvertintas įsipareigojimas, susijęs su bendrąja sveikatos draudimo sistema (JSIS); jis 2020 m. pabaigoje sudarė 12,9 milijardo eurų. Šis įsipareigojimas susijęs su ES darbuotojų sveikatos priežiūros išlaidomis, kurios turi būti padengtos laikotarpiais po veiklos vykdymo (atskaičiavus jų įnašus).

XII. Atlikdami auditą vertiname su šiomis sistemomis susijusias aktuarines prielaidas ir jomis remiantis padarytus įvertinimus. Savo vertinimą grindžiame nepriklausomų išorės aktuarinių ekspertų atliktu darbu. Tikriname skaičiavimuose naudojamus bazinius duomenis, aktuarinius parametrus ir įsipareigojimo skaičiavimą. Be to, tikriname įsipareigojimų pateikimą konsoliduotame balanse ir konsoliduotų finansinės būklės ataskaitų aiškinamosiose pastabose.

XIII. Darome išvadą, kad konsoliduotame balanse pateiktas bendro įsipareigojimo, susijusio su pensijomis ir kitomis išmokomis darbuotojams, įvertis pateiktas teisingai ir patikimai. Galiausiai, ir toliau vertinsime šio reikšmingo įsipareigojimo apskaičiavimą, įskaitant naudojamų duomenų patikimumą, ir taip prisidėsime prie Komisijos vykdomos nuolatinės jų stebėsenos.

Vertinome finansinėse ataskaitose pateiktus reikšmingus metų pabaigos įverčius

XIV. 2020 m. pabaigoje įvertintų paramos gavėjų patirtų, bet dar nepraneštų tinkamų finansuoti išlaidų vertė buvo 107,8 milijardo eurų (2019 m. pabaigoje: 105,7 milijardo eurų). Šios sumos į apskaitą įrašytos kaip sukauptos sąnaudos⁶.

XV. 2020 m. pabaigoje finansinėms priemonėms pagal pasidalijamojo valdymo principą ir pagalbos schemoms nepanaudota įvertinta suma, įrašyta į finansines ataskaitas, buvo 7,2 milijardo eurų (2019 m. pabaigoje: 6,9 milijardo eurų), balanse pateikta kaip „Kiti avansai valstybėms narėms“.

XVI. Siekdami įvertinti šiuos metų pabaigos įverčius, patikrinome Komisijos įdiegtą sistemą, pagal kurią atliekami finansinių metų atskyrimo skaičiavimai, kad įsitikintume jos tikslumu ir išsamumu generaliniuose direktoratuose, kuriuose atlikta dauguma mokėjimų. Sąskaitų faktūrų ir išankstinių mokėjimų imties audito metu patikrinome atitinkamus finansinių metų atskyrimo skaičiavimus, kad būtų išvengta klaidų sukauptose sumose rizikos. Prašėme Komisijos apskaitos tarnybų papildomai paaiškinti bendrą šių įverčių nustatymo metodiką.

XVII. Darome išvadą, kad bendros sukauptų sąnaudų ir kitų avansų valstybėms narėms sumos įvertis konsoliduotame balanse pateiktas teisingai.

Peržiūrėjome turto ir atitinkamų pajamų sumas (iš neprekybinių operacijų), kurios susidarė dėl Jungtinės Karalystės išstojimo proceso

XVIII. 2020 m. vasario 1 d. Jungtinė Karalystė (JK) nustojo būti ES valstybė narė. Abiem šalims sudarius susitarimą dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (toliau – Susitarimas dėl išstojimo), JK įsipareigojo vykdyti visus su naryste ES susijusius finansinius įsipareigojimus pagal ankstesnes daugiametes

⁴ 2020 m. ES metinės finansinės ataskaitos, 2.9 pastaba.

⁵ Atskleista 2014–2020 m. ES metinių finansinių ataskaitų 2.9 pastaboje.

⁶ Jos apima 64,4 milijardo eurų sukauptas sąnaudas balanso įsipareigojimų pusėje ir 43,4 milijardo eurų sukauptas sąnaudas balanso turto pusėje, kuriomis sumažinama išankstinio finansavimo vertė.

finansines programas. Pereinamuoju laikotarpiu, kuris baigėsi 2020 m. gruodžio 31 d., JK toliau mokėjo įnašus į ES biudžetą ir juo naudojosi, tarsi ji būtų valstybė narė.

XIX. Pereinamajam laikotarpiui pasibaigus, dėl tolesnių ES ir JK tarpusavio prievolių atsiranda tam tikrų ES įsipareigojimų ir gautinų sumų. Šios prievolės turi atsispindėti ES metinėse finansinėse ataskaitose. Komisija apskaičiavo, kad balanso sudarymo dieną Jungtinė Karalystė Europos Sąjungai buvo skolinga 49,6 milijardo eurų, o Europos Sąjunga Jungtinei Karalystei – 2,1 milijardo eurų. Taigi balanso sudarymo dieną iš ES finansinių ataskaitų buvo matyti 47,5 milijardo eurų iš JK gautina grynoji suma.

XX. Atlikdami įprastas audito procedūras, su Komisija aptarėme pripažintų turto ir atitinkamų pajamų sumų laiką, tikslumą ir išsamumą. Perskaičiavome atitinkamas sumas, jas sutikrinome su susijusiais įrašais ir patikrinome visų taikytų prielaidų tinkamumą.

XXI. Darome išvadą, kad viso turto ir pajamų įverčiai, pripažinti atsižvelgiant į JK išstojimo procesą, konsoliduotose metinėse finansinėse ataskaitose pateikti teisingai. Ir toliau stebėsime šias sumas.

Įvertinome su COVID-19 susijusių priemonių poveikį finansinėms ataskaitoms

XXII. Reaguodama į COVID-19 pandemiją, Komisija sutelkė daug išteklių, kad sustiprintų valstybių narių sveikatos sektorius ir sumažintų socialinį ir ekonominį krizės poveikį Europos Sąjungoje. Tai apėmė skubios medicininės pagalbos priemonių finansavimą, nustatant didesnę lankstumą naudoti Europos struktūrinių ir investicijų fondų finansinę paramą ir palankiomis sąlygomis teikiant paskolas valstybėms narėms. Šių iniciatyvų finansinės pasekmės turėjo reikšmingą poveikį finansinės būklės ataskaitoms.

XXIII. Atlikdami įprastas audito procedūras, auditavome ES turtą, įsipareigojimus, pajamas ir išlaidas, įskaitant tuos, kurie susiję su Komisijos taikytomis priemonėmis. Darome išvadą, kad konsoliduotose metinėse finansinėse ataskaitose jie yra pateikti teisingai.

Kiti dalykai

XXIV. Vadovybė yra atsakinga už „kitos informacijos“ teikimą. Ši sąvoka apima „svarbiausius finansinius metų aspektus“, bet ne konsoliduotas finansines ataskaitas ar mūsų ataskaitą dėl jų. Mūsų nuomonė dėl konsoliduotų finansinių ataskaitų neapima šios kitos informacijos ir mes neteikiame dėl jos jokios patikinimo išvados. Mūsų pareiga, susijusi su mūsų konsoliduotų finansinių ataskaitų auditu, yra perskaityti šią kitą informaciją ir įvertinti, ar ji nėra iš esmės

nesuderinama su konsoliduotomis finansinėmis ataskaitomis ar mūsų audito metu įgytomis žiniomis ir ar neatrodo kitaip reikšmingai iškraipyta. Jei darome išvadą, kad kita informacija yra reikšmingai iškraipyta, privalome apie tai pranešti. Šiuo klausimu neturime nieko pranešti.

Vadovybės atsakomybė

XXV. Pagal SESV 310–325 straipsnius ir Finansinį reglamentą, vadovybė yra atsakinga už ES konsoliduotų finansinių ataskaitų parengimą ir pateikimą, laikantis tarptautiniu mastu pripažintų viešojo sektoriaus apskaitos standartų, ir už jose atspindimų operacijų teisėtumą bei tvarkingumą. Ši atsakomybė apima vidaus kontrolės priemonių parengimą, įgyvendinimą ir palaikymą, siekiant parengti ir pateikti finansinės būklės ataskaitas, kuriose nėra reikšmingų dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių iškraipymų. Vadovybė taip pat privalo užtikrinti, kad finansinės būklės ataskaitose atspindima veikla, finansinės operacijos ir informacija atitiktų jas reglamentuojančius teisės aktus (įstatymus, reglamentus, principus, taisykles ir standartus). Galutinė atsakomybė už ES finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą tenka Komisijai (SESV 317 straipsnis).

XXVI. Rengiant ES konsoliduotas finansines ataskaitas, vadovybei tenka atsakomybė įvertinti, ar ES geba užtikrinti veiklos tęstinumą, atskleisti svarbius su tęstinumu susijusius dalykus ir taikyti veiklos tęstinumo prielaidą apskaitai, nebent ji ketina likviduoti subjektą ar nutraukti operacijas arba yra priversta tą padaryti, neturėdama kitos realios išeities.

XXVII. Komisija atsakinga už ES finansinės atskaitomybės proceso priežiūrą.

XXVIII. Pagal Finansinį reglamentą (XIII antraštinę dalį), Komisijos apskaitos pareigūnas turi pristatyti audito tikslams ES konsoliduotas finansines ataskaitas, pirmą kaip negalutines finansines ataskaitas iki kitų metų kovo 31 d. ir kaip galutines finansines ataskaitas – iki liepos 31 d. Jau negalutinėse ataskaitose turėtų būti pateiktas tikras ir teisingas ES finansinės būklės vaizdas. Todėl labai svarbu, kad visi negalutinių ataskaitų straipsniai būtų pristatyti kaip galutiniai skaičiavimai, leidžiantys mums atlikti savo užduotį pagal Finansinį reglamentą (XIII antraštinę dalį) per nustatytą laikotarpį. Bet kokie pakeitimai tarp negalutinių ir galutinių finansinių ataskaitų paprastai turėtų būti tik mūsų pastabų rezultatas.

Auditoriaus atsakomybė už konsoliduotų finansinių ataskaitų ir jose atspindimų operacijų auditą

XXIX. Mūsų tikslai yra gauti pakankamą patikinimą dėl to, ar ES konsoliduotose finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o jose atspindimos operacijos yra teisėtos ir tvarkingos, ir, remiantis mūsų auditu, pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai patikinimo pareiškimą dėl finansinių ataskaitų patikimumo ir jose atspindimų operacijų teisėtumo bei tvarkingumo. Pakankamas patikinimas užtikrina aukštą patikinimo lygį, tačiau jis nėra garantija, kad audito metu būtinai buvo nustatyti visi reikšmingi iškraipymai ar galimi neatitikties atvejai. Tokius atvejus gali nulemti sukčiavimas ar klaidos ir jie laikomi reikšmingais, jei, imant atskirai ar subendrinus, galima pagrįstai tikėtis, jog jie darys įtaką bet kokiems ekonominiais sprendimams, priimamiems remiantis šiomis konsoliduotomis finansinėmis ataskaitomis.

XXX. Pajamų srityje mūsų PVM ir BNP pagrįstų nuosavų išteklių tikrinimas pradedamas nuo makroekonominių suvestinių duomenų, pagal kuriuos šios pajamos yra skaičiuojamos, taip pat įvertinamos Komisijos sistemos, skirtos šiems duomenims apdoroti iki tol, kol yra gaunami ir į konsoliduotas finansines ataskaitas įtraukiami valstybių narių įnašai. Tradicinių nuosavų išteklių srityje tikriname muitinių finansines ataskaitas ir analizuojame maito mokesčių srautą iki tol, kol sumas gauna Komisija ir jos įtraukiamos į finansines ataskaitas.

XXXI. Išlaidų srityje tikriname mokėjimų operacijas, kai išlaidos buvo patirtos, užregistruotos ir patvirtintos. Šis tikrinimas apima visų kategorijų mokėjimus tuo metu, kai jie atliekami, išskyrus išankstinius mokėjimus. Išankstinius mokėjimus tikriname lėšų gavėjui pateikus jų tinkamo panaudojimo įrodymą ir institucijai ar įstaigai sutikus su tuo įrodymu ir patvirtinus išankstinį mokėjimą, o tai gali užsitęsti iki kitų metų.

XXXII. Per visą auditą remiamės profesine nuovoka ir laikomės profesinio skepticizmo principo. Mes taip pat:

- a) nustatome ir įvertiname dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių reikšmingų iškraipymų konsoliduotose finansinėse ataskaitose ar susijusių operacijų reikšmingos neatitikties ES teisės aktams riziką. Atsižvelgdami į šias rizikas, parengiame ir vykdome audito procedūras ir surenkame savo audito nuomonei pagrįsti pakankamus ir tinkamus audito įrodymus. Aptikti dėl sukčiavimo atsiradusius reikšmingus iškraipymus arba neatitiktį yra sudėtingiau nei tada, kai jų atsiranda dėl klaidų, kadangi sukčiavimas gali apimti sąmokslą, klastojimą, tyčinio pobūdžio neveikimą, klaidingų duomenų pateikimą arba vidaus kontrolės nepaisymą. Todėl yra didesnė rizika, kad tokie atvejai nebus aptikti;

- b) susipažįstame su auditui svarbia vidaus kontrole tam, kad galėtume parengti tinkamas audito procedūras, bet ne tam, kad pareikštume nuomonę dėl vidaus kontrolės *veiksmingumo*;
- c) įvertiname vadovybės taikomos apskaitos politikos tinkamumą ir vadovybės atliktų apskaitinių įvertinimų ir susijusios atskleistos informacijos pagrįstumą;
- d) darome išvadą dėl vadovybės apskaitos veiklos tęstinumo principo tinkamumo ir, remdamiesi gautais audito įrodymais, nustatome, ar egzistuoja reikšmingas su įvykiais arba sąlygomis susijęs netikrumas, dėl kurio gali kilti reikšmingų abejonių dėl subjekto gebėjimo toliau užtikrinti veiklos tęstinumą. Jei darome išvadą, kad toks reikšmingas netikrumas egzistuoja, mes privalome atkreipti dėmesį savo ataskaitoje į susijusią konsoliduotose finansinėse ataskaitose atskleidžiamą informaciją arba, jei ši atskleidžiama informacija yra netinkama, pakeisti savo nuomonę. Mūsų išvados pagrįstos audito įrodymais, gautais iki mūsų ataskaitos pateikimo dienos. Tačiau dėl būsimų įvykių arba sąlygų subjektas gali daugiau neužtikrinti veiklos tęstinumo;
- e) įvertiname bendrą konsoliduotų finansinių ataskaitų pateikimą, struktūrą ir turinį, įskaitant visą atskleidžiamą informaciją, ir tai, ar konsoliduotose finansinėse ataskaitose operacijos ir įvykiai pateikti teisingai;
- f) gauname pakankamų ir tinkamų audito įrodymų, susijusių su finansine informacija apie subjektus, patenkančius į ES konsolidavimo apimtį, kad galėtume pateikti nuomonę dėl konsoliduotų finansinių ataskaitų ir jose atspindimų operacijų. Mes atsakome už vadovavimą auditui, audito priežiūrą ir jo atlikimą ir esame tik patys atsakingi už savo audito nuomonę.

XXXIII. Su vadovybe aptariame, be kita ko, planuojamą audito apimtį bei tvarkaraštį ir reikšmingus audito metu nustatytus faktus, įskaitant bet kokius nustatytus reikšmingus vidaus kontrolės trūkumus.

XXXIV. Iš tų dalykų, kurie buvo aptarti su Komisija ir kitais audituojamais subjektais, nustatome tuos dalykus, kurie buvo svarbiausi einamojo laikotarpio konsoliduotų finansinių ataskaitų auditui ir todėl yra pagrindiniai audito dalykai. Apibūdiname šiuos dalykus savo ataskaitoje, nebent remiantis įstatymu ar kitu teisės aktu jų negalima viešai atskleisti arba ypač retomis aplinkybėmis nustatome, kad dalykas neturėtų būti pateiktas mūsų ataskaitose, kadangi pagrįstai galima tikėtis, jog neigiamos tokio veiksmo pasekmės nusvers viešojo intereso naudą.

2021 m. liepos 15 d.

Pirmininkas

Klaus-Heiner LEHNE

Europos Audito Rūmai

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

Ivadas

Europos Audito Rūmų vaidmuo

1.1. Mes esame ES nepriklausomas auditorius. Vadovaudamiesi Sutartimi dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV)⁷:

- a) teikiame nuomonę dėl ES finansinių ataskaitų;
- b) tikriname, ar ES biudžetas naudojamas laikantis galiojančių įstatymų ir kitų teisės aktų;
- c) teikiame ataskaitą dėl ES lėšų panaudojimo ekonomiškumo, efektyvumo ir veiksmingumo⁸;
- d) teikiame patarimus dėl siūlomų finansinių poveikį turinčių teisės aktų.

1.2. Su *patikinimo pareiškimu* susijęs mūsų darbas (paaiškintas **1.1 priede**) skirtas įgyvendinti pirmąjį ir antrąjį tikslus. Pristatome biudžeto vykdymo veiksmingumo aspektus (išlaidų ekonomiškumą, efektyvumą ir veiksmingumą), pateiktus atskiroje metinės ataskaitos dalyje⁹. Apskritai mūsų audito darbas taip pat yra svarus indėlis mums rengiant nuomones dėl siūlomų teisės aktų.

1.3. Šiame metinės ataskaitos skyriuje:

- a) pateikta su mūsų patikinimo pareiškimu susijusi aiškinamoji informacija ir apžvelgti mūsų nustatyti faktai ir išvados dėl finansinių ataskaitų patikimumo ir *operacijų tvarkingumo*, įskaitant Komisijos tvarkingumo informaciją;
- b) įtraukta informacija apie OLAF praneštus įtariamo sukčiavimo atvejus ir auditus dėl ES veiksmų kovojant su sukčiavimu;
- c) apibendrintas mūsų audito metodas (žr. **1.1 priedą**).

⁷ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 285–287 straipsniai (OL C 326, 2012 10 26, p. 47).

⁸ Žr. žodynėlį: *Patikimas finansų valdymas*.

⁹ Šiuos aspektus aptariame Europos Audito Rūmų ataskaitoje „ES biudžeto veiksmingumas. Padėtis 2020 m. pabaigoje“ ir savo specialiosiose ataskaitose, susijusiose su veiksmingumu.

1.4. Dėl COVID-19 taikytas kelionių ribojimas beveik visais atvejais neleido atlikti patikrų vietoje, gauti dokumentų originalų, apklausti audituojamų subjektų akis į akį ir patikrinti, ar fiziškai egzistuoja ES finansuojami išdirbiai. Todėl daugiausia dirbome vykdami dokumentų peržiūrą ir apklausdami audituojamus subjektus nuotoliniu būdu. Nors neatliekant patikros vietoje gali padidėti neaptikimo rizika¹⁰, iš mūsų audituojamų subjektų gauti įrodymai leido mums užbaigti savo darbą ir padaryti išvadas.

ES išlaidos – svarbi priemonė siekiant politikos tikslų

1.5. ES išlaidos – svarbi, bet ne vienintelė priemonė siekiant politikos tikslų. Kitos svarbios priemonės – teisės aktų taikymas ir laisvo prekių, paslaugų, kapitalo ir žmonių judėjimo visoje ES užtikrinimas. 2020 m. ES išlaidos siekė 173,3 milijardo eurų¹¹, jos sudarė 1,1 % ES valstybių narių ir JK visų bendrųjų nacionalinių pajamų¹² (žr. [1.1 langelį](#)).

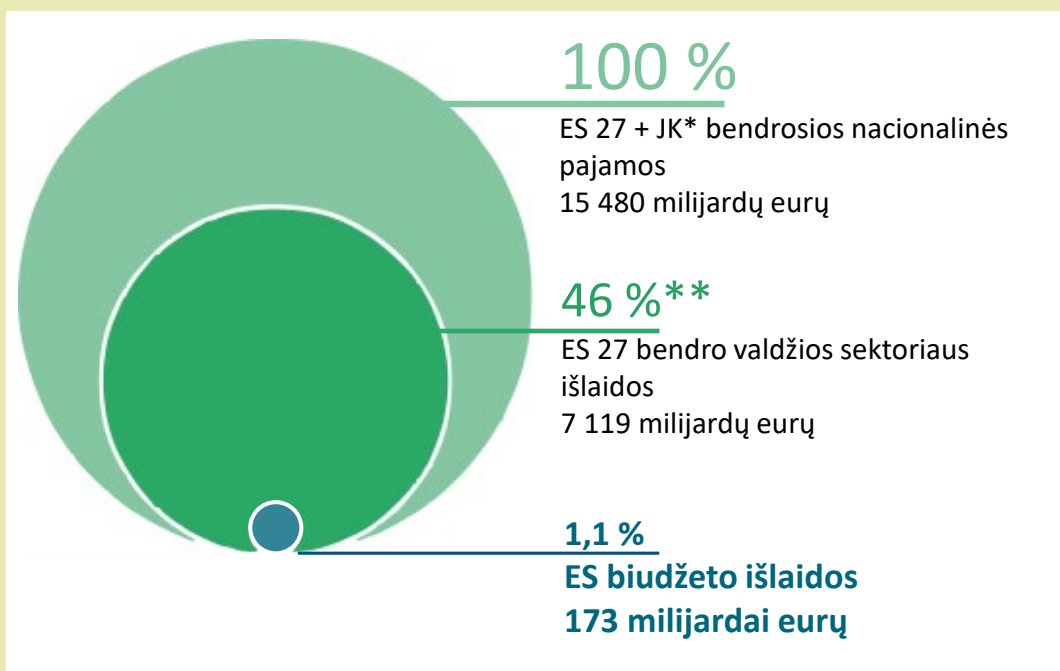
¹⁰ Neaptikimo rizika yra rizika, kad auditorius neaptiks nuokrypio, kuris nebuvo ištaisyta taikant subjekto [vidaus kontrolės priemones](#).

¹¹ Žr. 2020 m. ES konsoliduotas metines finansines ataskaitas, biudžeto vykdymo ataskaitas ir aiškinamąją informaciją, DFP 4.3: Mokėjimų *assignavimų* panaudojimas.

¹² Bendras ES valstybių narių ir JK BNP, Europos Komisijos 2020 m. metinės finansinės ataskaitos – A priedas – Pajamos, ES 27 valdžios sektoriaus išlaidos, žr. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/gov_10a_main/.

1.1 langelis

2020 m. ES išlaidos, išreikštos kaip bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP) ir bendro valdžios sektoriaus išlaidų dalis

* Bendros ES valstybių narių ir Jungtinės Karalystės BNP, atsižvelgiant į tai, kad 2020 m. ji prie ES biudžeto prisidėjo kaip ir kitos ES valstybės narės.

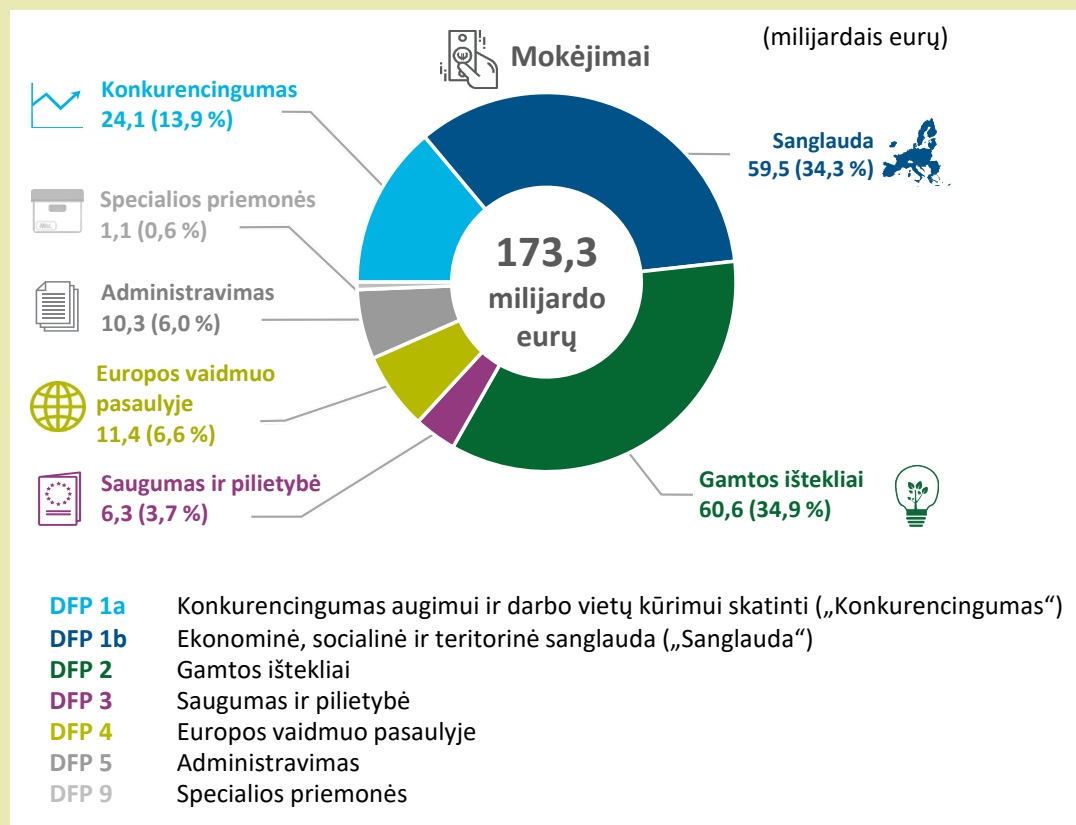
** Kaip ES 27 bendrųjų nacionalinių pajamų dalis, neįskaitant JK, ES 27 valdžios sektoriaus išlaidos sudarytų 54 %.

Šaltinis: Valstybių narių BNP: 2020 m. Europos Komisijos metinės finansinės ataskaitos –A priedas – Pajamos; valstybių narių bendros valdžios sektoriaus išlaidos: Eurostatas, metinės nacionalinės finansinės ataskaitos. ES išlaidos: Europos Komisija. 2020 m. Europos Sąjungos konsoliduotos metinės finansinės ataskaitos.

1.6. ES lėšos išmokamos paramos gavėjams kaip vienkartinės išmokos ir (arba) metinės dalinės išmokos arba kaip periodiniai mokėjimai pagal daugiametes išlaidų schemas. Mokėjimus iš 2020 m. ES biudžeto sudarė 134,6 milijardo eurų dydžio vienkartiniai, tarpiniai arba galutiniai mokėjimai ir 38,7 milijardo eurų dydžio išankstinis finansavimas. Kaip parodyta [1.2 langelyje](#), didžiausia ES biudžeto dalis skirta „Gamtos ištekliams“, „Sanglaudai“ ir „Konkurencingumui“.

1.2 langelis

2020 m. mokėjimai pagal daugiameitės finansinės programos (DFP) išlaidų kategorijas

Šaltinis: Audito Rūmai.

Atliekant 2020 finansinių metų auditą nustatyti faktai

Finansinių ataskaitų patikimumas

Finansinės ataskaitos nebuvo paveiktos reikšmingų iškraipymų

1.7. Mūsų nustatyti faktai teikiami dėl 2020 finansinių metų ES konsoliduotų finansinių ataskaitų¹³ (ataskaitų). Jas gavome kartu su apskaitos pareigūno vadovybės pareiškimu 2021 m. liepos 1 d., iki galutinio jų pateikimo termino pagal Finansinį reglamentą¹⁴. Prie ataskaitų pridedamas skirsnis „Svarbiausi finansiniai metų aspektai“, kuriame pateikta finansinės būklės ataskaitų analizė¹⁵. Šio skirsnio mūsų audito nuomonė neapima. Tačiau laikydamiesi audito standartų įvertinome, ar ji atitinka finansinėse ataskaitose pateiktą informaciją.

1.8. Komisijos paskelbtose finansinėse ataskaitose matyti, kad 2020 m. gruodžio 31 d. visi įsipareigojimai sudarė 313,4 milijardo eurų, palyginti su visu 280,0 milijardo eurų vertės turtu. 33,4 milijardo eurų skirtumas sudarė (neigiamą) grynąjį turtą, kurį sudaro rezervai, ir dalį išlaidų, kurias ES jau patyrė iki gruodžio 31 d. ir kurios turi būti

¹³ Konsoliduotas finansines ataskaitas sudaro:

- a) konsoliduotos finansinės būklės ataskaitos, kurias sudaro balansas (kuriame pateiktas turtas ir įsipareigojimai finansinių metų pabaigoje), finansinių rezultatų ataskaita (kurioje pripažįstamos finansinių metų pajamos ir išlaidos), pinigų srautų ataskaita (kurioje parodyta, kaip sąskaitų pokyčiai paveikia pinigus ir pinigų ekvivalentus) ir grynojo turto pokyčių ataskaita bei prie finansinės būklės ataskaitų pridedamos pastabos;
- b) biudžeto vykdymo ataskaitos dėl finansinių metų pajamų ir išlaidų ir susijusios aiškinamosios pastabos.

¹⁴ 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).

¹⁵ Žr. Tarptautinių viešojo sektoriaus apskaitos standartų valdybos (IPSASB) 2-ą rekomenduojamą praktikos gairę (RPG 2) „Svarstymai dėl finansinės būklės ataskaitų ir jų analizė“.

finansuojamos iš būsimų biudžetų. 2020 m. ekonominis rezultatas buvo 57,4 milijardo eurų.

1.9. Audito metu nustatėme, kad finansinės ataskaitos nebuvo paveiktos reikšmingų iškraipymų. Be to, savo darbo rezultatus dėl su ES lėšomis susijusio finansų ir biudžeto valdymo pateikiame **2 skyriuje**.

Pagrindiniai audito dalykai, susiję su 2020 m. finansinės būklės ataskaitomis

1.10. Pagrindiniai audito dalykai – tai dalykai, kurie, mūsų profesiniu sprendimu, buvo svarbiausi mūsų einamojo laikotarpio finansinės būklės ataskaitų auditui. Šie dalykai buvo nagrinėjami mūsų bendro finansinės būklės ataskaitų audito kontekste ir rengiant susijusią audito nuomonę, tačiau apie juos mes neteikiame atskiros nuomonės. Pagrindinius audito dalykus nurodome patikinimo pareiškimе.

Operacijų tvarkingumas

1.11. Mes tikrinome ES pajamas ir išlaidas siekdami įvertinti, ar jos buvo surinktos ir išleistos pagal taikytinus įstatymus ir kitus teisės aktus. **3 skyriuje** pateikiame savo audito rezultatus, susijusius su pajamomis, o **4–9 skyriuose** – su išlaidomis.

Mūsų auditas apima finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų ir išlaidų operacijas

1.12. Kalbant apie pajamas, savo audito nuomonei reikalingą patikinimą gavome įvertinę atrinktas pagrindines sistemas ir papildomai atlikę operacijų testus. Tikrintų operacijų imtis buvo sudaryta taip, kad atspindėtų visus pajamų šaltinius, kuriuos sudaro trys nuosavų išteklių ir pajamų iš kitų šaltinių kategorijos (žr. **3.2 ir 3.3** dalis).

1.13. Kalbant apie išlaidas, apibrėžėme, kad reprezentatyviąją imtį sudaro 728 operacijos. Jas sudarė lėšų pervedimai iš ES biudžeto ES lėšų *galutiniams gavėjams* (žr. **1.1 priedo (11) ir (12)** dalis). Mūsų vykdytas operacijų testavimas prisidėjo prie patikinimo pareiškimо ir netvarkingų operacijų dalies įvertinimo visoje audito populiacijoje, didelės rizikos ir mažos rizikos išlaidose (žr. **1.18** dalį) bei kiekvienoje DFP išlaidų kategorijoje, dėl kurios teikiame specialų vertinimą (DFP 1a, 1b, 2 ir 5 išlaidų kategorijos).

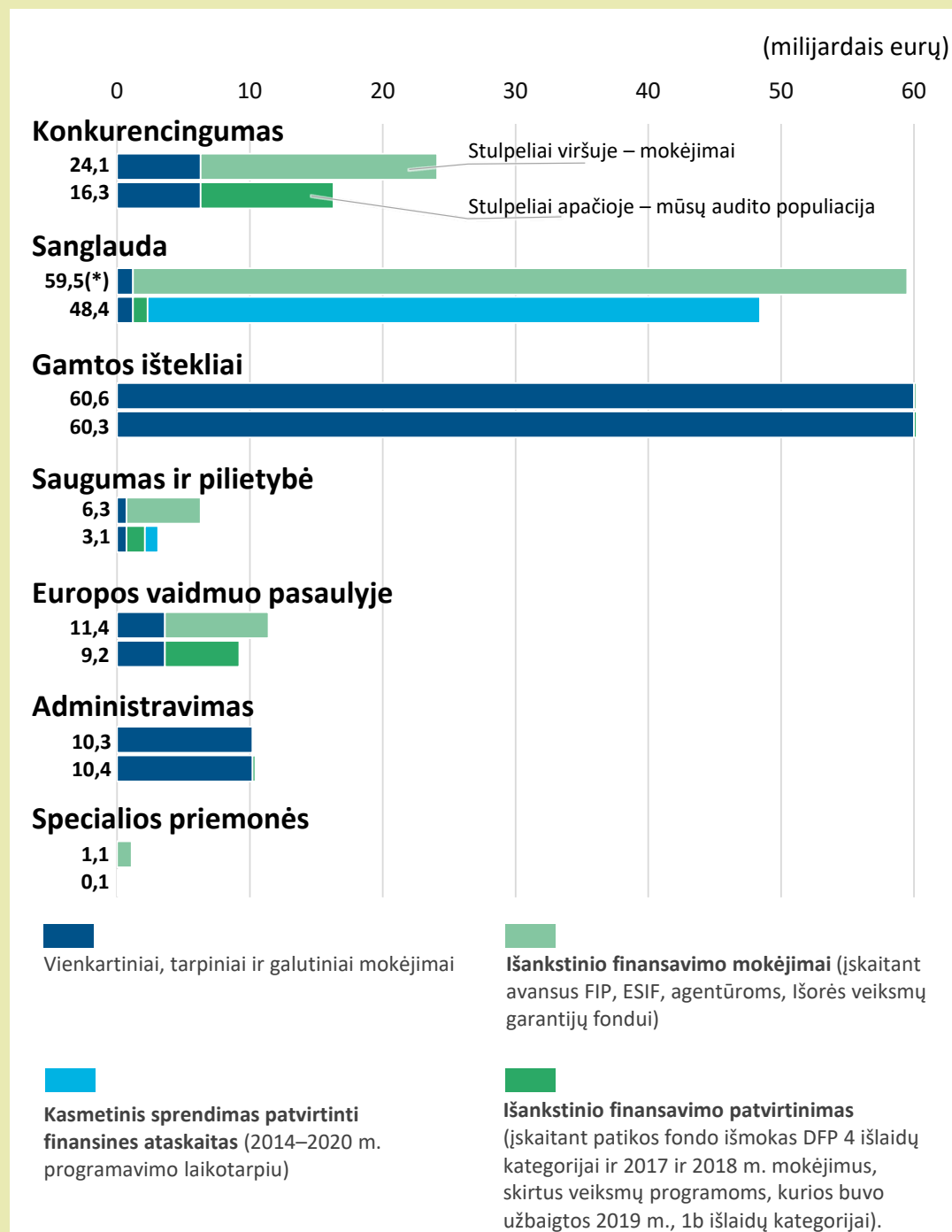
1.14. Mūsų 2020 m. pajamų testavimo audito populiacija sudarė 174,3 milijardo eurų (žr. **3.1 langelį** ir **3.4** dalį), o išlaidų – 147,8 milijardo eurų. Į šias sumas įeina Jungtinės Karalystės įnašai ir mokėjimai Jungtinei Karalystei, pagal Susitarime dėl išstojimo nustatytas sąlygas¹⁶.

1.15. **1.3 langelyje** parodytas mūsų audito populiacijos pasiskirstymas pagal vienkartinius, tarpinius (Komisijos patvirtintus) ir galutinius mokėjimus, patvirtintas išankstinio finansavimo sumas ir metinius sprendimus dėl finansinių ataskaitų patvirtinimo, palyginti su ES išlaidomis pagal DFP išlaidų kategorijas (žr. **1.1 priedo (11)** dalį).

¹⁶ Susitarime dėl išstojimo 135 straipsnio 1 dalyje nurodoma, kad „2019 ir 2020 metais pagal ketvirtą dalį Jungtinė Karalystė teikia įnašus į Sąjungos biudžetą ir dalyvauja jį vykdanč“.

1.3 langelis

Mūsų audito populiacijos (147,8 milijardo eurų) ir ES išlaidų (173,3 milijardo eurų) palyginimas pagal DFP išlaidų kategorijas 2020 m.

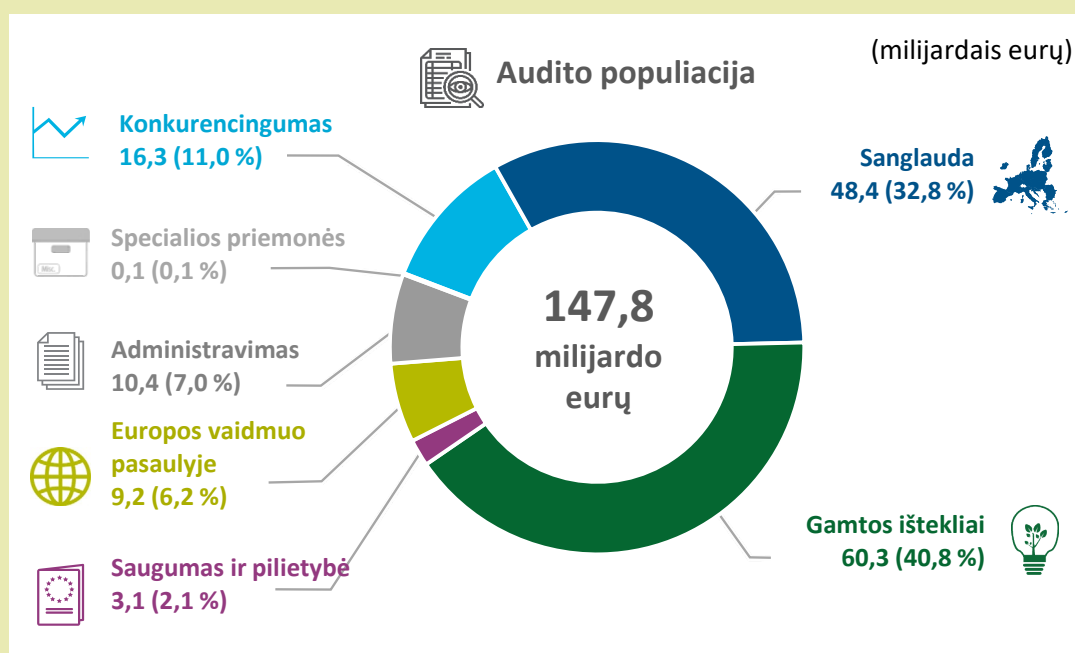
(*) „Sanglaudos“ atveju į 58,3 milijardo eurų išankstinio finansavimo sumą įeina 2014–2020 m. tarpiniai mokėjimai, susiję su išlaidomis (47,2 milijardo eurų), kurių Komisija dar nepatvirtino (žr. 5.1 langelį).

Šaltinis: Audito Rūmai.

1.16. 1.4 langelyje parodyta, kad „Gamtos ištekliai“ sudaro didžiausią mūsų visos populiacijos dalį (40,8 %), toliau eina „Sanglauda“ (32,8 %) ir „Konkurencingumas“ (11,0 %).

1.4 langelis

Mūsų 2020 m. 147,8 milijardo eurų audito populiacijos apžvalga pagal DFP išlaidų kategorijas

Šaltinis: Audito Rūmai.

Klaidų vis dar pasitaiko tam tikrų rūšių išlaidose

1.17. Dėl ES pajamų ir išlaidų tvarkingumo, pagrindiniai mūsų nustatyti faktai buvo šie:

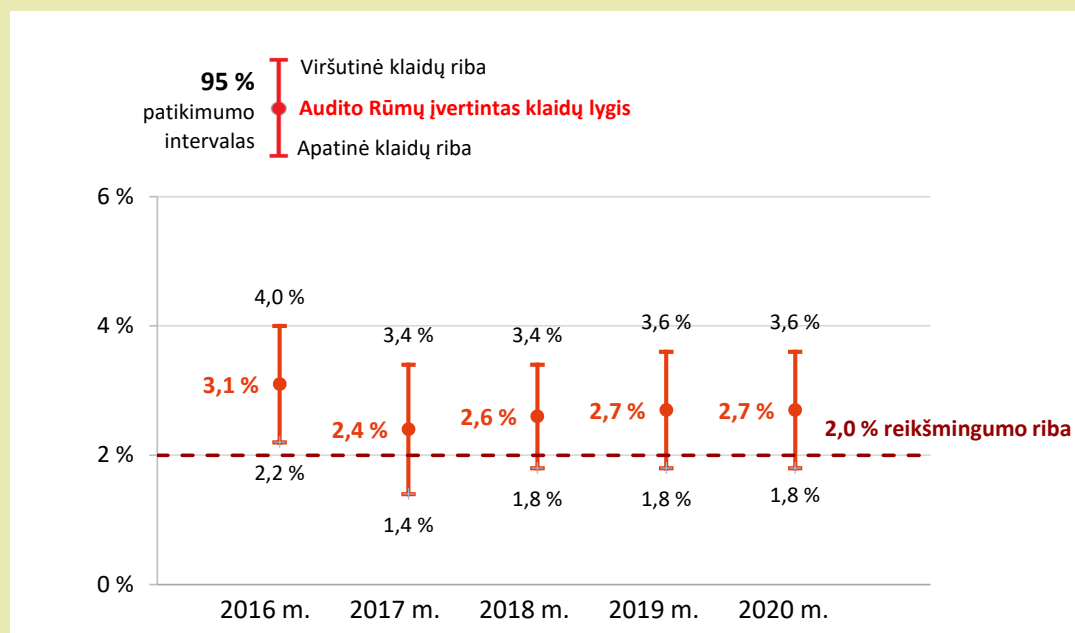
- dėl pajamų, mūsų bendri audito įrodymai rodo, kad klaidų lygis nebuvo reikšmingas. Mūsų tikrintos su pajamomis susijusios sistemos apskritai buvo veiksmingos. Tačiau *tradicinių nuosavų išteklių* (TNI) pagrindinės vidaus kontrolės priemonės, kurias įvertinome tam tikrose valstybėse narėse, ir BNP tikrinimo ciklo uždarymas, kurį įvertinome Komisijoje, buvo veiksmingi iš dalies dėl nuolatinių trūkumų (žr. 3.9–3.17 dalis). Mes taip pat nustatėme reikšmingų valstybių narių kontrolės priemonių, kuriomis siekiama sumažinti *multų nepriemoką*, trūkumų, kuriems šalinti būtini ES veiksmai. Šie trūkumai neturi įtakos mūsų audito nuomonei dėl pajamų, nes jie nėra susiję su operacijomis, kuriomis grindžiamos

sąskaitos, tačiau kelia riziką, kad TNI bus neišsamūs. Mūsų naujausioje specialiojoje ataskaitoje dėl muitinio tikrinimo rekomenduota gerinti padėtį šioje srityje (žr. **3.18** ir **3.19** dalis)¹⁷.

- b) Iš mūsų audito įrodymų matyti, kad išlaidų srityje bendras klaidų lygis buvo reikšmingas ir sudarė 2,7 %¹⁸ (žr. **1.5 langelį**). Prie šio lygio labiausiai prisidėjo „Sanglauda“ (41,8 %), toliau – „Gamtos ištekliai“ (29,3 %), „Konkurencingumas“ (15,5 %) ir „Europos vaidmuo pasaulyje“ (8,1 %). Reikšmingų klaidų ir toliau pasitaiko didelės rizikos išlaidose, kurios daugiausia grindžiamos kompensavimu (žr. **1.18**, **1.21** ir **1.22** dalis). Tokios išlaidos sudarė 59,0 % mūsų audito populiacijos.

1.5 langelis

Įvertintas klaidų lygis (2016–2020 m.)

Mes apibrėžiame **klaidą** kaip pinigų sumą, kuri neturėjo būti išmokėta iš ES biudžeto. Klaidų padaroma, kai pinigai naudojami nesilaikant atitinkamų ES teisės aktų, taigi ne taip, kaip Taryba ir Europos Parlamentas ketino juos panaudoti priimdami tuos teisės aktus, arba kai jie naudojami nesilaikant konkrečių nacionalinių taisyklių.

Šaltinis: Audito Rūmai.

¹⁷ Žr. **Specialiąją ataskaitą Nr. 04/2021** „Muitinis tikrinimas: nepakankamas suderinimas daro žalą ES finansiniams interesams“.

¹⁸ Esame 95 % įsitikinę, kad įvertintas klaidų lygis populiacijoje yra tarp 1,8 % ir 3,6 % (atitinkamai apatinė ir viršutinė klaidų ribos).

Taisyklių sudėtingumas ir tai, koku būdu yra išmokamos ES lėšos, turi poveikį klaidų rizikai

1.18. Atlikę savo rizikos analizę, kuri yra pagrįsta mūsų ankstesniais audito rezultatais ir valdymo bei kontrolės sistemų vertinimu, padalijome savo atspindimų operacijų audito populiaciją į didelės rizikos ir mažos rizikos išlaidas, kad galėtume pasirinkti reprezentatyviąją imtį.

- Klaidų rizika yra mažesnė išlaidoms, kurioms taikomos supaprastintos taisyklės. Šios rūšies išlaidos daugiausia apima tuos **teisėmis į išmokas grindžiamus mokėjimus**¹⁹, kurių atveju paramos gavėjai turi atitikti tam tikras, dažnai paprastas sąlygas.
- Klaidų rizika yra didelė išlaidoms, kurioms taikomos sudėtingos taisyklės. Tai daugiausia susiję su **kompensavimu grindžiamais mokėjimais**, kai paramos gavėjai turi pateikti prašymus dėl patirtų tinkamų finansuoti išlaidų. Šiuo tikslu, taip pat parodydami, kad jie vykdo veiklą, kuriai gali būti skirta parama, jie privalo pateikti savo patirtų kompensuotinių išlaidų įrodymų. Tai darydami jie dažnai privalo laikytis sudėtingų taisyklių, susijusių su tuo, kas gali būti prašoma apmokėti (tinkamumas) ir kaip gali būti tinkamai patiriamos išlaidos (viešieji pirkimai ar valstybės pagalbos taisyklės).

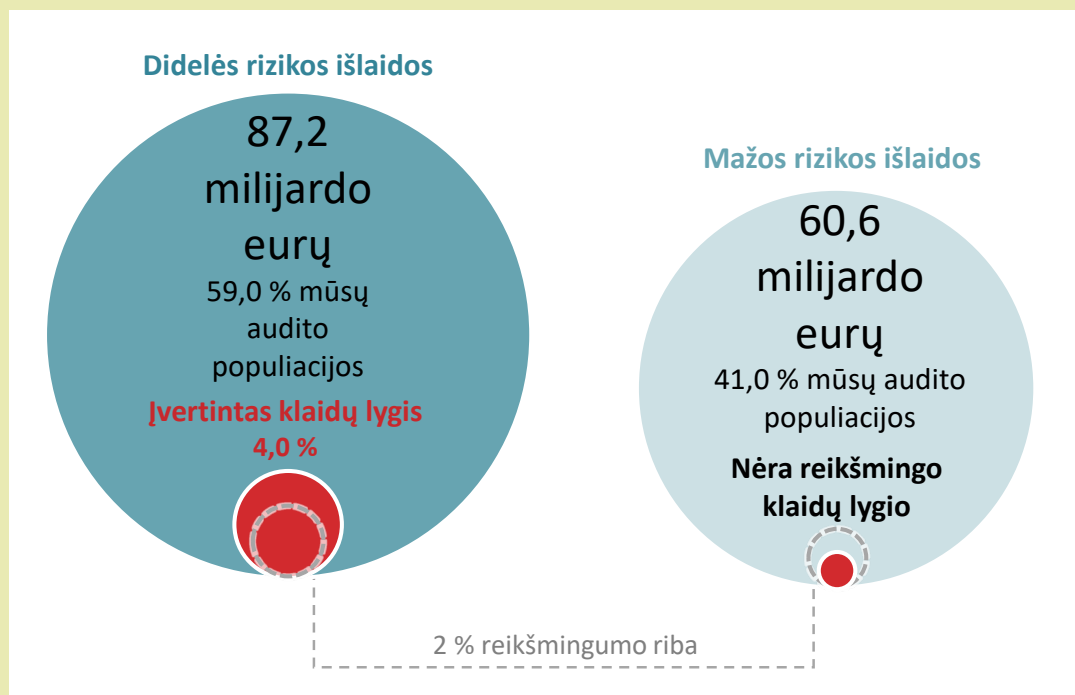
1.19. 2020 m. ir toliau nustatėme, kad mažos rizikos išlaidose nebuvo reikšmingo klaidų lygio, tačiau didelės rizikos išlaidos vis dar buvo paveiktos reikšmingo klaidų lygio. Mūsų 2020 m. audito rezultatai dar kartą patvirtina mūsų vertinimą ir rizikos klasifikaciją, iš kurių matyti, kad klaidų rizikai poveikį daro būdas, kuriuo lėšos yra išmokamos.

1.20. *1.6 langelyje* ir *1.21–1.30* dalyse pateikiama daugiau informacijos apie didelės rizikos populiaciją ir joje aptiktas klaidas.

¹⁹ Teisėmis į išmokas pagrįstos išlaidos apima administracines išlaidas.

1.6 langelis

2020 m. audito populiacijos suskirstymas į mažos ir didelės rizikos išlaidas

Šaltinis: Audito Rūmai.

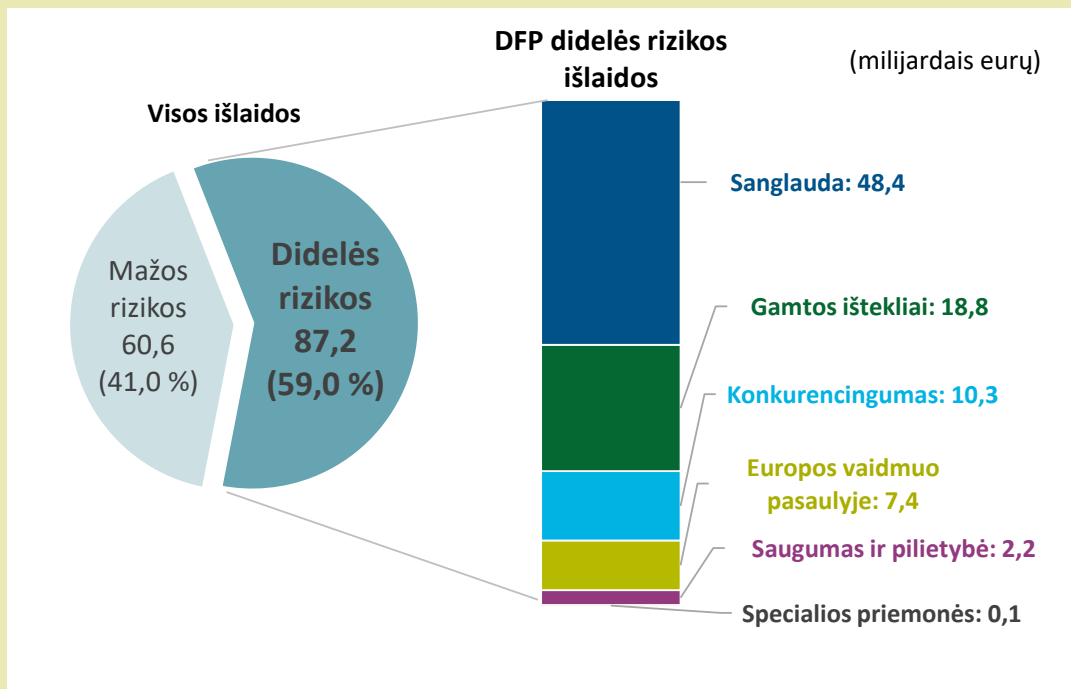
Didelėje mūsų audito populiacijos dalyje klaidų lygis buvo reikšmingas

1.21. Didelės rizikos išlaidos sudaro 59,0 % mūsų audito populiacijos. Jos padidėjo, palyginti su praėjusiais metais, kai sudarė 53,1 %. Didelės rizikos išlaidų dalis šiais metais padidėjo daugiausia dėl to, kad mūsų „Sanglaudos“ srities audito populiacija padidėjo dar 20,0 milijardo eurų. Iš **1.7 langelio** matyti, kad „Sanglauda“ sudaro didžiausią mūsų didelės rizikos populiacijos dalį (48,4 milijardo eurų), po jos eina „Gamtos ištekliai“ (18,8 milijardo eurų) ir „Konkurencingumas“ (10,3 milijardo eurų).

1.22. Atsižvelgdami į didelės rizikos išlaidų tikrinimo visose DFP išlaidų kategorijose rezultatus, įvertinome, kad šios rūšies išlaidų klaidų lygis yra 4,0 % (2019 m.: 4,9 %), o tai viršija 2,0 % reikšmingumo ribą (žr. **1.6 langelį**).

1.7 langelis

Didelės rizikos išlaidų pasiskirstymas pagal DFP išlaidų kategorijas

Šaltinis: Audito Rūmai.

1.23.

„Sanglauda“ (5 skyrius): šios srities išlaidos daugiausia įgyvendinamos iš Europos regioninės plėtros fondo, Sanglaudos fondo ir Europos socialinio fondo. Joje dominuoja kompensacijomis grįsti mokėjimai, o juos laikome didelės rizikos išlaidomis. Pagrindinės klaidų rūšys, kurias nustatėme ir kiekybiškai įvertinome, buvo netinkami finansuoti projektai ir netinkamos finansuoti išlaidos, vidaus rinkos taisyklių pažeidimai (visų pirma valstybės pagalbos taisyklių nesilaikymas) ir pagrindinių patvirtinamųjų dokumentų nebuvimas.

1.24.

„Gamtos ištekliai“ (6 skyrius): išlaidų srityse, kurias nustatėme kaip didelės rizikos sritis (kaimo plėtra, rinkos priemonės, žuvininkystė, aplinka ir klimato politika) ir kurioms tenka apie 31 % mokėjimų pagal šią išlaidų kategoriją, vėl nustatėme reikšmingą klaidų lygį. Išlaidos šiose srityse daugiausia grindžiamos kompensavimu. Netinkamos finansuoti išlaidos, administracinės klaidos ir pagrindinių patvirtinamųjų dokumentų nebuvimas yra dažniausios šioje srityje nustatomos klaidos.

1.25. „Konkurencingumas“ (**4 skyrius**): kaip ir ankstesniais metais šioje srityje, išlaidos moksliniams tyrimams („Horizontas 2020“ ir Septintoji bendroji programa (BP 7)) išlieka didelės rizikos išlaidomis ir yra pagrindinis klaidų šaltinis. Klaidos su moksliniais tyrimais susijusiose išlaidose apima skirtingas netinkamų finansuoti išlaidų kategorijas (visų pirma tiesiogines personalo išlaidas ir kitas *tiesiogines išlaidas*), pagrindinių patvirtinamųjų dokumentų ir audito sekos nebuvimą.

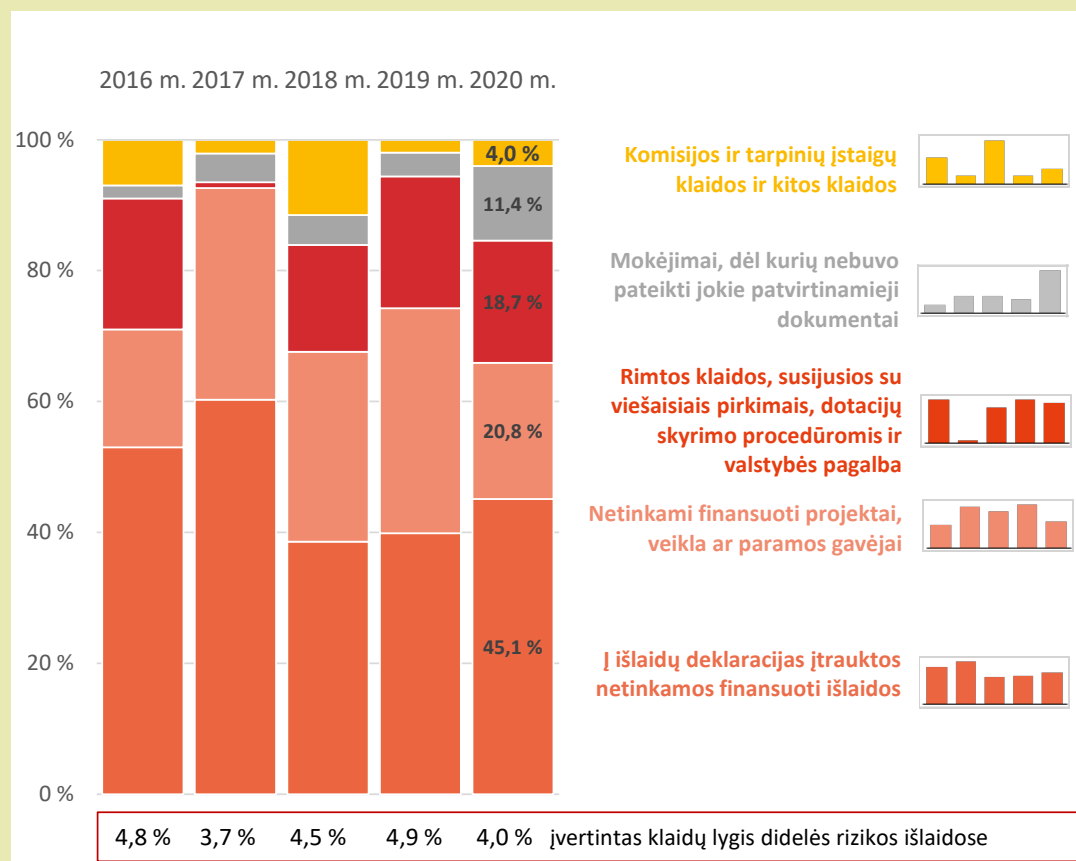
1.26. „Europos vaidmuo pasaulyje“ (**8 skyrius**): šios srities išlaidos daugiausia grindžiamos kompensavimu ir apima išorės veiksmus, finansuojamus iš ES biudžeto. Visų rūšių išlaidos pagal šią išlaidų kategoriją laikomos didelės rizikos išlaidomis, išskyrus paramos biudžetui mokėjimus, kurie sudaro apie 19 % šių išlaidų. Dauguma šioje srityje nustatytų klaidų yra susijusios su pagrindinių patvirtinamųjų dokumentų nebuvimu, viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymu, nepatirtomis ir netinkamomis finansuoti išlaidomis.

Tinkamumo finansuoti klaidos vis dar labiausiai prisideda prie įvertinto klaidų lygio didelės rizikos išlaidose

1.27. Kaip ir pastaraisiais metais, toliau išsamiai aprašėme klaidų tipus, nustatytus didelės rizikos išlaidų srityje, kadangi tai sritis, kurioje ir toliau išlieka reikšmingas klaidų lygis. **1.8 langelyje** parodyta kiekvieno klaidų tipo dalys visame 2020 m. įvertintame klaidų lygyje, kuris nustatytas didelės rizikos išlaidoms, kartu su įverčiais nuo 2016 m. iki 2019 m.

1.8 langelis

2020 m. įvertinto klaidų lygio didelės rizikos išlaidose sudedamosios dalys pagal klaidų tipą

Šaltinis: Audito Rūmai.

1.28. 2020 m. vėl aptikome tinkamumo finansuoti klaidų ir jos reikšmingai (65,9 %) prisidėjo (2019 m.: 74 %) prie mūsų įvertinto klaidų lygio didelės rizikos išlaidose, daugiausia „Konkurencingumo“, „Sanglaudos“ ir „Gamtos išteklių“ srityse. Iš šių klaidų į išlaidų deklaracijas įtrauktos netinkamos finansuoti išlaidos sudarė 45,1 %, o netinkami finansuoti projektai, veiklos sritys ar paramos gavėjai – 20,8 %.

1.29. Be to, aptikome klaidų, susijusių su valstybės pagalbos taisyklių pažeidimais „Sanglaudos“ srityje ir viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimais „Konkurencingumo“ ir „Europos vaidmens pasaulyje“ srityse. Šios klaidos sudarė 18,7 % mūsų įvertinto didelės rizikos išlaidų klaidų lygio (2019 m.: 20 %).

1.30. Be to, 2020 m. įvertinto klaidų lygio dalis, kurią sudarė klaidos dėl mokėjimų nepateikus pagrindinių patvirtinamųjų dokumentų, 2019 m. gerokai padidėjo,

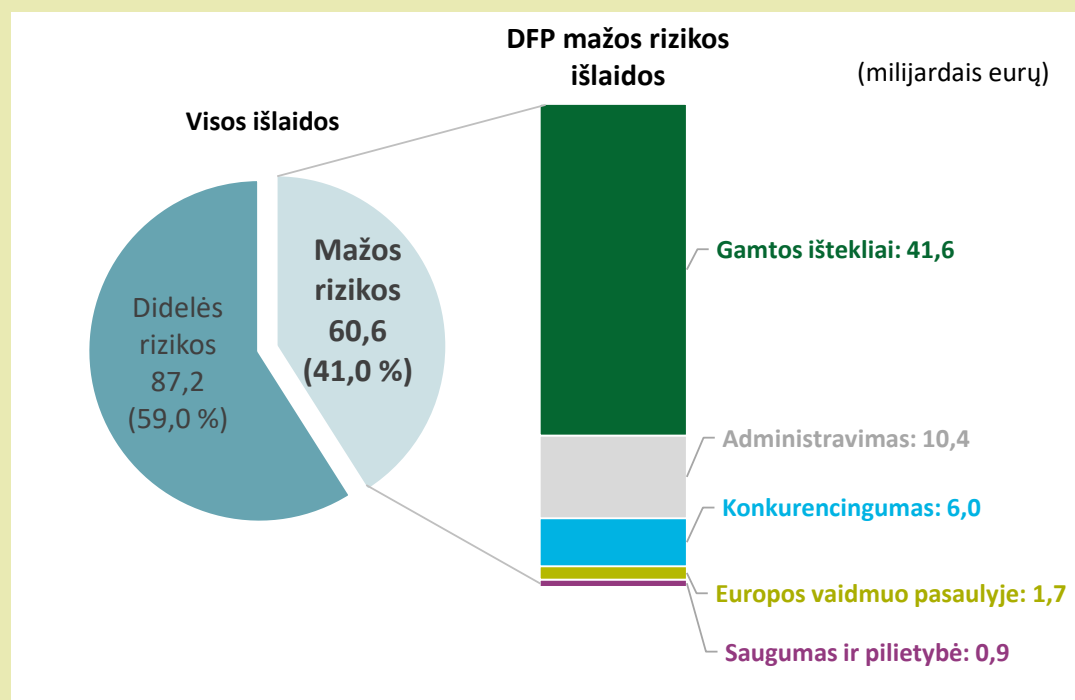
daugiausia „Europos vaidmens pasaulyje“ ir „Konkurencingumo“ srityse. Šios klaidos sudarė 11,4 % mūsų įvertinto klaidų lygio didelės rizikos išlaidose (2019 m.: 4 %).

Reikšmingo klaidų lygio mažos rizikos išlaidose nenustatėme

1.31. Dėl mažos rizikos išlaidų, kurios sudarė 41,0 % mūsų audito populiacijos, darome išvadą, kad įvertintas klaidų lygis yra žemesnis už 2,0 % reikšmingumo ribą, kaip buvo 2018 m. ir 2019 m. Mažos rizikos išlaidos daugiausia yra teisėmis į išmokas grindžiami mokėjimai ir administracinės išlaidos (žr. **1.9 langelį**). Teisėmis į išmokas grindžiami mokėjimai apima *tiesioginę pagalbą* ūkininkams („Gamtos ištekliai“ – **6 skyrius**), studentams ir tyrėjams („Konkurencingumas“ – **4 skyrius**) ir paramą ne ES šalių biudžetams („Europos vaidmuo pasaulyje“ – **8 skyrius**). Administracines išlaidas daugiausia sudaro ES tarnautojų atlyginimai ir pensijos („Administravimas“ – **9 skyrius**).

1.9 langelis

Mažos rizikos išlaidų pasiskirstymas pagal DFP išlaidų kategorijas

Šaltinis: Audito Rūmai.

Komisijos tvarkingumo informacija

1.32. Komisijai tenka galutinė atsakomybė už ES biudžeto vykdymą, neatsižvelgiant į valdymo būdą (tiesioginis, netiesioginis ar pasidalijamasis valdymas). Komisija atsiskaito už savo veiksmus trijose ataskaitose, kurios visos sudaro „Integruotą finansinės atskaitomybės rinkinį“²⁰:

- a) Europos Sąjungos konsoliduotos finansinės ataskaitos;
- b) metinė ES biudžeto valdymo ir veiklos rezultatų ataskaita (MVVA);
- c) tolesnių veiksmų, susijusių su praėjusių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimu, ataskaita.

Komisijos klaidų lygio įvertis patenka į apatinę mūsų intervalo dalį

1.33. MVVA Komisija dėl 2020 m. finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų pateikia rizikos atliekant mokėjimą vertinimą²¹. Rizika atliekant mokėjimą – tai Komisijos apskaičiuota suma mokėjimo metu, kuri buvo išmokėta nesilaikant galiojančių taisyklių. Ši sąvoka labiausiai atitinka mūsų klaidų lygio įvertį.

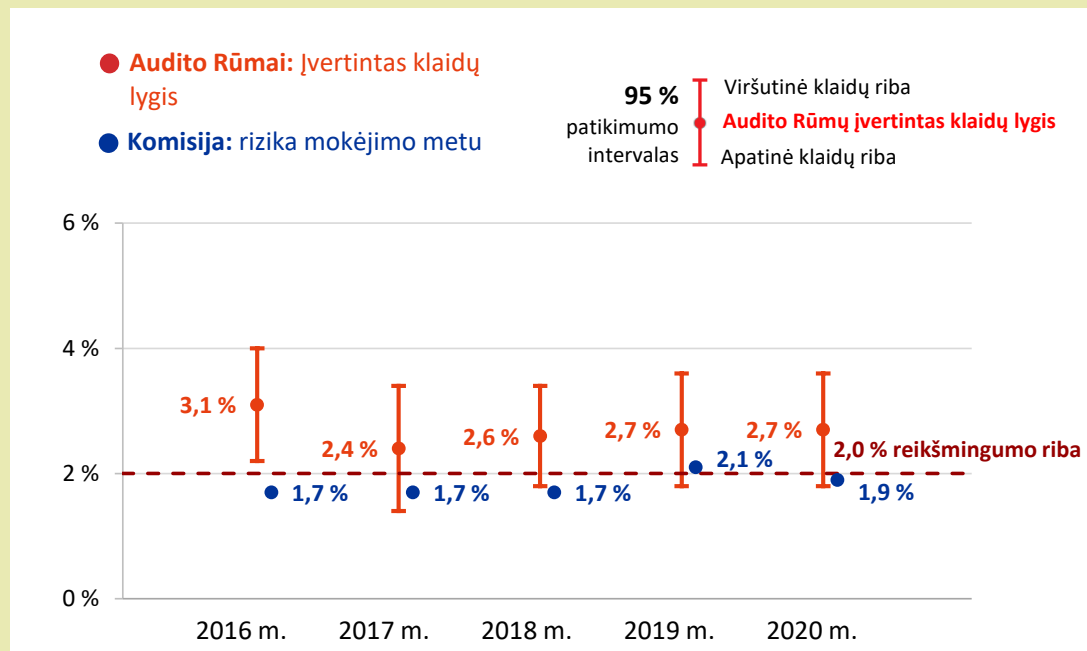
1.34. *1.10 langelyje* pateikti Komisijos apskaičiuoti rizikos atliekant mokėjimą įverčiai kartu su mūsų įvertinto klaidų lygio intervalu. Komisijos rizika atliekant mokėjimą 2020 m. yra 1,9 %, o tai yra mažiau nei mūsų įvertintas 2,7 % klaidų lygis (2019 m.: 2,7 %) ir patenka į apatinę mūsų intervalo dalį, kuri yra 1,8–3,6 %. **1.35–1.39** dalyse pateikiame informaciją, kurioje aprašomi veiksniai, lemiantys skaičių skirtumus.

²⁰ https://ec.europa.eu/info/publications/integrated-financial-and-accountability-reporting-2019_en.

²¹ Finansinio reglamento 247 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktyje reikalaujama, kad į MVVA būtų įtrauktas Sąjungos išlaidų klaidų lygio įvertinimas.

1.10 langelis

Komisijos rizikos atliekant mokėjimą įvertis, palygintas su mūsų įvertintu klaidų lygiu

Šaltinis: Audito Rūmai.

Išlieka klausimų dėl MVVA rengimo proceso ir jame pateikiamos informacijos apie tvarkingumą

1.35. MVVA apibendrinama pagrindinė informacija apie vidaus kontrolę ir finansų valdymą, nurodyta įvairių Komisijos generalinių direktoratų metinėse veiklos ataskaitose²². Atsakomybė už šias ataskaitas grindžiama atsakomybės pasidalijimu, nustatytu Komisijos valdymo tvarkoje. Generaliniai direktoratai yra atsakingi už savo atitinkamose metinėse veiklos ataskaitose pateikiamos informacijos patikimumą, o Komisijos narių kolegija priima MVVA ir todėl galiausiai yra atsakinga už ataskaitos rengimą ir joje pateiktą informaciją.

1.36. Siekdami paremti kolegiją vykdant šią procedūrą, Biudžeto generalinis direktoratas (BUDG GD) ir generalinis sekretoriatas peržiūri kitų generalinių direktoratų metinėse veiklos ataskaitose pateiktą informaciją ir naudoja šią informaciją kaip pagrindą MVVA teikti. Jie taip pat bendru pranešimu informuoja Organizacinio

²² Kaip reikalaujama pagal [Finansinio reglamento](#) 247 straipsnio 1 dalies b punktą.

valdymo tarybą apie savo peržiūros rezultatus²³. Nors BUDG GD ir generaliniam sekretoriui tenka vadovaujamas vaidmuo rengiant MVVA, jiems nepateikiami išsamūs nurodymai dėl MVVA turinio bei apimtys ir su tuo susijusios kitų generalinių direktoratų metinių veiklos ataskaitų peržiūros. Išleidus tokias instrukcijas, būtų galima padėti kolegijai užtikrinti, kad ji pateiktų svarbią ir patikimą informaciją.

1.37. Praėjusiais metais nurodėme probleminius klausimus, darančius poveikį rizikai atliekant mokėjimą, kuri atitinkamose MVA atskleidžiama atskirai pagal įvairias politikos sritis ir kaip bendras skaičius MVVA²⁴. Nustatėme, kad šiems įverčiams įtakos turėjo konkretus Komisijos vaidmuo, kaip matyti iš jos metodikos, ir *ex post* patikrų trūkumai. Mūsų nurodyti klausimai buvo susiję su Komisijos bendros audito tarnybos atliktais *ex post* auditais („Konkurencingumas“), valstybių narių kontrolės priemonėmis, atsispindinčiomis jų kontrolės statistikoje („Gamtos ištekliai“), valstybių narių audito institucijų atliekamomis patikromis („Sanglauda“) ir kasmet užsakomu likutinio klaidų lygio (LKL) tyrimu („Europos vaidmuo pasaulyje“). Manome, kad šie klausimai vis dar egzistuoja ir daro poveikį rizikos atliekant mokėjimą įvertinimui. Išsamesnę informaciją pateikėme **4 skyriuje**, kuriame nurodome, kad „Konkurencingumo“ srityje likutinis klaidų lygis vis dar gali būti nurodytas per mažas, **5 skyriuje**, kuriame vertiname, kad „Sanglaudos“ srityje nurodytas minimalus lygis, ir **8 skyriuje**, kuriame atkreipiame dėmesį, kad mūsų nustatyti klausimai gali prisidėti prie nepakankamo likutinio klaidų lygio kategorijoje „Europos vaidmuo pasaulyje“ įvertinimo.

1.38. **1.11 langelyje** palyginame mūsų įvertintą klaidų lygį su Komisijos įverčiais, apskaičiuotais DFP išlaidų kategorijoms, dėl kurių pateikiame specialų vertinimą²⁵.

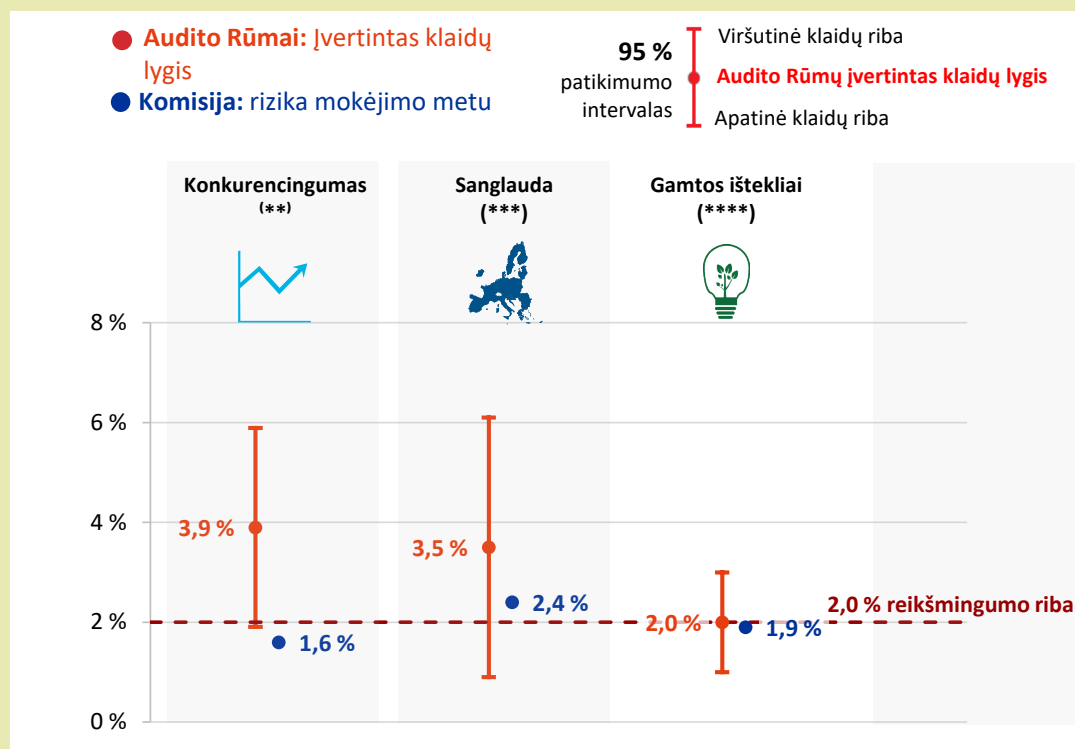
²³ Organizacinio valdymo taryba koordinuoja, prižiūri, konsultuoja ir teikia strategines gaires organizacinio valdymo klausimais. Jos nariai yra generaliniai direktoriai, atsakingi už biudžetą, žmogiškuosius išteklius ir saugumą, ir Teisės tarnybos generalinis direktorius. Ji atskaitinga pirmininkui ir Komisijos nariui (-iams), atsakingam (-iems) už biudžetą, žmogiškuosius išteklius ir administravimą, ir parengia metinę ataskaitą kolegijai.

²⁴ Žr. **2019 m. metinės ataskaitos** 1.11 langelį.

²⁵ Kadangi MVVA Komisija nepateikia bendros DFP 1a išlaidų kategorijos („Konkurencingumas“) rizikos mokėjimo metu sumos (Komisija ją padalija į dvi politikos sritis), mes turėjome sugrupuoti MVA Komisijos pateiktus duomenis.

1.11 langelis

Mūsų atliktas 2020 m. klaidų lygio įvertis, palyginti su Komisijos rizikos atliekant mokėjimą įverčiu pagal DFP išlaidų kategorijas^(*)

(*) „Administravimo“ išlaidų kategorijoje nei Komisija, nei Audito Rūmai nenustatė reikšmingo klaidų lygio.

(**) Komisijos generaliniai direktoratai ir tarnybos: ECFIN, GROW, MOVE, ENER, RTD, CNECT, JRC, FISMA, TAXUD, EAC, EASME, EACEA, INEA, EMTTVJ, REA ir DEFIS. Kai kurie generaliniai direktoratai priskirti daugiau nei vienai DFP išlaidų kategorijai (EACEA ir INEA).

(***) Komisijos EMPL, REGIO, REFORM GD ir INEA.

(****) Komisijos AGRI, CLIMA, ENV ir MARE GD.

Šaltinis: Audito Rūmai.

1.39. Iš palyginimo matyti, kad Komisijos pateikti skaičiai yra mažesni nei mūsų įverčiai šiose trijose politikos srityse. Nustatėme, kad:

- DFP išlaidų kategorijos „**Konkurencingumas**“ atveju rizikos atliekant mokėjimą įvertis (1,6 %), kurį apskaičiavome remdamiesi MVVA pateikta informacija, yra žemiau mūsų įvertinto klaidų lygio intervalo (žr. 4.37 dalį);
- „**Sanglaudos**“ srityje šios DFP išlaidų kategorijos Komisijos įvertis yra 2,4 %, o tai patvirtina, kad klaidų lygis šioje politikos srityje yra reikšmingas. Komisijos įvertis patenka į apatinę mūsų intervalo pusę, žemiau mūsų įvertinto klaidų lygio (žr. 5.58 dalį);

- „**Gamtos išteklių**“ srityje Komisijos apskaičiuotas rizikos atliekant mokėjimą įvertis (1,9 %) yra šiek tiek mažesnis nei mūsų įvertintas klaidų lygis ir patenka į mūsų intervalą (žr. **6.38** dalį).

Komisijos ataskaitos dėl finansinių pataisų ir susigrąžinimų yra sudėtingos ir ne visada aiškios

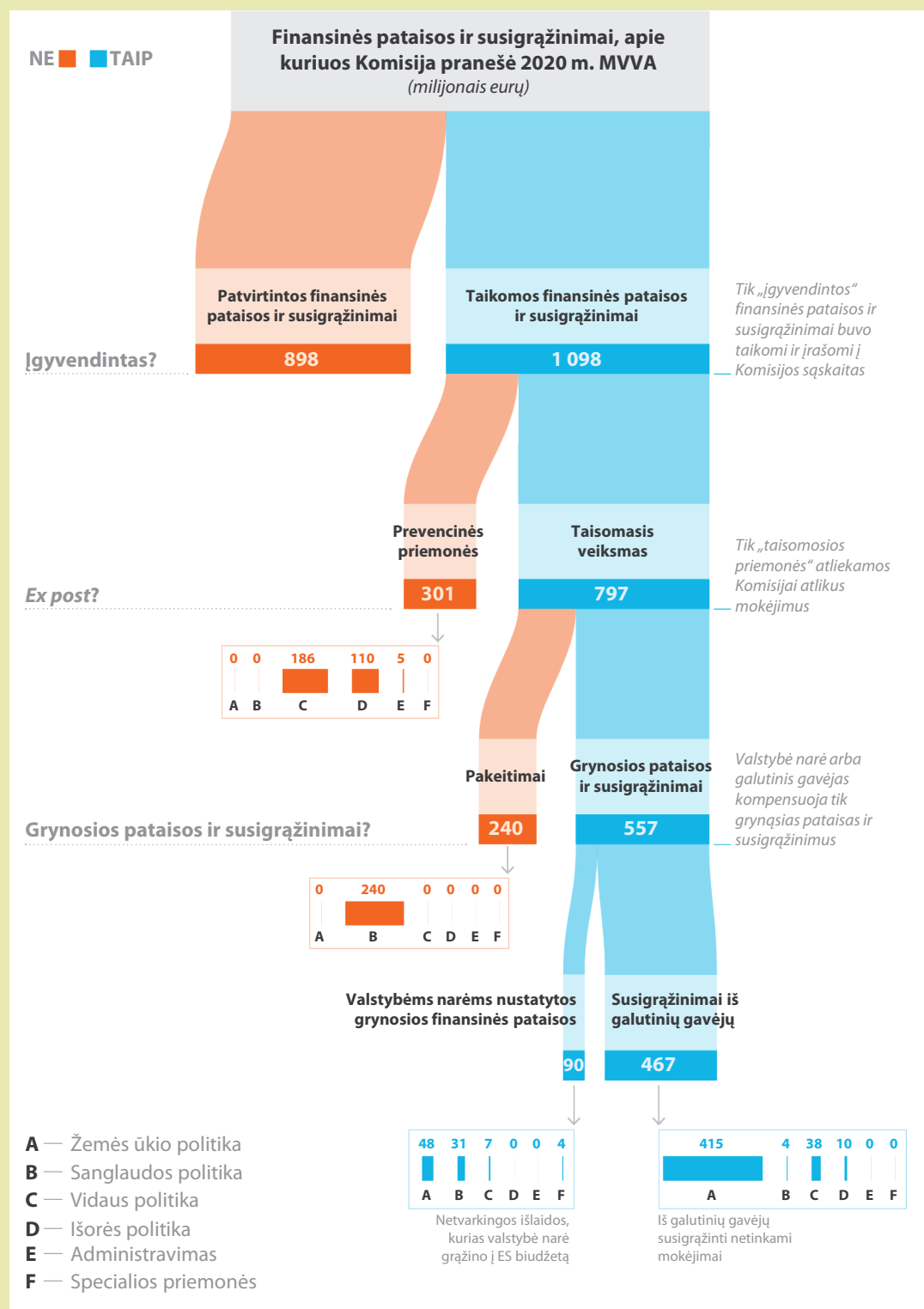
1.40. Komisija, laikydamasi Finansinio reglamento, MVVA pateikia informaciją apie prevencines ir taisomąsias priemones, skirtas apsaugoti biudžetą nuo neteisėtų ar netvarkingų išlaidų. Nors MVVA pabrėžia šių priemonių svarbą, mes nustatėme, kad faktinių finansinių pataisų ir susigrąžinimų pateikimo būdas yra sudėtingas ir ne visada aiškus.

1.41. MVVA pateikia keletą skirtingų faktinių finansinių pataisų ir susigrąžinimų sumų. Priklausomai nuo pataisymų ar susigrąžinimų etapo, jie gali būti „patvirtinti“ (turint omenyje tik tai, kad priimtas sprendimas taisyti ar susigrąžinti) arba „įgyvendinti“ (tai reiškia, kad nustatyta suma buvo faktiškai pritaikyta ir įrašyta į Komisijos sąskaitas). Atsižvelgiant į kontrolės proceso etapą, kuriame jie vyksta, jie gali būti *ex ante* (t. y. atskaitymai prieš apmokėjimą) arba *ex post* (t. y. pataisos po apmokėjimo). MVVA taip pat atskiriamos finansinės pataisos ir pakeitimai, kai „Sanglaudos“ srityje valstybė narė gali atšaukti netvarkingas išlaidas ir deklaruoti naujas išlaidas, o taikant grynąsias finansines pataisas to padaryti negalima ir sumos grąžinamos į ES biudžetą. Dėl visų šių skirtumų labai sunku aiškiai nustatyti netvarkingų išlaidų sumą, kuri buvo taisyta ir galiausiai grąžinta į ES biudžetą.

1.42. *1.12 langelyje*, kuriame parodyta faktinių finansinių pataisų ir susigrąžintų sumų, apie kurias pranešta 2020 m. MVVA, sudėtis, pavaizduotas šis sudėtingumas.

1.12 langelis

Finansinės pataisos ir susigrąžinimai, apie kuriuos 2020 m. Komisija pranešė MVVA

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis 2020 m. MVVA.

1.43. 2020 m. nurodyta įgyvendintų pataisymų suma (1 098 milijonai eurų) yra žymiai mažesnė nei 2019 m. (2 885 milijonai eurų). Komisijos teigimu, šį sumažėjimą daugiausia lemia ankstesnių metų pataisų kompensavimas žemės ūkyje po Teisingumo Teismo sprendimų ir aukštas 2007–2013 m. sanglaudos politikos programų užbaigimo lygis. Komisijos 2020 m. įgyvendintos grynosios pataisos ir susigrąžinimai (t. y. surinkta ir galiausiai taisyta suma) iš viso sudarė 557 milijonus eurų. Ši suma daugiausia susijusi su ankstesniais metais (susigrąžintos sumos siekia 2005 m.) ir programavimo laikotarpiais (grynosios pataisos, susijusios su 1994–1999 m.). Sanglaudos srityje, iki 2020 m. pabaigos 2014–2020 m. programavimo laikotarpiui dar nebuvo padaryta jokių grynujų finansinių pataisų. 2020 m. atliktas tų pačių metų (2020 m.) išlaidų susigrąžinimas buvo susijęs su vidaus ir išorės politika ir siekė 1,4 milijono eurų.

Apie įtariamo sukčiavimo atvejus pranešame OLAF

1.44. Sukčiavimas yra bet koks tyčinis veiksmas ar neveikimas, susijęs su melagingų, neteisingų ar neišsamių ataskaitų ar dokumentų naudojimu ar pateikimu, reikalaujamos informacijos neatskleidimu ir netinkamu ES lėšų panaudojimu²⁶. Sukčiavimas kenkia arba gali pakenkti ES finansiniams interesams.

1.45. Pagrindinė atsakomybė už sukčiavimo prevenciją ir nustatymą tenka ir vadovybei, ir subjektams, atsakingiems už bendrąjį subjekto valdymą. Pagal SESV 325 straipsnį, ES ir valstybės narės privalo priešintis Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiam sukčiavimui ir kitoms neteisėtoms veikloms.

1.46. Kaip ES išorės auditorius, neturime įgaliojimų tirti įtariamo ES finansiniams interesams kenkiančio sukčiavimo atvejų. Prieš pradėdami auditą, atsižvelgiame į sukčiavimo riziką (žr. [1.1 priedo \(27\)–\(29\)](#) dalis) ir reguliariai peržiūrimė savo procedūras. OLAF pranešame apie visus įtariamo sukčiavimo, korupcijos ar kitos neteisėtos veiklos, turinčios įtakos ES finansiniams interesams, atvejus, kuriuos atlikdami auditą (įskaitant mūsų su veiksmingumu susijusį darbą) arba remdamiesi mums tiesiogiai pranešta trečiųjų šalių informacija. Tuomet OLAF nagrinėja šiuos atvejus, nusprendžia, ar reikia atlikti tyrimą, ir prireikus bendradarbiauja su valstybių narių institucijomis.

1.47. 2017 m. įsteigta Europos prokuratūra yra nepriklausoma ES įstaiga, įgaliota tirti ES biudžetui padarytus nusikaltimus, tokius kaip sukčiavimas, korupcija ar rimtas tarpvalstybinis sukčiavimas PVM, vykdyti baudžiamąjį persekiojimą ir patraukti baudžiamojon atsakomybėn. 2021 m. birželio mėn. Audito Rūmai pradėjo bendradarbiauti su Europos prokuratūra, remdamiesi abiejų organizacijų administraciniu susitarimu²⁷.

²⁶ 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos [direktyvos \(ES\) 2017/1371](#) dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis 3 straipsnis.

²⁷ 2017 m. spalio 12 d. [Tarybos reglamento \(ES\) 2017/1939](#), kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas Europos prokuratūros įsteigimo srityje, 99, 103, 110 straipsniai.

1.48. 2020 m. OLAF pranešė apie šešis įtariamo sukčiavimo atvejus, kuriuos nustatė atlikdami auditus (2019 m. – devynis), ir OLAF pradėjo šešis tyrimus.

1.49. 2020 m. dažniausiai pasitaikantys įtariamo sukčiavimo atvejai, nustatyti mūsų darbo metu ir apie kuriuos pranešė OLAF, buvo susiję su įtarimais sudaryti dirbtines sąlygas ES finansavimui gauti, tinkamumo finansuoti kriterijų neatitinkančių išlaidų deklaravimu, dotacijos panaudojimu kitiems, nei leidžiama, tikslams ar viešųjų pirkimų pažeidimais. Remdamasi 2011–2020 m. gauta su mūsų audito darbu susijusia informacija, OLAF rekomendavo iš viso susigrąžinti 536 milijonus eurų, susijusių su 37 atvejais²⁸.

1.50. Be ataskaitų OLAF teikimo, taip pat aptariame su sukčiavimu susijusias temas šios metinės ataskaitos skyriuose (žr. **5.45–5.47** ir **8.28** dalis ir **8.3** rekomendaciją), kuriuose nurodome susijusius audito institucijų darbo ir LKL tyrimų trūkumus. Be to, sukčiavimą apima mūsų atskiri auditai. 2019 m. paskelbėme specialiąją ataskaitą dėl kovos su sukčiavimu priemonių, susijusių su ES išlaidomis²⁹, ir sukčiavimo panaikinimo ES sanglaudos išlaidų srityje³⁰. Šiuo metu atliekame auditą, kad patikrintume, ar Komisija ėmėsi tinkamų veiksmų dėl sukčiavimo bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) išlaidose ir dėl interesų konflikto pasidalijamojo valdymo srityje (BŽŪP ir sanglaudos politika).

²⁸ Informaciją pateikė OLAF, mes jos netikriname.

²⁹ Specialioji ataskaita Nr. 01/2019 „Kova su sukčiavimu naudojant ES lėšas. Reikalingi veiksmai“.

³⁰ Specialioji ataskaita Nr. 06/2019 „Sukčiavimo panaikinimas ES sanglaudos politikos srityje. Vadovaujančiosios institucijos turi stiprinti aptikimą, atsaką ir koordinavimą“.

Išvados

1.51. Pagrindinė šio skyriaus funkcija – paremti patikinimo pareiškime pateiktą audito nuomonę. Susijusius audito rezultatus pateikiame **1.52** ir **1.53** dalyse.

Audito rezultatai

1.52. Nustatėme, kad finansinėse ataskaitose nebuvo reikšmingų iškraipymų.

1.53. Dėl operacijų tvarkingumo, darome išvadą, kad pajamose reikšmingo klaidų lygio nebuvo. Išlaidų srityje mūsų audito rezultatai rodo, kad įvertintas klaidų lygis liko toks pats kaip ir praėjusiais metais – 2,7 %. Didelės rizikos išlaidose (daugiausia pagrįstose kompensavimu) klaidų lygis buvo reikšmingas. Šiais metais šios rūšies išlaidų dalis mūsų audito populiacijoje dar padidėjo (iki 59,0 %) ir toliau sudaro didelę mūsų audito populiacijos dalį.

Priedai

1.1 priedas. Audito metodas ir metodika

- 1) Šiame priede pristatomas mūsų audito metodas ir metodika, kurie atitinka tarptautinius audito standartus ir kuriais užtikrinama, kad mūsų audito nuomonės būtų pagrįstos pakankamais ir tinkamais audito įrodymais. Šiame priede taip pat nurodomi pagrindiniai skirtumai tarp mūsų audito metodo ir to, kaip Komisija, vykdydama savo, kaip ES biudžeto valdytojo, pareigas, vertina pažeidimų lygį³¹ ir teikia dėl jo ataskaitas. Šiuo tikslu paaiškiname, kaip:
 - ekstrapolijuojame nustatytas klaidas ((6) dalis);
 - nustatome savo skyrių struktūrą pagal DFP išlaidų kategorijas ((8) dalis);
 - taikome ES ir nacionalines taisykles ((9) dalis) ir
 - kiekybiškai įvertiname viešųjų pirkimų klaidas ((18) dalis).
- 2) Mūsų audito metodai pateikiami mūsų interneto svetainėje³². Planuodami savo darbą naudojames patikinimo modeliu. Planavimo etape vertiname riziką, kad klaidų atsiras (būdingą riziką), ir riziką, kad klaidos nebus užkardytos, aptiktos ar ištaisytos (kontrolės riziką).

1 DALIS. Audito metodas ir metodika, susiję su finansinių ataskaitų patikimumu

- 3) Mes tikriname ES konsoliduotas finansines ataskaitas, kad nustatytume jų patikimumą. Jas sudaro:
 - a) konsoliduotos finansinės būklės ataskaitos;
 - b) biudžeto vykdymo ataskaitos.
- 4) Konsoliduotos finansinės ataskaitos turėtų visais reikšmingais aspektais tinkamai atspindėti:
 - a) Europos Sąjungos finansinę būklę metų pabaigoje;
 - b) jos operacijų rezultatus ir pinigų srautus;

³¹ Žr. Komisijos 2020 m. MVVA 83 išnašą, p. 72.

³² <https://www.eca.europa.eu/lt/Pages/AuditMethodology.aspx>

- c) pasibaigusią finansinių metų grynojo turto pokyčius.
- 5) Savo audito metu:
 - a) įvertiname apskaitos kontrolės aplinką;
 - b) tikriname pagrindinių apskaitos procedūrų ir metų pabaigos užbaigimo procedūrų veikimą;
 - c) analizuojame pagrindinių apskaitos duomenų nuoseklumą ir pagrįstumą;
 - d) analizuojame ir sutikriname finansines ataskaitas ir (arba) likučius;
 - e) atliekame reprezentatyviomis imtimis pagrįstus įsipareigojimų, mokėjimų ir konkrečių balanso straipsnių pagrindinius testus;
 - f) kur įmanoma, remiamės kitų auditorių darbu, atsižvelgdami į tarptautinius audito standartus, visų pirma audituojant Komisijos valdomas skolinimosi ir skolinimo veiklą, kuriai buvo išduoti išorės audito sertifikatai.

2 DALIS. Audito metodas ir metodika, susiję su operacijų tvarkingumu

- 6) Mūsų dabartinis požiūris į vertinimą, ar finansinėse ataskaitose atspindimos operacijos atitinka ES taisykles ir reglamentus, daugiausia paremtas tiesioginiais testais, skirtais nustatyti atitiktį didelėje atsitiktinėje reprezentatyvioje operacijų imtyje. Pagal pripažintą statistinę praktiką statistinės imties rezultatų ekstrapoliavimas suteikia geriausią klaidų lygio įvertį. Savo imtį skirstome į didelės ir mažos rizikos išlaidas ir skirtingus DFP išlaidų kategorijų, apie kurias teikiame ataskaitas, sluoksnius. Ši procedūra leidžia mūsų aptiktas klaidas ekstrapoliuoti atitinkamoms sritims.
- 7) Tačiau atsižvelgiame į tai, ar galime veiksmingai pasinaudoti kitų auditorių atliktomis tvarkingumo patikromis. Jei atlikdami audito darbą norime pasinaudoti šių patikrų rezultatais, kaip numatyta audito standartuose, įvertiname trečiųjų šalių nepriklausomumą ir kompetenciją bei jų darbo apimtį ir tinkamumą.

Kaip mes testuojame operacijas

- 8) Organizuojame savo audito darbą ir teikiame jo rezultatų ataskaitas pagal įvairias DFP išlaidų kategorijas, laikydamiesi teisės aktų leidėjo nustatytos biudžeto struktūros. Kiekvienoje DFP išlaidų kategorijoje, dėl kurios teikiame specialų vertinimą (**4, 5, 6 ir 9 skyriai**), testuojame reprezentatyvią operacijų imtį, siekdami įvertinti netvarkingų operacijų dalį visoje populiacijoje.

- 9) Kiekvienos atrinktos operacijos atveju nustatome, ar pateiktas prašymas arba atliktas mokėjimas atitiko biudžete patvirtintą ir atitinkamuose teisės aktuose nustatytą tikslą. Mūsų vertinime tinkamai atsižvelgiama į ES ir nacionalinės teisės aiškinimą, kurį pateikia nacionaliniai teismai arba nacionalinės nepriklausomos ir autoritetingos institucijos bei Europos Teisingumo Teismas. Tikriname, kaip buvo apskaičiuota mokėjimo prašymo ar mokėjimo suma (didesnės apimties paraiškų atveju remiamasi reprezentatyvia visų elementų operacijoje atranka). Tai atliekant operacija atsekama nuo biudžeto sąskaitų iki galutinio gavėjo lygmens (pavyzdžiui, ūkininko, mokymo kursų organizatoriaus ar paramos vystymuisi projekto) ir kiekvienu lygmeniu testuojama atitiktis.
- 10) Testuodami pajamų operacijas, pridėtinės vertės mokesčio ir BNP pagrįstų nuosavų išteklių tikrinimą pradėdame nuo atitinkamų makroekonominių suvestinių duomenų, pagal kuriuos šie ištekliai yra skaičiuojami. Tikriname Komisijos kontrolės priemones, skirtas šiems valstybių narių įnašams, iki tol, kol jie gaunami ir įtraukiami į konsoliduotas finansines ataskaitas. Tradicinių nuosavų išteklių srityje tikriname muitinių finansines ataskaitas ir analizuojame maito mokesčių srautą iki tol, kol juos gauna ir užregistruoja Komisija.
- 11) Išlaidų srityje tikriname išlaidas tuo metu, kai galutiniai ES lėšų gavėjai yra įvykdę veiklą arba patyrę išlaidų ir kai Komisija šias išlaidas yra patvirtinusi (*patvirtintos išlaidos*). Šis tikrinimas apima visas mokėjimų kategorijas (įskaitant mokėjimus įsigyjant turtą). Praktiškai tai reiškia, kad mūsų operacijų populiacija apima tarpinius ir galutinius mokėjimus. Netikrinome išankstinio finansavimo mokėjimų jų išmokėjimo momentu, tačiau tuomet, kai:
 - a) galutinis ES lėšų gavėjas (pavyzdžiui, ūkininkas, mokslinių tyrimų institutas, bendrovė, vykdanči darbus ar teikianti paslaugas pagal viešuosius pirkimus) pateikia jų tinkamo panaudojimo įrodymą ir
 - b) Komisija (ar kita ES lėšas administruojanti institucija ar įstaiga) pritaria galutiniam lėšų panaudojimui ir patvirtina išankstinį mokėjimą.
- 12) 2014–2020 m. teisės aktų „Sanglaudos“ srityje pakeitimai turėjo įtakos tam, ką Komisija laiko „patvirtintomis išlaidomis“ šioje srityje. Nuo 2017 m. mūsų audito populiaciją pagal šią DFP išlaidų kategoriją 2014–2020 m. laikotarpiu sudarė išlaidos, įtrauktos į Komisijos kasmet tvirtinamas finansines ataskaitas, o 2007–2013 m. laikotarpiu – galutiniai mokėjimai (įskaitant jau patvirtintą išankstinį finansavimą). Tai reiškia, kad testavome operacijas, kurių atžvilgiu valstybės narės turėjo atlikti visus atitinkamus veiksmus, kad ištaisytų klaidas, kurias jos pačios buvo nustačiusios. Be to, kad taip prisidedame prie 2020 m. patikinimo pareiškimo, mūsų tikslas yra peržiūrėti audito institucijų darbą ir padaryti išvadą

dėl Komisijos šioje srityje taikomo pagrindinio tvarkingumo rodiklio – likutinio klaidų lygio – patikimumo.

- 13) Mūsų audito imtis sudaroma taip, kad būtų galima įvertinti visų išlaidų, o ne atskirų operacijų (pavyzdžiui, atskiro projekto) klaidų lygį. Atrinkdami mokėjimo prašymus ar mokėjimus, naudojame piniginio vieneto atranką ir, žemesniu lygmeniu, atskirus elementus operacijoje (pavyzdžiui, projekto sąskaitas faktūras, ūkininko mokėjimo prašyme nurodytus žemės sklypus). Su šiais elementais susiję pateikti klaidų lygiai neturėtų būti laikomi išvada dėl jų atitinkamų operacijų, šia informacija veikiau tiesiogiai prisidedama prie bendro visų ES klaidų lygio.
- 14) Mes netikriname operacijų kiekvienoje valstybėje narėje, paramą gaunančioje valstybėje ir regione bet kuriais konkrečiais metais. Kai minimos kai kurios valstybės narės, paramą gaunančios valstybės ir (arba) regionai, tai nereiškia, kad pavyzdžių negalima aptikti kitur. Šioje ataskaitoje pateikti susipažinti pavyzdžiai nesudaro pagrindo išvadoms dėl atitinkamų valstybių narių, paramą gaunančių valstybių ir (arba) regionų.
- 15) Mūsų metodas nėra skirtas duomenims apie klaidų dažnį visoje populiacijoje surinkti. Todėl pateikti duomenys apie DFP išlaidų kategorijoje, GD valdomose išlaidose ar atitinkamos valstybės narės išlaidose nustatytą klaidų skaičių nėra klaidų dažnio ES finansuojamose operacijose ar atskirose valstybėse narėse rodiklis.

Kaip mes vertiname ir pateikiame operacijų testavimo rezultatus

- 16) Klaida gali būti susijusi su visa atskiros operacijos suma ar jos dalimi. Mes nustatome, ar klaidos yra kiekybiškai įvertinamos, ar ne, pagal tai, ar įmanoma įvertinti, kokią tikrintos sumos dalį paveikė klaida. Klaidos, nustatytos ir ištaisytos prieš mūsų patikras ir nepriklausomai nuo jų, neįtraukiamos skaičiuojant ir nustatant klaidų dažnį, jei jų nustatymas ir ištaisymas rodo, kad kontrolės sistemos yra veiksmingos.
- 17) Mūsų viešųjų pirkimų klaidų kiekybinio vertinimo kriterijai apibūdinti dokumente „Neatitiktis viešųjų pirkimų taisyklėms: pažeidimų tipai ir kiekybinio vertinimo pagrindas“³³.
- 18) Priimant sprendimą dėl to, kokių priemonių reikėtų imtis netinkamo viešųjų pirkimų taisyklių taikymo atveju, mūsų kiekybinis įvertinimas gali skirtis nuo Komisijos ar valstybių narių atliekamo kiekybinio vertinimo. Kiekybiškai įvertiname

³³ Viešųjų pirkimų klaidų kiekybinis įvertinimas (pdf)
<https://www.eca.europa.eu/lt/Pages/AuditMethodology.aspx>.

tik rimtus pirkimų taisyklių pažeidimus. Kiekybiškai kaip 100 % pirkimų klaidas įvertiname tik tuos pažeidimus, kurie sutrukdė geriausiam pasiūlymui laimėti konkursą ir dėl kurių išlaidos pagal šią sutartį tapo netinkamos finansuoti. Vienodo dydžio normų netaikome įvairių rūšių pirkimų taisyklių pažeidimams, kaip tai daro Komisija³⁴. Viešųjų pirkimų klaidų kiekybinį įvertinimą grindžiame netinkamų finansuoti išlaidų sumomis tikrinamose operacijose.

Įvertintas klaidų lygis

- 19) Daugelio DFP išlaidų kategorijų ir viso ES biudžeto atveju pateikiame „įvertintą klaidų lygį“ (ĮKL), kuriame atsižvelgiama tik į kiekybiškai įvertinamas klaidas ir kuris išreiškiamas procentais. Klaidų pavyzdžiai – taikytinų reglamentų, taisyklių, sutarčių ir dotacijų skyrimo sąlygų kiekybiškai įvertinami pažeidimai. Taip pat įvertiname apatinę klaidų ribą (AKR) ir viršutinę klaidų ribą (VKR).
- 20) Rengdami savo nuomonę naudojame 2,0 % reikšmingumo ribą. Taip pat atsižvelgiame į klaidų pobūdį, mastą ir kontekstą ir kitą turimą informaciją.
- 21) Mūsų patikinimo pareiškimas daugiau nebegrindžiamas vien tik mūsų bendru klaidų lygio įverčiu. Nuo 2016 m. mes ir toliau nustatome ES biudžeto mažos rizikos sritis, kuriose tikimės nereikšmingo klaidų lygio patvirtintose išlaidose, ir didelės rizikos sritis, kuriose manome, kad klaidų lygis bus reikšmingas. Šiuo tikslu apsvairstome ne tik būdingą ir kontrolės rizikas, bet ir mūsų valdymo ir kontrolės sistemų vertinimą kartu su ankstesnių auditų rezultatais. Pavyzdžiui, kai kurias teisėmis į išmokas grindžiamas kaimo plėtros išlaidas vertiname kaip didelę riziką, remdamiesi savo ankstesne audito patirtimi. Toks pasiskirstymas mums suteikia galimybę kuo veiksmingiau nustatyti, ar nustatytos reikšmingos klaidos yra paplitusios.

Kaip mes vertiname sistemas ir pranešame rezultatus

- 22) Komisija, kitos ES institucijos ir įstaigos, valstybių narių institucijos, naudą gaunančios šalys ir regionai įdiegia sistemas, kad galėtų valdyti biudžetui kylančias rizikas ir prižiūrėtų (užtikrintų) operacijų tvarkingumą. Yra naudinga tikrinti šias sistemas, kad būtų galima nustatyti tobulintinas sritis.

³⁴ 2019 m. Komisijos gairės dėl finansinių pataisų, daromų viešųjų pirkimų pažeidimų atveju, pateiktos [2019 m. gegužės 14 d. Komisijos sprendimo](#), kuriuo nustatomos Sąjungos finansuojamų išlaidų finansinių pataisų dėl taikomų viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymo taikymo gairės, priede, C (2019) 3452.

- 23) Kiekvienoje DFP išlaidų kategorijoje, įskaitant pajamas, naudojama daug atskirų sistemų. Pateikiame savo sistemų darbo rezultatus ir tobulinimo rekomendacijas.

Kaip mes rengiame patikinimo pareiškime pateikiamas nuomones

- 24) Mes planuojame savo darbą, siekdami gauti pakankamus, svarbius ir patikimus audito įrodymus, leidžiančius pagrįsti mūsų nuomonę dėl ES konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų tvarkingumo. Šis darbas pristatytas **3–9 skyriuose**. Mūsų nuomonė teikiama patikinimo pareiškime. Mūsų darbas leidžia mums suformuluoti pagrįstą nuomonę, ar klaidos populiacijoje viršija reikšmingumo ribas, ar jų neviršija.
- 25) Kai aptinkame reikšmingą klaidų lygį ir nustatome jo poveikį audito nuomonei, turime nustatyti, ar klaidos arba audito įrodymų nebuvimas yra „paplitę“ ar ne. Tai darydami taikome 1705 TAAIS³⁵ pateiktas gaires (išplėsdami šių gairių taikymo sritį teisėtumo ir tvarkingumo klausimams, atsižvelgiant į mūsų įgaliojimus). Kai klaidos yra reikšmingos ir paplitusios, teikiame neigiamą nuomonę.
- 26) Klaida arba audito įrodymų nebuvimas yra „paplitę“, kai, remiantis auditoriaus nuožiūra, jie neapsiriboja konkrečiais elementais, sąskaitomis arba finansinės būklės ataskaitų eilutėmis (t. y. jie randami įvairiose testuojamose sąskaitose arba operacijose). Net jei jos yra tokios ribotos, jos vis tiek yra plačiai paplitusios, jei jos atspindi arba galėtų atspindėti didelę finansinių ataskaitų dalį arba yra susijusios su informacijos atskleidimu, kuris yra esminis dalykas vartotojams suprantant finansines ataskaitas.

3 DALIS. Su sukčiavimu susijusios audito procedūros

- 27) Nustatome ir įvertiname dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių reikšmingų iškraipymų konsoliduotose finansinėse ataskaitose ar susijusių operacijų reikšmingos neatitikties ES teisės aktams rizikas.
- 28) Atsižvelgdami į šias rizikas, parengiame ir vykdome audito procedūras ir surenkame savo audito nuomonei pagrįsti pakankamus ir tinkamus audito įrodymus. Aptikti dėl sukčiavimo atsiradusius reikšmingus iškraipymus arba neatitiktį yra sudėtingiau nei tada, kai jų atsiranda dėl klaidų, kadangi sukčiavimas gali apimti sąmokslą, klatojimą, tyčinio pobūdžio neveikimą, klaidingų duomenų pateikimą arba vidaus kontrolės nepaisymą. Todėl yra didesnė rizika, kad tokie atvejai nebus aptikti.

³⁵ 1705 TAAIS – Nepriklausomo auditoriaus ataskaitoje pareikštos nuomonės pataisos.

- 29) Jei galime pagrįstai įtarti sukčiavimą, apie tai pranešame ES kovos su sukčiavimu tarnybai OLAF. OLAF atsako už bet kokių susijusių tyrimų atlikimą. Per metus pranešame OLAF apie keletą tokių atvejų.

4 DALIS. Ryšys tarp audito nuomonių dėl finansinių ataskaitų patikimumo ir operacijų tvarkingumo

- 30) Mes paskelbėme:

- a) audito nuomonę dėl pasibaigusių finansinių metų ES konsoliduotų finansinių ataskaitų ir
- b) audito nuomones dėl finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų ir mokėjimų tvarkingumo.

- 31) Mūsų darbas atliekamas ir nuomonės rengiamos vadovaujantis IFAC tarptautiniais audito standartais ir etikos kodeksais bei INTOSAI tarptautiniais aukščiausiųjų audito institucijų standartais.

- 32) Kai auditoriai pateikia audito nuomones dėl finansinių ataskaitų patikimumo ir jose atspindimų operacijų tvarkingumo, pagal šiuos standartus nustatyta, kad pakeista nuomonė dėl operacijų tvarkingumo savaime nereiškia, kad turi būti keičiama nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo.

2 skyrius

Biudžeto ir finansų valdymas

Turinys

	Dalis
Įvadas	2.1.
Biudžeto ir finansų valdymas 2020 m.	2.2.-2.20.
2020 m. biudžetas beveik visiškai įvykdytas ir plačiai pasinaudota turimomis reagavimo į COVID-19 pandemiją priemonėmis	2.2.-2.8.
2020 m. biudžeto vykdymo lygis buvo aukštas	2.3.-2.4.
Dėl COVID-19 pandemijos buvo padaryta daug 2020 m. biudžeto pakeitimų	2.5.-2.6.
Komisija dar nepaskelbė ataskaitų dėl ES lėšų, panaudotų su COVID-19 susijusioms reikmėms	2.7.-2.8.
Neįvykdyti įsipareigojimai viršijo 300 milijardų eurų	2.9.-2.11.
2014–2020 m. DFP mokėjimai buvo mažesni nei planuota	2.12.-2.16.
ESI fondų lėšų įsisavinimo lygis yra žemesnis nei ankstesnėje DFP	2.17.-2.20.
Rizikos ir iššūkiai	2.21.-2.38.
Įgyvendinant 2021–2027 m. DFP ir priemonę NGEU esama rizikų ir iššūkių	2.21.-2.33.
Rizika, kad 2021–2027 m. DFP laikotarpiu bus vėluojama pradėti įgyvendinti pasidalijamojo valdymo fondus	2.23.-2.31.
COVID-19 nulėmę pokyčiai leidžia greitai reaguoti, tačiau taip pat kelia sunkumų naudojant lėšas patikimai valdyti finansus	2.32.-2.33.
ES biudžeto finansinės rizikos pozicija	2.34.-2.38.
Priemonė SURE padidino ES biudžeto finansinės rizikos poziciją	2.34.-2.36.
Nuo 2021 m. priemonė NGEU turės didelį poveikį bendrai rizikos pozicijai	2.37.-2.38.
Išvados ir rekomendacijos	2.39.-2.46.

Išvadas

2.1. Šiame skyriuje aprašomi pagrindiniai biudžeto ir finansiniai klausimai, kuriuos nustatėme vykdydami savo 2020 m., t. y. finansinių metų, kuriais ES biudžetą labai paveikė COVID-19 pandemija, darbą. Šiame skyriuje taip pat aptariame biudžeto ir finansines rizikas ir nustatytus iššūkius, su kuriais ES gali susidurti ateinančiais metais. Skyriuje pateikiama informacija grindžiama mūsų atlikta 2014–2020 m. DFP biudžeto duomenų apžvalga, mūsų pačių atliktu darbu rengiant metinę ataskaitą, specialiosiomis ataskaitomis, apžvalgomis ir nuomonėmis, taip pat Komisijos ir kitų suinteresuotųjų subjektų paskelbtais dokumentais.

Biudžeto ir finansų valdymas 2020 m.

2020 m. biudžetas beveik visiškai įvykdytas ir plačiai pasinaudota turimomis reagavimo į COVID-19 pandemiją priemonėmis

2.2. Tolesniuose skirsniuose analizuojame, kaip ES biudžetas buvo vykdomas 2020 m. – paskutiniiais 2014–2020 m. daugiamečių finansinės programos (DFP) metais¹. Be to, analizuojame, kaip ES buvo pasinaudota biudžeto pajėgumu ir lankstumu reaguojant į COVID-19 pandemiją.

2020 m. biudžeto vykdymo lygis buvo aukštas

2.3. 2020 m. DFP nustatyta viršutinė įsipareigojimų asignavimų riba buvo 168,8 milijardo eurų². Pradiniame biudžete *biudžeto valdymo institucija* patvirtino 168,7 milijardo eurų įsipareigojimų asignavimų. Žr. **2.1 langelį**. 2020 m. biudžeto valdymo institucija patvirtino devynis taisomuosius biudžetus, iš kurių septyniais buvo iš dalies pakeista 2020 m. ES biudžeto išlaidų dalis. Šiais pakeitimais įsipareigojimų asignavimai buvo padidinti 5,2 milijardo eurų. Iš viso įsipareigojimų asignavimai padidėjo iki 173,9 milijardo eurų ir viršijo DFP viršutinę ribą. Šią viršutinę ribą buvo galima viršyti naudojant specialias priemones, kaip antai Europos Sąjungos solidarumo fondą³. Panaudoti beveik visi turimi įsipareigojimų asignavimai. Buvo įsipareigota skirti 172,9 milijardo eurų sumą, t. y. 99,5 % visos turimos sumos.

¹ 2013 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratom) Nr. 1311/2013, kuriuo nustatoma 2014–2020 m. daugiamečių finansinė programa, (OL L 347, 2013 12 20, p. 884.).

² COM(2019) 310 *final*, Komisijos komunikatas Tarybai ir Europos Parlamentui „2020 m. finansinės programos techninis patikslinimas pagal BNP pokyčius (2010 m. ESS) (Tarybos reglamento Nr. 1311/2013, kuriuo nustatoma 2014–2020 m. daugiamečių finansinė programa, 6 straipsnis)“.

³ Visas sąrašas pateiktas Tarybos reglamento Nr. 1311/2013, kuriuo nustatoma 2014–2020 m. daugiamečių finansinė programa, 3 straipsnio 2 dalyje ir 9–15 straipsniuose.

2.4. 2020 m. DFP nustatyta viršutinė mokėjimų asignavimų riba buvo 172,4€ milijardo eurų⁴. Pradiniame biudžete biudžeto valdymo institucija patvirtino 153,6€ milijardo eurų mokėjimų asignavimų. 2020 m. taisomaisiais biudžetais mokėjimų asignavimai buvo padidinti 10,5 milijardo eurų. Iš viso mokėjimų asignavimai padidėjo iki 164,1 milijardo eurų ir neviršijo DFP viršutinės ribos. Turimų mokėjimų asignavimų panaudojimo lygis buvo šiek tiek žemesnis: išmokėta 161,8 milijardo eurų, t. y. 98,6 % visos turimos sumos⁵. Žr. **2.1 langelį**. 2020 m. visi mokėjimai, įskaitant perkėlimus ir asignuotąsias pajamas, sudarė 173,3 milijardo eurų, t. y. iš 2020 m. galutinio biudžeto atliktus mokėjimus (161,8 milijardo eurų), perkėlimus (1,6 milijardo eurų) ir asignuotąsias pajamas (9,9 milijardo eurų)⁶.

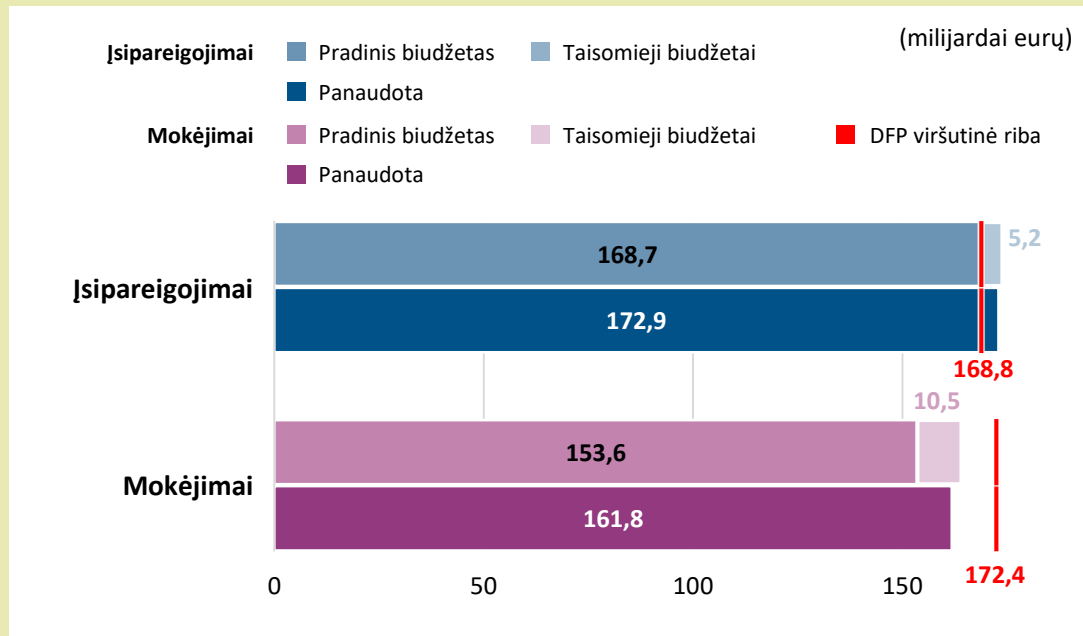
⁴ COM(2019) 310 *final*, Komisijos komunikatas Tarybai ir Europos Parlamentui „2020 m. finansinės programos techninis patikslinimas pagal BNP pokyčius (2010 m. ESS) (Tarybos reglamento Nr. 1311/2013, kuriuo nustatoma 2014–2020 m. daugiametė finansinė programa, 6 straipsnis)“.

⁵ Perkėlimų į kitus metus ir asignuotųjų pajamų į šią analizę neįtraukėme, nes jie nėra patvirtinto biudžeto dalis ir jiems taikomos kitos taisyklės.

⁶ Žr. 2020 finansinių metų Europos Sąjungos konsoliduotąsias metines finansines ataskaitas, biudžeto vykdymo ataskaitas ir aiškinamąsias pastabas, 4.3 pastabą.

2.1 langelis

Biudžeto vykdymas 2020 m.

Šaltinis: 2020 finansinių metų Europos Sąjungos konsoliduotosios metinės finansinės ataskaitos, biudžeto vykdymo ataskaitos ir aiškinamosios pastabos, 4.1–4.3 pastabos ir COM(2019) 310 (2020 m. finansinės programos techninis patikslinimas).

Dėl COVID-19 pandemijos buvo padaryta daug 2020 m. biudžeto pakeitimų

2.5. Siekiant greitai reaguoti į COVID-19 pandemiją ir suteikti paramą, buvo pasitelktos dvi pagrindinės biudžeto priemonės: perskirstymai ir taisomieji biudžetai. Perskirstymas – tai lėšų judėjimas iš vieno esamo biudžeto skirsnio į kitą. Taisomaisiais biudžetais pradinis biudžetas papildomas lėšomis arba lėšos yra sumažinamos. Penki iš devynių taisomųjų biudžetų bent iš dalies buvo susiję su COVID-19. Manome, kad taisomojo biudžeto dalis yra susijusi su COVID-19, kai atitinkamoje sprendimo dalyje yra paminėta COVID-19. Kai kurie taisomieji biudžetai susiję su viena iš ES teisėkūros institucijų nustatytomis švelnesnėmis taikytinomis taisyklėmis, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos naudotis Europos struktūriniais ir investicijų fondais (ESI fondais) ir taip būtų užtikrintas papildomas su COVID-19 susijusių išlaidų likvidumas ir išimtinis lankstumas⁷. Pavyzdžiui, vienus metus buvo galima perskirstyti lėšas tarp regionų, panaikinti reikalavimą sutelkti finansavimą konkrečioms temoms ir iki 100 % skirti bendro finansavimo. Taip pat nebuvo reikalaujama, kad valstybės narės į ES biudžetą grąžintų 7,6 milijardo eurų nepanaudoto metinio išankstinio finansavimo iš ankstesnių metų ESI fondų lėšų⁸. Tai palengvino valstybių narių išdo valdymą.

2.6. *2.2 langelyje* parodyti 2020 m. įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimų pokyčiai, padaryti naudojant biudžeto valdymo institucijos patvirtintus perskirstymus ir taisomuosius biudžetus, suskirstyti pagal DFP išlaidų kategorijas. Bendra papildomų įsipareigojimų asignavimų suma, įtraukta į taisomuosius biudžetus, sudarė 5,2 milijardo eurų, iš jų 3,3 milijardo eurų skirta su COVID-19 susijusioms išlaidoms. Mokėjimų asignavimams bendra taisomųjų biudžetų suma per metus siekė 10,5 milijardo eurų, iš jų 9,4 milijardo eurų skirta su COVID-19 susijusioms išlaidoms.

⁷ Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentas \(ES\) 2020/460](#), kuriuo dėl konkrečių priemonių investicijoms į valstybių narių sveikatos priežiūros sistemas ir kitus jų ekonomikos sektorius sutelkti reaguojant į COVID-19 protrūkį iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013 ir (ES) Nr. 508/2014 (Atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyva) (CRII), Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentas \(ES\) 2020/558](#), kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1301/2013 ir (ES) Nr. 1303/2013, kiek tai susiję su konkrečiomis priemonėmis, kuriomis sudaromos išskirtinės lanksčios sąlygos naudoti Europos struktūrinių ir investicijų fondų lėšas reaguojant į COVID-19 protrūkį (CRII+) ir [2020 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas \(ES\) 2020/872](#), kuriuo iš dalies keičiamas [Reglamentas \(ES\) Nr. 1305/2013](#), kiek tai susiję su konkrečia priemone, kuria suteikiama išimtinė laikina parama Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), reaguojant į COVID-19 protrūkį.

⁸ EŽŪFKP metinis išankstinis finansavimas neteikiamas.

2.2 langelis

Perskirstymai ir taisomieji biudžetai reaguojant į COVID-19 pandemiją (milijonais eurų)

		Įsipareigojimų asignavimai		Mokėjimų asignavimai	
Išlaidų kategorijos		Perskirstymai*	Taisomieji biudžetai*	Perskirstymai*	Taisomieji biudžetai*
	1. Pažangus ir integracinis augimas	-8	-12	-215	5 184
	1.a Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti	-8	-12	-263	-9
	1.b. Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda			48	5 193
	<i>Iš jų: finansų likvidumas pagal CRII ir CRII+ ir 100 % ES finansavimas</i>			48	5 100
	2. Tvarus augimas: gamtos ištekliai	-1	49	22	799
	<i>Iš jų: paramos ūkininkams teikimas per Europos žemės ūkio fondą kaimo plėtrai</i>				750
	3. Saugumas ir pilietybė	-69	3 119	50	2 664
	<i>Iš jų: skubios paramos finansavimas Sąjungoje iš naujo aktyvavus Skubios paramos priemonę</i>		2 700		2 500
	4. Europos vaidmuo pasaulyje	202		474	586
	5. Administravimas	-41		-42	
	9. Specialios priemonės		133		133
Iš viso		84	3 288	289	9 366

(*) Grynosios sumos. Dėl skaičių suapvalinimo jų suma sudėjus ne visada tiksli.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis biudžeto valdymo institucijos sprendimais dėl taisomųjų biudžetų ir perskirstymų, taip pat iš Komisijos gautais duomenimis.

Komisija dar nepaskelbė ataskaitų dėl ES lėšų, panaudotų su COVID-19 susijusioms reikmėms

2.7. Siekdama padidinti skaidrumą ir atsižvelgdama į Europos Parlamento prašymus pateikti informaciją⁹, Komisija pirmąjį 2020 m. pusmetį pradėjo viduje stebėti su COVID-19 susijusioms reikmėms naudojamas ES lėšas. Komisija dar nepaskelbė ataskaitos dėl išlaidų, susijusių su COVID-19.

2.8. Kaip parodyta [2.3 langelyje](#), remiantis Komisijos mums pateikta nepaskelbta informacija, iki 2020 m. pabaigos pagal tiesioginį ir netiesioginį valdymą su COVID-19 susijusioms reikmėms buvo galima pasinaudoti 12,9 milijardo eurų įsipareigojimų. Nustatėme, kad apie 0,2 milijardo eurų su COVID-19 susijusios sumos nebuvo įtrauktos į 12,9 milijardo eurų įsipareigojimus, apie kuriuos Komisija mums pranešė, nors Komisijos centrinėje apskaitos sistemoje jos buvo pažymėtos kaip susijusios su COVID-19. Remiantis ta pačia Komisijos pateikta nepaskelbta informacija, pagal pasidalijamąjį valdymą valstybės narės įsipareigojo arba sudarė sutartis dėl dar 34,2 milijardo eurų, todėl visos su COVID-19 susijusioms reikmėms skirtos ES lėšos sudarė [47,1] milijardo eurų. Sanglaudos politikos srityje Komisija pradėjo viešai skelbti su COVID-19 susijusią informaciją savo koronaviruso suvestinėje¹⁰. Suvestinėje nepateikiama su COVID-19 susijusių metinių įsipareigotų arba panaudotų sumų apžvalga.

⁹ Žr., pavyzdžiui, [Nuomonę dėl 2022 m. biudžeto sudarymo procedūros gairių – III skirsnis 2020/2265\(BUI\)](#).

¹⁰ Informacijos apie koronavirusą suvestinės svetainė.

2.3 langelis

Su reagavimu į COVID-19 pandemiją susijusių sumų apžvalga iki 2020 m. pabaigos (milijonais eurų)

Išlaidų kategorijos		Pagal tiesioginį ir netiesioginį valdymą įsipareigos sumos	Pagal pasidalijamojo valdymo principą įsipareigos sumos arba sumos, dėl kurių pasirašytos sutartys
	1. Pažangus ir integracinis augimas	2 558	33 496
	1.a Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti	2 554	
	<i>Iš jų:</i>	1 402	
	<i>finansavimo išlaidos, susijusios su programa „Erasmus+“ sumos, skirtos su programa „Horizontas 2020“ susijusioms išlaidoms padengti</i>	1 150	
	1.b. Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda	4	33 496
	<i>Iš jų:</i>		7 600
	<i>papildomas likvidumas valstybėms narėms nesusigrąžinant 2019 m. nepanaudoto išankstinio finansavimo (pagal CRII ir CRII+) – tiesioginio poveikio biudžetui nėra</i>		6 209
	<i>100 % ES finansavimo parama (CRII/CRII+)</i>		19 687
	<i>Visiškas lankstumas/perprogramavimas (CRII ir CRII+) (CRII ir CRII+)</i>		
	2. Tvarus augimas: gamtos ištekliai	1	705
	3. Saugumas ir pilietybė	3 035	
	<i>Iš jų:</i>	2 151	
	<i>Skubios paramos vakcinoms priemonės finansavimo padidėjimas</i>		
	4. Europos vaidmuo pasaulyje	7 184	
	<i>Iš jų:</i>	3 181	
	<i>perprogramavimo finansavimas siekiant padėti šalims pagal vystomojo bendradarbiavimo priemonę</i>	2 124	
	<i>perprogramavimo finansavimas siekiant padėti šalims pagal Europos kaimynystės priemonę</i>		
	5. Administravimas	6	
	9. Specialios priemonės	133	
	Iš viso	12 917	34 201

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos informacija.

Neįvykdyti įsipareigojimai viršijo 300 milijardų eurų

2.9. Neįvykdyti įsipareigojimai toliau didėjo ir iki 2020 m. pabaigos pasiekė 303.2 milijardo eurų. Šis padidėjimas buvo mažesnis nei ankstesniais metais iš dalies dėl to, kad kovai su COVID-19 pandemija buvo skirta papildomų mokėjimų asignavimų. Žr. 2.5 dalį ir 2.4 langelį.

2.10. Kaip jau esame pažymėję¹¹, viena iš pagrindinių aukšto neįvykdytų įsipareigojimų lygio priežasčių yra metinis atotrūkis, atsirandantis dėl to, kad įsipareigojimų lygis yra aukštesnis nei atliktų mokėjimų suma. 2021 m. priimtame biudžete įsipareigojimų asignavimai yra mažesni už mokėjimų asignavimus. Ankstesniais metais pastebėjome, kad tai yra vienas iš pagrindinių būdų, kaip sumažinti neįvykdytus įsipareigojimus¹².

2.11. Remiantis Komisijos ilgalaikėmis prognozėmis¹³, į kurias neįtraukta priemonė „Next Generation EU“ (NGEU), tokio aukšto lygio neįvykdytų įsipareigojimų suma turėtų išlikti gana stabili iki 2027 m. (žr. 2.4 langelį). Taip iš esmės bus dėl labai mažo metinio atotrūkio tarp įsipareigojimų asignavimų ir mokėjimų asignavimų 2021–2027 m. DFP, o to nebuvo dviejose ankstesnėse DFP. Tačiau neįvykdyti įsipareigojimai padidės, jei, kaip ir 2016–2020 m., įsipareigojimai išliks dideli, o mokėjimo prašymai dėl įgyvendinimo vėlavimų bus mažesni nei tikėtasi.

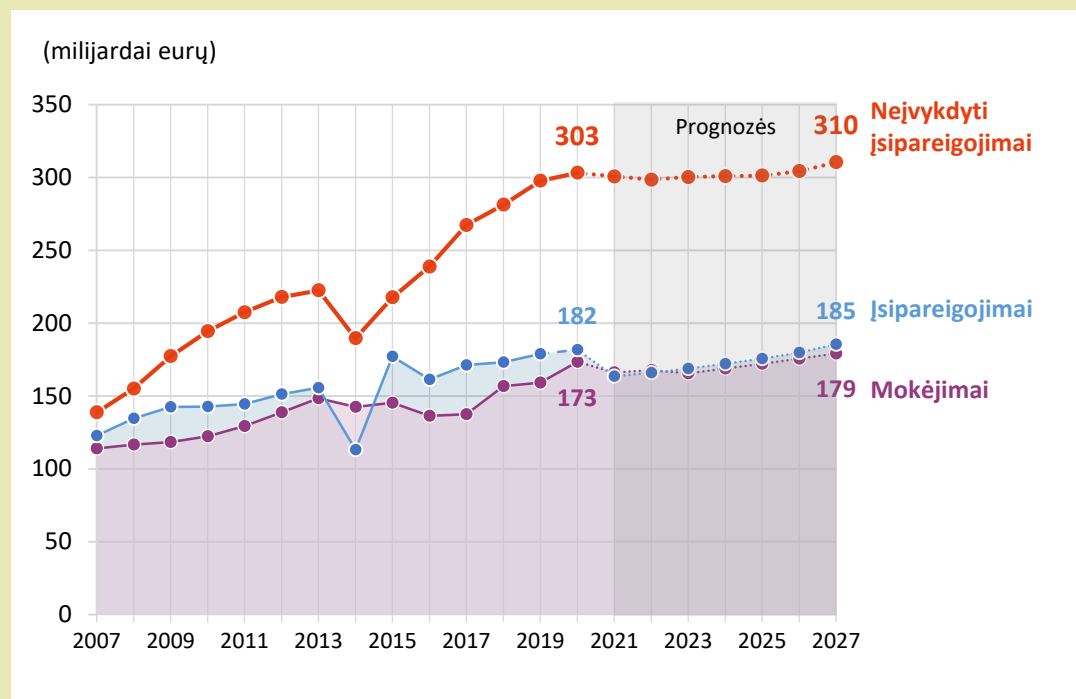
¹¹ Mūsų 2019 m. balandžio mėn. paskelbta [skubi atvejo apžvalga Nr.05/2019](#) „Neįvykdyti įsipareigojimai ES biudžete – atidesnis žvilgsnis“.

¹² Žr. mūsų 2018 m. metinės ataskaitos 2.18–2.21 dalis, mūsų 2017 m. metinės ataskaitos 2.46–2.49 dalis ir mūsų 2016 m. metinės ataskaitos 2.32–2.39 dalis.

¹³ COM(2020) 298 final, 2020 06 30, „Ilgalaikė ES biudžeto gaunamų ir netenkamų pinigų srautų prognozė (2021–2025 m.)“, atnaujinta Komisijos dokumentu „2020 m. liepos 17–21 d. Europos Vadovų Tarybos išvadų dėl 2021–2027 m. DFP poveikis“.

2.4 langelis

Neįvykdyti įsipareigojimai, įsipareigojimai ir mokėjimai

Šaltinis: 2014–2020 m. ES konsoliduotosios metinės finansinės ataskaitos. Prognozės iki 2027 m.: „Ilgalaikė ES biudžeto gaunamų ir netenkamų pinigų srautų prognozė (2021–2025 m.), COM(2020) 298 final, 2020 06 30“, Komisijos atnaujinta dokumentu „2020 m. liepos 17–21 d. Europos Vadovų Tarybos išvadų dėl 2021–2027 m. DFP poveikis“.

2014–2020 m. DFP mokėjimai buvo mažesni nei planuota

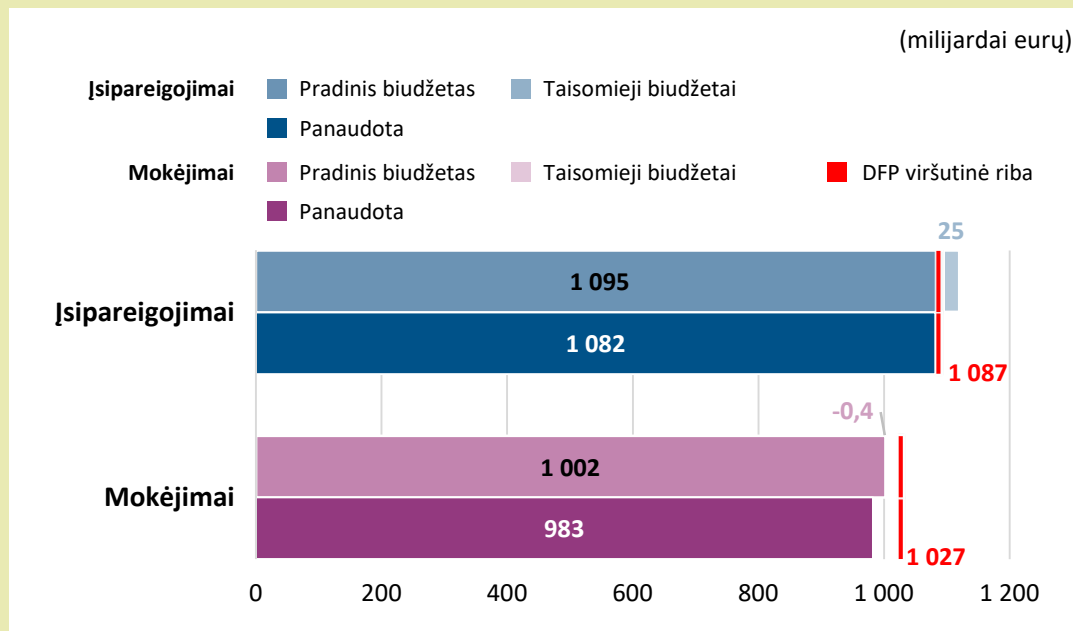
2.12. 2014–2020 m. DFP patvirtintuose biudžetuose įsipareigojimams buvo skirta 1 120 milijardų eurų, tuo tarpu DFP viršutinė riba siekė 1 087 milijardus eurų. Iš turimų įsipareigojimų asignavimų (1 082 milijardų eurų) faktiškai įsipareigota skirti 97 %¹⁴.

2.13. Bendra mokėjimų iš ES biudžeto suma 2014–2020 m. laikotarpiu buvo 983 milijardai eurų. Ši suma buvo 19 milijardų eurų mažesnė už patvirtintuose biudžetuose numatytą sumą ir maždaug 44 milijardais eurų mažesnė už 2014–2020 m. DFP viršutinę ribą. Žr. **2.5 langelį**. Įsipareigojimų ir atliktų mokėjimų skirtumas (99 milijardai eurų) yra pagrindinė 2013–2020 m. neįvykdytų įsipareigojimų padidėjimo priežastis.

¹⁴ Perkėlimų į kitus metus, asignuotųjų pajamų ir perprogramavimo į šią analizę neįtraukėme, nes jie nėra patvirtinto biudžeto dalis ir jiems taikomos kitos taisyklės.

2.5 langelis

2014–2020 m. DFP įgyvendinimas. Bendros sumos ir viršutinės ribos

Šaltinis: 2014–2020 m. ES konsoliduotosios metinės finansinės ataskaitos.

2.14. Įsipareigojimai priartėjo prie viršutinės ribos kiekvienais 2014–2020 m. laikotarpio metais, išskyrus 2014 m. (žr. [2.6 langelį](#)). Taip buvo dėl to, kad vėlavimai priimti DFP ir patvirtinti veiksmų programas nulėmė biudžeto valdymo institucijų sprendimą išimties tvarka perkelti įsipareigojimų asignavimus iš 2014 į 2015 m.

2.15. 2014 ir 2015 m. beveik visi mokėjimų asignavimai buvo panaudoti ankstesnei 2007–2013 m. DFP užbaigti (žr. [2.6 langelį](#)). Tačiau 2016–2020 m. mokėjimai buvo mažesni, nei tikėtasi, nes valstybių narių prašymuose dėl ESI fondų buvo pateiktos mažesnės sumos (išskyrus EŽŪFKP). Todėl bendroji mokėjimų marža, kuria automatiškai koreguojama mokėjimų viršutinė riba, padidinant nepanaudotus ankstesnių metų mokėjimų asignavimus į kitus metus¹⁵, iš esmės nebuvo reikalinga 2018–2020 m. Bendrosios mokėjimų maržos poveikį išanalizavome savo 2018 m. metinėje ataskaitoje¹⁶.

¹⁵ Tarybos reglamento Nr. 1311/2013, kuriuo nustatoma 2014–2020 m. daugiametė finansinė programa, 5 straipsnis.

¹⁶ 2018 m. metinės ataskaitos 2.12–2.16 dalys.

2.6 langelis

2014–2020 m. biudžete nustatytos ir faktinės išlaidos

Šaltinis: 2014–2020 m. ES konsoliduotosios metinės finansinės ataskaitos.

2.16. DFP įsipareigojimų asignavimų viršutinės ribos nurodomos kiekvienai DFP išlaidų kategorijai¹⁷. DFP išlaidų kategorijose „Saugumas ir pilietybė“ ir „Europos vaidmuo pasaulyje“ priimtų įsipareigojimų lygis viršijo DFP viršutinės ribas. Tai lėmė nenumatyti poreikiai, pavyzdžiui, susiję su pabėgėlių krize¹⁸ ir COVID-19¹⁹. Papildomas finansavimas pagal šias išlaidų kategorijas buvo įmanomas dėl lankstumo, kurį suteikė specialios biudžeto priemonės. Žr. [2.7 langelį](#).

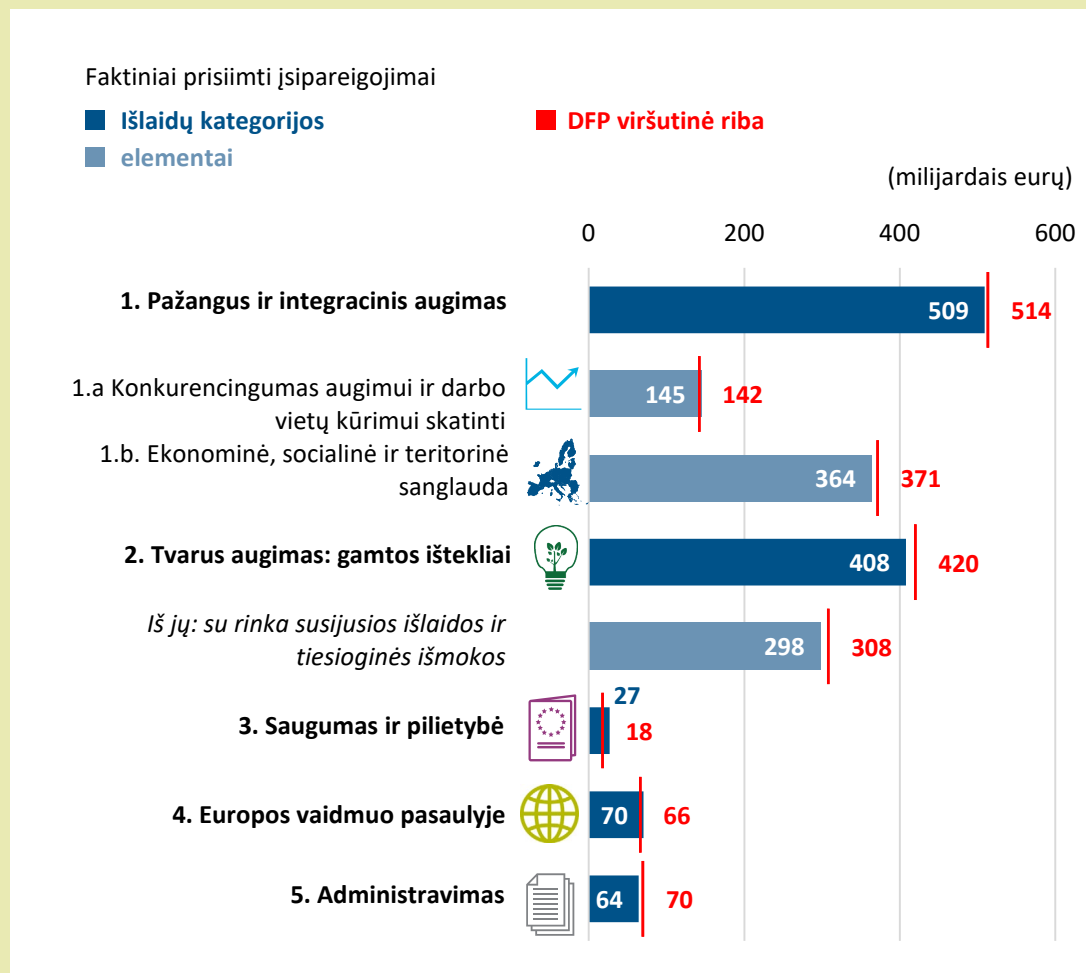
¹⁷ Žr. [Tarybos reglamento Nr. 1311/2013](#), kuriuo nustatoma 2014–2020 m. daugiametė finansinė programa, 3 straipsnį ir priedą.

¹⁸ 2017 m. birželio 20 d. [Tarybos reglamentas \(ES, Euratomas\) 2017/1123](#), kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013, kuriuo nustatoma 2014–2020 m. daugiametė finansinė programa.

¹⁹ 2020 m. balandžio 17 d. [Tarybos reglamentas \(ES, Euratomas\) 2020/538](#), kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013, kuriuo nustatoma 2014–2020 m. daugiametė finansinė programa, kiek tai susiję su bendrąja įsipareigojimų marža.

2.7 langelis

Pagrindinių 2014–2020 m. DFP išlaidų kategorijų biudžeto vykdymas

Šaltinis: 2014–2020 m. ES konsoliduotos metinės finansinės ataskaitos.

ESI fondų lėšų įsisavinimo lygis yra žemesnis nei ankstesnėje DFP

2.17. 2020 m. tinkamumo finansuoti pagal ESI fondus taisyklės dėl išlaidų, susijusių su COVID-19, buvo sušvelnintos ir nustatyta 100 % ES finansavimo galimybė (CRII ir CRII+)²⁰. Dėl šių priemonių lėšų įsisavinimo lygis 2020 m. labai nepadidėjo. 2014–2020 m. DFP laikotarpiu valstybėms narėms skirtų ESI fondų metinio lėšų įsisavinimo lygis padidėjo nuo 12 % 2019 m. iki 15 % 2020 m. 2020 m. išmokėta 72 milijardų eurų suma, palyginti su 57 milijardais eurų 2019 m. Dėl to suvestinis 2014–2020 m. DFP laikotarpio lėšų įsisavinimas 2020 m. pabaigoje siekė 55 %. Iš viso iki 2020 m. pabaigos iš visų ESI fondų asignavimų ([465] milijardų eurų) buvo išmokėti 256 milijardai eurų. Iki 2020 m. pabaigos buvo įsipareigota dėl visų 465 milijardų eurų valstybėms narėms skirtų lėšų²¹.

2.18. Bendras metinio lėšų įsisavinimo lygis 2020 m. – paskutiniais dabartinės DFP metais – buvo toks pat kaip 2013 m. (15 %), t. y. paskutiniais ankstesnės 2007–2013 m. DFP metais. Tačiau suvestinis įsisavinimas buvo maždaug 7 % mažesnis nei ankstesnėje DFP. Todėl dar neįsisavinta 45 % (209 milijardai eurų) bendros įsipareigotų ESI fondų lėšų sumos. Ši suma yra pagrindinė 2020 m. pabaigoje 303 milijardų eurų neįvykdytų įsipareigojimų dalis (žr. 2.9 dalį). Tačiau pažymime, kad 2007–2013 m. DFP iš esmės buvo taikoma n+ 2 taisyklė, o 2014–2020 m. DFP – n+ 3 taisyklė.

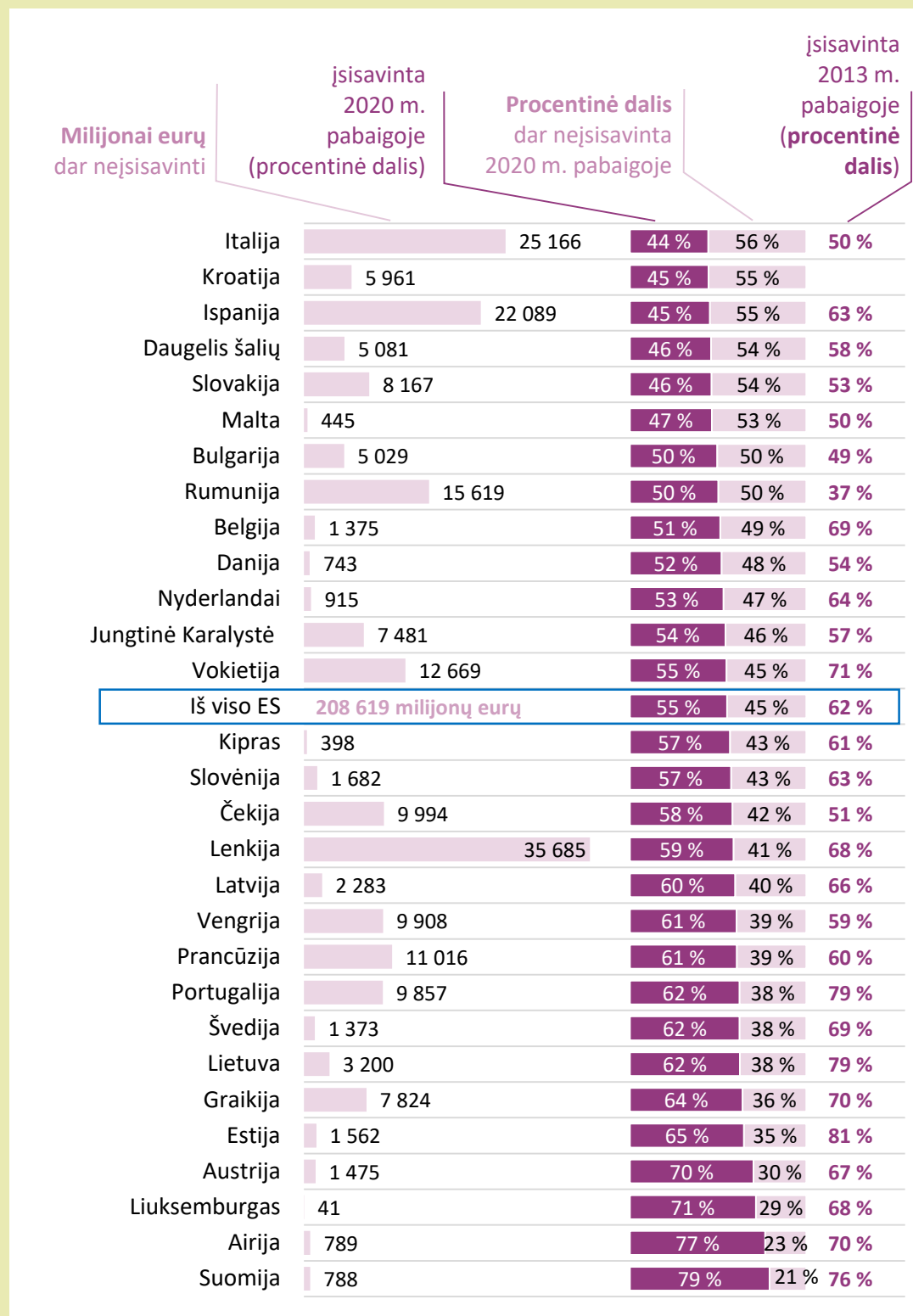
2.19. Kaip parodyta 2.8 langelyje, valstybės narės labai skirtingai įsisavina pagal 2014–2020 m. DFP joms skirtas ESI fondų lėšas. Pavyzdžiui, Suomija įsisavino 79 % visų jai skirtų asignavimų, o trys valstybės narės, kuriose įsisavinimo lygis buvo žemiausias (Italija, Kroatija ir Ispanija), įsisavino tik maždaug 45 % joms skirtų lėšų. Italijai, Ispanijai ir Lenkijai tenka beveik 40 % likusių įsisavintinų mokėjimų, t. y. apie 83 milijardus eurų iš visos likusios sumos (209 milijardų eurų).

²⁰ Šie pokyčiai iš dalies taikomi EŽŪFKP. Tačiau pagrindinis EŽŪFKP koregavimas dėl COVID-19 krizės buvo atliktas 2020 m. birželio mėn. Reglamentu (ES) 2020/872.

²¹ Vienintelė išimtis buvo 8 milijonų eurų vertės veiksmų programa, kuri buvo iš dalies pakeista ne 2020 m., o 2021 m.

2.8 langelis

2014–2020 m. ESI fondai: sumos, kurias reikia įsisavinti

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos informacija.

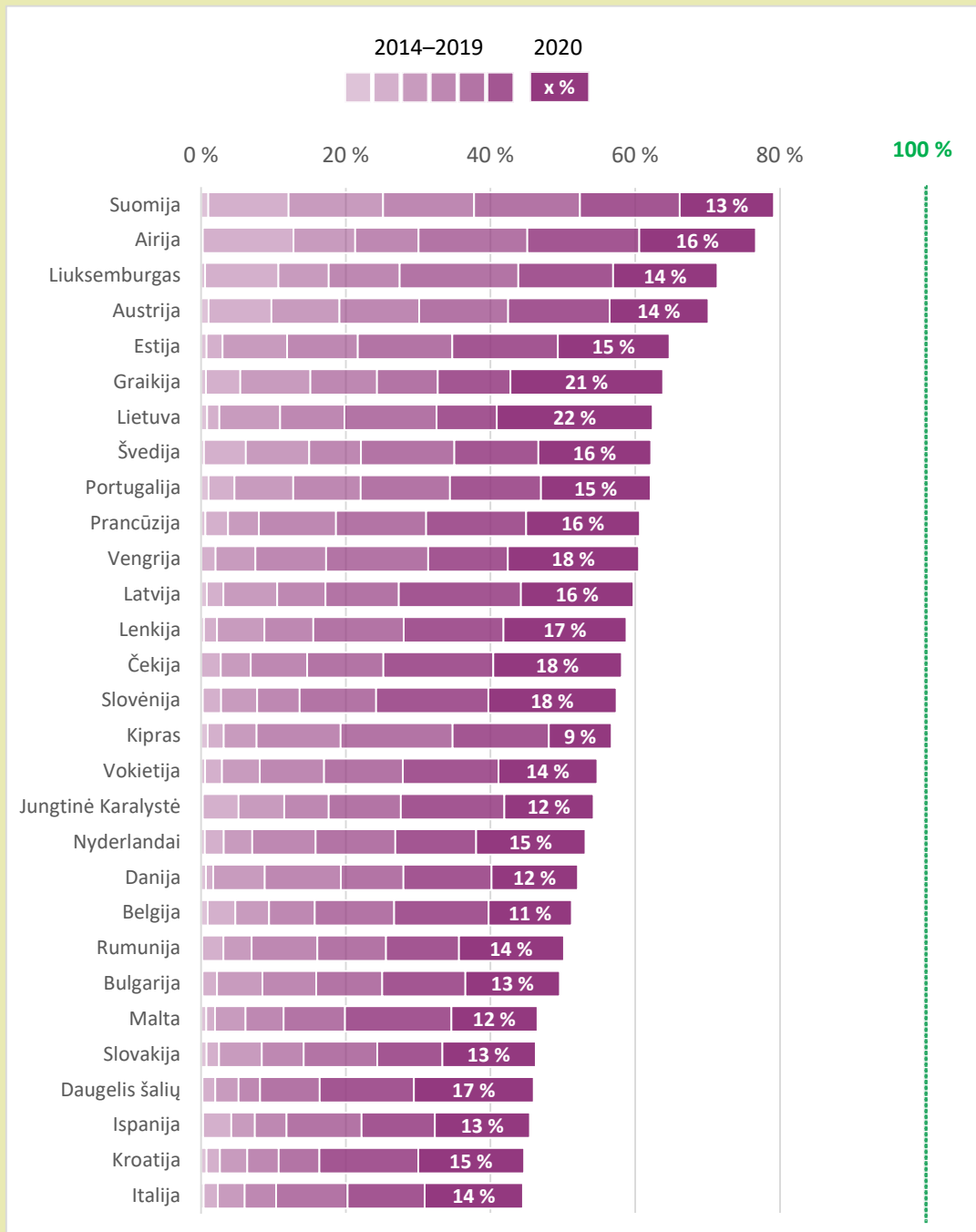
2.20. *2.9 langelyje* parodytas bendras visų ESI fondų lėšų įsisavinimas iki 2020 m. pabaigos. Ankstesnė patirtis rodo, kad tikėtina, jog lėšų įsisavinimo lygis didės²², tačiau nepakankamai sparčiai, kad būtų galima įsisavinti visas lėšas. 2014 m. Komisija sudarė sanglaudos politikos programų geresnio įgyvendinimo specialios paskirties darbo grupę. Iki 2015 m. pabaigos veikusi specialios paskirties darbo grupė buvo sudaryta siekiant padėti valstybėms narėms, kurioms kilo sunkumų įgyvendinant savo veiksmų programas, pasinaudoti likusiu 2007–2013 m. laikotarpio finansavimu. Dėl taikytų priemonių labai padidėjo lėšų įsisavinimas remiamose valstybėse narėse, tačiau nustatėme, kad rezultatams skiriama nepakankamai dėmesio²³.

²² Specialioji ataskaita Nr. 17/2018: „Komisijos ir valstybių narių veiksmams 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu pavyko išspręsti menko lėšų panaudojimo problemą, bet nepakankamai dėmesio skirta rezultatams“ 4 diagrama.

²³ Specialioji ataskaita Nr. 17/2018, p. 34.

2.9 langelis

Metinio ESI fondų lėšų įsisavinimo lygis kiekvienoje valstybėje narėje 2014–2020 m.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos informacija.

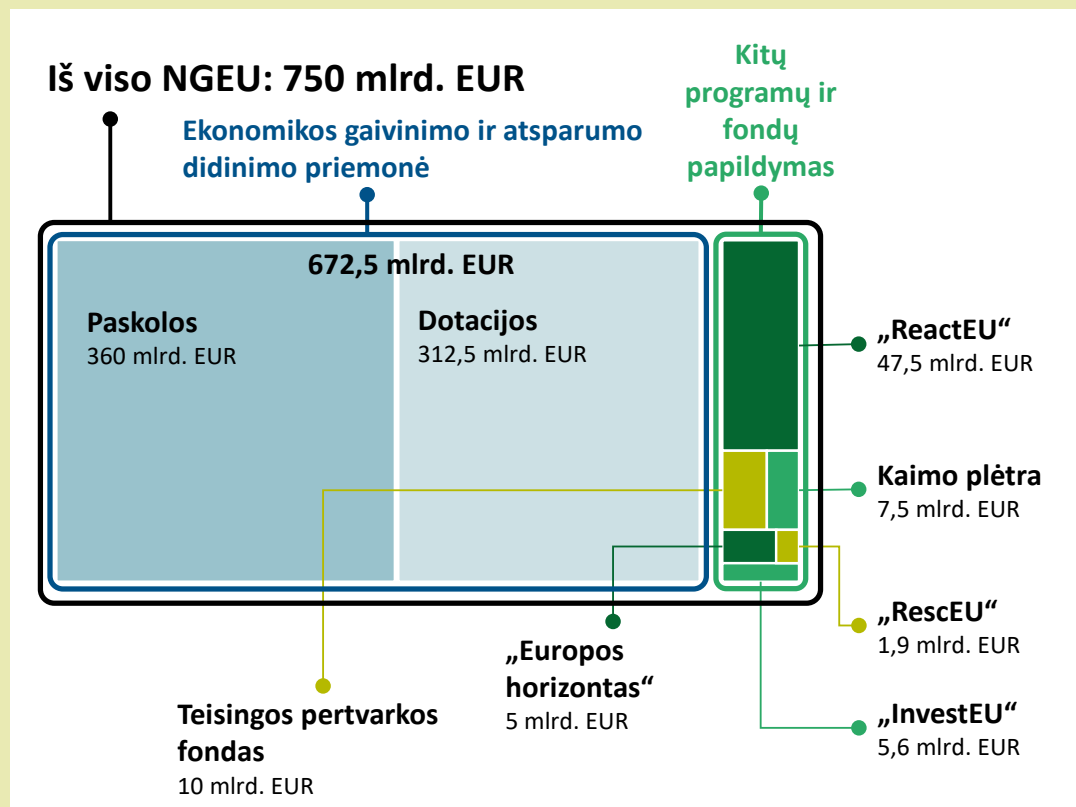
Rizikos ir iššūkiai

Igyvendinant 2021–2027 m. DFP ir priemonę NGEU esama rizikų ir iššūkių

2.21. COVID-19 pandemija turės reikšmingą poveikį tam, kiek lėšų ES išleis ateinančiais metais. Prasidėjus pandemijai buvo greitai sukurta priemonė NGEU, kuria siekiama šalinti pandemijos padarinius, išlaikyti nustatytus ES politikos sričių tikslus ir sudaryti sąlygas valstybėms narėms tapti atsparesnėms bei tvaresnėms ir geriau pasirengti ateičiai. 2021–2027 m. DFP laikotarpiu pagal priemonę NGEU bus skirta iki 750 milijardų eurų (žr. [2.10 langelį](#)).

2.10 langelis

NGEU finansuos naują ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę ir sustiprins keletą DFP išlaidų programų

Pastaba. Visos sumos nurodytos 2018 m. kainomis.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos informacija.

2.22. 2021–2027 m. laikotarpiu bendras finansavimas pagal priemonę NGEU ir DFP sudarys 1 824 milijardus eurų (2018 m. kainomis, 1 074 milijardus eurų pagal 2021–2027 m. DFP ir 750 milijardų eurų pagal priemonę NGEU). Šis bendras finansavimas sudaro beveik dvigubai didesnę sumą nei ankstesnės DFP asignavimai. Nustatėme šią pagrindinę riziką ir iššūkius:

- riziką, kad 2021–2027 m. DFP laikotarpiu bus vėluojama pradėti įgyvendinti pasidalijamojo valdymo fondus;
- iššūkius, susijusius su patikimu finansų valdymu naudojant lėšas dėl pokyčių, kuriuos lėmė COVID-19.

Rizika, kad 2021–2027 m. DFP laikotarpiu bus vėluojama pradėti įgyvendinti pasidalijamojo valdymo fondus

2.23. Manome, kad toliau nurodyti pagrindiniai veiksniai prisideda prie rizikos, kad bus vėluojama pradėti įgyvendinti pasidalijamojo valdymo fondus pagal 2021–2027 m. DFP. Šie veiksniai panašūs į tuos, dėl kurių buvo vėluojama įgyvendinti 2014–2020 m. DFP. Jau esame nurodę keletą pastaraisiais metais nustatytų problemų. Jos išdėstytos toliau.

Pavėluotas teisės aktų priėmimas

2.24. Nors Reglamentą dėl naujos 2021–2027 m. DFP Komisija pasiūlė 2018 m. gegužės mėn., jis buvo priimtas tik 2020 m. gruodžio 17 d.²⁴ Naujasis programavimo laikotarpis prasidėjo 2021 m., nenustačius būtino atskirus sektorius reglamentuojančių teisės aktų pagrindo, taikytino pasidalijamojo valdymo fondams (išskyrus EŽŪGF ir EŽŪFKP²⁵). Reglamentas, kuriuo reglamentuojami pasidalijamojo valdymo fondai

²⁴ 2020 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2020/2093, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiamečių finansinė programa.

²⁵ Priimtas 2020 m. gruodžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/2220, kuriuo nustatomos tam tikros pereinamojo laikotarpio nuostatos dėl 2021 m. ir 2022 m. paramos iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF), ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1305/2013, (ES) Nr. 1306/2013 ir (ES) Nr. 1307/2013, kiek tai susiję su 2021 m. ir 2022 m. ištekliais ir taikymu, ir Reglamentas (ES) Nr. 1308/2013, kiek tai susiję su 2021 m. ir 2022 m. ištekliais ir tokios paramos skirstymu.

(išskyrus EŽŪGF ir EŽŪFKP), – Bendrųjų nuostatų reglamentas – buvo priimtas tik 2021 m. birželio 24 d.

2.25. Šis vėlavimas yra ilgesnis nei ankstesnėse dviejose DFP patirti vėlavimai. Savo 2018 m. metinėje ataskaitoje²⁶ rekomendavome, kad teisinis pagrindas būtų priimtas laiku, kad valstybės narės turėtų pakankamai laiko parengti savo programas. Bendrųjų nuostatų reglamentas abiem DFP laikotarpiams buvo priimtas vėlai: likus šešiams mėnesiams iki 2007–2013 m. DFP laikotarpio pradžios ir likus dviem savaitėms iki 2014–2020 m. DFP laikotarpio pradžios²⁷. Ankstesnėse ataskaitose pažymėjome, kad dėl šių vėlavimų buvo vėluojama patvirtinti veiksmų programas ir perkelti nepanaudotus pirmų metų įsipareigojimų asignavimus į kitus metus²⁸. Tikėtina, kad 2021–2027 m. DFP laikotarpiu gerokai daugiau nei ankstesnėse DFP vėluojant priimti Bendrųjų nuostatų reglamentą, veiksmų programos bus priimtose dar vėliau ir bus dar labiau vėluojama pradėti įgyvendinimą. Tačiau pažymime, kad kai kurie nustatyti supaprastinimai, pavyzdžiui, tolesnis nacionalinių institucijų funkcijų vykdymas, gali padėti paspartinti programų priėmimą ir taip iš dalies sumažinti vėlavimą.

Spartesnis lėšų įsisavinimas ir papildomos galimybės gauti finansavimą darys spaudimą administraciniams ištekliams

2.26. Kaip pažymėta 2.17 dalyje, 2020 m. pabaigoje iš viso ESI fondų lėšų buvo įsisavinta tik 55 % – kur kas mažiau nei tuo pačiu metu ankstesniais DFP laikotarpiais (2000–2006 m. – 68 % ir 2007–2013 m. – 62 %). Anksčiau atkreipėme dėmesį į tai²⁹, kad 2007–2013 m. DFP laikotarpio įgyvendinimas buvo atidėtas, nes valstybės narės vis dar naudojosi ankstesnio laikotarpio įsipareigojimais. Dabar taip pat pastebime panašią padėtį, kai valstybės narės vis dar turi įsisavinti reikšmingas sumas pagal 2014–2020 m. DFP, todėl gali būti vėluojama panaudoti įsipareigojimus pagal 2021–2027 m. DFP.

²⁶ Žr. 2018 m. metinės ataskaitos 2.1 c rekomendaciją.

²⁷ Bendrasis reglamentas/BNR dėl 2007–2013 m. DFP priimtas 2006 m. liepos 11 d., o Bendrasis reglamentas/BNR dėl 2014–2020 m. DFP priimtas 2013 m. gruodžio 17 d.

²⁸ Žr., pavyzdžiui, 2015 m. metinės ataskaitos 2.6 dalį.

²⁹ Specialioji ataskaita Nr. 17/2018: „Komisijos ir valstybių narių veiksmams 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu pavyko išspręsti menko lėšų panaudojimo problemą, bet nepakankamai dėmesio skirta rezultatams“, p. 22.

2.27. Taip pat kyla rizika, kad administraciniai ištekliai, kurių reikia šioms lėšoms vienu metu valdyti pagal abi programas, gali būti neprieinami, ypač pirmais naujosios DFP metais³⁰. Pavyzdžiui, Komisijos ir valstybių narių administraciniai ištekliai turės apimti:

- ESI fondus pagal 2014–2020 m. DFP iki programos užbaigimo;
- pasidalijamojo valdymo fondus pagal 2021–2027 m. DFP;
- 2021 m. ir vėlesniais metais pagal priemonę NGEU padidintus asignavimus pasidalijamojo valdymo fondams.

2.28. Taip pat tikėtina, kad nuo 2021 m. kai kurios ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (EGADP) dalys bus administruojamos tais pačiais administraciniais ištekliais.

2.29. Anksčiau atkreipėme dėmesį į problemas, kurių kyla, kai dviejų skirtingų sanglaudos politikos programavimo laikotarpių tinkami finansuoti laikotarpiai sutampa³¹. Visų pirma laikui bėgant gerokai padidėja administracinė našta. Tai turi įtakos kito programavimo laikotarpio pradžiai. Pažymime, kad tinkamumo finansuoti fondų, nustatytų Bendrųjų nuostatų reglamente, lėšomis laikotarpis baigiasi 2029 m., todėl 2021–2027 m. DFP užbaigimo ir laipsniško perėjimo prie naujos DFP sutampantis laikotarpis galės būti sutrumpintas iki dviejų metų.

2.30. EGADP suteikia galimybę visiškai finansuoti numatomas nacionalinių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų išlaidas. Paprastai tokio pobūdžio finansavimas nenumatomas pasidalijamojo valdymo fondų atveju³². Tais atvejais, kai finansavimas teikiamas arba iš pasidalijamojo valdymo fondų, arba pagal EGADP, visiškos paramos galimybė gali nulemti tai, kad EGADP bus patrauklesnė valstybėms narėms. Tačiau pripažįstame, kad paramos normos nėra vienintelis veiksnys, darantis įtaką valstybių narių pasirinktai finansavimo priemonei.

³⁰ Nuomonės 6/2020 (pagal SESV 287 straipsnio 4 dalį ir 322 straipsnio 1 dalies a punktą) dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (COM(2020) 408), 32–33 ir 41 punktai, p. 13 ir 18.

³¹ Specialiosios ataskaitos Nr. 36/2016 „2007–2013 m. sanglaudos ir kaimo plėtros programų užbaigimo tvarkos vertinimas“ 129–130 dalys ir 4 rekomendacija.

³² Nuomonės Nr. 6/2020, 32 dalis, p. 13.

2.31. Į 2021–2027 m. DFP reglamentą neįtraukta DFP laikotarpio vidurio peržiūra, kuri buvo numatyta pradiname pasiūlyme dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl DFP. Tačiau pažymime, kad Komisija įsipareigojo pateikti 2021–2027 m. DFP veikimo peržiūrą, o tai gali būti proga atlikti būtinus pakeitimus. DFP reglamento 7 straipsnyje taip pat nustatytas DFP viršutinių ribų koregavimo pagrindas, jei lėšos, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, patvirtinamos vėlai.

COVID-19 nulėmę pokyčiai leidžia greitai reaguoti, tačiau taip pat kelia sunkumų naudojant lėšas patikimai valdyti finansus

2.32. Siekiant padėti valstybėms narėms šalinti neigiamą COVID-19 pandemijos poveikį, sąlygos tapo lankstesnės ir buvo supaprastinti administraciniai esamų ESI fondų lėšų naudojimo reikalavimai (žr. 2.5 dalį). Nors šios priemonės padėjo valstybėms narėms greitai reaguoti, jos taip pat gali susilpninti nusistovėjusias kontrolės sistemas ir galbūt padidinti klaidų ir pažeidimų riziką³³. Jau anksčiau atkreipėme dėmesį į tai, kad reikia kuo labiau sumažinti rizikas, kylančias reikalavimų laikymuisi ir patikimam finansų valdymui³⁴.

2.33. Laikotarpis, per kurį galima gauti finansavimą pagal EGADP, yra daug trumpesnis nei finansavimui iš pasidalijamojo valdymo fondų taikytinas laikotarpis. EGADP tinkamumo finansuoti laikotarpis pradėtas taikyti atgaline data 2020 m. vasario 1 d. Tarpinėms reikšmėms ir siektinoms reikšmėms pasiekti nustatytas terminas – 2026 m. rugpjūčio 31 d.³⁵ Šiuo DFP laikotarpiu EGADP aprėptis ir tikslai sutampa su kitų ES programų aprėptimi ir tikslais, todėl kyla dvigubo finansavimo rizika, visų pirma dėl to, kad EGADP schema apims projektus, kurie gali būti tinkami finansuoti pagal kitas

³³ TVF ataskaita. *Fiscal affairs, August 26, 2020 - COVID-19 Funds in Response to the Pandemic*.

³⁴ *Audito Rūmų nuomonės Nr. 3/2020* (pagal SESV 287 straipsnio 4 dalį ir 322 straipsnio 1 dalies a punktą) dėl pasiūlymo 2020/0054(COD) dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl konkrečių priemonių, kuriomis sudaromos išskirtinės lanksčios sąlygos naudoti Europos struktūrinių ir investicijų fondų lėšas reaguojant į COVID-19 protrūkį, iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013 ir Reglamentas (ES) Nr. 1301/2013, 2020/C 159/01, 5 dalis, p. 2.

³⁵ *Europos Parlamento ir Tarybos reglamento 2021/241*, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė, 18 straipsnio 4 dalies i punktas ir 20 straipsnio 5 dalies d punktas.

politikos sritis, pavyzdžiui, sanglaudos, transporto, energetikos ir mokslinių tyrimų³⁶. Atkreipiame dėmesį į tai, kad šiuo metu Komisija rengia savo EGADP kontrolės strategiją, apimančią pagrindines Komisijos patikras dėl to, kaip valstybės narės įgyvendina EGADP.

ES biudžeto finansinės rizikos pozicija

Priemonė SURE padidino ES biudžeto finansinės rizikos poziciją

2.34. Bendra ES biudžeto rizikos pozicija, susijusi su neapibrėžtaisiais įsipareigojimais (įsipareigojimais, kurie priklauso nuo konkretaus įvykio ateityje) padidėjo nuo 90,5 milijardo eurų 2019 m. pabaigoje iki 131,9 milijardo eurų³⁷ 2020 m. pabaigoje, t. y. 46 %. Tai beveik visiškai nulėmė pradėta taikyti Europos laikinos paramos priemonė nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos švelninti (priemonė SURE)³⁸, todėl 2020 m. pabaigoje pozicija padidėjo valstybių narių pasiskolintais 39,5 milijardo eurų (žr. **2.11 langelį**). Valstybės narės iki 2022 m. pagal SURE priemonę galės skolintis iki 100 milijardų eurų skubioms su COVID-19 susijusioms reikmėms. 2020 m. pabaigoje jau pasiskolinta 39,5 milijardo eurų. Šios paskolos garantuojamos iš ES biudžeto. Nors dėl SURE paskolų padidėja bendra rizika, susijusi rizika sumažinama taikant priemonėje numatytas apsaugos priemones, visų pirma garantijų sistemą, pagal kurią visos valstybės narės teikia priešpriešinę garantiją iš ES biudžeto dengiamai rizikai iki 25 milijardų eurų.

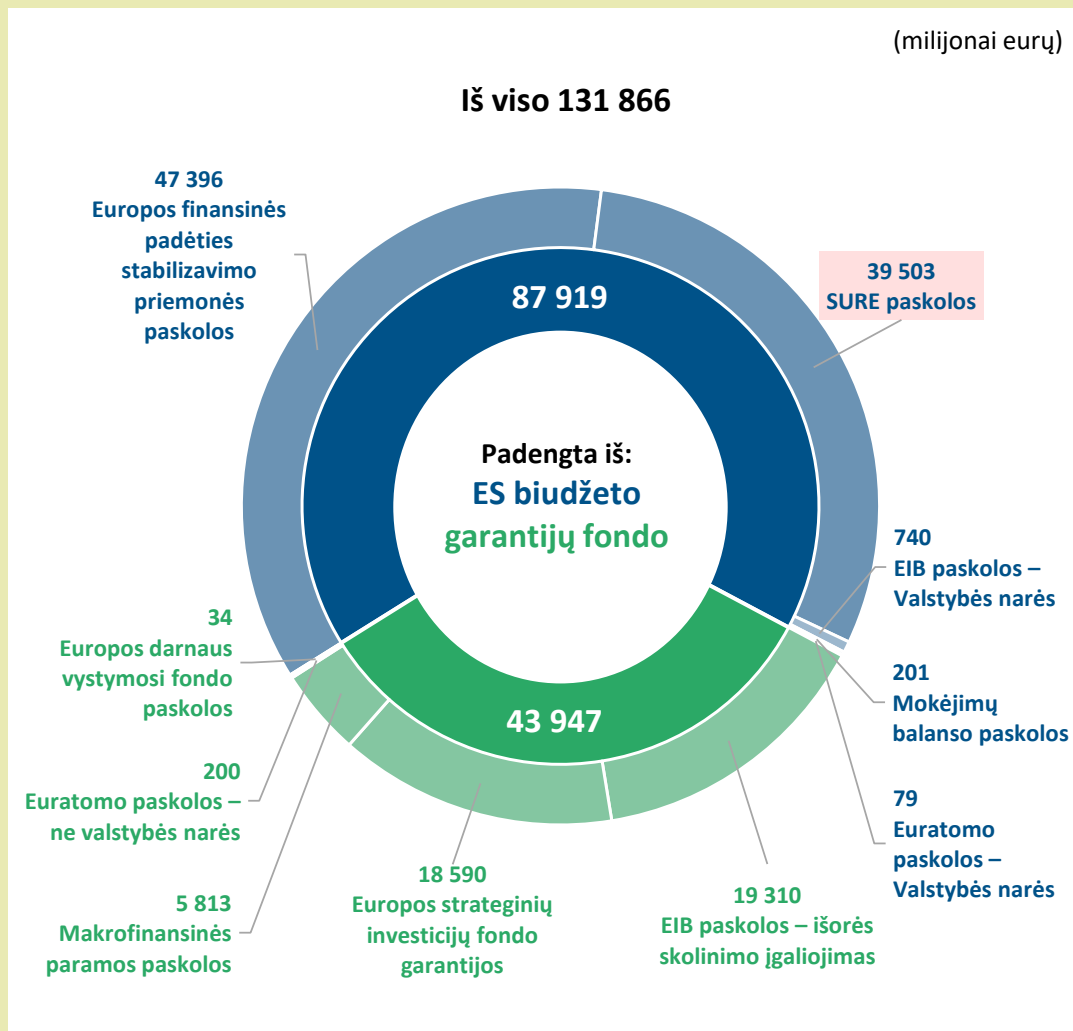
³⁶ Nuomonės Nr. 6/2020 6 dalis, p. 5.

³⁷ Europos Sąjungos 2020 m. konsoliduotos finansinės ataskaitos, 4.1.1 ir 4.1.2 pastabos.

³⁸ 2020 m. gegužės 19 d. Tarybos reglamentas (ES) 2020/672 dėl Europos laikinos paramos priemonės nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos, susijusios su COVID-19 protrūkiu, mažinti (SURE) sukūrimo.

2.11 langelis

ES biudžeto rizikos pozicija 2020 m. gruodžio 31 d., suskirstyta pagal kategorijas

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Europos Sąjungos 2020 m. konsoliduotomis finansinėmis ataskaitomis, 4.1.1 ir 4.1.2 pastabos.

2.35. Peržiūrėjome Komisijos ataskaitas dėl ES biudžeto rizikos pozicijos, susijusios su neapibrėžtais įsipareigojimais³⁹. Komisijos nuomone, ES biudžeto rizikos pozicijos lygis 2020 m. pabaigoje bus tvarus. 2019 m. metinėje ataskaitoje analizavome ES biudžeto rizikos pozicijos pobūdį⁴⁰ ir padarėme išvadą, kad 2019 m. pabaigoje ši pozicija galėtų būti laikoma tvaria. Nustačius priemonę SURE padarytas pagrindinis ir esminis pokytis, susijęs su iš ES biudžeto 2020 m. dengiama rizika.

2.36. 2020 m. Komisija apskaičiavo, kad metinė ES biudžeto rizikos pozicija 2021 m. sieks 14,1 milijardo eurų. Tačiau vėliau Airija ir Portugalija paprašė, kad 2021 m. grąžintinos paskolos, kurių bendra suma – 9,7 milijardo eurų, būtų perplanuotos į būsimus metus⁴¹. Dėl to rizika perkelta į būsimus metus ir metinė rizika ES biudžetui 2021 m. sumažėjo iki 4,4 milijardo eurų. 2020 m. metinė rizika sudarė 4,5 milijardo eurų.

Nuo 2021 m. priemonė NGEU turės didelį poveikį bendrai rizikos pozicijai

2.37. Priemone NGEU bus sudarytos sąlygos ES imtis greitų ir ryžtingų veiksmų. Tačiau per kelerius ateinančius metus bendra ES biudžeto rizikos pozicija gerokai padidės – iki 750 milijardų eurų (2018 m. kainomis). Žr. [2.12 langelį](#). Konkrečiai, dotacijų ir biudžeto garantijų forma bus skirta 390 milijardų eurų ir valstybėms narėms suteikta iki 360 milijardų eurų paskolų. Komisija ES vardu skolinsis reikiamų lėšų finansų rinkose, ir šis skolinimasis bus garantuotas iš ES biudžeto. Dėl to bendra rizikos pozicija galėtų padidėti net iki maždaug 940 milijardų eurų. Todėl Komisija susidurs su iššūkiu per trumpą laiką padidinti savo administracinius gebėjimus, kad užtikrintų kaip

³⁹ COM(2020) 677, Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai dėl bendrajame biudžete nustatytų garantijų. 2019 m. gruodžio 31 d. padėtis ir prie dokumento pridamas Komisijos tarnybų darbinis dokumentas SWD(2020) 241; 2019 m. metinė ataskaita dėl ES finansinės struktūros (Tarpinstitucinio susitarimo 16 punktas); COM(2020) 327, Komisijos ataskaita Europos Parlamentui, Tarybai ir Audito Rūmams dėl išorės veiksmų garantijų fondo ir jo valdymo 2019 m. ir prie dokumento pridamas Komisijos tarnybų darbinis dokumentas SWD(2020) 136; COM(2020) 385, Komisijos ataskaita Europos Parlamentui, Tarybai ir Audito Rūmams dėl Europos strateginių investicijų fondo garantijų fondo valdymo 2019 m. ir prie dokumento pridamas Komisijos tarnybų darbinis dokumentas SWD(2020) 162.

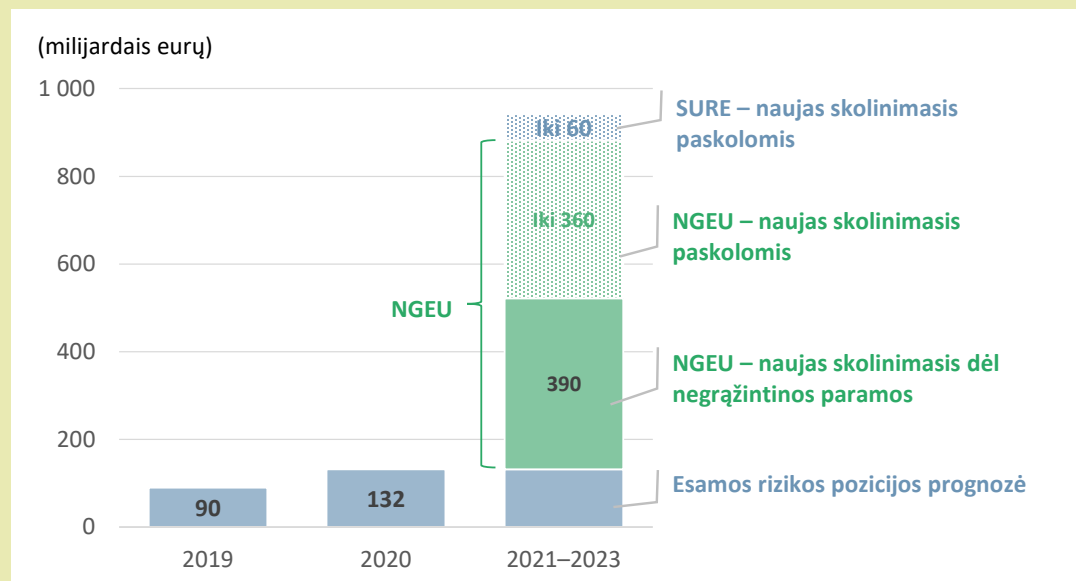
⁴⁰ Žr. mūsų 2019 m. [metinės ataskaitos](#) 2.22–2.34 dalis.

⁴¹ COM(2020) 677, Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai dėl bendrajame biudžete numatytų garantijų. Padėtis 2019 m. gruodžio 31 d. ir prie dokumento pridamas Komisijos tarnybų darbinis dokumentas SWD(2020) 241.

niekada anksčiau didesnių sandorių kapitalo rinkose patikimą valdymą, įskaitant obligacijų išleidimą ir finansinių rizikų valdymą⁴².

2.12 langelis

Ankstesnės ir galimos būsimos bendros ES biudžeto rizikos pozicijos palyginimas

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis COM(2020) 677, Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai dėl bendrajame biudžete numatytų garantijų. Padėtis 2019 m. gruodžio 31 d., Komisijos tarnybų darbinio dokumentu SWD(2020) 241 ir su priemonėmis NGEU bei SURE susijusiais teisės aktais.

2.38. Bendra rizikos pozicija nereiškia, kad per vienus metus galima paprašyti visų šių lėšų. Taip pat pažymime, kad su priemone NGEU susijusių padidėjusių rizikos pozicijų planuojama kompensuoti laikinu specialiu BNP nuosavų išteklų viršutinės ribos padidėjimu 0,6 % įsipareigojimų, prisiimtų pagal priemonę NGEU, laikotarpiu.

⁴² Mūsų apžvalgos Nr. 06/2020 „ES ekonominės politikos atsako į COVID-19 krizę rizikos, iššūkiai ir galimybės“ 87 dalis.

Išvados ir rekomendacijos

Išvados

2.39. 2020 m. įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimai buvo beveik visiškai panaudoti. ES biudžeto valdymo institucija nusprendė panaudoti specialias priemones, kad įsipareigojimai viršytų DFP viršutinę ribą. Mokėjimai gerokai neviršijo DFP viršutinės ribos. Žr. **2.3–2.4** dalis.

2.40. Reaguojant į COVID-19 pandemiją, buvo greitai panaudotas ES biudžetas, kad būtų galima teikti paramą taikant persikirstymus ir taisomuosius biudžetus. Iš taisomųjų biudžetų su COVID-19 susijusioms išlaidoms skirta iš viso 3,3 milijardo eurų papildomų įsipareigojimų asignavimų ir 9,4 milijardo eurų papildomų mokėjimų asignavimų. Be to, ES sušvelnintos galiojančios ESI fondų taisyklės, kad valstybėms narėms būtų užtikrintas didesnis likvidumas ir lankstumas. Žr. **2.5–2.6** dalis.

2.41. Komisija mus informavo, kad iki 2020 m. pabaigos pagal tiesioginį ir netiesioginį valdymą su COVID-19 susijusioms reikmėms buvo galima pasinaudoti 12,9 milijardo eurų įsipareigojimų. Nustatėme, kad apie 0,2 milijardo eurų su COVID-19 susijusios sumos nebuvo įtrauktos į 12,9 milijardo eurų įsipareigojimus, nors Komisijos centrinėje apskaitos sistemoje jos buvo pažymėtos kaip susijusios su COVID-19. Pasak Komisijos, pagal pasidalijamąjį valdymą valstybės narės įsipareigojo arba sudarė sutartis dėl dar 34,2 milijardo eurų, todėl visos su COVID-19 susijusioms reikmėms skirtos ES lėšos sudarė 47,1 milijardo eurų. Komisija dar nepaskelbė ataskaitos dėl išlaidų, susijusių su COVID-19. Žr. **2.7–2.8** dalis.

2.42. Neįvykdyti įsipareigojimai viršijo 300 milijardų eurų. Komisijos vertinimu, jie turėtų ženkliai nepakisti ir išlikti tokio aukšto lygio iki 2027 m. (neįskaitant priemonės NGEU). Tačiau neįvykdyti įsipareigojimai padidės, jei, kaip ir 2016–2020 m., įsipareigojimai išliks dideli, o mokėjimo prašymai dėl įgyvendinimo vėlavimų bus mažesni nei tikėtasi. Žr. **2.9–2.11** dalis.

2.43. 2014–2020 m. DFP laikotarpiu įsipareigojimų asignavimai buvo beveik visiškai panaudoti. Tačiau nuo 2016 m. mokėjimų asignavimai per šiuos septynerius metus dėl ESI fondų įgyvendinimo vėlavimo buvo panaudoti mažiau, nei tikėtasi. Iš viso mokėjimai išliko beveik 45 milijardo eurų mažesni už 2014–2020 m. DFP viršutinę ribą. Žr. **2.12–2.16** dalis.

2.44. Lėšų įsisavinimo tempas atsilieka nuo tempo ankstesnės DFP laikotarpiu. Vidutinis suvestinis įsisavinimas tepasiekė 55 %. Įvairios valstybės narės lėšas įsisavina labai skirtingai. Kyla rizika, kad ne visos valstybės narės prieinamos ESI fondų lėšos (209 milijardai eurų) bus įsisavintos. Žr. **2.17–2.20** dalis.

2.45. Dėl vėlavimo priimti reikiamus teisės aktus ir lėto bendro 2014–2020 m. ESI fondų lėšų įsisavinimo gali būti vėluojama įgyvendinti pasidalijamojo valdymo fondus pagal 2021–2027 m. DFP. Nors su COVID-19 susijusios priemonės padėjo valstybėms narėms greitai reaguoti į pandemiją, kyla rizika, kad gali nepakakti administracinių išteklių, kurių reikia padidėjusioms lėšoms dėl priemonės EGADP ir naujosios DFP bei senosios DFP vienu metu valdyti. Rizika yra ypač didelė pirmaisiais naujosios DFP metais ir tai gali lemti papildomus vėlavimus, silpnėjančias kontrolės sistemas, pažeidimus ir netinkamą finansų valdymą. Žr. **2.21–2.33** dalis.

2.46. Pradėjus taikyti priemones NGEU ir SURE, ES biudžeto rizikos pozicija ateinančiais metais gerokai padidės – net apie 940 milijardų eurų. Planuojama, kad tai kompensuos ES finansavimo pajėgumų padidėjimas laikinai padidinus nuosavų išteklių viršutinę ribą. Žr. **2.34–2.38** dalis.

Rekomendacijos

2.1. rekomendacija. Teikti ataskaitas apie ES lėšas, skirtas su COVID-19 susijusioms reikmėms

Kad būtų galima teikti išsamias ataskaitas apie su COVID-19 pandemija susijusias įsipareigotas ir išleistas sumas – įskaitant 2020 m. įsipareigotas sumas arba sumas, dėl kurių pasirašytos sutartys –, Komisija turėtų standartizuoti ES biudžeto išlaidų su COVID-19 susijusioms reikmėms registravimą ir bent kartą per metus pranešti apie jas biudžeto valdymo institucijai tol, kol manoma, kad tai būtina.

Terminas: iki 2021 m. pabaigos.

2.2. rekomendacija. Laipsniškai sumažinti neįvykdytus įsipareigojimus

Tam, kad būtų palaipsniui mažinamas bendras neįvykdytų įsipareigojimų lygis ateinančiais metais, Komisija turėtų išanalizuoti veiksnius, prisidedančius prie neįvykdytų įsipareigojimų raidos, ir, remdamasi rezultatais, imtis atitinkamų veiksmų.

Terminas: iki 2023 m. pabaigos

2.3. rekomendacija. Skatinti patikimą ES lėšų panaudojimą

Atsižvelgiant į tai, kad ateinančiais metais gerokai padidės ES finansavimo lygis ir padaugės jo rūšių, įskaitant likusias ankstesnio DFP laikotarpio sumas, Komisija turėtų nustatyti priemones, kuriomis būtų užtikrintas papildomos konsultacinės paramos nacionalinėms institucijoms teikimas, taip sudarydama palankesnes sąlygas valstybėms narėms patikimai panaudoti šias lėšas.

Terminas: iki 2022 m. pabaigos.

3 skyrius

Pajamos

Turinys

	Dalis
Įvadas	3.1.-3.6.
Trumpas aprašymas	3.2.-3.3.
Audito apimtis ir metodas	3.4.-3.6.
Operacijų tvarkingumas	3.7.
Vidaus kontrolės sistemų elementų tikrinimas	3.8.-3.19.
Kadangi BNPj duomenys gali būti keičiami 10 metų, atsiranda biudžeto neapibrėžtumas	3.9.-3.10.
Tinkamai nesprendžiamas globalizacijos poveikio BNPj klausimas	3.11.
Nepaisant patobulinimų, PVM išlygų ir TNI atvirų pastabų skaičius tebėra didelis	3.12.
Vis dar yra valstybių narių TNI apskaitos ir valdymo trūkumų	3.13.-3.17.
Nėra sistemingos importo duomenų stebėsenos ir nepakankamai suderintas mutinis tikrinimas ES lygmeniu	3.18.-3.19.
Metinės veiklos ataskaitos	3.20.-3.22.
Išvada ir rekomendacijos	3.23.-3.26.
Išvada	3.23.-3.24.
Rekomendacijos	3.25.-3.26.

Priedai

3.1 priedas. Su pajamomis susijusių operacijų testavimo rezultatai

3.2 priedas. Nepanaikintų BNPj išlygų, PVM išlygų ir TNI atvirų pastabų skaičius pagal valstybes nares 2020 m. gruodžio 31 d.

3.3 priedas. (Surinktų ir dar nesurinktų) muitų TNI ataskaitų rengimo procesas ir jų įtraukimas į ES sąskaitas ir biudžetą

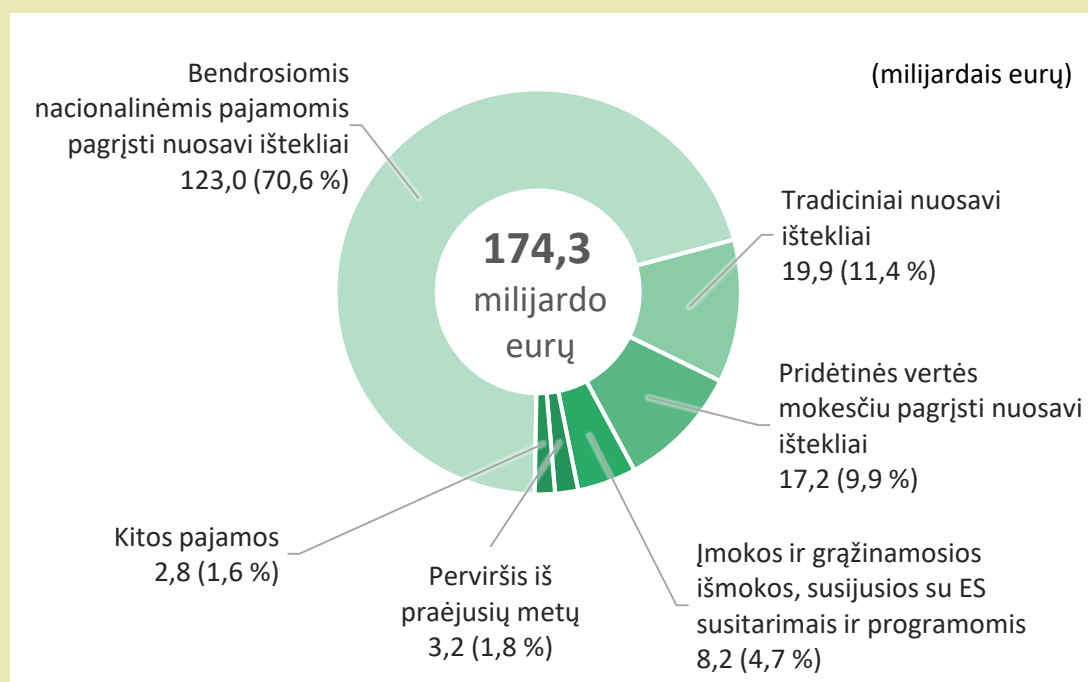
3.4 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas

Ivadas

3.1. Šiame skyriuje pateikiami mūsų nustatyti faktai, susiję su pajamomis, kurios apima nuosavus išteklius ir kitas pajamas. **3.1 langelyje** pateiktas pajamų pasiskirstymas 2020 m.

3.1 langelis

Pajamų pasiskirstymas 2020 m.^(*)

Iš viso pajamų 2020 m.^(**): 174,3 milijardo eurų

^(*) Remiantis suderinta atspindimų operacijų apibrėžtimi (išsamiau žr. **1.1 priedo 10 dalį**).

^(**) Ši suma yra faktinės ES biudžeto pajamos. Finansinių rezultatų ataskaitoje nurodyta 224,0 milijardo eurų suma apskaičiuota naudojant kaupiamąją apskaitą.

Šaltinis: Europos Sąjungos 2020 m. konsoliduotos finansinės ataskaitos.

Trumpas aprašymas

3.2. Didžiąją pajamų dalį (92 %) sudaro trijų rūšių nuosavi ištekliai¹:

- a) **bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis (BNPj) pagrįsti nuosavi ištekliai** sudaro 70,6 % ES pajamų, jie subalansuoja ES biudžetą po to, kai apskaičiuojamos pajamos iš visų kitų šaltinių. Kiekviena valstybė narė prisideda proporcingai pagal savo BNPj;
- b) **tradiciniai nuosavi ištekliai (TNI)** sudaro 11,4 % ES pajamų. Juos sudaro valstybių narių surinkti importo muitai. Į ES biudžetą skiriama 80 % bendros sumos; valstybės narės pasilieka likusius 20 % surinkimo išlaidoms padengti;
- c) **pridėtinės vertės mokesčiu (PVM) pagrįsti nuosavi ištekliai** sudaro 9,9 % ES pajamų. Įnašai pagal šiuos nuosavus išteklius apskaičiuojami pagal vienodą tarifą, taikomą suderintoms valstybių narių PVM apskaičiavimo bazėms.

3.3. Pajamas taip pat sudaro iš kitų šaltinių gaunamos sumos. Svarbiausi iš šių šaltinių yra įnašai ir grąžinamosios išmokos, susijusios su ES susitarimais ir programomis (4,7 % ES pajamų), pavyzdžiui, pajamos, susijusios su EŽŪGF ir EŽŪFKP sąskaitų atitikties patvirtinimu, ir ES nepriklausančių šalių ES programoms ir veiklos sritims skirti įnašai².

¹ 2014 m. gegužės 26 d. Tarybos sprendimo 2014/335 (ES, Euratomas) dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos (OL L 168, 2014 6 7, p. 105) 2 straipsnis.

² Žr. [Apžvalgą 03/2021](#) „ES nepriklausančių šalių ES ir jos valstybėms narėms skirti finansiniai įnašai“.

Audito apimtis ir metodas

3.4. Taikydami **1.1 priede** nustatytą audito metodą ir metodiką, gavome patikinimą savo audito nuomonei dėl pajamų, įvertindami pagrindines pasirinktas sistemas ir atlikdami operacijų testus. Mūsų tikslas buvo prisidėti prie bendro patikinimo pareiškimo, kaip aprašyta **1.1 priede**. Patikrinome šiuos su 2020 m. pajamomis susijusius dalykus:

- a) 55 Komisijos susigrąžinimo pavedimų imtį, sudarytą taip, kad ji būtų reprezentatyvi visų pajamų šaltinių atžvilgiu;
- b) Komisijos sistemas, skirtas:
 - i) užtikrinti, kad valstybių narių BNPj ir PVM duomenys būtų tinkamas pagrindas nuosavų išteklių įnašams apskaičiuoti ir surinkti³;
 - ii) valdyti TNI ir užtikrinti, kad valstybės narės turėtų veiksmingas teisingų TNI sumų surinkimo, pranešimo apie jas ir naudojimosi jomis sistemas;
 - iii) valdyti baudas ir delspinigius;
 - iv) apskaičiuoti sumas, atsiradusias taikant koregavimo mechanizmus;
- c) TNI apskaitos sistemas trijose valstybėse narėse (Ispanijoje, Prancūzijoje ir Nyderlanduose), atrinktas remiantis surinktų muitų suma ir mūsų rizikos vertinimu;
- d) BUDG GD ir Eurostato metinėse veiklos ataskaitose pateiktos informacijos apie tvarkingumą patikimumą.

³ Mūsų atskaitos taškas buvo valstybių narių parengti suderinti BNPj duomenys ir suderinta PVM bazė. Tiesiogiai netestavome Komisijos ir valstybių narių parengtos statistikos ir duomenų.

3.5. Kyla rizika, kad importuotojai gali nedeklaruoti muitų arba nacionalinėms muitinėms juos deklaruoti neteisingai. „Muitų nepriemoka“⁴, t. y. išvengtos sumos, neįtrauktos į valstybių narių TNI apskaitos sistemas, nepatenka į mūsų audito nuomonės dėl pajamų apimtį. Tačiau kadangi muitų nepriemoka gali turėti įtakos valstybių narių nustatytoms muitų sumoms, antrus metus iš eilės įvertiname ES veiksmus, kurių imtasi siekiant sumažinti atotrūkį ir riziką, kad TNI nebus išsamūs.

3.6. Tai darydami patikrinome Komisijos atliktų TNI tolesnių patikrinimų, susijusių su valstybių narių muitinio tikrinimo strategijomis, skirtomis nepakankamo importo įvertinimo rizikai mažinti, rezultatus⁵. Taip pat naudojome savo naujausios specialiosios ataskaitos dėl muitinio tikrinimo⁶ rezultatus. Šioje ataskaitoje vertiname, ar nauja rizikos valdymo sistema, kurią Komisija įdiegė bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, užtikrina vienodą muitinio tikrinimo taikymą, siekiant apsaugoti ES finansinius interesus.

⁴ Teorinio importo muto, kuris turėtų būti renkamas visai ekonomikai, lygio ir surinkto faktinio importo skirtumas.

⁵ Taip pat žr. mūsų 2019 m. metinės ataskaitos 3.14 dalį.

⁶ Žr. Specialiąją ataskaitą Nr. 04/2021 „Muitinis tikrinimas: nepakankamas suderinimas daro žalą ES finansiniams interesams“

Operacijų tvarkingumas

3.7. Šiame skirsnyje pateikiamos mūsų pastabos dėl pajamų operacijų tvarkingumo. Savo išvadą dėl ES finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų operacijų tvarkingumo grindėme savo atliktu Komisijos pajamų apskaičiavimo ir surinkimo sistemų vertinimu⁷. Patikrinus 55 susigrąžinimo pavedimų imtį paaiškėjo, kad nė vienas jų nebuvo paveiktas kiekybiškai įvertinamos klaidos. **3.1 priede** pateikta operacijų testavimo rezultatų apžvalga.

⁷ Žr. 1.1 priedo 10 dalį.

Vidaus kontrolės sistemų elementų tikrinimas

3.8. Kaip paaiškinta 3.4 dalyje, mes atrinkome ir tikrinome įvairias sistemas. Pastabos dėl šių sistemų nedaro poveikio mūsų bendrai besąlyginei nuomonei dėl ES pajamų *tvarkingumo* (žr. 1 skyrių). Tačiau jose pabrėžiami nuolatiniai Komisijos ir valstybių narių kontrolės sistemų veiksmingumo trūkumai, kurių svarbiausias turi poveikį Komisijos atliekamo BNPj tikrinimo ciklo užbaigimui ir TNI suvestinių patikimumui Nyderlanduose.

Kadangi BNPj duomenys gali būti keičiami 10 metų, atsiranda biudžeto neapibrėžtumas

3.9. Per savo BNPj daugiamečio tikrinimo ciklą Komisija tikrina, ar procedūros, kurias valstybės narės taiko rengdamos savo nacionalines sąskaitas, atitinka ESS 2010⁸, ir ar BNPj duomenys yra palyginami, patikimi ir išsamūs⁹. 2020 m. Komisija užbaigė visų valstybių narių BNPj duomenų, susijusių su nuosavais ištekliais¹⁰, tikrinimo ciklą nuo 2010 m., išskyrus Prancūziją, kurios duomenų tikrinimas buvo atidėtas dėl nepatenkinamo BNPj inventoriaus subendrinimo procedūrų aprašymo, kaip buvome nurodę ankstesniais metais¹¹. Dėl to atsiranda neaiškumas dėl būsimų Prancūzijos ir kitų valstybių narių įnašų apskaičiavimo.

⁸ 2010 m. ESS (Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistema) yra ES tarptautiniu mastu suderinta pamatinė apskaitos sistema. Ji naudojama sistemingai ir detalai aprašyti ekonomiką. Žr. 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 549/2013 dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos Europos Sąjungoje (OL L 174, 2013 6 26, p. 1).

⁹ Žr. 2003 m. liepos 15 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1287/2003 dėl bendrųjų nacionalinių pajamų rinkos kainomis suderinimo (BNPj reglamentas) 5 straipsnį (OL L 181, 2003 7 19, p. 1). Jis buvo pakeistas 2019 m. kovo 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2019/516 dėl bendrųjų nacionalinių pajamų rinkos kainomis derinimo, kuriuo panaikinama Tarybos direktyva 89/130/EEB, Euratomas ir Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1287/2003 (BNPj reglamentas), visų pirma 5 straipsnio 2 dalis (OL L 91, 2019 3 29, p. 19).

¹⁰ Išskyrus Kroatiją, kurioje laikotarpis, per kurį duomenys yra keičiami, prasideda 2013 m.

¹¹ Žr. mūsų 2018 m. metinės ataskaitos 4.18 dalį ir mūsų 2019 m. metinės ataskaitos 3.21 dalį.

3.10. Pasibaigus tikrinimo ciklui, Komisija nustatė daug BNPj tobulintinų išlygų, susijusių su specialiomis subendrinimo procedūromis valstybėse narėse¹² (žr. **3.2 priedą**). Išskyrus vieną dėl globalizacijos poveikio BNPj (žr. **3.11** dalį), remiantis šiomis išlygomis valstybių narių statistiniai duomenys gali būti keičiami 10 metų¹³. Tai reikšmingai padidina biudžeto neapibrėžtumą nacionaliniuose biudžetuose, kiek tai susiję su BNPj grindžiamais įnašais, kaip buvome nurodę anksčiau¹⁴.

Tinkamai nesprendžiamas globalizacijos poveikio BNPj klausimas

3.11. Dėl BNPj išlygos, susijusios su globalizacijos poveikiu, kuria sudaromos sąlygos įtraukti tikslesnį tarptautinių įmonių¹⁵ mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros turto įvertį, Komisija sutrumpino duomenų tikslinimo laikotarpį. 2018 m. tapo pradiniais pokyčių metais. Atsižvelgiant į valstybių narių sunkumus gauti ankstesnių metų duomenis iš tarptautinių įmonių, dėl tokios išimties prastėja valstybių narių BNPj palyginamumas, patikimumas ir išsamumas 2010–2017 m. laikotarpiu. Šis ribojimas neatitinka ES taisyklių¹⁶ dėl BNPj pagrįstų nuosavų išteklių apskaičiavimo.

¹² Konkrečiai operacijai taikomos išlygos ir horizontaliosios išlygos pakeičia procesui taikomas išlygas.

¹³ Pagal ES teisės aktus dėl nuosavų išteklių apskaičiavimo leidžiama konkrečių finansinių metų BNPj duomenis patikslinti iki $n + 4$ metų. Ši ketverių metų taisyklė gali būti pratęsta nustatant BNPj išlygą tais atvejais, kai reikia pagerinti duomenų kokybę.

¹⁴ Žr. 68–70 dalis bei 2 rekomendaciją [Specialiojoje ataskaitoje 11/2013 „Kaip gauti tikslius bendrųjų nacionalinių pajamų \(BNPj\) duomenis: perėjus prie labiau struktūrizuoto ir tikslingesnio metodo padidėtų Komisijos tikrinimo veiksmingumas“](#) ir mūsų 2014 m. [metinės ataskaitos](#) 4.9 ir 4.10 dalis ir 1 rekomendaciją.

¹⁵ Žr. mūsų 2019 m. [metinės ataskaitos](#) 3.20 dalį.

¹⁶ 2014 m. gegužės 26 d. Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 609/2014 dėl tradicinių, PVM ir BNP pagrįstų nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos ir dėl priemonių, skirtų grynųjų pinigų poreikiui patenkinti ([OL L 168, 2014 6 7, p. 39](#)) 10b straipsnio 4 dalis.

Nepaisant patobulinimų, PVM išlygų ir TNI atvirų pastabų skaičius tebėra didelis

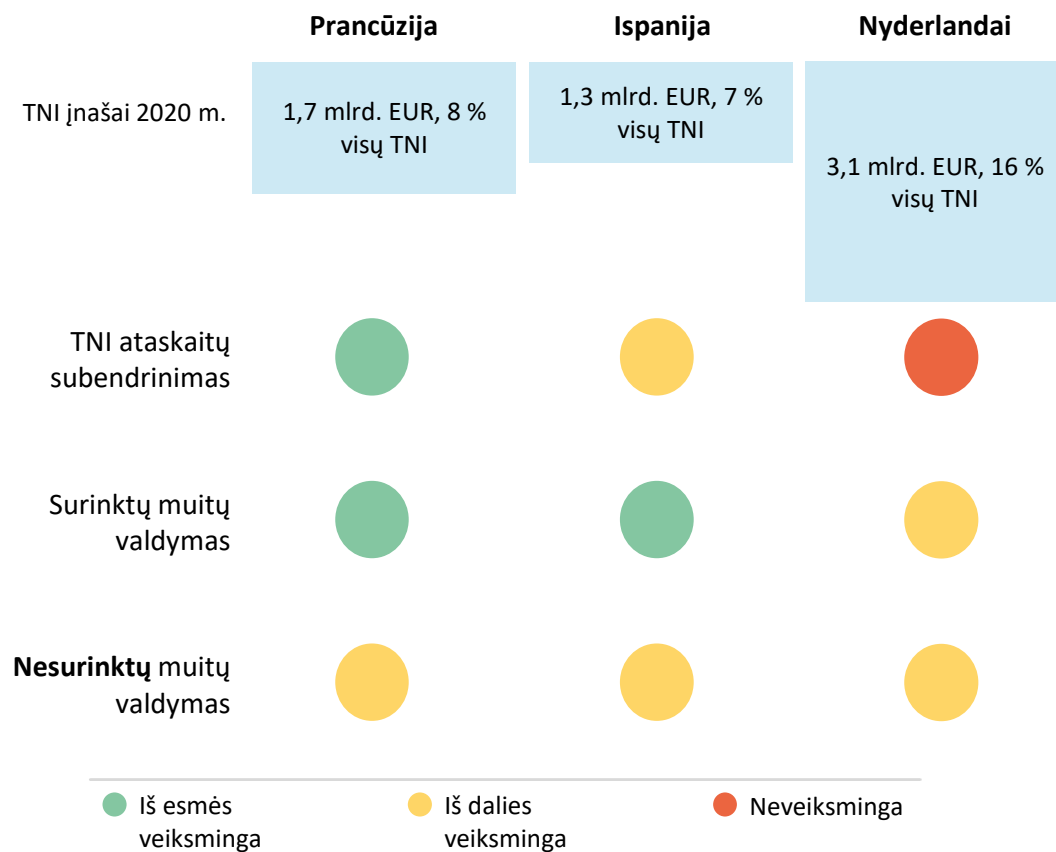
3.12. Patikrinome Komisijos PVM bazės skaičiavimo ir TNI tikrinimo procesą ir pateikėme likusių išlygų ir atvirų pastabų, kurias Komisija parengė dėl nustatytų trūkumų, apžvalgą (žr. [3.2 priedą](#)). Palyginti su praėjusiais metais, PVM išlygų skaičius padidėjo nuo 95 iki 104 (9 %), o TNI atvirų pastabų skaičius sumažėjo nuo 356 iki 326 (8 %). Taip pat nustatėme, kad valstybės narės padarė didelę pažangą šalindamos ankstesniais metais nustatytus trūkumus, todėl buvo panaikintos PVM išlygos ir TNI atviros pastabos, tačiau vis dar yra daug neištaisytų trūkumų.

Vis dar yra valstybių narių TNI apskaitos ir valdymo trūkumų

3.13. Tikrinome, kaip trys valstybės narės (Ispanija, Prancūzija ir Nyderlandai) rengia savo surinktų ir dar nesurinktų muitų ataskaitas¹⁷, taip pat į ES biudžetą mokėtinų TNI, valdymo procedūras (žr. [3.3 priedą](#)). Mūsų atliktas valstybių narių pagrindinių TNI vidaus kontrolės sistemų vertinimas pateiktas [3.1 diagramoje](#).

¹⁷ 2018 m. vasario 8 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES, Euratomas) 2018/194, kuriuo nustatomi sąskaitų, kuriose laikomos Sąjungai priklausančių tradicinių nuosavų išteklių sumos, išrašų šablonai ir ataskaitų apie neatgautinas sumas, atitinkančias Sąjungai priklausančius tradicinius nuosavus išteklius, formos pagal Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 609/2014 ([OL L 36, 2018 2 9, p. 20](#)).

3.1 diagrama. Pagrindinių TNI vidaus kontrolės sistemų pasirinktose valstybėse narėse vertinimas

Šaltinis: Audito Rūmai.

3.14. Nenustatėme jokių reikšmingų problemų rengiant TNI ataskaitas (dėl surinktų ir dėl dar nesurinktų muitų) Prancūzijoje. Tačiau kitose dviejose tikrintose valstybėse narėse nustatėme, kad anksčiau nustatyti trūkumai išlieka (žr. [3.2 langelį](#)).

3.2 langelis

Nuolatiniai nacionalinių kontrolės sistemų trūkumai rengiant TNI ataskaitas

Ispanija

2018 m. metinėje ataskaitoje¹⁸ nurodėme, kad Ispanijos surinktų muitų ataskaitoje buvo padaryti įrašai ranka, siekiant kompensuoti IT sistema sukuriamus automatinius įrašus. Nustatėme, kad dėl neteisėto įrašo ranka ES biudžetui skirtos sumos buvo neteisingai sumažintos puse milijono eurų.

Nors nustatėme pažangą, susijusią su klaidingų automatinių įrašų aptikimu ir pataisymu, pastebėjome, kad, kadangi IT sistema nepakito, išlieka rizika, kad Ispanijos TNI ataskaitos bus neteisingai parengtos.

Nyderlandai

Nuo 2013 m.¹⁹ kelis kartus pranešėme, kad negalime tinkamai įvertinti Nyderlandų ataskaitų patikimumo (įskaitant ataskaitas dėl surinktų ir dėl dar nesurinktų muitų), nes dėl muitinės IT sistemos negalime nustatyti audito sekos. Dėl šių IT sistemos ribojimų nacionalinės muitinės taip pat negalėjo užtikrinti, kad jos tinkamai sumažino nesurinktų muitų dvigubo įtraukimo į apskaitą riziką ir kad iš skolininkų gauti daliniai mokėjimai buvo teisingai paskirstyti tarp TNI ir nacionalinių pajamų.

Nepaisant to, kad 2017 m. Nyderlandų institucijos nurodė, kad šios problemos bus išspręstos iki 2018 m. kovo mėn., praėjus trejiems metams jos vis dar išlieka.

3.15. 2020 m. Komisija išsamiau patikrino sistemas, kurias nacionalinės muitinės naudoja TNI ataskaitoms rengti. Patikrinusi 10 valstybių narių, Komisija įvertino šių pareiškimų patikimumą kaip iš dalies patenkinamą šešiose valstybėse narėse²⁰ ir iš esmės patenkinamą keturiose valstybėse narėse²¹.

¹⁸ Žr. mūsų 2018 m. metinės ataskaitos 4.9 dalį ir 4.2 langelį.

¹⁹ Žr. mūsų 2013 m. metinės ataskaitos 2.17 dalį ir mūsų 2017 m. metinės ataskaitos 4.14 dalį.

²⁰ Bulgarijoje, Prancūzijoje, Maltoje, Portugalijoje, Slovakijoje ir Švedijoje.

²¹ Čekijoje, Vokietijoje, Vengrijoje ir Lenkijoje.

3.16. Kaip ir ankstesniais metais²², nustatėme nacionalinių muitinių dar nesurinktų nustatytų muitų valdymo trūkumų.

3.17. Audituotose valstybėse narėse nustatėme pranešimų apie skolas muitinei ir (arba) jų apskaitos vėlavimų (Prancūzijoje ir Nyderlanduose), šių skolų sugrąžinimo vėlavimų (Ispanijoje, Prancūzijoje ir Nyderlanduose), taip pat vėlavimų finansinėse ataskaitose nurašyti nesusigrąžinamus muitus (Nyderlanduose). Komisija taip pat toliau nustato trūkumų šioje srityje ir apie juos praneša, nors valstybėms narėms ji yra pateikusi papildomų gairių dėl šių muitų valdymo.

Nėra sistemingos importo duomenų stebėsenos ir nepakankamai suderintas muitinis tikrinimas ES lygmeniu

3.18. 2021 m. specialiojoje ataskaitoje dėl muitinio tikrinimo pažymėjome, kad Komisija neatliko sistemingos duomenų apie visą ES importą visoje ES analizės, kad nustatytų finansinę riziką muitinėje²³. Tai patvirtina ir mūsų tolesnis darbas, susijęs su mūsų 2017 m. metinėje ataskaitoje pateikta rekomendacija (žr. **3.4 priedą**). Dėl nepakankamos importo duomenų stebėsenos ES lygmeniu mažėja rizikos valdymo veiksmingumas, kuriuo grindžiama valstybių narių vykdoma importo deklaracijų, kurioms turi būti taikomas muitinis tikrinimas, atranka.

3.19. Nors mūsų specialiojoje ataskaitoje pripažinta, kad Komisijos rizikos valdymo sistema yra svarbus žingsnis siekiant vienodai taikyti muitinį tikrinimą, padarėme išvadą, kad ja neužtikrinamas pakankamas kontrolės atrankos valstybių narių lygmeniu suderinimas, kad būtų apsaugoti ES finansiniai interesai²⁴. Taip yra daugiausia dėl sistemos koncepcijos ES lygmeniu trūkumų, dėl kurių valstybės narės ją gali taikyti labai skirtingai. Nustatėme, kad Komisija, atlikdama TNI tolesnius patikrinimus valstybėse narėse, toliau aptiko įvairių nacionalinių kontrolės strategijų, skirtų nepakankamo importo įvertinimo rizikai mažinti, trūkumų ir skirtumų (žr. **3.3 langelį**).

²² Žr., pavyzdžiui, mūsų **2019 m. metinės ataskaitos** 3.9 dalį, mūsų **2018 m. metinės ataskaitos** 4.10 dalį ir mūsų **2017 m. metinės ataskaitos** 4.15 dalį.

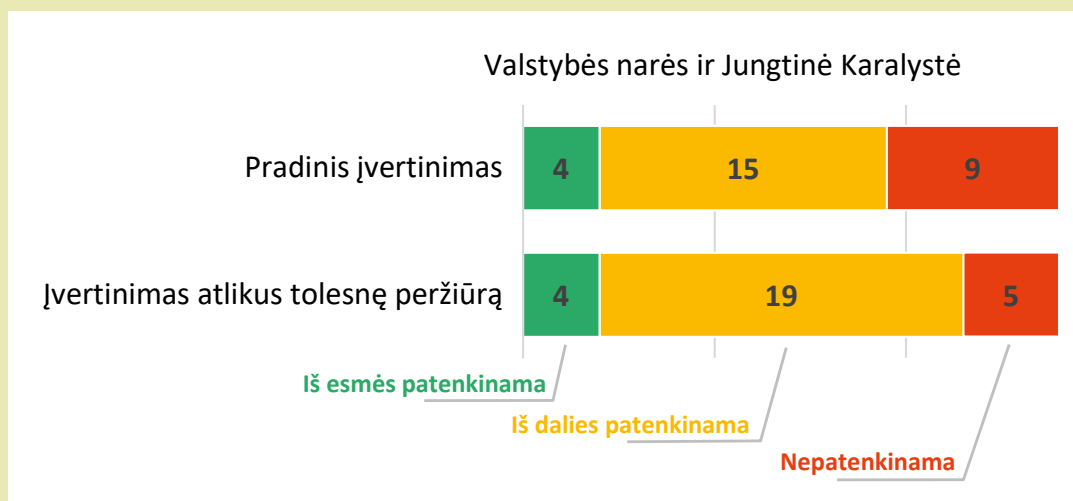
²³ Žr. **Specialiosios ataskaitos 04/2021** „Muitinis tikrinimas: nepakankamas suderinimas daro žalą ES finansiniams interesams“, 33 dalį.

²⁴ Ten pat, 62 dalis.

3.3 langelis

Remiantis Komisijos atliktu valstybių narių kontrolės strategijų, skirtų nepakankamo įvertinimo rizikai šalinti, vertinimu, jos vis dar yra iš esmės netinkamos

Komisija tikrino TNI muitinės kontrolės strategiją, skirtą nepakankamo importo įvertinimo rizikai šalinti, visose valstybėse narėse 2018 ir 2019 m. Jos vertinimu, 24 iš 28 valstybių narių nacionalinė kontrolės strategija buvo iš dalies patenkinama arba nepatenkinama²⁵. Peržiūrėję Komisijos 2019 ir 2020 m. tolesnius patikrinimus nustatėme, kad trys valstybės narės ir Jungtinė Karalystė patobulino savo kontrolės strategiją (nuo nepatenkinamos iki iš dalies patenkinamos). Tačiau apskritai padėtis vis dar nepakankama.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos TNI patikrinimų ataskaitomis.

²⁵ Žr. mūsų 2019 m. metinės ataskaitos 3.13 ir 3.14 dalis.

Metinės veiklos ataskaitos

3.20. BUDG GD ir Eurostato paskelbtose 2020 m. metinėse veiklos ataskaitose pateikta informacija iš esmės patvirtino mūsų nustatytus faktus ir išvadas. Tačiau į BUDG GD metinę veiklos ataskaitą nebuvo įtraukti mūsų nustatyti trūkumai, susiję su Nyderlanduose surinktų ir dar nesurinktų muitų TNI ataskaitų rengimu (žr. [3.2 langelį](#)).

3.21. Penktus metus iš eilės BUDG GD išlaikė išlygą, kad į ES biudžetą pervedamos TNI sumos yra netikslios dėl nepakankamo iš Kinijos importuojamų tekstilės gaminių ir batų įvertinimo 2011–2017 m. laikotarpiu. Pirmą kartą išlyga buvo nustatyta 2016 m., kai buvo kiekybiškai įvertinti Jungtinei Karalystei priskirtini TNI nuostoliai. 2018 m. jos taikymas išplėstas ir kitoms valstybėms narėms, neatlikus kiekybinio įvertinimo.

3.22. Laukiama, kol Europos Sąjungos Teisingumo Teismas priims sprendimą dėl pažeidimo bylos Komisija prieš Jungtinę Karalystę dėl TNI nuostolių, atsiradusių dėl šio nepakankamo importo iš Kinijos įvertinimo. Paskutinis etapas buvo 2020 m. gruodžio 8 d. Teisingumo Teismo posėdis. Visi galimi nuostoliai dėl pirmiau minėtos išlygos, kurie 2020 m. Europos Sąjungos konsoliduotose finansinėse ataskaitose yra įtraukti į apskaitą kaip gautinos sumos, sudarė 2,1 milijardo eurų pagrindinės sumos. 1,6 milijardo eurų palūkanos taip pat buvo įtrauktos į apskaitą, siekiant atsižvelgti į didelę numatytų muitų dalį nuo 2011 m., kuri nebuvo pateikta.

Išvada ir rekomendacijos

Išvada

3.23. Remiantis bendrais audito įrodymais, klaidų lygis pajamų srityje nebuvo reikšmingas. Mūsų tikrintos su pajamomis susijusios sistemos iš esmės buvo veiksmingos. Tačiau pagrindinės TNI vidaus kontrolės priemonės, kurias vertinome kai kuriose valstybėse narėse, ir BNPj tikrinimo ciklo užbaigimas, kurį vertinome Komisijoje, buvo iš dalies veiksmingi dėl nuolatinių trūkumų (žr. **3.9–3.17** dalis).

3.24. Taip pat nustatėme reikšmingų valstybių narių kontrolės, siekiant sumažinti muitų nepriemoką, trūkumų, kuriems šalinti reikia ES veiksmų. Šie trūkumai neturi įtakos mūsų audito nuomonei dėl pajamų, nes jie susiję ne su finansinėse ataskaitose atspindimomis operacijomis, o su rizika, kad TNI bus neišsamūs. Mūsų naujausioje specialiojoje ataskaitoje dėl muitinio tikrinimo rekomenduota gerinti padėtį šioje srityje²⁶ (žr. **3.18** ir **3.19** dalis).

Rekomendacijos

3.25. **3.4 priede** pateikti mūsų tolesnių veiksmų peržiūros, susijusios su dviem mūsų 2017 m. metinėje ataskaitoje pateiktomis rekomendacijomis ir su dviem 2018 m. metinėje ataskaitoje pateiktomis rekomendacijomis, kurios turėjo būti įgyvendintos iki 2020 m. pabaigos, nustatyti faktai. Komisija vieną rekomendaciją įgyvendino daugeliu atžvilgių ir tris – kai kuriais atžvilgiais.

3.26. Remdamiesi šia peržiūra ir savo 2020 m. nustatytais faktais ir išvadomis, rekomenduojame:

²⁶ Žr. **Specialiosios ataskaitos 04/2021** „Muitinis tikrinimas: nepakankamas suderinimas daro žalą ES finansiniams interesams“ 1 rekomendaciją: „geriau užtikrinti, kad būtų taikomas vienodas muitinis tikrinimas“ ir 2 rekomendaciją: „kurti ir įgyvendinti visaverčius ES lygmens analizės ir koordinavimo pajėgumus“.

3.1 rekomendacija. Peržiūrėti ir atnaujinti tikrinimo metodą, siekiant sutrumpinti BNPj duomenų keitimo trukmę

Rekomenduojame Komisijai peržiūrėti ir atnaujinti savo metodą dėl valstybių narių BNPj duomenų tikrinimo būsimuose daugiamečiuose cikluose, siekiant dar labiau supaprastinti procesą ir sutrumpinti laikotarpį, per kurį BNPj duomenys gali būti keičiami pasibaigus ciklui.

Terminas: iki 2024 m. pabaigos (dabartinio tikrinimo ciklo pabaigos).

3.2 rekomendacija. Reikalingi papildomi veiksmai, kad būtų tinkamai sprendžiamas globalizacijos poveikio BNPj klausimas

- a) Rekomenduojame, kad Komisija, bendradarbiaudama su valstybių narių statistikos institucijomis, toliau gerintų globalizacijos pateikimą nacionalinėse sąskaitose, siekdama atsižvelgti į BNPj išlygą šioje srityje nuo 2018 m.
- b) Jei pirmiau nurodytos išlygos dėl nacionalinių sąskaitų panaikinimo poveikis valstybėse narėse labai skyrėsi, Komisija turėtų iš naujo įvertinti ankstesnių metų BNPj duomenų kokybę, siekiant, kad biudžeto valdymo institucija būtų informuota apie galimą peržiūrėtų statistinių duomenų poveikį pajamų biudžetui nuo 2010 m.

Terminas: iki 2023 m. vidurio.

3.3 rekomendacija. Nyderlandų TNI ataskaitų patikimumas

Rekomenduojame Nyderlandams užtikrinti, kad jų mėnesinės ir ketvirtinės TNI ataskaitos būtų patikimos šalinant dabartinius mutinės IT sistemos trūkumus, susijusius su audito sekos nebuvimu, dvigubų įrašų rizika ir neteisingu dalinių mokėjimų paskirstymu.

Terminas: iki 2022 m. pabaigos.

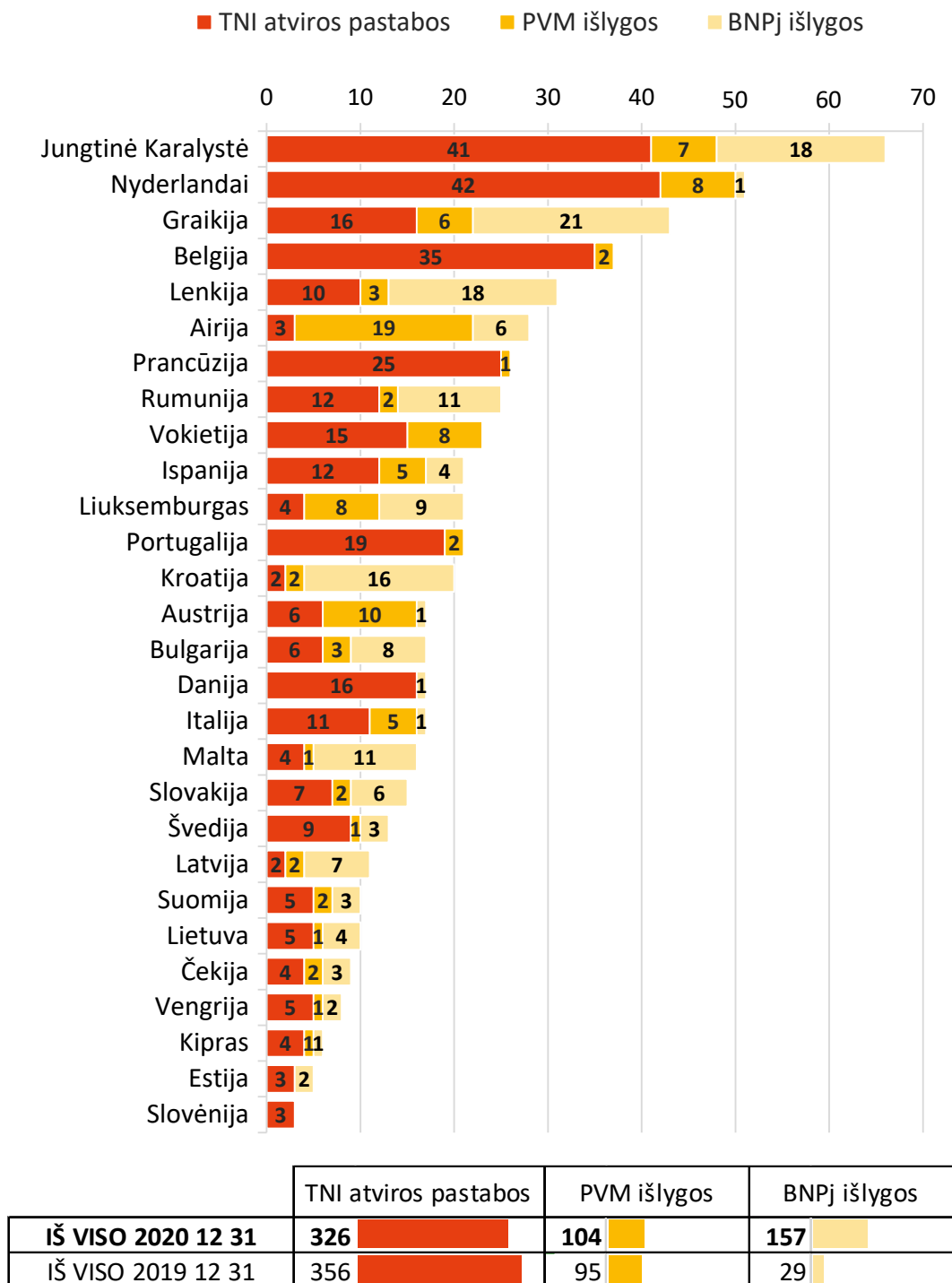
Priedai

3.1 priedas. Su pajamomis susijusių operacijų testavimo rezultatai

	2020	2019
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA		
Iš viso operacijų	55	55
ĮVERTINTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS		
Įvertintas klaidų lygis	Nėra reikšmingo klaidų lygio	Nėra reikšmingo klaidų lygio

Šaltinis: Audito Rūmai.

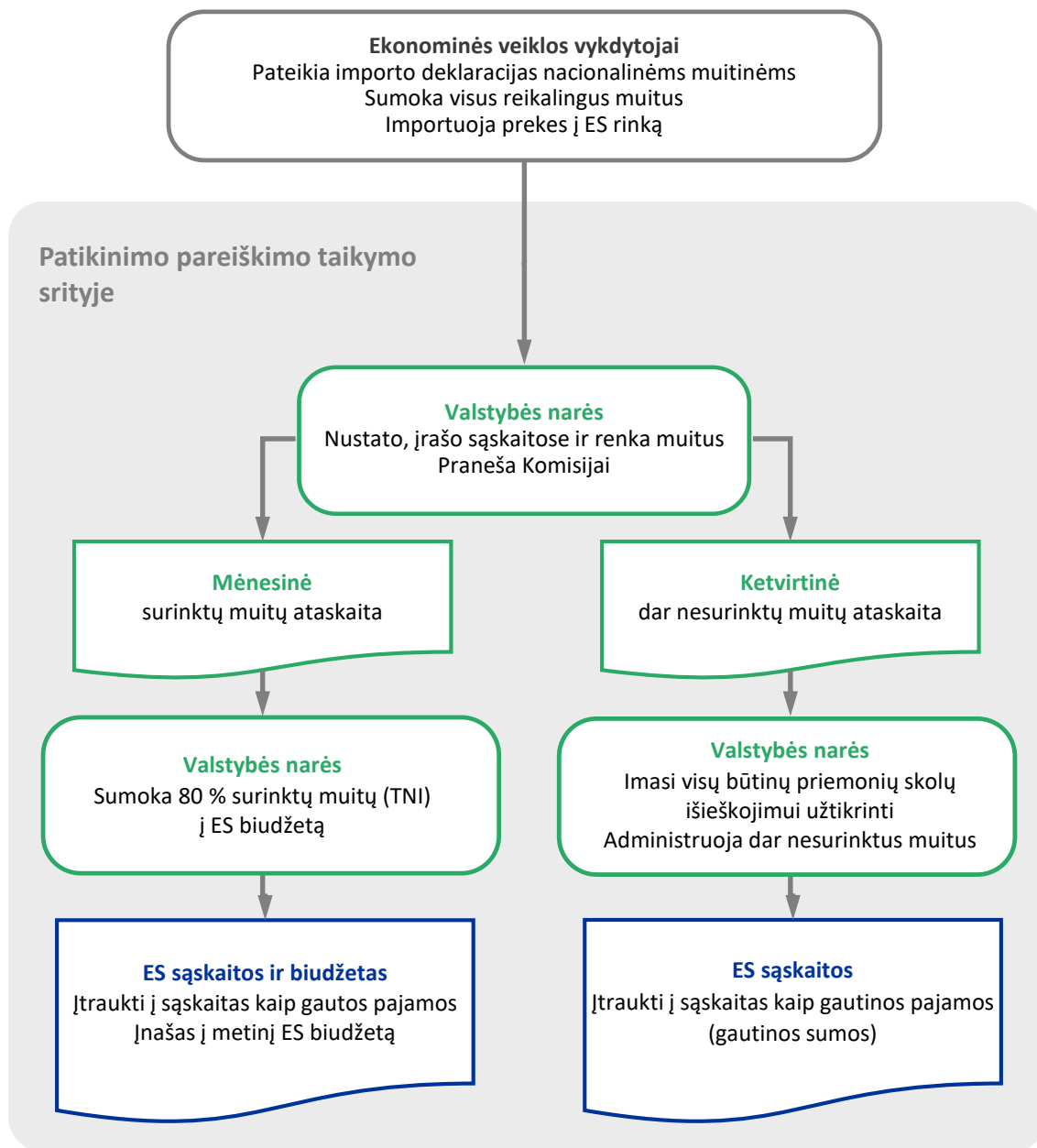
3.2 priedas. Nepanaikintų BNPj išlygų, PVM išlygų ir TNI atvirų pastabų skaičius pagal valstybes nares 2020 m. gruodžio 31 d.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos duomenimis²⁷.

²⁷ BNPj išlygų skaičiai atspindi tik konkrečiai operacijai taikomas išlygas, susijusias su duomenimis, nuo 2010 m. surinktais atitinkamų valstybių narių specialių nacionalinių sąskaitų sudėtinėse dalyse. Be to, kiekvienai valstybei narei ir Jungtinei Karalystei taikomos penkios horizontaliosios išlygos, procesui taikoma BNPj išlyga apima Jungtinės Karalystės 2016–2020 m. BNPj duomenis, ir viena bendra išlyga taikoma Prancūzijai.

3.3 priedas. (Surinktų ir dar nesurinktų) muitų TNI ataskaitų rengimo procesas ir jų įtraukimas į ES sąskaitas ir biudžetą

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis galiojančiais ES teisės aktais ir taisyklėmis.

3.4 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas

Atsižvelgimas į anksčiau pateiktas rekomendacijas dėl pajamų

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
2017	Rekomenduojame Komisijai: TNI 1 rekomendacija: Iki 2020 m. pabaigos pagerinti importo srautų stebėjimą, plačiau naudoti duomenų gavybos metodus, siekiant išanalizuoti nejprastus atvejus ir su jais susijusias priežastis, ir skubiai imtis veiksmų, siekiant užtikrinti, kad būtų surinktos atitinkamos TNI sumos.			X			
	PVM grindžiami nuosavi išteklių 2 rekomendacija: Iki 2019 m. pabaigos peržiūrėti esamą kontrolės sistemą ir geriau dokumentuoti jos taikymą, tikrinant valstybių narių atliktus STV [svertinio tarifo vidurkio] skaičiavimus, skirtus gauti suderintas PVM bazes.		X				

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
2018	Rekomenduojame Komisijai: 1 rekomendacija: Iki 2020 m. įgyvendinti labiau struktūruotą ir dokumentuotą su jos TNI inspektavimo planavimu susijusį rizikos vertinimą, įskaitant kiekvienos valstybės narės rizikos lygio bei su „A“ ir „B“ sąskaitų rengimu susijusių rizikų analizę.			X			
	2 rekomendacija: Iki 2020 m. pabaigos sustiprinti savo kas mėnesį ir kas ketvirtį vykdomų TNI „A“ ir „B“ sąskaitų išrašų patikrų apimtį, atliekant nuodugnesnę neįprastų pokyčių analizę, siekiant užtikrinti greitą reakciją į galimas anomalijas.			X			

Šaltinis: Audito Rūmai.

Pastabos dėl mūsų atliktos padarytos pažangos analizės:

2017 m. metinė ataskaita

1 rekomendacija:

Komisija (BUDG GD) šiuo metu naudoja THESEUS ir „Surveillance II“ duomenų bazėmis, kad galėtų stebėti nepakankamo įvertinimo tendencijas valstybėse narėse. 2020 m. gruodžio mėn. BUDG GD sukūrė naują duomenų analizės grupę, kuri padės priimti mutinės politikos sprendimus ir vykdymo užtikrinimo strategiją. Tačiau dar reikia apibrėžti grupės funkcijas, duomenų analizės dažnumą ir šios analizės naudojimo galimybes.

Komisija (TAXUD GD) pradėjo rengti keletą priemonių, kuriomis bus pagerinta duomenų apie importo srautus analizė. Tačiau jo nuomone, šių srautų stebėsena reikšmingai nepagerės iki tol, kol nepradės veikti duomenų bazė „Surveillance III“²⁸, o ją tikimasi turėti ne anksčiau kaip 2023 m. sausio mėn.

2019 m. Komisijos tarnybos (BUDG GD, TAXUD GD ir OLAF) sutelkė išteklius, kad galėtų vykdyti bendro analitinio pajėgumo bandomąjį projektą, kurio tikslas – ištirti duomenų gavybos / analizės metodų naudojimą. Šiuo metu vykdoma tolesnė su šiuo veiksmu susijusi veikla.

2020 m. rugsėjo mėn. Komisija paskelbė savo (2020–2024 m.) maitinės veiksmų planą, kuriame numatyta plėtoti duomenų analizę ES lygmeniu. Mums buvo pranešta, kad Komisija mūsų rekomendaciją tikisi visiškai įgyvendinti iki 2022 m. pabaigos.

2 rekomendacija:

Komisija (BUDG GD) peržiūrėjo savo kontrolės procedūras, taikomas tikrinant valstybių narių PVM svertinio tarifo vidurkio (STV) skaičiavimus. Tai pagerino kontrolės priemonių skaidrumą, atsekamumą ir tęstinumą. Tačiau nustatėme, kad galimų trūkumų nacionalinėse sąskaitose (kuriuos apima bendrosios BNPj išlygos) poveikio STV apskaičiavimui vertinimas nėra tinkamai pagrįstas įrodymais.

2018 m. metinė ataskaita

1 rekomendacija:

Palankiai vertiname tolesnį rizikos vertinimo, kurį Komisija (BUDG GD) nustatė TNI patikrinimų planavimui, formalizavimą. Tačiau pažymėjome, kad rizikos vertinimo sistemoje vis dar nepateikiamas kiekvienos valstybės narės rizikos lygio vertinimas. TNI patikrinimams atrinktos temos dar nėra grindžiamos platesniu su maitine susijusios rizikos, įskaitant jos poveikį ir tikimybę, vertinimu.

2 rekomendacija:

Komisijos (BUDG GD) mėnesinių ir ketvirtinių surinktų ir dar nesurinktų muitų ataskaitų („A“ ir „B“ sąskaitų) patikrų taikymo sritis, siekiant nustatyti neįprastas tendencijas, pagal mūsų rekomendaciją nebuvo išplėsta. Ji ir toliau paprastai apsiriboja TNI mėnesinių ir ketvirtinių ataskaitų nuoseklumo patikromis. Šių ataskaitų analizė taip pat naudojama metiniams TNI patikrinimams parengti. 2020 m. Komisija (BUDG GD) pradėjo vykdyti *ad hoc* patikrinimus ir dokumentų auditą, kad galėtų reaguoti į naujas tendencijas, darančias poveikį TNI valdymui, pavyzdžiui, riziką, susijusią su nepakankamu importo įvertinimu kai kuriose valstybėse narėse.

²⁸ Žr. mūsų 2019 m. metinės ataskaitos 3.2 langelį.

4 skyrius

Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti

Turinys

	Dalis
Įvadas	4.1.–4.5.
Trumpas aprašymas	4.2.–4.4.
Audito apimtis ir metodas	4.5.
Operacijų tvarkingumas	4.6.–4.22.
Personalo išlaidos ir toliau yra pagrindinis klaidų šaltinis, visų pirma mokslinių tyrimų išlaidų srityje	4.13.–4.17.
Su subranga susiję klausimai	4.18.–4.21.
Kitų tiesioginių išlaidų klaidų tipai	4.22.
Audituojamų subjektų pateiktos tvarkingumo informacijos peržiūra	4.23.–4.29.
Imties sudarymas audituotų išlaidų ataskaitų lygmeniu ne visada atitiko nustatytas procedūras	4.27.
Nepaisant Komisijos atliktų patobulinimų, apskaičiuotas reprezentatyvus klaidų lygis gali būti per žemas	4.28.–4.29.
Metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės	4.30.–4.37.
Išvada ir rekomendacijos	4.38.–4.42.
Išvada	4.38.–4.40.
Rekomendacijos	4.41.–4.42.
Priedai	
4.1 priedas. Operacijų testavimo rezultatai srityje „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“	
4.2 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas srityje „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“	

Išvadas

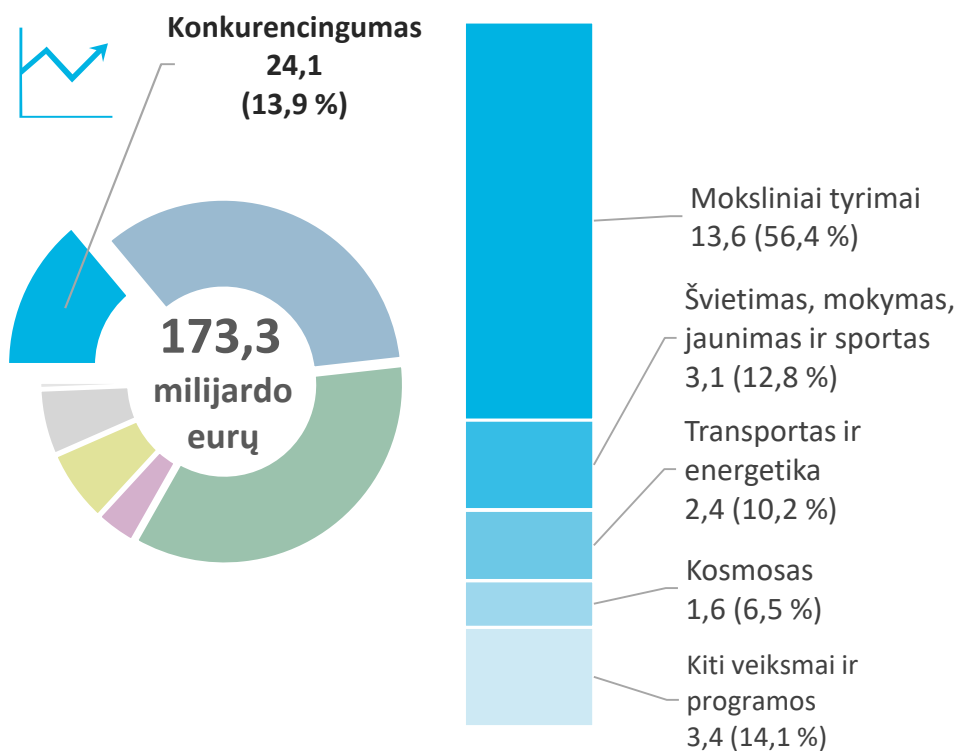
4.1. Šiame skyriuje pateikti daugiameinės finansinės programos 1a pakategorėje „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“ (DFP1a) mūsų nustatyti faktai. **4.1 langelyje** pateikta pagal šią pakategorę 2020 m. vykdytos pagrindinės veiklos ir išlaidų apžvalga.

4.1 langelis

DFP1a „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“. 2020 m. pasiskirstymas

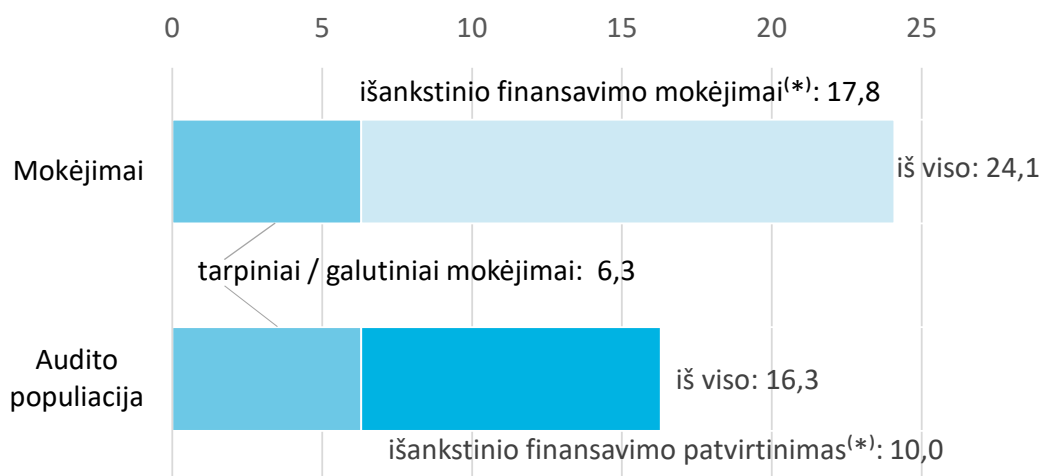
2020 m. mokėjimai kaip ES biudžeto dalis ir pasiskirstymas

(milijardais eurų)

2020 m. audito populiacija, palyginti su mokėjimais

(milijardais eurų)

(*) Remiantis suderinta atspindimų operacijų apibrėžtimi (išsamiau žr. **1.1 priedo 11** dalį).

Šaltinis: Europos Sąjungos 2020 m. konsoliduotos finansinės ataskaitos.

Trumpas aprašymas

4.2. Pagal pakategorę „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“ finansuojamos įvairios programos ir jomis siekiama skatinti įtraukią visuomenę, augimą, mokslinius tyrimus, technologinę plėtrą bei inovacijas ir kurti darbo vietas ES.

4.3. Pagrindinės programos yra mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“¹ (ir jos pirmtakė – Septintoji bendroji programa² (7 BP)), taip pat švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto programa „Erasmus+“. DFP1a apima ir didelės apimties infrastruktūros projektus, kaip antai kosmoso programas GALILEO (ES pasaulinę palydovinės navigacijos sistemą) ir EGNOS (Europos geostacionarinę navigacinę tinklo sistemą), ES įnašą į tarptautinį termobranduolinį eksperimentinį reaktorių (ITER) ir Europos infrastruktūros tinklų priemonę (EITP). DFP1a taip pat apima tokias finansines priemones kaip Europos strateginių investicijų fondas (ESIF).

¹ 2014–2020 m. bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa („Horizontas 2020“).

² Septintoji bendroji mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros programa (2007–2013 m.).

4.4. Didžioji šioms programoms skirtų lėšų dalis tiesiogiai valdoma Komisijos arba per vykdomąsias įstaigas; jos teikiamos kaip dotacijos projektuose dalyvaujantiems viešiesiems ar privatiems paramos gavėjams. Pasirašius susitarimą dėl dotacijos, Komisija skiria avansus paramos gavėjams ir padengia jų deklaruotas ES finansuojamas išlaidas, atskaitydama avansus. Programos „Erasmus+“ išlaidas Komisijos vardu daugiausia valdo nacionalinės agentūros (apie 80 % dotacijų).

Audito apimtis ir metodas

4.5. Taikydami **1.1 priede** nustatytą bendrąjį audito metodą ir konkrečius metodus, patikrinome toliau nurodytus su šia DFP išlaidų pakategore susijusius aspektus 2020 m.:

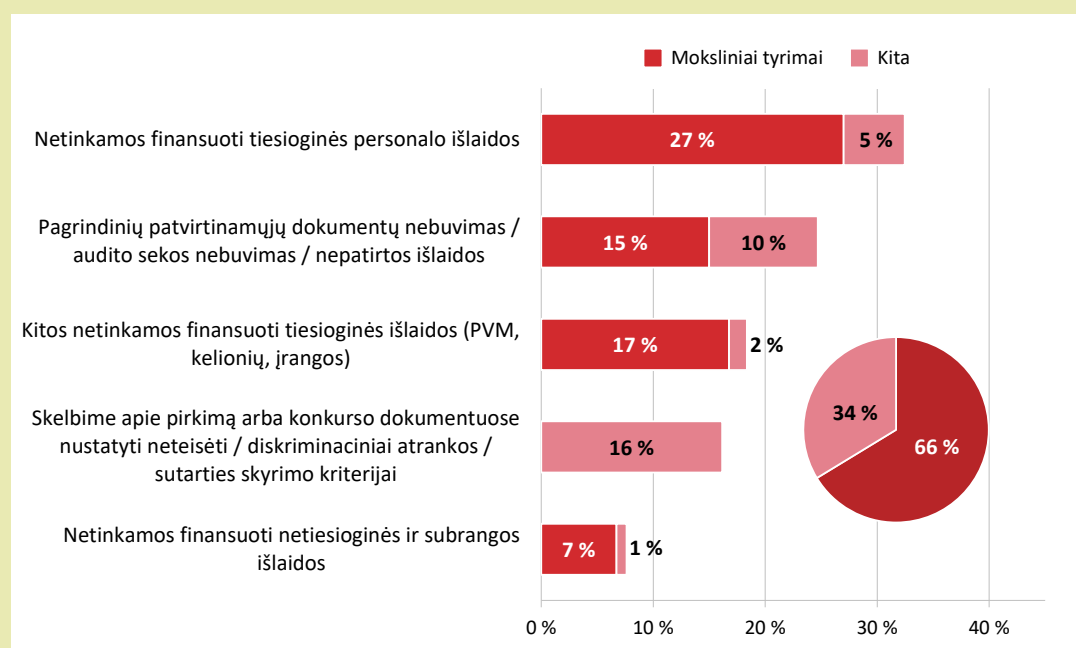
- a) 133 operacijų imtį pagal **1.1 priedo 9** dalį. Ši imtis buvo sumanyta taip, kad reprezentatyviai atspindėtų visas pagal DFP1a patirtas išlaidas. Ją sudarė 84 operacijos mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje (80 pagal programą „Horizontas 2020“ ir 4 pagal 7 BP) ir 49 operacijos pagal kitas programas ir veiklos sritis, visų pirma pagal EITP, programą „Erasmus+“, finansines priemones ir kosmoso programas. Audituoti paramos gavėjai buvo įsikūrę 22 valstybėse narėse ir Jungtinėje Karalystėje bei penkiose ES nepriklausančiose šalyse. Mūsų tikslas buvo pateikti specialų šios DFP išlaidų pakategorės vertinimą ir prisidėti prie bendro patikinimo pareiškimo, kaip aprašyta **1.1 priede**;
- b) informaciją apie tvarkingumą Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinio direktorato (RTD GD), Ryšių tinklų, turinio ir technologijų generalinio direktorato (CONNECT GD) ir Inovacijų ir tinklų programų vykdomosios įstaigos (INEA) metinėse veiklos ataskaitose, kurią Komisija vėliau įtraukė į savo metinę valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitą (MVVA);
- c) Komisijos veiksmų, kuriais sprendžiami ankstesniais metais mūsų nustatyti probleminiai klausimai dėl jos *ex post* audito darbo, susijusio su išlaidų pagal programą „Horizontas 2020“ tvarkingumu, patikimumo, įgyvendinimą. Šiems klausimams kasmet skiriame daug dėmesio, kad ateityje būtų galima geriau pasinaudoti turima informacija apie tvarkingumą.

Operacijų tvarkingumas

4.6. 4.1 priede pateikta operacijų testavimo rezultatų apžvalga. Iš 133 mūsų tikrintų operacijų 64 (48 %) buvo klaidų. Remdamiesi 37 mūsų kiekybiškai įvertintomis klaidomis, vertiname, kad klaidų lygis sudaro 3,9 %³. 4.2 langelyje pateiktas mūsų 2020 m. įvertinto klaidų lygio pasiskirstymas, atskiriant mokslinių tyrimų ir kitas operacijas.

4.2 langelis

Įvertinto klaidų lygio pasiskirstymas pagal klaidų tipą

Šaltinis: Audito Rūmai.

4.7. 7 BP ir programos „Horizontas 2020“ išlaidos vis dar susijusios su didesne rizika ir tebėra pagrindinis klaidų, kurias nustatome, šaltinis. Nustatėme kiekybiškai įvertinamų klaidų, susijusių su netinkamomis finansuoti išlaidomis 28 iš 84 į imtį įtrauktų mokslinių tyrimų ir inovacijų operacijų. Tai sudaro 66 % mūsų įvertinto klaidų lygio šioje pakategorėje 2020 m.

³ Savo klaidų apskaičiavimą grindžiame reprezentatyvia imtimi. Nurodytas skaičius yra tiksliausias įvertis. Esame 95 % įsitikinę, kad įvertintas klaidų lygis populiacijoje yra tarp 1,9 % ir 5,8 % (atitinkamai apatinė ir viršutinė klaidų ribos).

4.8. Anksčiau pranešėme apie programos struktūros ir Komisijos kontrolės strategijos, susijusios su programa „Horizontas 2020“, patobulinimus⁴. Tam tikri supaprastinimai palengvino paramos gavėjų našą ir padėjo sumažinti klaidų riziką. Tačiau mūsų audito darbo rezultatai ir pačios Komisijos įvertis (žr. 4.32 dalį) rodo, kad dėl to klaidų lygis nesumažėjo iki mažesnės nei 2 % reikšmingumo ribos.

4.9. Tikrindami kitas programas ir veiklos sritis kiekybiškai įvertinamų klaidų aptikome devyniose iš 49 į imtį įtrauktų operacijų. Tarp šių klaidų:

- a) vienas viešųjų pirkimų procedūros pažeidimo atvejis (EITP);
- b) neįvykdyta esminė mokėjimo sąlyga⁵ (Europos užimtumo tarnybų programa);
- c) išlaidos, patirtos ne projekto tinkamumo finansuoti laikotarpiu (Europos statistikos programa);
- d) netinkamos finansuoti personalo išlaidos (Anglijų ir plieno mokslinių tyrimų fondo mokslinių tyrimų programa ir EITP).

4.10. Komisija taikė taisomąsias priemones, kurios tiesiogiai paveikė šešias iš mūsų į imtį įtrauktų operacijų. Šios priemonės buvo svarbios mūsų skaičiavimams, nes jos sumažino mūsų įvertintą su šiuo skyriumi susijusį klaidų lygį 0,12 procentinio punkto. Keturiolika atvejų, kai kiekybiškai įvertinamos klaidos buvo padarytos galutinių paramos gavėjų, Komisijos įdiegtomis kontrolės procedūromis nebuvo užkirstas kelias klaidoms, jos nebuvo aptiktos ir ištaisytos prieš patvirtinant išlaidas. Dauguma neaptiktų klaidų buvo susijusios su personalo išlaidomis. Jei Komisija arba paramos gavėjų pasamdyti auditoriai⁶ būtų tinkamai pasinaudoję visa savo turima informacija, įvertintas su šiuo skyriumi susijęs klaidų lygis būtų buvęs 1,6 procentinio punkto mažesnis.

⁴ Pavyzdžiui, 2018 m. metinės ataskaitos 5.13 dalyje ir Specialiojoje ataskaitoje Nr. 28/2018 „Dauguma į programą „Horizontas 2020“ įdiegtų supaprastinimo priemonių palengvino paramos gavėjų dalį, tačiau vis dar yra tobulintinų sričių“.

⁵ Audituotas paramos gavėjas neprašė rašytinių deklaracijų iš darbo paraiškas pateikusių asmenų būsimų darbdavių, kuriose būtų nurodyta, kad pagal įmonės užimtumo politiką nėra kompensuojamos persikėlimo išlaidos. Šios deklaracijos tikslas – išvengti dvigubo tokių išlaidų finansavimo.

⁶ Vienas iš Komisijos kontrolės sistemos elementų yra paramos gavėjų pasamdytų auditorių išduoti finansinių ataskaitų sertifikatai (žr. 4.11 dalį).

4.11. Dėl mokslinių tyrimų išlaidų auditoriai, kuriuos patys paramos gavėjai samdo projekto pabaigoje, pateikia finansinių ataskaitų sertifikatus. Šiais sertifikatais siekiama padėti Komisijai patikrinti, ar finansinėse ataskaitose deklaruotos išlaidos yra tinkamos finansuoti. Tačiau mes ne kartą nurodėme šių sertifikatų trūkumus⁷. Nustatėme dešimt iš 14 atvejų, kai sertifikatus pateikę auditoriai nebuvo aptikę aptinkamų kiekybiškai įvertinamų klaidų.

4.12. Be to, tam tikrų kategorijų vieneto įkainiai, pavyzdžiui, tarpvalstybinės prieigos prie mokslinių tyrimų infrastruktūros suteikimo išlaidos nėra tikrinami samdomų auditorių, nes Komisija nereikalauja, kad jie atliktų tokio pobūdžio patikras. Nors klaidų, susijusių su vieneto įkainiais, tikimybė yra mažesnė nei klaidų, susijusių su faktinių išlaidų kompensavimu, deklaruotų vienetų skaičius vis tiek gali būti neteisingas, kaip nustatyta mūsų audituose. Todėl mažai tikėtina, kad šias klaidas būtų galima aptikti taikant Komisijos kontrolės sistemą.

Personalo išlaidos ir toliau yra pagrindinis klaidų šaltinis, visų pirma mokslinių tyrimų išlaidų srityje

4.13. Personalo išlaidų deklaravimo pagal programą „Horizontas 2020“ taisyklės tebėra sudėtingos, nepaisant pastangų jas supaprastinti, o šių išlaidų apskaičiavimas tebėra pagrindinis klaidų išlaidų deklaracijose šaltinis. Kaip nurodėme savo ankstesnėse metinėse ataskaitose⁸ ir Specialiojoje ataskaitoje Nr. 28/2018, personalo išlaidų apskaičiavimo metodika pagal programą „Horizontas 2020“ kai kuriais atžvilgiais tapo sudėtingesnė ir dėl to klaidų rizika padidėjo. Mūsų mokslinių tyrimų operacijų imtyje iš 28 operacijų, kuriose buvo kiekybiškai įvertinamų klaidų, 20 operacijų, t. y. daugiau nei 70 %, buvo susijusios su neteisingu personalo išlaidų apskaičiavimo metodikos taikymu.

4.14. Savo ankstesnėse metinėse ataskaitose⁹ nurodėme, kad dėl taisyklės, pagal kurią deklaruojant išlaidas, susijusias su paskesniais (neužbaigtais) ataskaitiniais metais, reikalaujama naudoti paskutinių pasibaigusios finansinių metų metinį valandinį įkainį, gali būti padaryta klaidų. Be to, tais atvejais, kai darbuotojai dirbo tik konkrečiame projekte, šia taisykle paramos gavėjams sukuriama papildoma

⁷ Žr. 2018 m. metinės ataskaitos 5.15 dalį ir 2019 m. metinės ataskaitos 4.10 dalį.

⁸ 5.34 (2017 m.), 5.16 (2018 m.) ir 4.11 dalys (2019 m.) ir 1 rekomendacija (2017 m.), kuri dar nėra iki galo įgyvendinta.

⁹ 5.17 (2018 m.) ir 4.12 dalys (2019 m.).

administracinė našta ir daromas poveikis išlaidoms, kurios bus kompensuojamos. Taikant pirmiau minėtą istorinį įkainį nebus atspindėtas atlyginimų padidėjimas paskesniais metais. Todėl paramos gavėjai dažnai nesilaiko šios taisyklės ir deklaruoja išlaidas, kurias faktiškai patyrė neužbaigtais ataskaitiniais metais. 2020 m. nustatėme devynis tokius pavyzdžius.

4.15. Paramos gavėjai negali deklaruoti einamųjų finansinių metų faktinių darbo užmokesčio išlaidų, nebent jie naudoja mėnesinį valandinį įkainį. Tačiau atlikdami auditą nustatėme, kad su šia galimybe susiję skaičiavimai yra pernelyg sudėtingi ir todėl retai teisingi. Pagrindinis sunkumas yra susijęs su per ilgesnį nei vieno mėnesio laikotarpį sukauptų mokėjimų (pavyzdžiui, atostogų išmokų ir trylikto atlyginimo) priskyrimu tiems mėnesiams, kuriais jie buvo faktiškai uždirbti. Tai darydami paramos gavėjai dažnai padaro klaidų ir taip iškreipia mėnesinius įkainius.

4.16. Tarp kitų, rečiau pasitaikančių, su personalo išlaidomis susijusių klaidų buvo teorinių darbo užmokesčio išlaidų, o ne faktinių duomenų naudojimas, netinkami finansuoti atlyginimo elementai, netinkamos finansuoti darbo valandos, dirbtos ne projekto tinkamumo finansuoti laikotarpiu, ir neteisingas darbuotojų, komandiruočių iš susijusių trečiųjų šalių, išlaidų deklaravimas.

4.17. Kalbant apie laiko registravimą, dėl supaprastinimų, kuriuos Komisija nustatė programoje „Horizontas 2020“, nustatėme, kad atvejų, kai nesilaikoma formalių reikalavimų, yra mažiau. Tačiau mums patikrinus darbo laiko apskaitos žiniaraščius pagal nebuvimo darbe įrašus ir įstatymais nustatytas švenčių dienas paaiškėjo, kad daugeliu atvejų darbuotojai vis dėlto deklaravo finansuojamuose projektuose dirbtas valandas tuo metu, kai jų nebuvo darbe, švenčių dienomis ir savaitgaliais. Dėl prastos sistemų kokybės didėja rizika, kad atitinkami valandų įrašai yra nepatikimi, o deklaruotos išlaidos per didelės. Vienu atveju paramos gavėjas nepateikė jokių laiko apskaitos žiniaraščių, todėl vertinome, kad visos personalo išlaidos yra netinkamos finansuoti.

Su subranga susiję klausimai

4.18. Pasirašydami dotacijos susitarimą su Komisija, paramos gavėjai turėtų aiškiai nurodyti, kurios darbų dalys bus pavestos atlikti subrangovams, kad atitinkamos išlaidos būtų tinkamos finansuoti ir kad lėšos būtų panaudotos ekonomiškai naudingiausiu būdu. Siekiant nustatyti, ar galima reikalauti atlyginti netiesiogines išlaidas, taip pat svarbu atskirti savo ir subrangovų darbus: paramos gavėjai neturi teisės reikalauti atlyginti tokių išlaidų, kai užduotys pavedamos subrangovams, tačiau

jie gali reikalauti atlyginti 25 % personalo išlaidų, susijusių su jų pačių atliekamomis užduotimis.

4.19. Atlikdami savo darbą nustatėme keletą atvejų, kai paramos gavėjai neturėjo pakankamai darbuotojų ir pasamdė išorės konsultantus. Tačiau jie šio fakto Komisijai iš anksto nenurodė ir deklaravo konsultantų paslaugų išlaidas kaip savo personalo išlaidas, taikydami atitinkamą fiksuotąją netiesioginių išlaidų normą. Šiais atvejais nustatėme, kad visos minėtos išlaidos buvo netinkamos finansuoti.

4.20. Tokio tipo klaidos daugiausia buvo susijusios su privačiais paramos gavėjais, kuriems įprasta naudotis kitų įmonių paslaugomis. Šie paramos gavėjai ne visada žinojo, kad tiesioginės personalo išlaidos ir išorės konsultantų išlaidos pagal ES finansuojamas programas („Horizontas 2020“ ir EITP) yra traktuojamos skirtingai. Ypač didelė rizika padaryti tokių klaidų kyla MVĮ, kurios yra labai skatinamos dalyvauti mokslinių tyrimų programose, tačiau gali turėti mažai darbuotojų arba visai jų neturėti. Pavyzdys pateiktas **4.3 langelyje**.

4.3 langelis

Subrangos išlaidų, deklaruotų kaip tiesioginės personalo išlaidos, dėl kurių susidarė netinkamų finansuoti netiesioginių išlaidų, pavyzdys

Viena iš tikrintų MVĮ iš tiesų buvo priedangos įmonė. Ji neturėjo nei savo darbuotojų, nei patalpų. Įmonės adresas buvo vieno iš MVĮ savininkų privati gyvenamoji vieta. Įmonė rėmėsi laisvai samdomų darbuotojų, dirbusių kitose šalies vietose arba užsienyje, paslaugomis. Ji deklaravo laisvai samdomiems darbuotojams atliktus mokėjimus kaip tiesiogines personalo išlaidas. Dėl savo darbo prie projekto savininkai sudarė konsultavimo paslaugų sutartis su savo įmone. Jie pateikė sąskaitas faktūras už savo paslaugas įmonei ir vėliau paprašė ES kompensuoti išlaidas beveik tris kartus didesniais nei programos „Horizontas 2020“ į kainiais, kurie taikomi darbo užmokesčio negaunantiems MVĮ savininkams. Kadangi subrangos išlaidos buvo neteisingai priskirtos prie personalo išlaidų, įmonė taip pat deklaravo 115 000 eurų netiesiogines išlaidas darbuotojams ir patalpoms, kurių ji neturėjo.

4.21. Paramos gavėjams taip pat sunku suprasti skirtumą tarp veiklos užduočių subrangos¹⁰ ir „kitų prekių tiekimo ir paslaugų teikimo“¹¹. Dėl to paramos gavėjų paraiškose neteisingai klasifikuojamos išlaidos ir daromas poveikis jų teisei į netiesiogines išlaidas, kaip aprašyta 4.18 dalyje.

Kitų tiesioginių išlaidų klaidų tipai

4.22. Tarp klaidų, su kuriomis susidūrėme kitose išlaidų kategorijose, buvo netinkamos finansuoti įrangos išlaidos, atskaitytinas PVM, nepatirtos išlaidos, su projektu nesusijusių kelionių išlaidos ir neteisingi valiutos keitimo kursai. Išlaidų deklaracijos, kurioje yra kelios tokios klaidos, pavyzdys pateiktas 4.4 langelyje.

4.4 langelis

Pavyzdys – daug klaidų vienoje išlaidų deklaracijoje

Paramos gavėjas iš energetikos sektoriaus deklaravo personalo, įrangos ir kitas išlaidas. Jis deklaravo, kad du darbuotojai dirbo daugiau kaip 1 500 valandų savaitgaliais ir švenčių dienomis, taip pat daugiau kaip 90 000 eurų įrangos, kurios neturėjo, nusidėvėjimo išlaidas ir 20 % netinkamo finansuoti atskaitytino PVM už vartojimo prekes. Paramos gavėjas taip pat taikė įvairius neteisingus valiutos keitimo kursus vietos valiuta patirtoms išlaidoms.

¹⁰ Subrangos sutartys sudaromos veiklos aprašyme nurodytoms veiklos užduotims arba jų dalims įgyvendinti.

¹¹ Tai sutartys dėl prekių, darbų ar paslaugų, nesusijusių su veiklos užduočių įgyvendinimu, bet būtinų tam, kad jos būtų įgyvendintos, pirkimo. Šiai kategorijai priklauso su moksliniais tyrimais nesusiję punktai, pavyzdžiui, vartojimo prekių pirkimas, sklaidos, vertimo, renginių organizavimo ir panašios išlaidos.

Audituojamų subjektų pateiktos tvarkingumo informacijos peržiūra

4.23. Komisija savo *ex post* audito darbo rezultatus naudoja kaip pagrindą apskaičiuodama rizikos veikiamą sumą atliekant mokėjimą ir šią sumą nurodo generalinių direktoratų MVA. Apie 20 % visų programos „Horizontas 2020“ *ex post* auditų atlieka RTD GD Bendroji audito tarnyba (BAT), o 80 % jos užsakymu – privačios audito įmonės¹², atrinktos konkurso tvarka. BAT sudaro reprezentatyvią patvirtintų išlaidų ataskaitų imtį *ex post* auditui atlikti maždaug 18 mėnesių intervalais.

4.24. Rengdami 2018 ir 2019 m. metines ataskaitas peržiūrėjome atsitiktinę 20 *ex post* auditų imtį iš Komisijos reprezentatyvios mokėjimų pagal programą „Horizontas 2020“ imties. Šį darbą atlikome tam, kad ateityje būtų galima geriau pasinaudoti turima informacija apie tvarkingumą. 17 iš 40 mūsų patikrintų dvejų metų auditų išvados negalėjome pasikliauti¹³.

4.25. 2020 m. atlikome Komisijos *ex post* audito procedūrų peržiūrą, siekdami atsižvelgti į ankstesniais metais mūsų nustatytus trūkumus, dėl kurių pateikėme rekomendacijų savo 2018 ir 2019 m. metinėse ataskaitose. Pažymėjome, kad BAT ėmėsi veiksmų, kad pagerintų savo *ex post* auditų kokybę, pavyzdžiui, paskutiniame kvietime dalyvauti konkurse, paskelbtame 2020 m., ji nustatė griežtesnius kokybės reikalavimus privačioms audito įmonėms ir joms bei vidaus auditoriams reguliariai rengė mokymus.

4.26. Peržiūrėdami devynis reprezentatyviai atrinktus *ex post* auditus (susijusius su 11 išlaidų ataskaitų), pradėtus 2019 arba 2020 m. ir užbaigtus 2020 m., patikrinome, ar buvo laikomasi imties sudarymo procedūrų ir ar BAT peržiūrėjo standartinius audito kontrolinius sąrašus, kuriuos reikia užpildyti dėl kiekvieno audito. Be to, sudarėme atsitiktinę 10 auditų imtį ir patikrinome, kaip BAT taikė pataisas klaidų lygio apskaičiavimo metodikoje.

¹² Išorės audito įmonės, taikančios tą pačią audito metodiką kaip ir BAT auditoriai.

¹³ Žr. 2018 m. metinės ataskaitos 5.33 dalį ir 2019 m. metinės ataskaitos 4.27 dalį.

Imties sudarymas audituotų išlaidų ataskaitų lygmeniu ne visada atitiko nustatytas procedūras

4.27. Nustatėme, kad BAT kokybės vertintojai netikrino BAT arba išorės auditorių atlikto auditų imties sudarymo. Dviem atvejais nustatėme, kad buvo pažeistos BAT imties sudarymo taisyklės, taip pat nustatėme, kad daugeliu atvejų pakartotiniam imties sudarymui reikalinga informacija buvo prieinama tik auditorių lygmeniu, o BAT kokybės vertintojai jos neprašė. Be to, nustatėme, kad BAT netikrina, ar privačios audito įmonės užpildė standartinius audito kontrolinius sąrašus, kuriuos BAT parengė audito darbui dokumentuoti.

Nepaisant Komisijos atliktų patobulinimų, apskaičiuotas reprezentatyvus klaidų lygis gali būti per žemas

4.28. Kad ištaisyti Audito Rūmų anksčiau nurodytą metodinį trūkumą, dėl kurio apskaičiuotas per žemas klaidų lygis¹⁴, remdamasi 2020 m. užbaigtais 790 auditų, BAT apskaičiavo padidinimą. Klaidų lygis atitinkamai padidintas 0,41 procentinio punkto ir tai buvo nurodyta mūsų peržiūrėtose metinėse veiklos ataskaitose (žr. 4.30 dalį). Atlikę 10 perskaičiavimų, reikšmingų skirtumų nenustatėme. Tačiau nustatėme, kad dviem iš 10 atvejų imties sudarymo procedūros nevisiškai atitiko programos „Horizontas 2020“ *ex post* auditams BAT taikomas imties sudarymo taisyklės.

4.29. Siekdama atsižvelgti į Audito Rūmų 2018 ir 2019 m. atliktų 40 *ex post* auditų peržiūrų kiekybinius nustatytus faktus, BAT apskaičiavo dar 0,13 procentinio punkto klaidų lygio padidinimą. Šis padidinimas MVA nebuvo aiškiai nurodytas. Mes pripažįstame BAT pastangas kiekybiškai įvertinti poveikį, nors patikslintame lygyje neatsižvelgiama į tai, kad tokios klaidos galėjo būti padarytos atliekant *ex post* auditus, kurių Audito Rūmai neperžiūrėjo. Kai kurie mūsų nustatyti faktai buvo pagrįsti ir kokybiniais aspektais, pavyzdžiui, audito procedūrų trūkumais. Taigi apskaičiuotas klaidų lygis gali būti per žemas.

¹⁴ Klaidų lygis apskaičiuotas kaip visų patvirtintų išlaidų, o ne faktiškai audituotos išlaidų sumos dalis. T. y. skaičiavime taikytas didesnis vardiklis ir todėl gautas sumažintas klaidų lygis; žr. 2018 m. metinės ataskaitos 5.34 dalį.

Metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės

4.30. Mūsų tikrintose metinėse veiklos ataskaitose (MVA)¹⁵ pateikta turima informacija ir teisingas vertinimas, kaip atitinkami generaliniai direktoratai ir vykdomosios įstaigos valdė finansus, kiek tai susiję su DFP1a atspindimų operacijų tvarkingumu.

4.31. Su 7 BP susijęs audito darbas užbaigtas. RTD GD ir CONNECT GD MVA patvirtinama, kad 7 BP bendras likutinis klaidų lygis viršija 2 %¹⁶. Dėl 2019 m. nustatytos *de minimis* ribos finansinėms išlygoms¹⁷ nė vienas generalinis direktoratas nepateikė kiekybinės išlygos. Tas pats pasakytina apie RTD GD valdomą Anglijų ir plieno mokslinių tyrimų fondo mokslinių tyrimų programą (3,13 %).

4.32. Kalbant apie programą „Horizontas 2020“, RTD GD nurodė, kad visų generalinių direktoratų ir visų kitų ES įstaigų, valdančių ES mokslinių tyrimų išlaidas, tikėtinas reprezentatyvus klaidų lygis yra 2,95 %. Likutinis klaidų lygis RTD GD atveju yra 2,24 %, CONNECT GD – 2,20 %. *Ex post* auditai, kuriais pagrįsti klaidų lygiai, apėmė 2014–2019 m. laikotarpį atliktus mokėjimus. Abiejų generalinių direktoratų audito rezultatai rodo, kad klaidų lygis neviršys Komisijos nustatyto 2–5 % intervalo. Komisija nemano, kad reikia nustatyti išlygą dėl programos „Horizontas 2020“ išlaidų, nes pagal dabartinę tendenciją judama link programos galutinio 2 % likutinio klaidų lygio tikslo.

4.33. Kalbant apie Konkurencingumo ir inovacijų bendrąją programą ir EITP programą, CONNECT GD nurodė už 2 % reikšmingumo ribą didesnius bendrus likutinius klaidų lygius (7,6 % ir 4,75 %). Vis dėlto dėl labai mažos mokėjimų vertės ir nedidelio finansinio poveikio šioms programoms nebuvo nustatyta jokių išlygų, atsižvelgiant į finansinėms išlygoms nustatytą *de minimis* ribą.

¹⁵ RTD GD, CONNECT GD ir INEA.

¹⁶ RTD GD – 3,51 %, CONNECT GD – 3,22 %.

¹⁷ Kiekybinės MVA išlygos dėl likutinių klaidų lygių, viršijančių 2 % reikšmingumo ribą, laikomos nereikšmingomis, jei segmentai sudaro mažiau nei 5 % visų generalinio direktorato mokėjimų ir jų finansinis poveikis yra mažesnis nei 5 milijonai eurų.

4.34. Savo MVA INEA nurodė, kad programos „Horizontas 2020“ likutinis klaidų lygis sudarė 2,45 %, o EITP telekomunikacijų paprogramės – 4,73 %. INEA nepateikė išlygų nei dėl programos „Horizontas 2020“ – dėl Komisijos programai nustatytos reikšmingumo ribos, nei dėl EITP telekomunikacijų paprogramės – dėl *de minimis* ribos.

4.35. Savo 2020 m. MVA RTD GD nurodė 22 neįgyvendintas VAT rekomendacijas. Keturios iš jų buvo priskirtos prie „labai svarbių“, iš jų dvi buvo susijusios su BAT *ex post* audito strategija, o kitos dvi – su ekspertų valdymu. Visos rekomendacijos, kurias buvo vėluojama įgyvendinti, jau įgyvendintos, o veiksmų planai dėl visų neįgyvendintų rekomendacijų buvo užbaigti ir patvirtinti.

4.36. VAT padarė išvadą, kad CONNECT GD įdiegtos vidaus kontrolės sistemos, taikomos jos audituotiems procesams, yra veiksmingos, kaip ir INEA vidaus kontrolės sistemos, išskyrus vienos labai svarbios rekomendacijos, pateiktos atlikus auditą, atžvilgiu. Ši rekomendacija susijusi su INEA *ex post* audito metodika, taikoma vertinant sutarčių įgyvendinimo pakeitimų teisėtumą ir tvarkingumą.

4.37. Peržiūrėjome Komisijos 2020 m. MVVA pateiktą informaciją apie įvertintą riziką atliekant mokėjimą politikos srityse pagal DFP1a. Komisija apskaičiuoja ne vieną bendrą DFP1a lygį, o du atskirus lygius: vieną – moksliniams tyrimams, pramonei, kosmosui, energetikai ir transportui (1,8 %), kitą – kitoms vidaus politikos sritims (1,3 %). Remdamiesi Komisijos duomenimis, apskaičiavome, kad visos DFP1a lygis būtų 1,6 %. Šis procentinis dydis yra žemiau reikšmingumo ribos ir žemiau mūsų įvertinto klaidų lygio intervalo. Taigi, mūsų nuomone, nepaisant Komisijos jau taikytų priemonių, šis lygis vis dar yra nurodytas per žemas.

Išvada ir rekomendacijos

Išvada

4.38. Bendri mūsų gauti ir šiame skyriuje pateikti audito įrodymai rodo, kad bendras klaidų lygis „Konkurencingumo augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“ srities išlaidose buvo reikšmingas. Šioje DFP pakategorėje mūsų operacijų testavimas parodė, kad bendras įvertintas klaidų lygis yra 3,9 % (žr. **4.1 priedą**). Mūsų rezultatai rodo, kad mokslinių tyrimų ir inovacijų išlaidų, kurios buvo pagrindinis klaidų šaltinis, klaidų lygis tebėra aukštas, ypač personalo išlaidų, o likusioje išlaidų pakategorės dalyje – daug žemesnis.

4.39. Komisija ėmėsi veiksmų, kad pagerintų savo *ex post* auditų kokybę. Tačiau jos vykdoma priežiūra ir peržiūra vis dar turi trūkumų. Ji peržiūrėjo programos „Horizontas 2020“ reprezentatyvaus klaidų lygio apskaičiavimo metodą ir padidino jį 0,41 procentinio punkto.

4.40. MVVA nurodyta įvertinta rizika atliekant mokėjimą (1,6 %, kaip mūsų perskaičiuota) yra žemiau reikšmingumo ribos ir žemiau mūsų įvertinto klaidų lygio intervalo.

Rekomendacijos

4.41. **4.2 priede** pateikti mūsų tolesnių veiksmų peržiūros, kaip įgyvendintos mūsų 2018 ir 2019 m. metinėse ataskaitose pateiktos rekomendacijos, kurios turėjo būti įgyvendintos iki 2020 m.¹⁸, nustatyti faktai. Komisija keturias rekomendacijas įgyvendino visiškai, o dvi – dauguma atžvilgių.

4.42. Remdamiesi šia peržiūra ir savo 2020 m. nustatytais faktais bei padarytomis išvadomis, teikiame Komisijai šias rekomendacijas:

¹⁸ Įgyvendinant mūsų 2017 m. metinėje ataskaitoje pateiktas rekomendacijas veiksmų reikėjo imtis iki 2018 m. pabaigos. Todėl vertinome, kaip jie įgyvendinti, savo 2018 m. metinėje ataskaitoje.

4.1 rekomendacija

Išplėsti finansinių ataskaitų sertifikatų taikymo sritį, kad į ją būtų įtrauktos naujos bendrosios mokslinių tyrimų programos „Europos horizontas“ vieneto įkainių kategorijos, siekiant padidinti vieneto įkainių klaidų aptikimo ir ištaisymo lygį.

Terminas: 2022 m.

4.2 rekomendacija

Įgyvendinti veiksmus, kuriais, be kita ko, būtų periodiškai peržiūrimos pagrindinės finansinėse ataskaitose daromų klaidų priežastys, teikiamos rekomendacijos sudėtingais klausimais, kaip antai dėl subrangos taisyklių, ir vykdomos informavimo kampanijos siekiant sumažinti programos „Horizontas 2020“ klaidų lygį.

Terminas: 2021 m.

4.3 rekomendacija

Toliau gerinti *ex post* auditų kokybę šalinant imties sudarymo procedūrų trūkumus išlaidų ataskaitų lygmeniu ir programos „Europos horizontas“ klaidų apskaičiavimo metodui taikyti pataisas.

Terminas: 2022 m.

Priedai

4.1 priedas. Operacijų testavimo rezultatai srityje „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“

	2020	2019
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA		
Iš viso operacijų	133	130
ĮVERTINTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS		
Įvertintas klaidų lygis	3,9 %	4,0 %
Viršutinė klaidų riba (VKR)	5,8 %	
Apatinė klaidų riba (AKR)	1,9 %	

4.2 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas srityje „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
2018	Iki 2020 m. Komisija turėtų: 1 rekomendacija: atlikti tikslingesnes MVĮ ir naujų dalyvių išlaidų deklaracijų patikras ir aktyviau vykdyti informavimo apie finansavimo taisykles kampaniją, skirtą šiems svarbiems paramos gavėjams.		X				
	Iki 2020 m. pabaigos Komisija turėtų: 2 rekomendacija: kitos Mokslinių tyrimų bendrosios programos atveju dar labiau supaprastinti personalo išlaidų apskaičiavimo taisykles, įvertinti didelių mokslinių tyrimų infrastruktūros išlaidų mechanizmo pridėtinę vertę ir apžvelgti, kaip ši metodika galėtų būti pagerinta.	X ¹⁹					

¹⁹ Komisija parengė teisėkūros pasiūlymą dėl programos „Europos horizontas“, pagal kurį darbo valandų sąvoka ir įvairūs metodai, taikomi apskaičiuojant personalo išlaidas, bus panaikinti, siūlant unikaly, paprastesnį dienos įkainiu grindžiamą skaičiavimą. Šis skaičiavimas būtų atliekamas kiekvienais kalendoriniais metais ir nebebūtų grindžiamas paskutiniaisiais pasibaigusiais finansiniais metais. Kalbant apie didelius mokslinių tyrimų infrastruktūros objektus, ši sudėtinga išlaidų kategorija būtų pakeista „prekėmis ir paslaugomis, už kurias išrašomos vidaus sąskaitos faktūros“; jų tinkamumo finansuoti sąlygose būtų atsižvelgiama į įprastus paramos gavėjų išlaidų apskaitos metodus.

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
	Iki 2020 m. vidurio Komisija turėtų: 3 rekomendacija: dėl programos „Horizontas 2020“ – atsižvelgti į pastabas, kurias pateikėme atlikę <i>ex post</i> auditų, susijusių su dokumentacija, imties sudarymo nuoseklumu, ataskaitų teikimu ir audito procedūrų kokybe, peržiūrą.		x ²⁰				
	4 rekomendacija: nedelsdama atsižvelgti į Komisijos Vidaus audito tarnybos nustatytus faktus dėl: – EACEA vidaus kontrolės sistemų, susijusių su programos „Erasmus+“ dotacijų valdymo procesu;	x ²¹					
2018	4 rekomendacija: nedelsdama atsižvelgti į Komisijos Vidaus audito tarnybos nustatytus faktus dėl: – sutartinių įsipareigojimų ir ataskaitų teikimo reikalavimų, susijusių su mokslinių tyrimų ir inovacijų projektų sklaida ir panaudojimu, laikymosi stebėjimo.	x ²²					

²⁰ Komisija nustatė priemones, kuriomis siekiama pagerinti *ex post* audito procedūros kokybę, tačiau tebėra tam tikrų trūkumų (žr. 4.24, 4.27 ir 4.28 dalis). Audito Rūmai patikrins šių priemonių veiksmingumą ateinančiais metais.

²¹ Vykdydama tolesnius veiksmus, kurie buvo užbaigti 2021 m. sausio mėn., VAT padarė teigiamą išvadą dėl jos rekomendacijų įgyvendinimo.

²² Vykdydama tolesnius veiksmus, kurie buvo užbaigti 2021 m. balandžio mėn., VAT padarė teigiamą išvadą dėl jos rekomendacijų įgyvendinimo.

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
2019	Iki 2019 m. pabaigos Komisija turėtų: 3 rekomendacija: dar labiau supaprastinti personalo išlaidų taisyklės pagal kitą mokslinių tyrimų bendrąją programą („Europos horizontas“).	x ²³					

Šaltinis: Audito Rūmai.

²³ Žr. ¹⁹ išnašą.

5 skyrius

Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda

Turinys

	Dalis
Įvadas	5.1.–5.12.
Trumpas aprašymas	5.2.–5.5.
Politikos tikslai ir lėšų panaudojimo priemonės	5.2.–5.5.
Audito apimtis ir metodas	5.6.–5.12.
Operacijų tvarkingumas, metinių veiklos ataskaitų ir kitų bendrųjų valdymo priemonių tvarkingumas	5.13.–5.61.
Mūsų atlikto operacijų testavimo ir audito darbo peržiūros / pakartotinio atlikimo rezultatai	5.14.–5.36.
Netinkami finansuoti projektai ir išlaidos	5.18.–5.26.
Vidaus rinkos taisyklių pažeidimai	5.27.–5.34.
Pagrindinių patvirtinamųjų dokumentų nebuvimas	5.35.–5.36.
Mūsų atliktas audito institucijų darbo vertinimas	5.37.–5.49.
Komisijos patikinimo darbas ir likutinio klaidų lygio nurodymas metinėse veiklos ataskaitose	5.50.–5.61.
Išvada ir rekomendacija	5.62.–5.68.
Išvada	5.62.–5.65.
Rekomendacijos	5.66.–5.68.
Priedai	
5.1 priedas. Operacijų testavimo rezultatai	
5.2 priedas. Informacija apie ES veiksmus 27 valstybėse narėse ir JK (2014–2020 m.)	
5.3 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas „Ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos“ srityje	

Ivadas

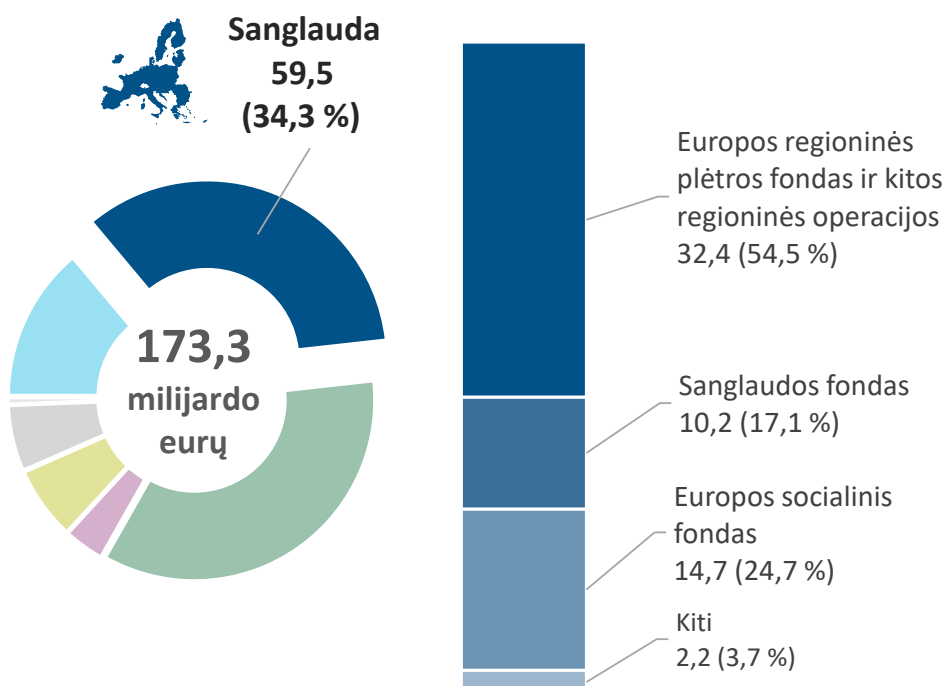
5.1. Šiame skyriuje pateikiami mūsų nustatyti faktai, susiję su DFP 1b išlaidų pakategore „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“. **5.1 langelyje** pateikta pagal šią kategoriją 2020 m. vykdytos pagrindinės veiklos ir išlaidų apžvalga. Išsamesnė informacija apie 2020 m. audito populiaciją pateikta **5.7** dalyje.

5.1 langelis

DFP 1b išlaidų pakategorė „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“. 2020 m. pasiskirstymas

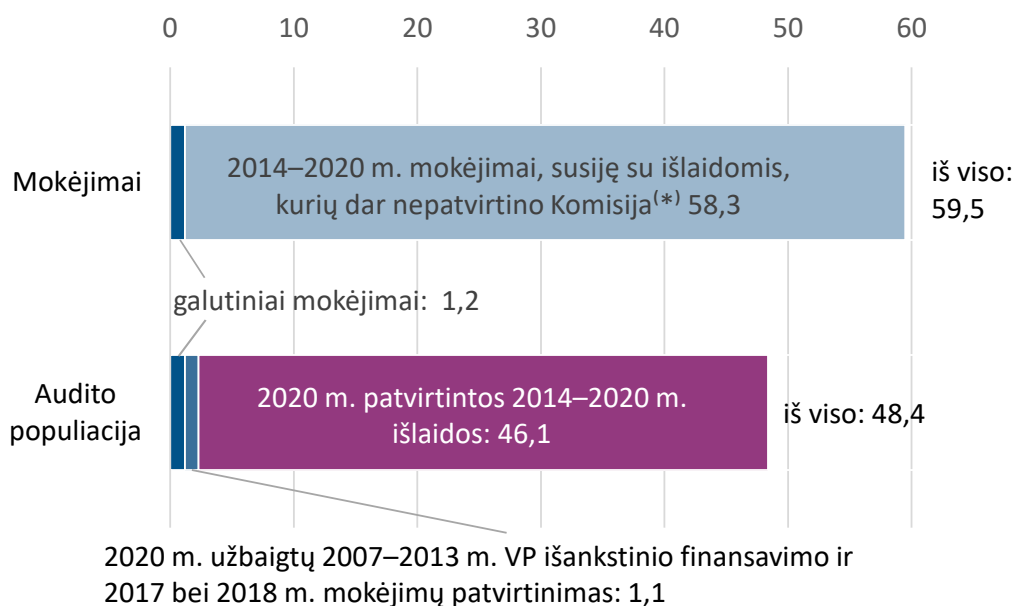
2020 m. mokėjimai, kaip ES biudžeto dalis, ir pasiskirstymas pagal fondus

(milijardais eurų)

2020 m. audito populiacija, palyginti su mokėjimais

(milijardais eurų)

(*) 58,3 milijardo eurų sumą sudaro 2014–2020 m. programavimo laikotarpio metiniai avansai ir tarpiniai mokėjimai, kurie nebuvo įtraukti į finansines ataskaitas, susijusias su patikinimo paketais, kuriuos Komisija priėmė 2020 m. Remiantis suderinta atspindimų operacijų apibrėžtimi (išsamiau žr. **1.1 priedo 11** dalį), šie mokėjimai yra laikomi išankstiniu finansavimu ir todėl jie nebuvo 2020 m. metinei ataskaitai skirtos mūsų audito populiacijos dalis. Jie bus įtraukti į mūsų audito populiaciją tais metais, kai Komisija pripažins atitinkamas finansines ataskaitas (pavyzdžiui, į 2021 m. patikinimo pareiškimą dėl mokėjimų, priskiriamų 2019–2020 ataskaitiniams metams).

Šaltinis: Europos Sąjungos 2020 m. konsoliduotos finansinės ataskaitos.

Trumpas aprašymas

Politikos tikslai ir lėšų panaudojimo priemonės

5.2. Išlaidomis pagal šią pakategorę siekiama mažinti įvairių ES valstybių narių ir regionų išsivystymo lygio atotrūkį ir stiprinti visų regionų konkurencingumą¹. Šie tikslai yra įgyvendinami:

- a) naudojant toliau nurodytas lėšas ir (arba) priemones, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas:

¹ Žr. Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 174–178 straipsnius (OL C 326, 2012 10 26, p. 47).

- *Europos regioninės plėtros fondas (ERPF)*, kuris siekia ištaisyti pagrindinius regionų pusiausvyros sutrikimus teikiant daugiausia įmonėms skirtą finansinę paramą infrastruktūros kūrimui ir produktyvioms investicijoms, kuriomis skatinamas darbo vietų kūrimas;
 - *Sanglaudos fondas (SF)*, iš kurio darnaus vystymosi skatinimo tikslais finansuojami aplinkos ir transporto projektai valstybėse narėse, kuriose *BNP* vienam gyventojui sudaro mažiau kaip 90 % ES vidurkio;
 - *Europos socialinis fondas (ESF)*, kuriuo siekiama skatinti aukštą užimtumo lygį ir naujų bei geresnių darbo vietų kūrimą, įskaitant priemones pagal *Jaunimo užimtumo iniciatyvą (JUI)*, taikomą regionams, kuriuose yra aukštas jaunimo nedarbo lygis²;
 - kitos mažesnės apimties schemos, kaip antai *Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas (EPLSAF)*;
- b) skiriant Sanglaudos fondo įnašą *Europos infrastruktūros tinklų priemonei (EITP)*, kurią tiesiogiai valdo Komisija ir iš kurios finansuojami *transeuropinių tinklų* projektai³.

5.3. Šioje DFP pakategorėje kiekvieno *programavimo laikotarpio* pradžioje valstybės narės pateikia daugiametės *veiksmų programas* (VP) visam DFP laikotarpiui. Komisijai patvirtinus veiksmų programą, atsakomybė už jos įgyvendinimą dalijasi Komisija (Regioninės ir miestų politikos GD (REGIO GD), Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD (EMPL GD) ir valstybė narė. *Paramos gavėjai* gauna kompensaciją per valstybės narės institucijas, o iš ES biudžeto bendrai finansuojamos veiksmų, patvirtintų laikantis VP sąlygų, tinkamos finansuoti išlaidos. *Vadovaujančiosios institucijos* atlieka patikrinimus, kad netinkamos finansuoti išlaidos nebūtų patvirtintos Komisijai.

² ERPF, SF ir ESF yra trys iš penkių *Europos struktūrinių ir investicijų fondų*, kuriems kartu taikomas Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentas \(ES\) Nr. 1303/2013](#) (toliau – *Bendrųjų nuostatų reglamentas*). Kiti du ESI fondai aptariami šios ataskaitos **6 skyriuje**.

³ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1316/2013, kuriuo sukurama Europos infrastruktūros tinklų priemonė ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 913/2010 bei panaikinami reglamentai (EB) Nr. 680/2008 ir (EB) Nr. 67/2010 ([OL L 348, 2013 12 20, p. 129](#)).

5.4. 2014–2020 m. programavimo laikotarpiui⁴ įdiegtu kontrolės ir patikinimo sistemos pagrindu siekiama užtikrinti, kad *likutinis klaidų lygis*⁵ VP metinėse finansinėse ataskaitose išliktų žemesnis už taikytiname reglamente nustatytą 2 % *reikšmingumo ribą*⁶. Siekiant užtikrinti, kad po vadovaujančiųjų institucijų patikrinimų Komisijai perduodamose patvirtintose finansinėse ataskaitose neliktų reikšmingo pažeidimų lygio, kontrolės ir patikinimo sistemoje numatyti šie trys elementai:

- *Audito institucijų* darbas, susijęs su išlaidomis, įtrauktomis į metines finansines ataskaitas. Atlikus šį darbą, parengiama metinė kontrolės ataskaita, kurią kaip savo vadinamųjų *patikinimo paketų* dalį valstybės narės pateikia Komisijai. Ataskaitoje pateikiamas VP (arba veiksmų programų grupės) likutinis klaidų lygis ir audito nuomonė dėl deklaruotų išlaidų tvarkingumo ir veiksmingo valdymo ir kontrolės sistemų veikimo.
- Metinis finansinių ataskaitų pripažinimas. Šiuo tikslu Komisija atlieka daugiausia administracines finansinių ataskaitų išsamumo ir tikslumo patikras, kad galėtų jas patvirtinti ir leisti panaudoti kaip garantiją anksčiau pasiliktą 10 % sumą⁷.
- Komisijos atliekamos kiekvieno patikinimo paketo ir atrinktų *atitikties* auditų valstybėse narėse dokumentų patikros. Komisija atlieka šias patikras, kad galėtų padaryti išvadą dėl audito institucijų nurodytų likutinių klaidų lygių ir juos patvirtinti; ji juos skelbia kartu su svertiniu vidurkiu, kuris naudojamas kaip pagrindinis veiksmingumo rodiklis, savo kitų metų *metinėse veiklos ataskaitose* (MVA).

5.5. Procesas, kuriuo *užbaigiamos* 2007–2013 m. programavimo laikotarpio VP, buvo iš esmės panašus į procesą, apibūdintą 5.4 dalyje.

⁴ Išsamią informaciją apie ESI fondų kontrolės ir patikinimo pagrindą, įskaitant tvarkaraštį, pateikėme savo [2017 m. metinėje ataskaitoje](#) (6.5–6.15 dalys) ir [2018 m. metinėje ataskaitoje](#) (6.1 diagrama).

⁵ Savo metinėse veiklos ataskaitose Komisija, nagrinėdama 2007–2013 m. programavimo laikotarpio užbaigimą, vartoja terminą „likutinis rizikos lygis“ (LRL), o nagrinėdama 2014–2020 m. programavimo laikotarpį – terminą „bendras likutinis klaidų lygis“ (BLKL). Šiame skyriuje mes juos abu vadiname „likutiniu (-iais) klaidų lygiu (-iais)“.

⁶ 2014 m. kovo 3 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 480/2014, kuriuo papildomas Bendrųjų nuostatų reglamentas, 28 straipsnio 11 dalis ([OL L 138, 2014 5 13, p. 5](#)).

⁷ Žr. [Bendrųjų nuostatų reglamento](#) 130 straipsnį, kuriuo tarpinių išmokų kompensavimas ribojamas iki 90 %.

Audito apimtis ir metodas

5.6. Mūsų tikslas buvo prisidėti prie bendro patikinimo pareiškimo, kaip aprašyta **1.1 priede**, ir pateikti išlaidų tvarkingumo įvertinimą pagal DFP 1b išlaidų pakategorę. Atsižvelgdami į šios išlaidų srities kontrolės ir patikinimo sistemos ypatumus, mes taip pat siekėme įvertinti tai, kiek galima pasikliauti audito institucijų ir Komisijos darbu.

5.7. Taikydami **1.1 priede** nustatytą audito bendrąjį metodą ir konkrečius metodus, patikrinome toliau nurodytus aspektus, susijusius su šia DFP 2020 m. išlaidų pakategore:

- 227 operacijų imtį, sudarytą taip, kad ji būtų statistiškai reprezentatyvi visų DFP 1b pakategorės išlaidų rūšių atžvilgiu. Imtis buvo sudaryta iš 213 operacijų, su kuriomis susijusios išlaidos buvo patvirtintos patikinimo ir užbaigimo paketuose (visus juos anksčiau patikrino audito institucija), taip pat iš aštuonių *finansinių priemonių* ir šešių EITP projektų, kuriuos tiesiogiai valdo Komisija;
- darbą, kurį atliko audito institucijos, siekdamos patvirtinti informaciją, pateiktą 29 patikinimo ir (arba) užbaigimo paketuose, susijusiuose su 213 operacijų, kurios buvo anksčiau patikrintos;
- darbą, kurį Komisija atliko peržiūrėdama ir tvirtindama 2014–2020 m. patikinimo ir (arba) užbaigimo paketuose praneštus likutinius klaidų lygius, ir jos audito darbą, susijusį su tų paketų tvarkingumo aspektais;
- REGIO GD ir EMPL GD metinėse veiklos ataskaitose pateiktą ir vėliau į Komisijos *metinę valdymo ir veiklos ataskaitą (MVVA)* įtrauktą tvarkingumo informaciją.

5.8. Mūsų audito populiaciją (48,4 milijardo eurų) sudarė 2014–2020 m. laikotarpio išlaidos, kurios buvo įtrauktos į patvirtintus 2018–2019 ataskaitinių metų patikinimo paketus, 2007–2013 m. išlaidos, nurodytos Komisijos 2020 m. užbaigtų VP užbaigimo paketuose, ir EITP skirti asignavimai iš Sanglaudos fondo.

5.9. 2020 m. Komisija patvirtino finansines ataskaitas su 407 iš 418 patvirtintų veiksmų programų išlaidomis (44,5 milijardo eurų). Šios finansinės ataskaitos buvo susijusios su visų 27 valstybių narių ir Jungtinės Karalystės 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu pateiktais patikinimo paketais. Valstybės narės pranešė, kad, naudojant finansines priemones, 2018–2019 ataskaitiniais metais *galutiniam gavėjams* arba jų naudai buvo išmokėtos lėšos pagal 87 iš šių VP (1,6 milijardo eurų).

Be to, Komisija užbaigė arba iš dalies užbaigė⁸ 24 iš 101 2007–2013 m. programavimo laikotarpio likusios VP (apmokėta 889 milijonai eurų). Kitos 77 VP dar turės būti užbaigtos (iš jų 63 užbaigtos iš dalies) praėjus trejiems metams po programavimo laikotarpio pabaigos. Sanglaudos fondo įnašas į EITP siekė maždaug 1,4 milijardo eurų.

5.10. Savo 213 operacijų su patikinimo ir užbaigimo paketuose patvirtintomis išlaidomis imtį sudarėme dviem etapais. Pirmiausia, atrinkome 29 paketus (26 iš 2014–2020 m. programavimo laikotarpio ir tris iš 2007–2013 m. programavimo laikotarpio), apimančius 41 VP. Tada iš tų 29 paketų sudarėme operacijų, kurias audito institucijos buvo anksčiau patikrinusios, imtį.

5.11. Dalį mūsų imties sudarė aštuonios 2014–2020 m. laikotarpio finansinės priemonės, pagal kurias 2018–2019 ataskaitiniais metais buvo atlikti mokėjimai galutiniams gavėjams arba jų naudai. Tikrinome 60 paskolų, 18 garantijų, du *investicijų į nuosavą kapitalą* atvejus ir devynis sąnaudų elementus, susijusius su valdymo mokesčiais, kuriuos reikėjo mokėti finansų tarpininkams.

5.12. *5.2 priede* pateikiamas 2014–2020 m. programavimo laikotarpio operacijų, iš kurių sudaryta mūsų imtis, ir mūsų nustatytų kiekybiškai įvertinamų klaidų skaičiaus pasiskirstymas 27 valstybėse narėse ir Jungtinėje Karalystėje.

⁸ Jei probleminiai klausimai, turintys reikšmingą poveikį, lieka neišspręsti, Komisija apmoka tik neginčijamą sumą. Likutis padengiamas ir VP užbaigiama tik tada, kai išsprendžiami visi neišspręsti probleminiai klausimai.

Operacijų tvarkingumas, metinių veiklos ataskaitų ir kitų bendrųjų valdymo priemonių tvarkingumas

5.13. Šią skyriaus dalį sudaro trys poskirsniai. Pirmasis poskirsnis susijęs su šių metų 227 operacijų imties testavimu, kurį atlikome siekdami suprasti pagrindinius klaidų šaltinius. Antrasis poskirsnis susijęs su mūsų atliktu audito institucijų darbo vertinimu, o trečiasis – su Komisijos darbu. Mūsų išvada dėl sanglaudos politikos išlaidų tvarkingumo informacijos dviejose atsakingų generalinių direktoratų MVA ir MVVA yra grindžiama mūsų nustatytais faktais iš šių trijų poskirsnų.

Mūsų atlikto operacijų testavimo ir audito darbo peržiūros / pakartotinio atlikimo rezultatai

5.14. *5.1 priede* pateikta mūsų atlikto operacijų testavimo rezultatų apžvalga. 227-iose patikrintose operacijose nustatėme ir kiekybiškai įvertinome 23 klaidas, kurių neaptiko audito institucijos. Atsižvelgdami į 64 klaidas, kurias anksčiau nustatė audito institucijos, ir į programų institucijų atliktus pataisymus (kurių bendra vertė siekia 834 milijonus eurų už abu programavimo laikotarpius kartu paėmus), vertiname, kad klaidų lygis sudaro 3,5 %⁹.

5.15. Patikinimo ir (arba) užbaigimo dokumentų rinkiniuose audito institucijos nurodė kiekybiškai įvertinamas klaidas 64-iose operacijose iš 213, kurias iš patikinimo ir užbaigimo dokumentų rinkinių įtraukėme į savo imtį. Šios klaidos buvo susijusios su netinkamomis finansuoti išlaidomis (43), viešaisiais pirkimais (21), apskaitos ir skaičiavimo klaidomis (šešios klaidos), valstybės pagalba (dvi klaidos) ir trūkstamais patvirtinamaisiais dokumentais (viena klaida)¹⁰. Valstybių narių institucijos atliko finansinius pataisymus, prireikus juos ekstrapoliuodamos, kad sumažintų likutinius klaidų lygius tiek, kad jie siektų 2 % reikšmingumo ribą arba būtų mažesni.

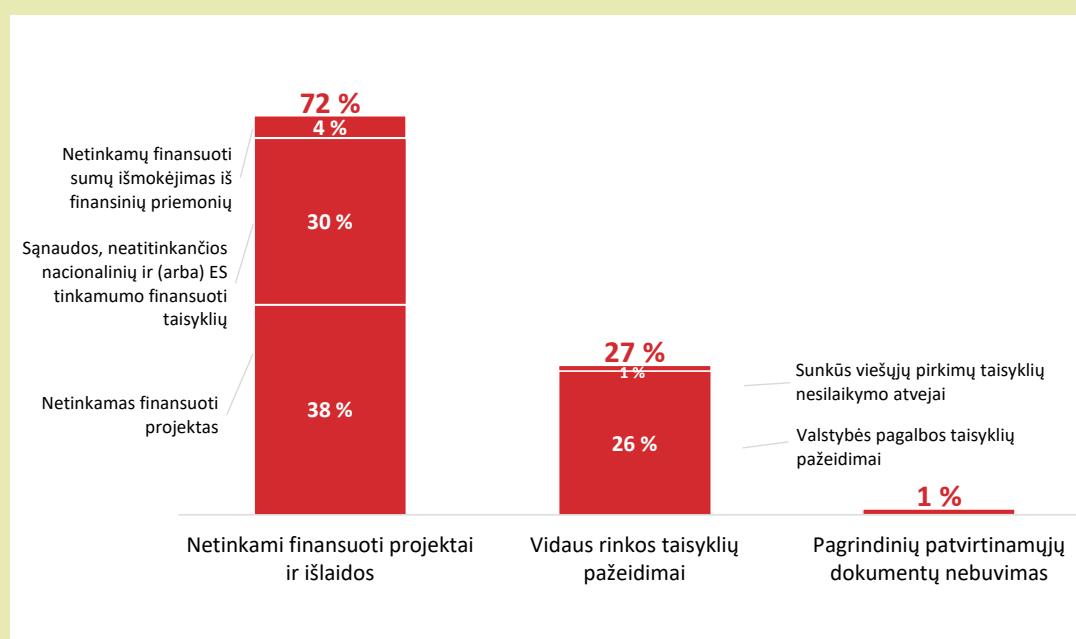
⁹ Savo klaidų apskaičiavimą grindžiame reprezentatyvia imtimi. Nurodytas skaičius yra tiksliausias įvertis. Esame 95 % įsitikinę, kad įvertintas klaidų lygis populiacijoje yra tarp 0,9 % ir 6,1 % (atitinkamai apatinė ir viršutinė klaidų ribos).

¹⁰ Vienai operacijai įtakos gali turėti daugiau nei vienos rūšies klaida.

5.16. 5.2 langelyje parodyta, kaip mūsų nustatytos klaidos pasiskirsčiusios pagal kategoriją (iki atsižvelgiant į finansinius pataisymus). Prie mūsų įvertinto klaidų lygio labiausiai prisidėjo netinkami finansuoti projektai ir išlaidos, vidaus rinkos taisyklių pažeidimai (visų pirma valstybės pagalbos taisyklių nesilaikymas) ir pagrindinių patvirtinamųjų dokumentų nebuvimas. Daugiau informacijos apie šias klaidas pateikta 5.18–5.36 dalyse.

5.2 langelis

Mūsų nustatytų klaidų pasiskirstymas

Šaltinis: Audito Rūmai.

5.17. Nustatytų klaidų skaičius ir poveikis rodo, kad esamos kontrolės priemonės dar nepakankamai sušvelnina šiai sričiai būdingą didelę klaidų riziką. Tai ypač pasakytina apie vadovaujančiąsias institucijas, kurių atliekami patikrinimai yra neveiksmingi paramos gavėjų deklaruojamų išlaidų netikslumams išvengti ar jiems nustatyti. Kitos klaidos atsiranda dėl pačių vadovaujančiųjų institucijų priimamų sprendimų.

Netinkami finansuoti projektai ir išlaidos

5.18. Deklaruodamos išlaidas Komisijai valstybių narių institucijos patvirtina, kad šios išlaidos buvo patirtos laikantis taikomų ES ir nacionalinių taisyklių ir kad pagalba buvo suteikta paramos gavėjams ar veiksmams, kurie atitiko VP tinkamumo finansuoti reikalavimus.

5.19. Netinkami finansuoti projektai ir išlaidos yra dažniausiai pasitaikanti audito institucijų nustatoma klaida. Remiantis jų ataskaitomis, pagal bendrąją tipologiją, suderintą su Komisija¹¹, 46 % visų klaidų, nustatytų per 2018–2019 ataskaitinius metus, sudarė šio tipo klaidos.

5.20. Finansuoti netinkamas išlaidas nustatėme tikrindami 13 operacijų ir šie atvejai sudarė 57 % mūsų nustatytų kiekybiškai įvertinamų klaidų, arba apie 1,4 procentinio punkto įvertinto klaidų lygio. Pagrindinės netinkamų finansuoti išlaidų priežastys buvo sąnaudų elementai arba projektų dalyviai, kurie neatitiko tinkamumo finansuoti taisyklių. **5.3 langelyje** pateiktas tokių netinkamų finansuoti išlaidų pavyzdys.

5.3 langelis

Netinkamos finansuoti personalo išlaidos

Vykdam mokslinių tyrimų projektą Lenkijoje, visos projekto vadovui tenkančios personalo išlaidos buvo deklaruotos kaip projekto išlaidos. Tačiau susitarime dėl dotacijos nurodyta, kad projekto valdymo išlaidos padengiamos taikant netiesioginėms išlaidoms nustatytą fiksuotąją normą. Dėl šios priežasties projekto vadovui tenkančios išlaidos neturėjo būti deklaruojamos atskirai ir yra netinkamos finansuoti.

Netinkamų finansuoti išlaidų taip pat nustatėme Portugalijoje ir Vokietijoje pateiktose išlaidų deklaracijose.

5.21. Nustatėme tris projektus, kuriems 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu buvo skirta parama, nors jie ir neatitiko atitinkamų VP tinkamumo finansuoti sąlygų. Šie atvejai sudaro 13 % visų mūsų nustatytų kiekybiškai įvertinamų klaidų, arba apie 1,5 procentinio punkto įvertinto klaidų lygio. **5.4 langelyje** pateiktas netinkamų finansuoti projektų pavyzdys.

¹¹ Žr. atitinkamai 2018 m. ir 2019 m. metinės ataskaitos 6.5 ir 5.7 langelius.

5.4 langelis

Dviejų pagal VP netinkamų finansuoti veiksmų pavyzdys

BNR 125 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad vadovaujančiosios institucijos gali atrinkti ir finansuoti tik tuos veiksmus, kurie gali būti finansuojami pagal atitinkamos VP sąlygas. Auditavome Ispanijoje įgyvendinamą ESF švietimo, mokymo ir užimtumo srities VP, kurios konkretus tikslas buvo „didinti įsidarbinimo galimybes ir galimybę įdarbinti asmenis, kurie neturi darbo patirties arba turi jos labai mažai, vykdant veiksmus, kuriais derinamas mokymas ir užimtumas, ir sudarant sutartis, kuriose nustatyta mokymo galimybė“. Taigi visuose veiksmuose užimtumas turi būti derinamas su specialiu mokymo komponentu.

Du iš mūsų tikrintų veiksmų buvo susiję su socialinio draudimo įmokų lengvatų suteikimu darbdaviams, įdarbinantiems neįgalius darbuotojus pagal 2006 m. priimta nacionalinį įstatymą. Kadangi šiuose dviejuose veiksmuose nebuvo mokymo komponento, mūsų vertinimu, jie nebuvo tinkami finansuoti pagal šią VP.

Šie veiksmai galėjo būti tinkami finansuoti pagal kitą ESF VP, susijusią su socialine įtrauktimi ar socialine ekonomika. Tačiau Ispanijos institucijos jau buvo paskyrusios visą biudžetą šiai VP.

5.22. Finansinių priemonių atveju netinkamas finansuoti išlaidas daugiausia sudaro išmokos netinkamiems galutiniams paramos gavėjams arba netinkamoms investicijoms. Nustatėme tokio tipo klaidų keturiose išmokose pagal tris iš aštuonių patikrintų priemonių. Finansų tarpininkai patvirtino tris investicijas, bet nepatvirtino jų gavėjų MVĮ statuso, todėl manome, kad šios investicijos yra netinkamos finansuoti. Kita investicija neatitiko kitų nacionalinių tinkamumo finansuoti reikalavimų. Šie keturi pažeidimai sudaro 0,2 procentinio punkto mūsų įvertinto su šiuo skyriumi susijusio klaidų lygio.

5.23. Paramos gavėjai pasinaudojo *supaprastintu išlaidų apmokėjimu* 60 veiksmų, arba 26 % mūsų imties, taikydami fiksuotąsias normas, fiksuotuosius vieneto įkainius arba ir viena, ir kita. Supaprastintas išlaidų apmokėjimas gali sumažinti paramos gavėjų administracinį darbo krūvį ir manoma, kad jis yra susijęs su mažesne klaidų tikimybe. Pagal ES taisykles, supaprastinto išlaidų apmokėjimo metodika turi būti nustatoma iš anksto ir ji turi būti teisinga, patikrinama ir nešališka. Šiais metais nustatėme klaidų, susijusių su supaprastintu išlaidų apmokėjimu dviejuose veiksmuose. Nė viena klaida nebuvo kiekybiškai įvertinama.

Taikant ESF reglamento 14 straipsnio 1 dalį pirmaisiais įgyvendinimo metais susidarė pernelyg didelis valstybei narei palankus disbalansas

5.24. Paprastai Komisija valstybėms narėms kompensuoja jų atliktus mokėjimus paramos gavėjams už jiems vykdant veiklą patirtas išlaidas. Europos socialiniam fondui Komisija taip pat gali nustatyti fiksuotuosius vieneto įkainius ir fiksuotąsias sumas už šių mokėjimų kompensavimą¹². Šiais metais į mūsų atrinktų pavyzdžių imtį pirmą kartą įtraukta VP (Italijoje), kurioje buvo taikoma tokia kompensavimo forma. Kompensacija buvo taikoma penkiems šios VP veiksmams.

5.25. Šių penkių operacijų paramos gavėjai teisingai deklaravo tinkamas finansuoti išlaidas, remdamiesi supaprastinto išlaidų apmokėjimo metodu, kurį nustatė vadovaujančioji institucija. Tačiau kiekvienu atveju tinkamų finansuoti išlaidų suma, kurią vadovaujančioji institucija deklaravo Komisijai, buvo apskaičiuojama remiantis Komisijos fiksuotaisiais vieneto įkainiais¹³. Taigi Komisijai patvirtintos ir iš ES biudžeto 2018–2019 m. ataskaitiniu laikotarpiu kiekvienam atitinkamam veiksmui išmokėtos sumos buvo daugiau nei 20 % didesnės nei sutartos su paramos gavėjais ir jiems išmokėtos sumos. Dėl šios tvarkos 2014–2020 m. laikotarpiu valstybės narės naudai susidarė didesnis nei 43 milijonų eurų disbalansas.

5.26. Nors šie du skaičiavimo metodai yra skirtingi, jie iš esmės dengia tas pačias išlaidas. Todėl valstybės narės gaunama ES lėšų suma ir ta, kuri vėliau išmokama paramos gavėjams, neturėtų labai skirtis. Šiuo metu Komisijos šiai Italijos VP nustatyti fiksuotieji vieneto įkainiai yra pernelyg palankūs.

¹² 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1304/2013 dėl Europos socialinio fondo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1081/2006, 14 straipsnio 1 dalis ([OL L 347, 2013 12 20, p. 470](#)).

¹³ 2017 m. rugpjūčio 29 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2017/2016, kuriuo iš dalies keičiamas Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2015/2195, kuriuo dėl fiksuotųjų vieneto įkainių ir fiksuotųjų sumų, susijusių su Komisijos kompensuojamomis valstybių narių išlaidomis, nustatymo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1304/2013 ([OL L 298, 2017 11 15, p. 1](#)).

Vidaus rinkos taisyklių pažeidimai

5.27. Šiais metais nustatėme 11 vidaus rinkos taisyklių pažeidimų, iš kurių tris buvo galima kiekybiškai įvertinti. Penki pažeidimai buvo susiję su valstybės pagalba ir šeši – su viešaisiais pirkimais.

Dauguma valstybės pagalbos klaidų yra susijusios su skatinamojo poveikio nebuvimu

5.28. Valstybės pagalba, nebent ji neviršija *de minimis* viršutinės ribos, yra iš principo nesuderinama su vidaus rinka, nes ji gali iškreipti valstybių narių tarpusavio prekybą. Tačiau yra šios taisyklės išimčių, visų pirma, jei projektas patenka į *Bendrojo bendrosios išimties reglamento (BBIR)*¹⁴ taikymo sritį arba jei Komisija konkrečiai jį patvirtina.

5.29. Šiais metais nustatėme, kad vykdant penkis projektus buvo pažeistos ES valstybės pagalbos taisyklės. Manome, kad du iš jų (vienas SF projektas ir vienas ERPF projektas) turėjo iš viso negauti viešojo finansavimo iš ES ir (arba) valstybės narės. Šios klaidos sudarė 1,0 procentinio punkto įvertinto klaidų lygio. Kiekybiškai nevertinome kitų trijų klaidų, kurios neturėjo poveikio viešojo finansavimo dydžiui. Komisija parengė veiksmų planą (Bendrasis 2018–2022 m. valstybės pagalbos veiksmų planas), skirtą audito institucijų informuotumui ir žinioms didinti. Labai svarbu, kad planas būtų patikimai įgyvendintas, siekiant pašalinti šių valstybės pagalbos taisyklių taikymo silpnąsias vietas.

5.30. Trys klaidos (iš kurių dvi buvo galima kiekybiškai įvertinti) yra susijusios su skatinamojo poveikio nebuvimu. Pagal ES taisykles, valstybės pagalbą teikti leidžiama tik tais atvejais, kai ja subsidijuojama veikla, kuri kitu atveju nebūtų buvusi vykdoma. Automatiškai numatoma, kad schemas pagal BBIR turi skatinamąjį poveikį, jei darbai pradedami po paraiškos gauti finansavimą pateikimo datos¹⁵. Pastaruosius trejus metus ši problema buvo pagrindinė valstybės pagalbos klaidų priežastis. [5.5 langelyje](#) pateikiamas pavyzdys iš mūsų šių metų audito.

¹⁴ 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius (OL L 187, 2014 6 26, p. 1) (BBIR).

¹⁵ BBIR 6 straipsnis.

5.5 langelis

Skatinamojo poveikio nebuvimo pavyzdys

Latvijoje viena didelė įmonė investavo į šilumos energijos, skirtos naudoti savo gamybos padalinyje, gavybą. Prieš pateikdama projekto paraišką paramos gavėja jau buvo įvykdžiusi pirkimų procedūrą, sudariusi tiekimo sutartį ir sumokėjusi tiekėjui pirmąjį avansą. Tai patvirtina, kad investicijos prasidėjo net anksčiau, nei paramos gavėja pateikė paraišką ES finansavimui gauti, todėl nebuvo ES teisės aktuose apibrėžto skatinamojo poveikio.

Nustatėme dar kitą veiksma Portugalijoje, kuris dėl skatinamojo poveikio nebuvimo buvo netinkamas finansuoti.

Valstybės narės yra nustačiusios daug viešųjų pirkimų klaidų

5.31. Viešieji pirkimai yra pagrindinė priemonė siekiant taupiai ir efektyviai panaudoti viešąsias lėšas ir sukurti vidaus rinką. Patikrinome 126 darbų, paslaugų ar prekių pirkimo procedūras. Didžioji dauguma jų buvo susijusi su projektais, bendrai finansuojamais iš ERPF ir (arba) SF veiksmų programų.

5.32. Nustatėme, kad šešiose viešųjų pirkimų procedūrose nebuvo laikomasi ES ir (arba) nacionalinių viešųjų pirkimų taisyklių, nors audito institucijos to nebuvo nustačiusios. Vienu atveju buvo padarytas sunkus pažeidimas, turėjęs įtakos pirkimo procedūros rezultatams, ir mes jį nurodėme kaip kiekybiškai įvertinamą klaidą. Jis sudarė 4 % visų mūsų nustatytų kiekybiškai įvertinamų klaidų, arba apie 0,1 procentinio punkto įvertinto klaidų lygio. Kiekybiškai nevertinome klaidų, susijusių su kriterijais ar techninėmis specifikacijomis, dėl kurių tam tikros bendrovės negalėjo dalyvauti konkurse.

5.33. Viešieji pirkimai yra pagrindinis pažeidimų, apie kuriuos praneša audito institucijos, šaltinis. Mūsų patikrintose operacijose jos buvo aptikusios 21 viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymo atvejį ir nustačiusios fiksuoto dydžio pataisas, sudarančias nuo 5 % iki 100 %, kaip numatyta atitinkamuose Komisijos sprendimuose¹⁶. Kalbant apie dažniausiai pasitaikančias klaidas, pasakytina, kad viešųjų pirkimų pažeidimai sudaro 18 % visų klaidų, apie kurias audito institucijos pranešė 2018–2019 m.

¹⁶ Komisijos sprendimas C(2013) 9527 buvo pakeistas Komisijos sprendimu C(2019) 3452, kuriuo nustatomos gairės dėl finansinių pataisų taikymo Sąjungos finansuojamoms išlaidoms dėl taikomų viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymo.

ataskaitiniu laikotarpiu, bet iš viso jie sudaro 41 % pažeidimų, apie kuriuos buvo pranešta, vertės.

5.34. Taip pat nustatėme, kad, be pažeidimų, nustatytų valstybėms narėms ir Komisijai atliekant auditą, programų institucijos taikė taisomuosius veiksmus, atsižvelgdamos ir į sisteminės problemas. Šiais taisomaisiais veiksmais valstybėms narėms suteikiama galimybė pakeisti netvarkingas išlaidas. **5.6 langelyje** pateiktas pavyzdys.

5.6 langelis

Horizontaliosios fiksuoto dydžio pataisos, skirtos sistemos trūkumams šalinti atliekant viešųjų pirkimų patikrinimus

2017 m. Komisija Vengrijoje atliko išankstinį prevencinį sistemos auditą, siekdama patikrinti, ar tinkamai valdomas viešųjų pirkimų patikrinimas. Audito metu buvo tikrinama Vengrijos sukurta ir įgyvendinama šešių veiksmų programų valdymo ir kontrolės sistema. Atlikdama *ex ante* viešųjų pirkimų patikrinimus Komisija nustatė besisiejančias sisteminės problemas. Ji taip pat nustatė, kad programų institucijos nenustatė ar tinkamai neišnagrinėjo daugelio atskirų pažeidimų. Galiausiai ji pritaikė 10 % fiksuoto dydžio pataisas visoms sutartims, kurios nebuvo tinkamai *ex ante* patikrintos. Pataisos aprėpė ketverių metų laikotarpį, o jų vertė sudarė maždaug 770 milijonų eurų. Taigi kalbant apie mūsų patikrintus patikrinimo dokumentų rinkinius, 2018–2019 ataskaitiniais metais Vengrija atšaukė 149 milijonus eurų ES lėšų.

Pagrindinių patvirtinamųjų dokumentų nebuvimas

5.35. Paramos gavėjai ir valstybių narių *programų institucijos* yra įpareigosotos taikyti atitinkamas sistemas ir procedūras, kuriomis būtų užtikrinama tinkama audito seka. Tai apima prievolę saugoti dokumentais patvirtintus įrašus. Patvirtinamųjų dokumentų ir informacijos nebuvimas sudarė 19 % visų 2018–2019 ataskaitinių metų klaidų, kurias nurodė audito institucijos.

5.36. Nustatėme, kad šešiuose iš mūsų tikrintų veiksmų trūksta patvirtinamosios informacijos arba dokumentų. Buvome priversti kiekybiškai įvertinti keturias iš šių klaidų, nes programų institucijos arba paramos gavėjai negalėjo pateikti svarbiausių dokumentų, kuriais būtų galima įrodyti atitiktį tinkamumo finansuoti sąlygoms. Trys iš keturių atvejų buvo susiję su 2007–2013 m. programavimo laikotarpio ESF projektais. Tai sudarė apie 17 % mūsų kiekybiškai įvertintų operacijų, arba 0,1 procentinio punkto įvertinto klaidų lygio.

Mūsų atliktas audito institucijų darbo vertinimas

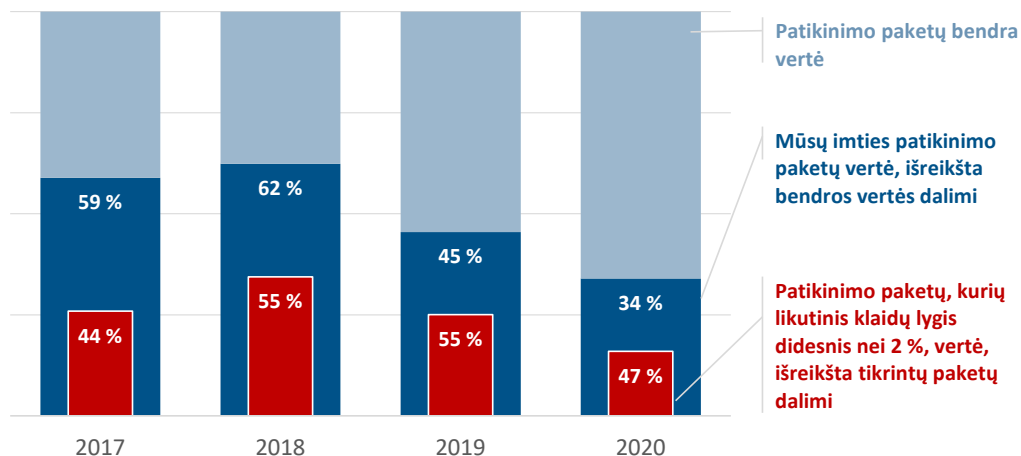
5.37. Audito institucijų darbas yra svarbiausia sanglaudos politikos išlaidų patikinimo ir kontrolės sistemos dalis. Nuo 2017 m. įvertinome 34 iš 116 audito institucijų veiklą 22 valstybėse narėse, įskaitant 21 audito instituciją 17 valstybių narių šiais metais.

5.38. Visuose mūsų tikrintuose patikinimo ir užbaigimo paketuose audito institucijos buvo iš pradžių nurodžiusios likutinius klaidų lygius, kurie buvo lygūs 2 % arba mažesni. Papildomos klaidos, kurias nustatėme savo imtyje, sudarytoje iš anksčiau audito institucijų patikrintų operacijų, ir Komisijos atliktos peržiūros bei audito darbo rezultatai rodo, kad audito institucijų nurodyti likutiniai klaidų lygiai ne visada buvo patikimi. Atlikę savo darbą, surinkome pakankamai įrodymų, kad galėtume padaryti išvadą, jog 12 iš 26 mūsų patikrintų patikinimo dokumentų rinkinių (46 %) likutinis klaidų lygis buvo didesnis nei 2 % (47 % į imtį įtrauktų išlaidų).

5.39. Atsižvelgdama į savo atliktą audito darbą ir preliminarinius mūsų auditų rezultatus, savo MVA Komisija padidino 11 iš 12 į mūsų imtį įtrauktų patikinimo dokumentų rinkinių likutinį klaidų lygį iki daugiau nei 2 %.

5.40. Per ketverius metus, kuriais mes tikrinome 2014–2020 m. išlaidas, patikinimo paketų, kurių audito institucijų nurodyti nepatikimi likutiniai klaidų lygiai buvo mažesni nei 2 %, vertė nuosekliai sudarė maždaug 50 % išlaidų, kurių auditą mes pasirinkome atlikti (žr. [5.1 diagramą](#)). Paketų, kurių likutiniai klaidų lygiai viršijo reikšmingumo ribą, skaičius taip pat nuosekliai sudarė maždaug pusę.

5.1 diagrama. Patikinimo paketų, kurių likutinis klaidų lygis didesnis nei 2 %, vertė

Šaltinis: Audito Rūmai.

5.41. Mums atliekant trijų 2007–2013 metų laikotarpio užbaigimo dokumentų rinkinių patikrinimą paaiškėjo, kad dviejų iš jų likutinis klaidų lygis viršijo 2 % reikšmingumo ribą.

Tebėra trūkumų, susijusių su tuo, kaip audito institucijos atlieka ir dokumentuoja savo darbą

5.42. Pagal tarptautinius audito standartus reikalaujama, kad auditoriai savo patikrinimus patvirtintų dokumentais, be kita ko, pateiktų aiškias nuorodas į visus dokumentus, kurie yra labiausiai susiję su audituojamomis išlaidomis¹⁷. Taip jiems sudaromos sąlygos būti atskaitingiems už savo darbą ir padedama vidaus arba išorės tikrintojams daryti išvadas dėl patikrinimų apimties ir pakankamumo. Dėl nepakankamų arba netinkamų klausimų ar atsakymų kontroliniuose sąrašuose didėja rizika, kad netinkamos finansuoti išlaidos nebus aptiktos.

5.43. Dėl 104 (49 %) į mūsų imtį įtrauktų operacijų galėjome padaryti išvadą remdamiesi savo atlikta audito institucijų darbo peržiūra. 109 (51 %) operacijose nustatėme trūkumų, susijusių su to darbo apimtimi, kokybe ir (arba) dokumentavimu, ir dėl to turėjome pakartoti atitinkamas audito procedūras. Pagrindinė šių trūkumų atsiradimo priežastis buvo audito institucijų atlikto audito dokumentų trūkumas.

¹⁷ TAS 230 standartas „Audito dokumentavimas“.

5.44. Dėl 43 operacijų (iš viso – 20 %) buvome priversti kreiptis į paramos gavėjus dėl būtinų audito dokumentų. 18 iš 109 operacijų (devyniuose dokumentų rinkiniuose, iš kurių septyni priklausė 2014–2020 metų programavimo laikotarpiui), kurių pakartotinį auditą atlikome, nustatėme kiekybiškai įvertinamų klaidų, kurių audito institucija anksčiau nebuvo nustačiusi.

Atlikdamos veiksmų auditą, audito institucijos turi geriau stebėti sukčiavimo riziką

5.45. ES teisės aktuose sukčiavimas yra apibrėžiamas kaip tyčinis pažeidimas, kuriuo yra arba galėjo būti padaryta žalos ES biudžetui. Esama informacija rodo, kad sanglaudos politikos srityje sukčiavimo rizika yra didesnė nei kitose¹⁸. Nors sukčiavimo atvejų nustatymas nėra pagrindinė auditoriaus atsakomybė, auditoriai turi budriai stebėti, ar nėra galimų sukčiavimo ir interesų konflikto požymių. Savo specialiojoje ataskaitoje „Sukčiavimo panaikinimas ES sanglaudos politikos srityje“ priėjome prie išvados, kad sukčiavimo atvejus dažniausiai nustato programų institucijos vietoje atliekamų patikrinimų metu¹⁹.

5.46. Atlikdami audito institucijų darbo peržiūrą įvertinome, ar kontroliniuose sąrašuose, kuriuos jos naudoja veiksmų auditui, buvo tinkamai atsižvelgta į sukčiavimo riziką. Nustatėme, kad tik 21 % 2014–2020 metų laikotarpio veiksmų (40 iš 192) buvo patikrinti pasitelkus kontrolinį sąrašą, kuriame aiškiai kalbama apie sukčiavimo riziką.

5.47. Pagal ES taisykles reikalaujama, kad valstybės narės praneštų Komisijai apie visus įtariamo sukčiavimo atvejus. Dviem atvejais savo imtyje nustatėme, kad jos šio reikalavimo neįvykdė.

Vykdamas nuolatinį vertinimą nelengva sekti sumas

5.48. Pagal BNR 137 straipsnio 2 dalį, valstybės narės į savo ataskaitas gali neįtraukti sumų, kurios anksčiau buvo įtrauktos į mokėjimo prašymą, bet kurių tvarkingumas yra nuolat vertinamas. Bet kuri tokių sumų dalis, kuri atitinkamai bus pripažinta tvarkinga, gali būti įtraukta į būsimą mokėjimo prašymą.

¹⁸ 31-oji Europos Sąjungos finansinių interesų apsaugos metinė ataskaita. Kova su sukčiavimu 2019 m. (COM(2020) 363 *final*).

¹⁹ Specialioji ataskaita Nr. 06/2019.

5.49. Ataskaitų teikimo standartinėje formoje nėra skirsnio, skirto 137 straipsnio 2 dalyje nurodytoms sumoms smulkiai išdėstyti. Valstybės narės privalo atskleisti tas sumas nurodydamos bendrą sumą, bet ne kiekvieno veiksmo lygmeniu. Tvirtinančioji institucija yra atsakinga už tai, kad vykdant nuolatinį vertinimą būtų išsaugoti išsamūs duomenys apie veiksmus ir sumas ir kad būtų stebima, ar jie yra įtraukti į vėlesnius mokėjimo prašymus. Tokiu atveju atitinkamos išlaidos turėtų būti tikrinamos ir kontroliuojamos taip pat, kaip bet kokios naujos išlaidos²⁰. Nustatėme, kad Komisija neturi tinkamos informacijos, kuria remdamasi galėtų pakankamai kontroliuoti, kad šios sumos būtų tinkamai naudojamos.

Komisijos patikinimo darbas ir likutinio klaidų lygio nurodymas metinėse veiklos ataskaitose

5.50. Metinės veiklos ataskaitos (MVA) yra pagrindinė Komisijos generalinių direktoratų priemonė, skirta pranešti, ar jie turi pakankamą patikinimą, kad kontrolės procedūromis užtikrinamas išlaidų tvarkingumas.

Komisija padidino savo atliekamų atitikties auditų skaičių

5.51. Metinėse veiklos ataskaitose pateikiamos informacijos apie tvarkingumą patikimumas labai priklauso nuo programų institucijų atliekamo darbo kokybės. Komisija atlieka atitikties auditus, siekdama patikrinti ir įvertinti audito institucijų darbą. Kaip teigiama Komisijos metinėse veiklos ataskaitose, šių auditų tikslas yra gauti pakankamą patikinimą, kad ataskaitų gavimo metu neliko jokių didelių valdymo ir kontrolės sistemų trūkumų, kurie nebuvo aptikti, apie kuriuos nebuvo pranešta ir kurie dėl to nebuvo ištaisyti.

5.52. 2020 m. Komisija padidino savo atliekamų atitikties auditų skaičių iki 57 (REGIO GD atliko 25, EMPL GD – 32 auditus). 2019 ir 2018 m. jų buvo atlikta po 26. 38-iuose iš šių auditų Komisija padarė išvadą, kad audito institucijų 2018–2019 ataskaitinių metų metinėse kontrolės ataskaitose nurodyti likutiniai klaidų lygiai per žemi, todėl Komisija juos padidino. 20 atvejų (11 REGIO GD ir 9 EMPL GD) likutinis klaidų lygis dėl to padidėjo ir viršijo 2 % reikšmingumo ribą.

²⁰ Žr. Komisijos atsakymą į mūsų [2016 metų metinės ataskaitos](#) 6.34 dalies pastabą.

5.53. Komisijos atitikties auditai apėmė 30 veiksmų, kuriuos patikrinome šiais metais (2019 m. – 10). Prieš mums pradėdant patikrinimą, šiuose veiksmuose Komisija aptiko aštuonias kiekybiškai įvertinamas klaidas (šešios klaidos susijusios su viešaisiais pirkimais, viena – su netinkamomis finansuoti išlaidomis ir viena – su neteisingu supaprastinto išlaidų apmokėjimo taikymu). Atsižvelgėme į Komisijos gebėjimą aptikti šias klaidas ir jos įsipareigojimą laiku jas ištaisyti, todėl mūsų įvertintas klaidų lygis sumažintas 0,7 procentinio punkto.

Tvarkingumo rodiklis rodo, kad bendras vidutinis klaidų lygis viršijo reikšmingumo ribą

5.54. Kad apskaičiuotų svertinį vidutinį klaidų lygį, Komisija pasitelkia individualius likutinius klaidų lygius, apie kuriuos jai praneša valstybės narės, savo pačios tvarkingumo užtikrinimo darbo rezultatus ir kitą prieinamą informaciją. Tą vidurkį Komisija nurodo kaip su tvarkingumu susijusį pagrindinį *veiksmingumo* rodiklį (PVR). 2020 m. PVR yra grindžiamas paskelbtais 2018–2019 ataskaitinių metų individualiais lygiais, bet neatsižvelgiant į finansinėms priemonėms sumokėto avanso poveikį.

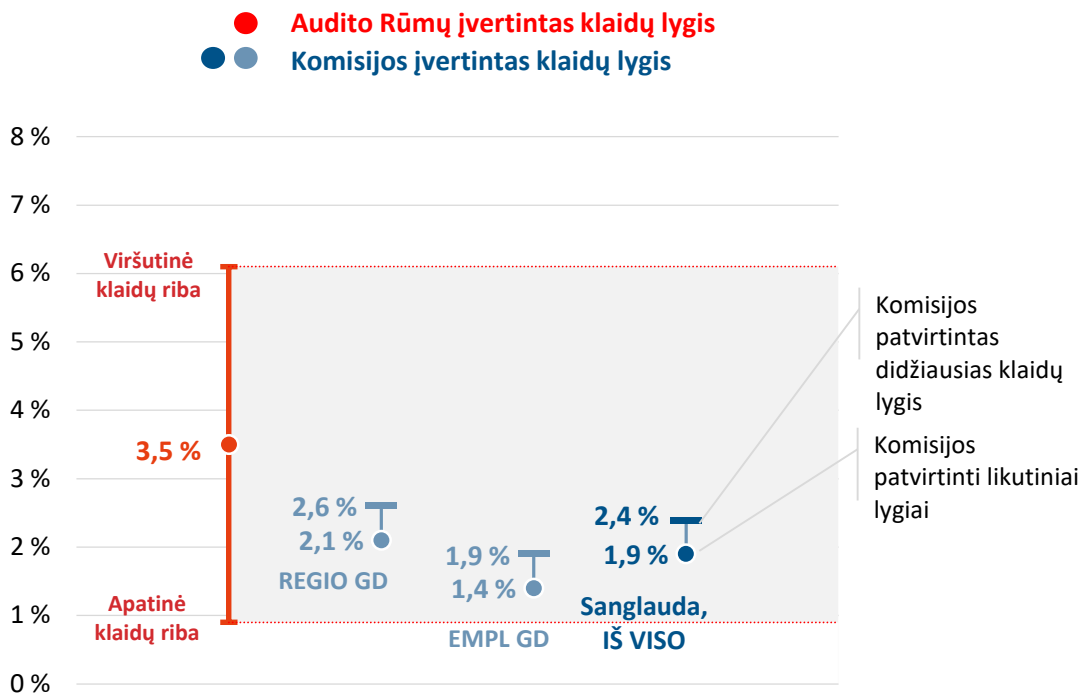
5.55. REGIO GD praneštas PVR lygis yra 2,1 %, o maksimalus lygis – 2,6 % (abu rodikliai viršijo 2 % reikšmingumo ribą). EMPL GD nurodytas PVR lygis sudarė 1,4 %, o didžiausios rizikos lygis – 1,9 %. Abiejose metinėse veiklos ataskaitose aiškinama, kad nustatant didžiausius lygius atsižvelgiama į su valstybėmis narėmis vis dar svarstomus audito rezultatus, taip pat į klaidas, nesusijusias su veiksmų programų, kurių auditą per metus atliko Komisija arba mes, operacijų imtimi. REGIO GD taikė MVA aprašytą metodą, o EMPL GD visiškai neatsižvelgė į galimas klaidas be tų, kurios buvo aptiktos. Jei EMPL GD būtų taikęs tokį pat metodą kaip ir REGIO GD, didžiausias jo nustatytas lygis būtų buvęs 2,1 %.

5.56. Savo 2018 m. metinėje ataskaitoje padarėme išvadą, kad dėl įvairių priežasčių²¹ bendras likutinis klaidų lygis, parodytas kaip PVR, turėtų būti laikomas minimaliu lygiu. Kadangi jis nustatomas remiantis PVR, rizika užbaigiant programas taip pat yra minimali, o būsimų pataisų gali nepakakti, siekiant užtikrinti, kad reikšmingo klaidų lygio užbaigimo metu neliktų.

5.57. *5.2 diagramoje* apžvelgiami pagrindiniai veiksmingumo rodikliai, kuriuos Komisija nurodė 2020 m. metinėse veiklos ataskaitose.

²¹ Žr. 2018 m. metinės ataskaitos 6.62 ir 6.63 dalis.

5.2 diagrama. Komisijos PVR, palyginti su mūsų įvertintu klaidų lygiu

Šaltinis: Audito Rūmai.

5.58. 2020 m. MVVA Komisija, remdamasi dviejų GD įvertintomis su rizika susijusiomis sumomis ir jų PVR, nurodė, kad iš viso bendra rizika atliekant mokėjimą šioje DFP pakategorėje sudarė 1,9–2,4 %²². Taigi antrus metus iš eilės Komisijos klaidų įverčiai patenka į mūsų klaidų intervalo įvertį. O MVVA nurodyti lygiai (taip pat abiejose MVA nurodyti konkretūs lygiai) yra mažesni už mūsų įvertintą klaidų lygį (žr. [5.2 diagramą](#)).

5.59. Baigiame rengti specialiąją ataskaitą, kurioje pateiksime daugiau informacijos apie metinio sanglaudos išlaidų klaidų lygio, nurodyto MVA ir MVVA, tinkamumą, patikimumą ir nuoseklumą.

²² 2020 m. MVVA II tomo 72 puslapis.

Išlygos nebūtinai gali apimti visas reikšmingas rizikas

5.60. Savo 2019 m. metinėje ataskaitoje²³ padarėme išvadą, kad išlygos gali neapimti visų reikšmingų rizikų, nes jos daugiausia buvo grindžiamos 2018–2019 m. finansinių ataskaitų klaidų lygiais, kurie 2019 m. MVA dar nebuvo patvirtinti. Mūsų šiais metais atliktoje 2018–2019 m. finansinių ataskaitų analizėje buvo patvirtinta, kad 63-ose REGIO GD ir 36-iose EMPL GD veiksmų programose iš tikrųjų buvo reikšmingų klaidų. Tačiau 2019 m. MVA Komisija nepateikė išlygų dėl 39 iš šių REGIO GD veiksmų programų ir dėl 28 EMPL GD veiksmų programų.

5.61. Praėjusiais metais GD laikėsi tokio pat požiūrio į išlygas, kaip ir 2019 m. MVA. Todėl gali būti, kad 2020 m. MVA ir vėl nenurodytos visos reikšmingos rizikos.

²³ 2019 m. metinės ataskaitos 5.62 dalis.

Išvada ir rekomendacija

Išvada

5.62. Iš bendrų audito įrodymų, kuriuos gavome ir pateikėme šiame skyriuje, matyti, kad klaidų lygis srityse „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“ išlaidose buvo reikšmingas. Šioje DFP pakategorėje mūsų operacijų testavimas parodė, kad bendras įvertintas klaidų lygis yra 3,5 % (žr. **5.1 priedą**).

5.63. Dėl trūkumų, kuriuos nustatėme kelių į mūsų imtį įtrauktų audito institucijų darbe (žr. **5.37–5.49** dalis), šiuo metu ribojamas šio darbo patikimumas. 12 iš 26 2014–2020 m. laikotarpio patikinimo dokumentų rinkinių perskaiciuotas lygis viršijo 2 % reikšmingumo ribą. 11 iš 12 šių patikinimo dokumentų rinkinių Komisija padidino likutinius klaidų lygius iki daugiau nei 2 %. Tai darydama, ji taip pat atsižvelgė į mūsų atliktą audito darbą. Kaip parodyta **5.2 diagramoje**, šis didelis koregavimų lygis atitinka tai, ką nurodėme per pastaruosius ketverius metus.

5.64. 2018–2019 ataskaitinių metų MVVA pateikta tvarkingumo informacija patvirtina reikšmingą klaidų lygį sanglaudos politikos srityje (2,4 %). Dėl **5.56** dalyje nurodytų probleminių klausimų, abu Komisijos įverčiai, nurodyti **5.58** dalyje, gali būti vertinami tik kaip mažiausi įverčiai. Šiame kontekste atkreipiame dėmesį į tai, kad Komisijos įverčiai patenka į apatinę mūsų klaidų lygio intervalo pusę, žemiau mūsų įvertinto klaidų lygio (žr. **5.2 diagramą**).

5.65. 2014–2020 m. programavimo laikotarpio kontrolės ir patikinimo sistema buvo sukurta siekiant užtikrinti, kad metiniai likutiniai klaidų lygiai būtų žemesni už reikšmingumo ribą. Mūsų atliktas auditas parodė, kad būtina toliau tobulinti tai, kaip šią sistemą taiko tiek valstybių narių programų institucijos, tiek Komisija.

Rekomendacijos

5.66. **5.3 priede** pateikiami mūsų 2017 m. metinėje ataskaitoje pateiktų šešių rekomendacijų tolesnės peržiūros metu nustatyti faktai. Iš jų Komisija dauguma atžvilgių įgyvendino keturias rekomendacijas, kai kuriais atžvilgiais – vieną, o viena visiškai nebuvo įgyvendinta.

5.67. Mes taip pat peržiūrėjom 2018 ir 2019 m. metinėse ataskaitose pateiktas rekomendacijas, pagal kurias buvo reikalaujama nedelsiant imtis veiksmų arba jos turėjo būti įgyvendintos 2020 m.

5.68. Remdamiesi šia peržiūra ir savo 2020 m. nustatytais faktais bei padarytomis išvadomis, Komisijai rekomenduojame:

5.1 rekomendacija. Subalansuoti fiksuotieji vieneto įkainiai valstybių narių mokėjimams kompensuoti

Atidžiai stebėti valstybes nares, taikančias fiksuotuosius vieneto įkainius, siekiant užtikrinti, kad dėl tokios schemos nesusidarytų pernelyg didelis valstybėms narėms palankus disbalansas. Komisija turėtų paprašyti valstybių narių pakoreguoti pernelyg dideles normas ir panaikinti disbalansą, kad užbaigiant programą būtų išvengta galimybės pasipelninti.

Terminas: nedelsiant

5.2 rekomendacija. Sukčiavimo rizikos stebėjimas audito institucijų atliekamuose veiksmų audituose

Skatinti audito institucijas į savo sukčiavimo rizikos kontrolinius sąrašus aiškiai įtraukti konkrečius klausimus ir dokumentuoti veiksmus, kurių imtasi siekiant pašalinti bet kokią audito metu nustatytą riziką.

Audito institucijos turėtų dirbti bendradarbiaudamos su nacionalinėmis kovos su sukčiavimu koordinavimo tarnybomis ir atsižvelgti į įtariamus ar nustatytus sukčiavimo atvejus, apie kuriuos pranešta Komisijai per Pažeidimų valdymo sistemą (IMS). Taip pat atkreipiame dėmesį į mūsų rekomendacijas, pateiktas Specialiojoje ataskaitoje Nr. 06/2019.

Terminas: 2022 m. birželio mėn.

5.3 rekomendacija. Tolesnis sumų, kurioms taikomas nuolatinis vertinimas, tikrinimas

Prašyti, kad valstybės narės metinėje santraukoje pateiktų pakankamai informacijos dėl išvadų ir tolesnių priemonių dėl veiksmų, kuriems atlikti jos išsiėmė iš sąskaitų sumas, kurioms taikomas nuolatinis vertinimas. Tai padidintų skaidrumą, kaip programų institucijos stebi šias sumas.

Terminas: 2022 m.

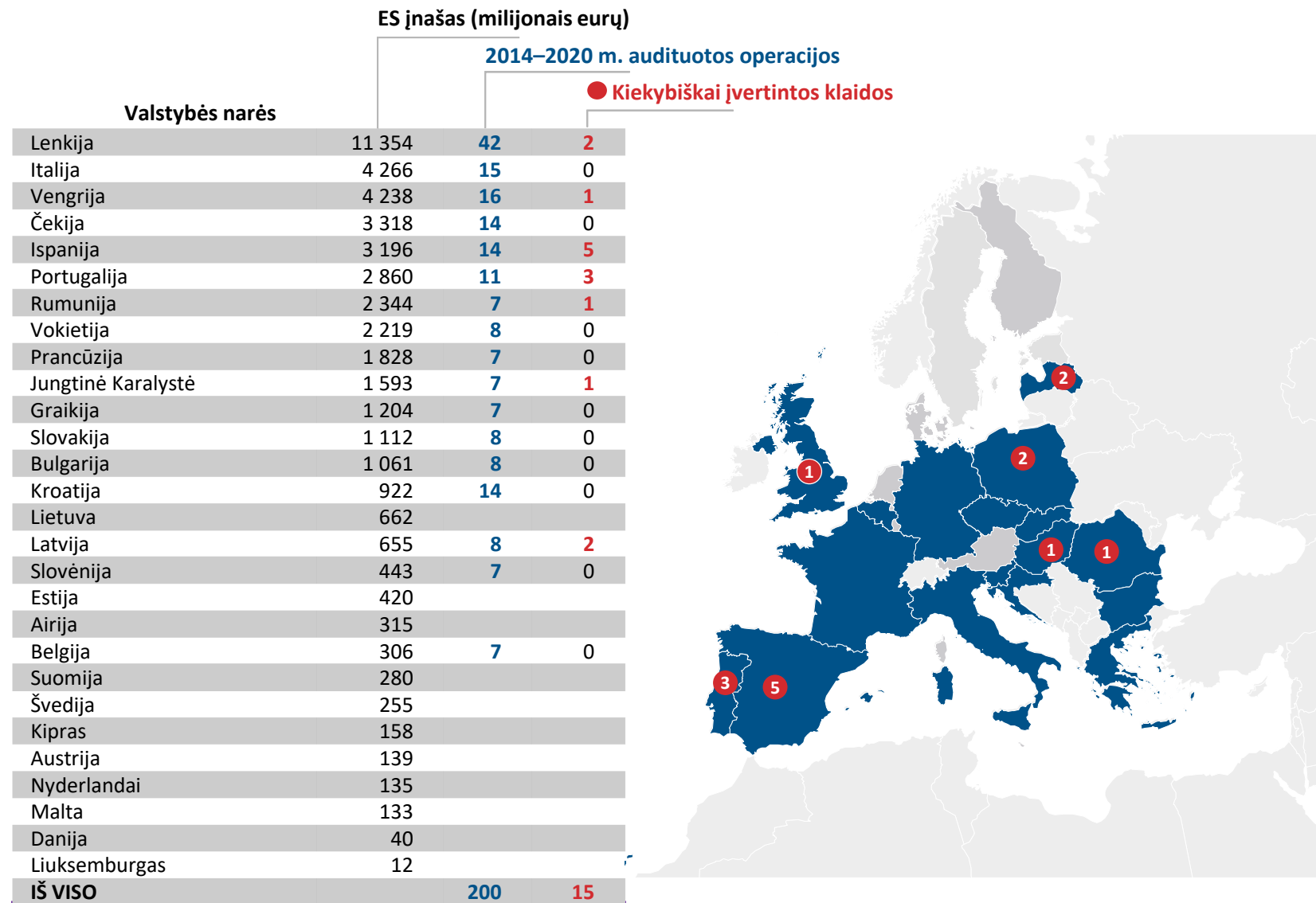
Priedai

5.1 priedas. Operacijų testavimo rezultatai

OPERACIJŲ TESTAVIMO „EKONOMINĖS, SOCIALINĖS IR TERITORINĖS SANGLAUDOS“ SRITYJE REZULTATAI

	2020	2019
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA		
Iš viso operacijų	227	236
ĮVERTINTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS		
Įvertintas klaidų lygis	3,5 %	4,4 %
Viršutinė klaidų riba (VKR)	6,1 %	
Apatinė klaidų riba (AKR)	0,9 %	

5.2 priedas. Informacija apie ES veiksmus 27 valstybėse narėse ir JK (2014–2020 m.)

Šaltinis: Audito Rūmai.

5.3 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas „Ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos“ srityje

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
2017	Rekomenduojame Komisijai: 1 rekomendacija. Užtikrinti, kad audito sąlygos, taikomos EIF valdomoms finansinėms priemonėms, būtų tinkamos finansų tarpininkų lygmeniu. Jei EIB /EIF taiko su išorės auditoriais sutartas procedūras, Komisija turėtų nustatyti būtiniausias tokių sutarčių sąlygas, atsižvelgiant į būtinybę pateikti patikinimą, visų pirma įsipareigojimą dėl pakankamo audito darbo valstybės narės lygmeniu. (Įgyvendinimo data – nedelsiant)		X ²⁴				

²⁴ *Reglamente „Omnibus“* nustatytas naujas reikalavimas audito institucijoms vykdyti finansinių priemonių, įskaitant EIB grupės valdomas finansines priemones, bet išskyrus MVĮ iniciatyvos programas, pradėtas iki 2018 m. rugpjūčio 2 d., sistemų auditus ir operacijų auditus finansų tarpininkų lygmeniu. Komisija ėmėsi papildomų priemonių ir į finansinių priemonių audito metodiką įtraukė rekomendaciją, kad audito institucijos atliktų EIB grupės įgyvendintų finansų tarpininkų priemonių auditą, neatsižvelgiant į tai, kada jos buvo nustatytos. Tačiau metodika negali išplėsti audito institucijų reguliavimo įgaliojimų. Komisija pateikė įrodymų, kad kai kuriose valstybėse narėse audito institucijos jau atlieka patikras finansų tarpininkų lygmeniu. Vis dėlto 2020 m. mūsų atliktas auditas parodė, kad tokios patikros dar nevykdomos nuosekliai (valstybėse narėse, kuriose atlikome auditą, nei išorės auditorius, nei audito institucijos nevykdė jokio audito finansų tarpininkų lygmeniu).

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
	2 rekomendacija. Pasiūlyti teisės aktų pakeitimus dėl finansinės programos laikotarpiu po 2020 m., kad nebūtų galima grąžinti PVM viešosioms įstaigoms iš ES fondų. (Įgyvendinimo data – anksčiau, nei bus patvirtinta teisės aktų sistema, kuri bus taikoma po 2020 m.)				X ²⁵		
	3 rekomendacija. Pašalinti mūsų nustatytus jos vykdomo audito institucijų darbo tikrinimo, kurį Komisija atlieka savo tvarkingumo auditų kontekste, trūkumus. (Įgyvendinimo data: nedelsiant)		X ²⁶				
	4 rekomendacija. Išspręsti REGIO ir EMPL generalinių direktoratų MVA pateikiamos informacijos apie 2014–2020 m. kontrolės ir patikinimo sistemą sudėtingumo problemą:		X				

²⁵ 2018 m. Komisija pateikė alternatyvų pasiūlymą, pagal kurį PVM būtų tinkamas finansuoti projektams, kurių bendros sąnaudos yra mažesnės nei 5 milijonai eurų. Naujajame 2021–2027 m. laikotarpio Bendrųjų nuostatų reglamente ([Reglamentas \(ES\) 2021/1060](#)) ši problema neišspręsta.

²⁶ Žr. [2018 m. metinės ataskaitos](#) 6.58–6.64 dalis ir [2019 m. metinės ataskaitos](#) 5.48–5.62 dalis. Nors Komisija 2020 m. atliko daugiau atitikties auditų, vis dar susiduriame su audito institucijų darbo trūkumais.

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
	i) sutelkiant dėmesį į išlaidas, kurioms buvo taikomas kontrolės ciklas, t. y. į patikinimo paketus, apimančius išlaidas iki n–1 metų birželio 30 d. Šiuo tikslu Komisija turėtų patikslinti savo teikiamas ataskaitas, siekdama užtikrinti, kad jose nebūtų pateikti negalutiniai įverčiai;	X ²⁷					
	ii) aiškiai nurodant, kurios išlaidos dar nebuvo išsamiai patikrintos (įskaitant tvarkingumo patikrinimus). Ji turėtų nurodyti, kurie prevenciniai veiksmai apsaugo ES biudžetą ir ar šie veiksmai yra pakankami, kad suteiktų patikinimą, tačiau neskačiuotų likutinio klaidų lygio dar nepatikrintose išlaidose;	X ²⁸					
	iii) atskleidžiant bendrą likutinį klaidų lygį DFP 1b išlaidų pakategorėje už kiekvienus ataskaitinius metus. (Įgyvendinimo data: 2019 m. birželio mėn.)		X ²⁸				

²⁷ i ir ii punktai yra visiškai įgyvendinti, nes Komisija patikslino savo ataskaitas ir patvirtino PVR, kuris skirtas išlaidoms, kurioms buvo taikomas kontrolės ciklas.

²⁸ iii punktas įgyvendintas dauguma atžvilgių, nes Komisija MVVA pateikia bendrą likutinį klaidų lygį politikos sričiai, kuri neviseškai atitinka DFP 1b išlaidų pakategorę.

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
	5 rekomendacija. Užtikrinti, kad, atsižvelgiant į Komisijos pasiūlymą dėl finansinių priemonių reglamentavimo sistemoje po 2020 m., audito sąlygos būtų pakeistos taip, kad likutiniams klaidų lygiams apskaičiuoti būtų naudojamas tik faktinis lėšų panaudojimas galutinio gavėjo lygmeniu. (Įgyvendinimo data – anksčiau, nei bus pradėta įgyvendinti teisės aktų sistema, kuri bus taikoma po 2020 m.)		X ²⁹				
	6 rekomendacija. Atlikti pakankamus tvarkingumo patikrinimus, siekiant padaryti išvadą dėl audito institucijų darbo veiksmingumo ir gauti pakankamą patikinimą dėl išlaidų tvarkingumo ne vėliau kaip kitais metais po finansinių ataskaitų priėmimo metų, kai Komisija skelbia metinės veiklos ataskaitas. (Įgyvendinimo data: nedelsiant)			X ³⁰			

²⁹ Naujajame 2021–2027 m. laikotarpio Bendrųjų nuostatų reglamente ([Reglamentas \(ES\) 2021/1060](#)) numatyta į pirmąją mokėjimo paraišką įtraukti vienkartinį avansą, skirtą finansinėms priemonėms. Komisija ketina iki 2021 m. pabaigos priimti deleguotąjį aktą, kuriame reikalaujama, kad audito institucijos šio avanso neįtrauktų į audito populiaciją.

³⁰ Žr. [2018 m. metinės ataskaitos](#) 6.64 dalį. Nors Komisija padidino tvarkingumo patikrinimų skaičių, šio tvarkingumo užtikrinimo darbo negalima laikyti užbaigtu tuo metu, kai Komisija paskelbia savo MVA kitais metais po ataskaitų priėmimo.

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
2018	Rekomenduojame Komisijai: 6.1 rekomendacija. MVĮ iniciatyvos programų audito tvarka Užtikrinti, kad: a) reguliarios patikros, grindžiamos reprezentatyviaja išmokėjimų galutiniams gavėjams imtimi, būtų atliekamos finansų tarpininkų lygmeniu arba audito institucijos, arba EIB grupės atrinkto auditoriaus; b) jei tokios patikros buvo nepakankamos, parengti ir įgyvendinti tinkamas kontrolės priemonės, kad užbaigiant programas būtų užkirstas kelias reikšmingų reikalavimus neatitinkančių išlaidų galimybei. (Tikslinė įgyvendinimo data: nedelsiant)		X ³¹				

³¹ Savo ankstesnių auditų metu patvirtinome, kad EIF patobulino arba šiuo metu tobulina savo stebėsenos ir kontrolės sistemas ir savanoriškai išplėtė pagrįsto patikrinimo ataskaitų naudojimą MVĮ iniciatyvos programoms. Nors pripažįstame, kad kai kurios audito institucijos jau atliko patikrinimus finansų tarpininkų lygmeniu, vis dar per anksti visapusiškai vertinti šių priemonių veiksmingumą.

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
	6.2 rekomendacija. Netvarkingas mokėjimų sulaikymas Imtis reikiamų veiksmų siekiant užtikrinti, kad į vadovaujančiųjų ir audito institucijų naudojamus kontrolinius sąrašus būtų įtraukti atitikties Bendrųjų nuostatų reglamento 132 straipsniui, kuriame nurodyta, kad paramos gavėjai turi gauti visą mokėtiną tinkamų finansuoti išlaidų sumą ne vėliau kaip per 90 dienų nuo susijusio mokėjimo prašymo pateikimo dienos, patikrinimai. Jei reikia, teikti programų institucijoms atitinkamas rekomendacijas ir skatinti jas ateityje laikytis tinkamos praktikos. (Tikslinė įgyvendinimo data: nedelsiant)	x ³²					
	6.3 rekomendacija. 2014–2020 m. užbaigimo tvarka Šalinti trūkumus ir užtikrinti, kad nė viena programa nebūtų užbaigiama, jei yra nustatytas reikšmingas netvarkingų išlaidų lygis. Komisija turėtų: a) nustatyti pagrindines rizikas, galinčias turėti įtakos tvarkingam programų užbaigimui; b) (...) (Tikslinė įgyvendinimo data: (a) 2020 m. gegužės mėn.)	x ³³					

³² Komisija nuosekliai tikrina, ar mokėjimai paramos gavėjams atliekami laiku, ir prireikus teikia valstybėms narėms taisomąsias rekomendacijas.

³³ Komisija nustatė pagrindines rizikas, galinčias turėti įtakos programų užbaigimui, ir į jas atsižvelgė rengdama užbaigimo gairių projektą.

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
2019	Rekomenduojame Komisijai: 5.1 rekomendacija. Projekto tinkamumo finansuoti sąlygos Patikslinti, ką reiškia „fiziškai užbaigti“ ir (arba) „visiškai įgyvendinti“ veiksmi. Tai padėtų valstybėms narėms patikrinti, ar veiksmi atitinka BNR 65 straipsnio 6 dalį, kad netinkami finansuoti veiksmi neliktų nepastebėti. Turėtų būti aiškiai nurodyta, kad ši sąlyga susijusi tik su darbais arba veikla, kurie yra būtini veiksmo išdirbiams pasiekti, o ne su finansiniais ir administraciniais aspektais. (Terminas: nedelsiant)		X ³⁴				

Šaltinis: Audito Rūmai.

³⁴ Pripažįstame Komisijos jau inicijuotas priemones, kuriomis siekiama patikslinti sąvokas „fiziškai užbaigti“ ir (arba) „visiškai įgyvendinti“ veiksmi. Vis dėlto Komisija nepaskelbė šių patikslinimų visoms valstybėms narėms.

6 skyrius

Gamtos ištekliai

Turinys

	Dalis
Įvadas	6.1.–6.6.
Trumpas aprašymas	6.2.–6.5.
Audito apimtis ir metodas	6.6.
Operacijų tvarkingumas	6.7.–6.33.
Tiesioginės išmokos: veiksminga kontrolės sistema riboja klaidų riziką	6.10.–6.17.
Integruota administravimo ir kontrolės sistema riboja klaidų lygį tiesioginių išmokų srityje	6.15.–6.17.
Patikra vykdančią stebėseną: ribota aprėptis 2020 m.	6.18.–6.22.
Kaimo plėtra, rinkos priemonės ir kitos „Gamtos išteklių“ išlaidų sritys: dėl sudėtingesnių tinkamumo finansuoti sąlygų padidėja klaidų rizika	6.23.–6.33.
Kaimo plėtra	6.25.–6.31.
Rinkos priemonės	6.32.
Žuvininkystė, aplinka ir klimato politika	6.33.
Metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės	6.34.–6.39.
AGRI GD ataskaitų dėl BŽŪP išlaidų tvarkingumo teikimas	6.34.–6.37.
Komisijos MVVA	6.38.
BŽŪP kovos su sukčiavimu politika ir procedūros	6.39.
Išvados ir rekomendacijos	6.40.–6.42.
Išvados	6.40.–6.41.
Rekomendacijos	6.42.

Priedai

6.1 priedas. Operacijų testavimo rezultatai

**6.2 priedas. Informacija apie ES veiksmus valstybėse narėse
ir JK**

6.3 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas

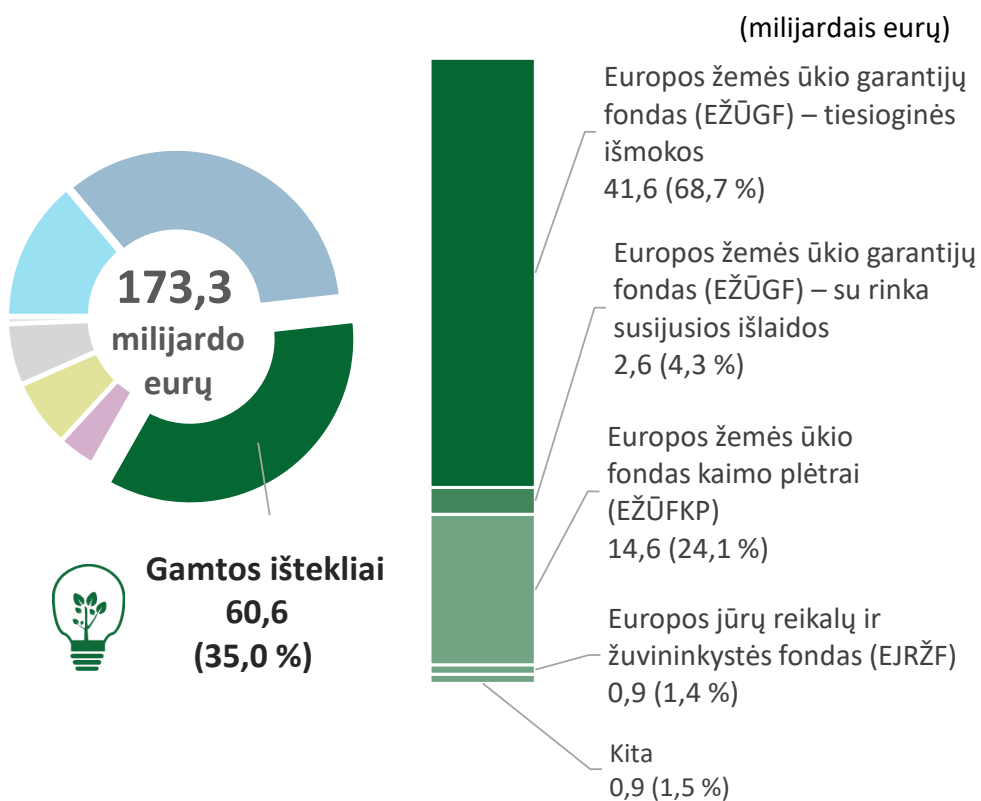
Įvadas

6.1. Šiame skyriuje pateikti mūsų nustatyti su DFP 2 išlaidų kategorija „Gamtos ištekliai“ susiję faktai. **6.1 langelyje** pateiktos pagal šią kategoriją 2020 m. vykdytos pagrindinės veiklos ir išlaidų apžvalga.

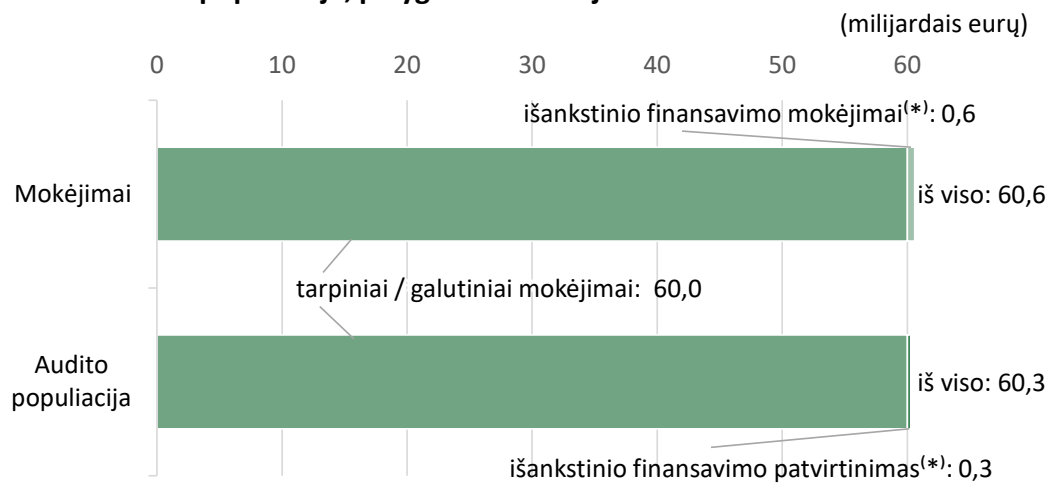
6.1 langelis

DFP 2 išlaidų kategorija „Gamtos ištekliai“. 2020 m. pasiskirstymas

2020 m. mokėjimai kaip ES biudžeto dalis ir pasiskirstymas

2020 m. audito populiacija, palyginti su mokėjimais

(*) Remiantis suderinta atspindimų operacijų apibrėžtimi (išsamiau žr. **1.1 priedo 11** dalį).

Šaltinis: Europos Sąjungos 2020 m. konsoliduotos finansinės ataskaitos.

Trumpas aprašymas

6.2. Žemės ūkiui ir kaimo plėtrai tenka 97 % „Gamtos išteklių“ išlaidų, o jie įgyvendinami vykdant *bendrą žemės ūkio politiką* (BŽŪP). BŽŪP siekiama trijų bendrųjų tikslų¹:

- perspektyvios maisto gamybos, daugiausia dėmesio skiriant pajamoms iš žemės ūkio, žemės ūkio našumui ir kainų stabilumui;
- tvaraus gamtos išteklių valdymo ir kovos su klimato kaita veiksmų, daugiausia dėmesio skiriant išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimui, biologinei įvairovei, dirvožemiui ir vandeniui;
- subalansuoto teritorinio vystymosi.

¹ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos ([OL L 347, 2013 12 20, p. 549](#)) 110 straipsnio 2 dalis.

6.3. Nors Komisijai, visų pirma Žemės ūkio ir kaimo plėtros generaliniam direktoratui (AGRI GD) tenka galutinė atsakomybė už BŽŪP, ji BŽŪP valdymu dalijasi su valstybių narių *mokėjimo agentūromis*. Nuo 2015 m. nepriklausomos valstybių narių *sertifikavimo įstaigos* teikia metines nuomones dėl mokėjimo agentūrų išlaidų tvarkingumo.

6.4. BŽŪP išlaidos skirstomos į tris plačias kategorijas:

- ūkininkams skiriamas *tiesiogines išmokas*, kurios yra visiškai finansuojamos iš ES biudžeto;
- žemės ūkio *rinkos priemonės*, kurios *taip pat* yra visiškai finansuojamos iš ES biudžeto, išskyrus kai kurias valstybių narių bendrai finansuojamas priemones, įskaitant skatinimo priemones;
- valstybių narių nacionalines ir regionines *kaimo plėtros programas*, bendrai finansuojamas iš ES ir valstybių narių biudžetų.

6.5. Ši DFP išlaidų kategorija taip pat apima ES išlaidas *bendrai žuvininkystės politikai* ir dalį ES išlaidų, skiriamų aplinkai ir klimato politikai.

Audito apimtis ir metodas

6.6. Taikydami **1.1 priede** nustatytą bendrąjį audito metodą ir konkrečius metodus, patikrinome šiuos dalykus:

- a) 218 operacijų imtį² pagal **1.1 priedo 9** dalį. Ši imtis buvo sumanyta taip, kad būtų reprezentatyvi visų šios DFP kategorijos išlaidų rūšių atžvilgiu. Ji buvo sudaryta iš operacijų 19 valstybių narių³ ir Jungtinėje Karalystėje. Dėl COVID-19 protrūkio ir siekdami gauti papildomos informacijos apie kontrolės sistemą, tikrindami tiesiogines išmokas imtį sudarėme iš atsitiktinių mokėjimo agentūrų patikrų vietoje. Kadangi iš valstybių narių gavome mokėjimų paramos gavėjams, kuriems buvo atliktos atsitiktinės patikros vietoje, imtį, turėjome pakoreguoti savo klaidų lygį, kad būtų atsižvelgta į mokėjimo agentūrų jau patikrintus mokėjimo prašymus, pagal kuriuos jos neatliko mokėjimų arba nebuvo atlikusios mokėjimų tuo metu, kai sudarėme savo imtį. Mūsų tikslas buvo prisidėti prie bendro patikinimo pareiškimo, kaip aprašyta **1.1 priede**;
- b) AGRI GD ir Aplinkos generalinio direktorato (ENV GD) metinėse veiklos ataskaitose (MVA) pateiktą ir į Komisijos metinę valdymo ir veiklos ataskaitą (MVVA) įtrauktą tvarkingumo informaciją;
- c) pasirinktas sistemas, susijusias su valstybių narių vykdant stebėseną atliekamų patikrų įgyvendinimu⁴.

² Imtį sudarė 88 tiesioginės išmokos, 16 rinkos priemonių, 104 išmokos pagal kaimo plėtros programas, 1 Komisijos grąžinimas valstybei narei dėl ankstesnės finansinės pataisos pagal BŽŪP ir 9 aplinkos, klimato politikos ir žuvininkystės srities išmokos.

³ Bulgarijoje, Vokietijoje, Estijoje, Airijoje, Graikijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Kroatijoje, Italijoje, Vengrijoje, Nyderlanduose, Austrijoje, Lenkijoje, Portugalijoje, Rumunijoje, Slovėnijoje, Slovakijoje, Suomijoje ir Švedijoje. Į imtį taip pat buvo įtrauktos keturios pagal *tiesioginį valdymą* įgyvendinamos operacijos.

⁴ Mūsų 2019 m. metinės ataskaitos 6.16 ir 6.17 dalys.

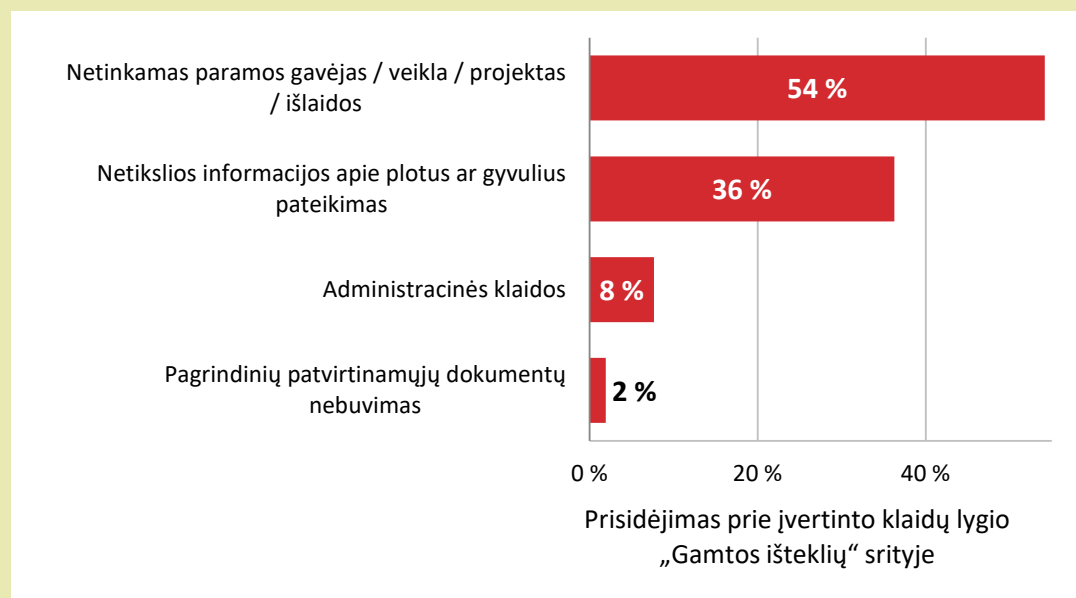
Operacijų tvarkingumas

6.7. 6.1 priede pateikta operacijų testavimo rezultatų apžvalga. Iš 218 tikrintų operacijų 180 (83 %) buvo be klaidų, o 38-iose buvo klaidų. Remdamiesi 25 mūsų kiekybiškai įvertintomis klaidomis⁵, nustatėme, kad „Gamtos išteklių“ srities klaidų lygis yra 2,0 %⁶.

6.8. 6.2 langelyje pateiktas mūsų 2020 m. įvertinto klaidų lygio pasiskirstymas.

6.2 langelis

Gamtos ištekliai: klaidų tipai

Šaltinis: Audito Rūmai.

6.9. Komisija (dėl tiesioginių išlaidų) ir valstybių narių institucijos taikė taisomąsias priemones, kuriomis 0,5 procentinio punkto buvo sumažintas mūsų įvertintas su šiuo skyriumi susijęs klaidų lygis.

⁵ Taip pat nustatėme 13 atitikties problemų, kurios neturėjo finansinio poveikio.

⁶ Savo klaidų apskaičiavimą grindžiame reprezentatyvia imtimi. Nurodytas skaičius yra tiksliausias įvertis. Esame 95 % įsitikinę, kad įvertintas klaidų lygis populiacijoje yra tarp 1,0 % ir 3,0 % (atitinkamai apatinė ir viršutinė klaidų ribos).

Tiesioginės išmokos: veiksminga kontrolės sistema riboja klaidų riziką

6.10. Mūsų darbas patvirtina išvadą, kad apskritai tiesioginėse išmokose nebuvo reikšmingo klaidų lygio. Jos sudaro 69 % išlaidų pagal DFP išlaidų kategoriją „Gamtos ištekliai“.

6.11. Keturios sistemos sudaro 90 % visų tiesioginių išmokų 2020 m.:

- a) dvi sistemos, pagal kurias teikiama parama pajamoms, grindžiama ūkininkų deklaruotu žemės ūkio paskirties žemės plotu: bazinės išmokos sistema (17,1 milijardo eurų) ir vienkartinės išmokos už plotus sistema (4,4 milijardo eurų);
- b) viena sistema, skirta klimatui ir aplinkai naudingai žemės ūkio veiklai remti (žalinimo išmoka) (11,9 milijardo eurų);
- c) savanoriška susietoji parama, susijusi su konkrečiomis žemės ūkio produktų rūšimis (pavyzdžiui, jautienos ir veršienos, pieno arba baltyminių augalų) (4,1 milijardo eurų).

6.12. Testavome 88 tiesiogines išmokas, apimančias pagrindines sistemas. Nustatėme, kad 76 operacijose nebuvo klaidų. Tiesioginės išmokos ūkininkams yra pagrįstos teisėmis į išmokas: paramos gavėjai gauna išmoką, jei atitinka tam tikras sąlygas. Tokiuose mokėjimuose klaidų rizika paprastai būna mažesnė, jei nustatytos sąlygos nėra sudėtingos (žr. **1.18** dalį).

6.13. 10 kiekybiškai įvertintų klaidų, susijusių su šiomis sistemomis, atsirado dėl to, kad ūkininkai savo paraiškose pagalbai gauti nepagrįstai padidino paramos skyrimo reikalavimus atitinkantį žemės ūkio paskirties žemės plotą arba gyvulių skaičių.

6.14. Dviejose tiesioginėse išmokose nustatėme atitikties problemų, neturinčių finansinio poveikio.

Integruota administravimo ir kontrolės sistema riboja klaidų lygį tiesioginių išmokų srityje

6.15. Pagrindinė tiesioginių išmokų valdymo priemonė yra *Integruota administravimo ir kontrolės sistema* (IAKS)⁷, kuri taip pat apima *Žemės sklypų identifikavimo sistemą* (ŽSIS). IAKS susieja valdų, paramos paraiškų, žemės ūkio paskirties plotų ir gyvūnų registrų duomenų bazes, kurias mokėjimo agentūros naudoja atlikdamos administracines kryžmines visų paramos paraiškų patikras. ŽSIS yra geografinė informacinė sistema, kurią sudaro kelių šaltinių erdvinio duomenų rinkiniai, kurie kartu sudaro valstybių narių žemės ūkio paskirties plotų registrą.

6.16. Mūsų nustatyti faktai patvirtina mūsų ankstesnes pastabas⁸, kad IAKS, ypač ŽSIS, yra veiksminga valdymo ir kontrolės sistema, kuria užtikrinama, kad tiesioginės paramos išmokose apskritai nebūtų reikšmingų klaidų.

6.17. Pagal ES taisyklę⁹, mokėjimo agentūros turėtų atlikti bent 5 % pareiškėjų patikras vietoje. 1–1,25 % pareiškėjų turi būti atrenkami atsitiktinai. 2020 m. tiesioginių išmokų imtį sudarėme iš mokėjimo agentūrų atsitiktine tvarka atrinktų patikrų vietoje ir peržiūrėjome jų darbą, kad įvertintume su išmokomis susijusį klaidų lygį. Tai suteikė papildomos informacijos apie mokėjimo agentūrų darbą. Nustatėme, kad mūsų tikrintose operacijose mokėjimo agentūros buvo tinkamai atnaujinusios ŽSIS ir, išskyrus vieną išimtį, aptikusios bei ištaiusios visus per didelio deklaravimo atvejus, likusius po jų atliktų administracinių patikrų.

⁷ https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/financing-cap/financial-assurance_lt

⁸ Mūsų 2019 m. metinės ataskaitos 6.15 dalis.

⁹ 2014 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 809/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 nuostatų dėl integruotos administravimo ir kontrolės sistemos, kaimo plėtros priemonių ir kompleksinės paramos taikymo taisyklės (OL L 227, 2014 7 31, p. 69), 30, 31 ir 33 straipsniai.

Patikra vykdančią stebėseną: ribota aprėptis 2020 m.

6.18. Nuo 2018 m. valstybių narių mokėjimo agentūros gali atlikti patikras vykdančią stebėseną. Pagal šį metodą, tikrinant atitiktį tam tikroms BŽŪP taisyklėms, naudojami automatizuoti procesai, grindžiami ES programos „Copernicus“ palydovų „Sentinel“ duomenimis. Iki šiol mokėjimo agentūros patikras vykdančią stebėseną daugiausia taikė tam, kad įvertintų plotu grindžiamas paramos paraiškas pagal tiesioginių išmokų sistemas. Kadangi visus konkrečios išmokų sistemos tinkamumo kriterijus galima vertinti iš kosmoso, mokėjimo agentūros gali stebėti visus pagalbos gavėjus nuotoliniu būdu.

6.19. Savo naujausioje specialiojoje ataskaitoje dėl naujų vaizdo technologijų naudojimo BŽŪP stebėti rekomendavome Komisijai skatinti patikras vykdančią stebėseną kaip pagrindinę BŽŪP po 2020 m. kontrolės sistemą¹⁰.

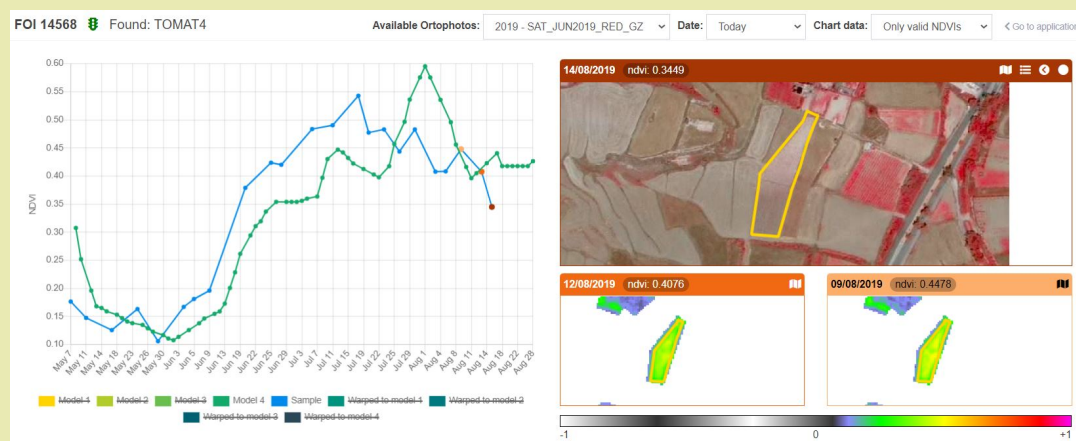
6.20. Rengdami 2020 m. patikinimo pareiškimą peržiūrėjome dviejų mokėjimo agentūrų patikrų vykdančią stebėseną taikymą, daugiausia dėmesio skirdami Maltos pomidorų augintojams skirtai savanoriškos susietosios paramos sistemai ir Belgijos (Flandrijos) bazinės išmokos sistemai. Nustatėme, kad šios mokėjimo agentūros atliko patikras vykdydamos stebėseną, kad išvengtų permokų. **6.3 langelyje** pateiktas pavyzdys, kaip Maltos mokėjimo agentūra atliko patikras vykdydama stebėseną.

¹⁰ Žr. mūsų [Specialiosios ataskaitos Nr. 04/2020](#) „Naujų vaizdo technologijų naudojimas bendros žemės ūkio politikos stebėjimui: apskritai daroma nuosekli pažanga, bet klimato ir aplinkos stebėjimo srityje ji lėtesnė“ 82 dalį.

6.3 langelis

Patikros vykdant stebėseną praktikoje

Maltos žemės ūkio ir kaimo mokėjimų agentūra taikė patikras vykdant stebėseną, kad įvertintų pomidorų augintojų prašymus gauti savanorišką susietąją paramą. Stebėsenos sistemoje atliekami reguliarūs žemės ūkio paskirties sklypų stebėjimai iš palydovų per augimo sezoną, kad būtų galima nustatyti kelis pasėlių augimo rodiklius (mėlyna kreivė toliau pateiktoje diagramoje). Šiuos rodiklius galima palyginti su numatomu pomidorų augimo modeliu (augmenijos indeksas, pavaizduotas žaliaja kreive). Jei nėra pakankamos koreliacijos tarp palydovinio stebėjimo rodiklių ir numatomo augimo modelio, sistemoje automatiškai pažymima, kad dėl šių sklypų reikia atlikti tolesnį tyrimą (pavyzdžiui, surengti apsilankymą vietoje). Atitinkamomis ortografinėmis nuotraukomis ŽSIS patvirtinamas pomidorų auginimas.

Šaltinis: Maltos žemės ūkio ir kaimo mokėjimų agentūra.

6.21. Patikros vykdant stebėseną suteikia galimybę reguliariai stebėti žemės ūkio veiklą ir jomis gali būti naudojamosi siekiant įspėti ūkininkus apie galimą išmokų sistemos taisyklių nesilaikymą bet kuriuo auginimo sezono metu. Tai ūkininkams suteikia daugiau galimybių ištaisyti savo prašymus prieš baigiant juos rengti.

6.22. Komisija įsipareigojo padėti valstybėms narėms plėtoti naują patikrų vykdant stebėseną metodą. 2020 m. pabaigoje vykdant stebėseną tikrintinas plotas pagal pagrindines tiesioginės pagalbos (bazinės išmokos ir vienkartinės išmokos už plotą) sistemas sudarė 5,7 %¹¹.

¹¹ AGRI GD metinė veiklos ataskaita, 2 priedas, p. 25.

Kaimo plėtra, rinkos priemonės ir kitos „Gamtos išteklių“ išlaidų sritys: dėl sudėtingesnių tinkamumo finansuoti sąlygų padidėja klaidų rizika

6.23. Tikrinome 104 operacijas pagal kaimo plėtros programas, 16 operacijų, susijusių su rinkos priemonėmis, vieną grąžinamąją išmoką valstybei narei pagal ankstesnę Komisijos pagal BŽŪP atliktą finansinę pataisą¹² ir 9 operacijas¹³ pagal išlaidų sritis, nepriklausančias BŽŪP. Palyginti su tiesioginėmis išmokomis, daugumai išlaidų kaimo plėtrai, rinkos priemonėms ir kitoms DFP 2 išlaidų kategorijos politikos sritims (įskaitant paramos gavėjų deklaruotų išlaidų kompensavimą) taikomos sudėtingesnės tinkamumo finansuoti sąlygos ir dėl to padidėja klaidų rizika (žr. **1.18** dalį).

6.24. *6.2 priede* apžvelgiamos 2020 m. išmokos pagal pasidalijamąjį valdymą ir operacijų testavimo rezultatai šiose didesnės rizikos srityse kiekvienoje valstybėje narėje ir Jungtinėje Karalystėje.

Kaimo plėtra

6.25. 2014–2020 m. Komisija patvirtino 118 valstybių narių kaimo plėtros programų¹⁴. Šios programos apima 20 priemonių¹⁵ ir 67 papriemones, kurios skirstomos į dvi dideles išlaidų kategorijas:

- a) pagalbą investiciniams projektams, kuriais remiamas socialinis ir ekonominis kaimo vietovių vystymasis;

¹² Po 2018 m. lapkričio 29 d. Bendrojo Teismo sprendimo byloje *Ispanija / Komisija*, T-459/16, ir 2019 m. kovo 20 d. Bendrojo Teismo sprendimo byloje *Ispanija / Komisija*, T-237/17.

¹³ Auditavome keturias operacijas pagal Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondą, vieną operaciją, susijusią su 2007–2013 m. Europos žuvininkystės fondo baigiamuoju mokėjimu, dvi operacijas pagal žvejybos partnerystės susitarimus ir dvi operacijas, susijusias su aplinkos ir klimato politikos programa LIFE.

¹⁴ Vėluojant priimti teisės aktus dėl BŽŪP po 2020 m., programos buvo pratęstos iki 2022 m. pabaigos. Pagal Jungtinės Karalystės susitarimą dėl išstojimo, Jungtinės Karalystės kaimo plėtros programos bus vykdomos iki 2023 m. pabaigos.

¹⁵ 2020 m. įtraukta papildoma priemonė, kuria siekiama teikti išimtinę laikiną paramą reaguojant į COVID-19 protrūkį (*Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/872*). Pirmoji Komisijos išmoka, pagrįsta valstybių narių deklaruotomis išlaidomis pagal naująją priemonę, buvo išmokėta 2021 m.

- b) išmokas ūkininkams, pagrįstas su aplinka ir klimatu susijusiais kriterijais, taikomais žemės ūkio paskirties žemei arba valdoje esančių gyvulių skaičiui.

6.26. Mūsų operacijų testai apėmė išmokas pagal 19 programų 15-oje valstybių narių.

6.27. Iš 104 mūsų testuotų kaimo plėtros operacijų 87-iose nebuvo klaidų. Iš 11 atvejų, kai nustatėme ir kiekybiškai įvertinome klaidas, penkių iš jų poveikis viršijo 20 %. Šešiose išmokose nustatėme atitikties problemų, neturinčių finansinio poveikio.

6.28. Tikrinome 54 mokėjimus, skirtus investiciniams projektams, kaip antai ūkių modernizavimui, žemės ūkio produktų perdirbimo įrenginių statybai, bendruomenės inicijuotos vietos plėtros rėmimui, jaunųjų ūkininkų įsisteigimui kaimo vietovėse arba kaimų atnaujinimui kaimo vietovėse.

6.29. Kiekybiškai įvertinamų klaidų nustatėme septyniose investiciniams projektams skirtose išmokose, daugiausia atsiradusių dėl paramos gavėjų deklaruotų išlaidų arba veiklos, kurios neatitiko jų projekto tinkamumo finansuoti sąlygų (žr. [6.4 langelį](#)). Dviem atvejais klaidų lygis buvo mažesnis nei 2 % ir dviem – nuo 2 % iki 20 %. Taip pat nustatėme tris operacijas, kuriose buvo klaidų, viršijančių 20 %.

6.4 langelis

Netinkamų finansuoti kaimo plėtros projekto išlaidų pavyzdys

Auditavome išmoką Kroatijoje įgyvendinamam kaimo plėtros projektui, kuriuo buvo remiamas šilauogių auginimas, įskaitant drėkinimo sistemos įrengimą.

Drėkinimui skirtoms investicijoms gali būti skiriamas ES finansavimas tik jei jos atitinka ES teisės aktų, kuriais skatinamas tausaus vandens naudojimas, reikalavimus. Tarp šių reikalavimų – jau įdiegta vandens apskaita arba jos įdiegimas.

Paramos gavėjas pateikė dokumentus, kuriuose nurodyta, kad vandens skaitiklis – projekto dalis, o mokėjimo agentūra patvirtino su drėkinimo sistema susijusias išlaidas. Tačiau nustatėme, kad skaitiklis nebuvo įrengtas, todėl drėkinimo komponentas neatitinka ES finansavimo reikalavimų.

6.30. Tikrinome 50 pagal ūkininkų deklaruotą plotą arba gyvulių skaičių skiriamų išmokų, susietų su reikalavimais atitikti su aplinka ir klimatu susijusius kriterijus ir su gyvūnų gerove. Tai, be kita ko, kompensacinės išmokos ūkininkams vietovėse, kuriose esama gamtinių kliūčių, ir išmokos už konkrečių *agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimų* vykdymą arba už ekologinį ūkininkavimą.

6.31. Mokėjimo agentūros naudoja IAKS, kad patikrintų pagal šias priemones teikiamų ūkininkų paramos paraiškų su plotu susijusį elementą, taip mažindamos klaidų, susijusių su paramos skyrimo reikalavimus atitinkančiu plotu, riziką. Nustatėme du atvejus, kai deklaruotas paramos skyrimo reikalavimus atitinkantis plotas buvo šiek tiek (mažiau nei 2 %) per didelis. Tačiau nustatėme dvi operacijas, kurioms įtakos turėjo klaidos, viršijančios 20 %: vienu atveju ūkininkas nesilaikė mažiausio gyvulių laikymo tankio reikalavimo, o kitu atveju mokėjimo agentūra neteisingai apskaičiavo baudą už per didelį deklaravimą.

Rinkos priemonės

6.32. Žemės ūkio rinkos priemonės sudaro įvairias sistemas, kurioms taikomos įvairios tinkamumo finansuoti sąlygos. Tikrinome 16 operacijų ir nustatėme 3 atvejus, kai mokėjimo agentūros kompensavo netinkamas finansuoti išlaidas. Dviem iš šių atvejų klaidų lygis viršijo 20 %. Vienu atveju nustatėme neatitikties problemą, neturinčią finansinio poveikio.

Žuvininkystė, aplinka ir klimato politika

6.33. Žuvininkystės, aplinkos ir klimato politikos projektų atrankos kriterijai ir tinkamumo finansuoti reikalavimai taip pat skiriasi. Iš devynių mūsų tikrintų operacijų nustatėme vieną kiekybiškai įvertinamą klaidą, atsiradusią dėl netinkamų finansuoti išlaidų deklaravimo ir kompensavimo. Keturiais atvejais nustatėme atitikties problemų, neturinčių finansinio poveikio.

Metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės

AGRI GD ataskaitų dėl BŽŪP išlaidų tvarkingumo teikimas

6.34. Kiekvienos mokėjimo agentūros direktorius teikia AGRI GD metinį valdymo pareiškimą dėl savo agentūros kontrolės sistemų veiksmingumo ir atliktų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo. Valstybės narės teikia ataskaitas dėl savo administracinių ir vietoje atliekamų patikrų (kontrolės statistiniai duomenys)

6.35. Kad būtų pateiktas papildomas patikinimas, nuo 2015 m. sertifikavimo įstaigos turėjo pateikti metinę nuomonę dėl kiekvienos mokėjimo agentūros išlaidų, kurias paprašė kompensuoti valstybės narės, teisėtumo ir tvarkingumo.

6.36. AGRI GD naudoja kontrolės statistiniuose duomenyse nurodytus klaidų lygius ir atlieka koregavimus, pagrįstus sertifikavimo įstaigų auditų rezultatais, taip pat savo atliktų mokėjimo agentūrų sistemų ir išlaidų patikrų rezultatais, kad apskaičiuotų tiesioginių išmokų, kaimo plėtros ir rinkos priemonių riziką atliekant mokėjimą. Koregavimus, susijusius su paties AGRI GD darbu, paprastai sudarė fiksuoto dydžio sumos, tam tikrų turimų kriterijų atliekant *finansines pataisas* taikymas, siekimas standartizuoti valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemose nustatytų problemų sprendimą. AGRI GD iš rizikos atliekant mokėjimą atskaito savo būsimų finansinių pataisų ir susigrąžinimų įvertį, kad įvertintų galutinę rizikos veikiamą sumą.

6.37. Iš mokėjimo agentūrų pateiktų kontrolės statistinių duomenų buvo matyti, kad klaidų lygis sudarė 0,9 % visų BŽŪP išlaidų. Atsižvelgdamas į sertifikavimo įstaigų darbą, AGRI GD apskaičiavo, kad 2020 m. bendra rizikos atliekant mokėjimą veikiama suma sudarė apie 1,9 % visų BŽŪP išlaidų.

Komisijos MVVA

6.38. Komisijos MVVA pateiktas „Gamtos išteklių“ srities rizikos atliekant mokėjimą įvertis yra 1,9 %.

BŽŪP kovos su sukčiavimu politika ir procedūros

6.39. Mokėjimo agentūros privalo įdiegti sukčiavimo prevencijos ir nustatymo sistemas, o Komisija turi gauti pakankamą patikinimą dėl šių sistemų veikimo. Savo 2019 m. metinėje ataskaitoje nustatėme keletą BŽŪP kovos su sukčiavimu politikos ir procedūrų trūkumų ir pateikėme rekomendaciją, kaip tai išspręsti¹⁶. 2021 m. atlikome Komisijos ir valstybių narių BŽŪP kovos su sukčiavimu priemonių veiksmingumo auditą. Iki šių metų pabaigos planuojame paskelbti specialiąją ataskaitą šiuo klausimu, įskaitant susijusį žemės grobimo klausimą.

¹⁶ 2019 m. metinės ataskaitos 6.34–6.41 ir 6.44 dalys.

Išvados ir rekomendacijos

Išvados

6.40. Iš bendrų audito įrodymų, kuriuos gavome ir pateikėme šiame skyriuje, matyti, kad klaidų lygis srityje „Gamtos išteklių“ išlaidose buvo arti reikšmingumo ribos. Šioje DFP pakategorėje mūsų operacijų testavimas parodė, kad bendras įvertintas klaidų lygis yra 2,0 % (žr. [6.1 priedą](#)).

6.41. Mūsų rezultatai rodo, kad klaidų lygis nebuvo reikšmingas tiesioginių išmokų srityje, t. y. jis sudarė 69 % išlaidų pagal šią DFP išlaidų kategoriją, ir kad jis, bendrai paėmus, buvo reikšmingas išlaidų srityse, kurias nustatėme kaip didesnės rizikos sritis (kaimo plėtra, rinkos priemonės, žuvininkystė, aplinka ir klimato politika), t. y. jis sudarė 31 % išlaidų.

Rekomendacijos

6.42. [6.3 priede](#) pateikti mūsų atliktos tolesnių veiksmų peržiūros, kaip buvo įgyvendinta mūsų 2017 m. metinėje ataskaitoje pateikta 4 rekomendacija, kurią buvo numatyta įgyvendinti 2020 m.¹⁷, metu nustatyti faktai. Komisija rekomendacijas buvo įgyvendinusi visais atžvilgiais.

¹⁷ 2017 m. pateikėme dar tris rekomendacijas, į kurias atsižvelgėme savo [2019 m. metinės ataskaitos](#) 6.3 priede.

Priedai

6.1 priedas. Operacijų testavimo rezultatai

	2020	2019
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA		
Iš viso operacijų	218	251
ĮVERTINTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS		
Įvertintas klaidų lygis	2,0 %	1,9 %
Viršutinė klaidų riba (VKR)	3,0 %	
Apatinė klaidų riba (AKR)	1,0 %	

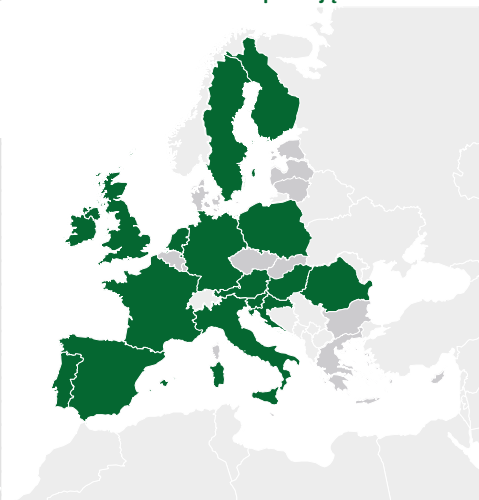
6.2 priedas. Informacija apie ES veiksmus valstybėse narėse ir JK

Kiekvienos valstybės narės ir Jungtinės Karalystės 2020 m. išmokos ir operacijų testavimo rezultatai kaimo plėtros, rinkos priemonių ir žuvininkystės srityse, kuriose taikomas pasidalijamasis valdymas

(milijonais eurų)

Valstybės narės	Iš viso išmokų				Audituotos operacijos	
	Kaimo plėtra	Rinkos priemonės	Žuvininkystė		Kiekybiškai įvertintos klaidos	
Prancūzija	2 555	1 934	551	70	13	1
Italija	2 294	1 526	678	90	12	3
Ispanija	1 960	1 222	600	138	12	2
Vokietija	1 502	1 356	117	29	6	-
Lenkija	1 342	1 206	38	98	13	1
Rumunija	1 243	1 151	66	26	12	1
Jungtinė Karalystė	837	767	41	29	10	-
Portugalija	744	580	108	56	10	1
Graikija	628	528	59	41	-	-
Vengrija	613	565	40	8	4	-
Austrija	596	573	22	1	8	2
Čekija	425	404	17	4	-	-
Airija	417	334	59	24	4	1
Kroatija	412	359	13	40	4	1
Švedija	348	326	12	10	8	2
Bulgarija	332	303	18	11	-	-
Suomija	325	305	6	14	4	-
Slovakija	205	194	11	-	-	-
Lietuva	200	190	3	7	-	-
Nyderlandai	170	129	23	18	2	-
Latvija	167	150	3	14	-	-
Belgija	159	89	61	9	-	-
Slovėnija	135	126	7	2	4	-
Danija	133	96	12	25	-	-
Estija	116	101	1	14	-	-
Kipras	33	22	6	5	-	-
Malta	21	18	-	3	-	-
Liuksemburgas	15	14	1	-	-	-

Valstybės narės,
kuriose atliktas operacijų auditas

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos duomenimis.

6.3 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
2017	Komisijai rekomenduojame: 4 rekomendacija: vykdyti mokėjimo agentūrų daromos pažangos teikiant pagalbą ūkininkams, kurie dar nesinaudoja GEPP, stebėjimą ir skleisti geriausią patirtį, siekiant kuo didesnės naudos ir visiškai įgyvendinti naują sistemą per teisės aktais nustatytus terminus.	X					

Šaltinis: Audito Rūmai.

7 skyrius

Saugumas ir pilietybė

Turinys

	Dalis
Įvadas	7.1.–7.8.
Trumpas aprašymas	7.2.–7.7.
Audito apimtis ir metodas	7.8.
Operacijų tvarkingumas	7.9.–7.10.
Vidaus kontrolės sistemų elementų tikrinimas	7.11.–7.13.
Audito institucijų darbo, susijusio su jų metinėmis kontrolės ataskaitomis ir išlaidų auditais, apžvalga	7.11.–7.13.
Metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės	7.14.–7.15.
Išvada ir rekomendacijos	7.16.–7.17.
Išvada	7.16.
Rekomendacijos	7.17.
7.1 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas srityje „Saugumas ir pilietybė“	

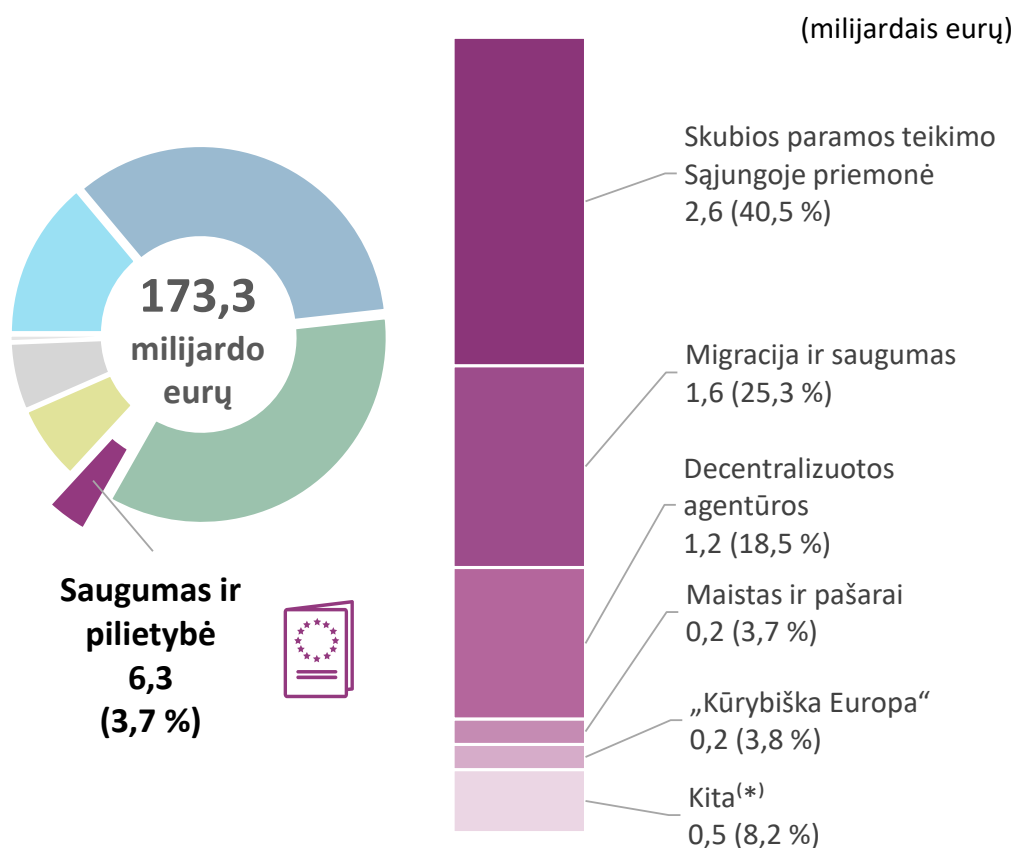
Išvadas

7.1. Šiame skyriuje pateikti mūsų nustatyti su DFP 3 išlaidų kategorija „Saugumas ir pilietybė“ susiję faktai. **7.1 langelyje** pateikta pagal šią kategoriją 2020 m. vykdytos pagrindinės veiklos ir išlaidų apžvalga.

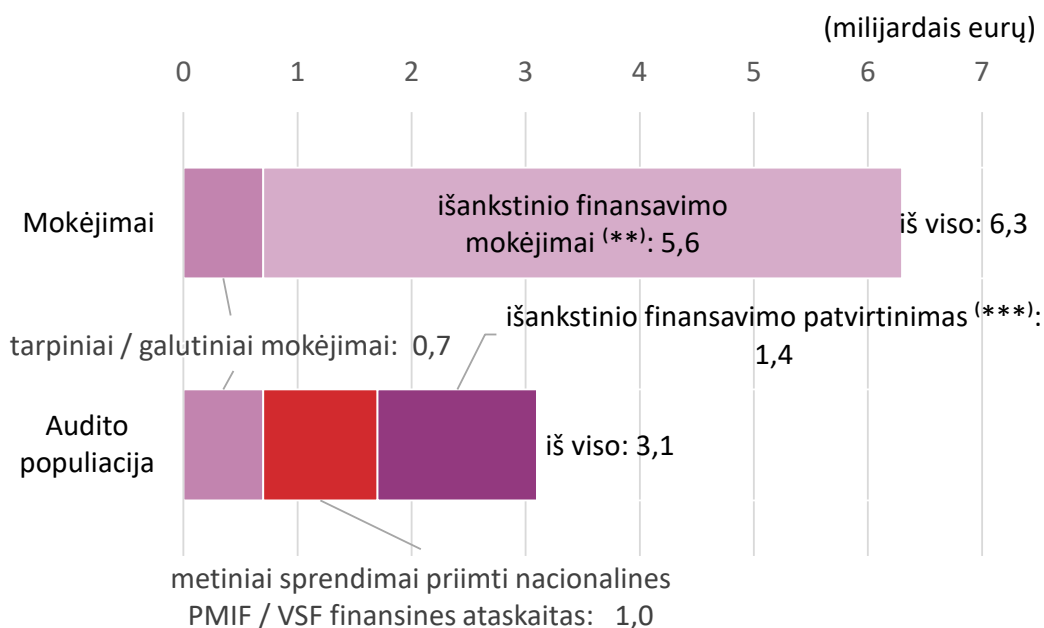
7.1 langelis

DFP 3 išlaidų kategorija „Saugumas ir pilietybė“. 2020 m. pasiskirstymas

2020 m. mokėjimai kaip ES biudžeto dalis ir pasiskirstymas

2020 m. audito populiacija, palyginti su mokėjimais

(*) Apima išlaidas vartotojų, teisingumo ir teisių, lygybės ir pilietybės srityse.

(**) Išankstinis finansavimas taip pat apima 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu pagal pasidalijamąjį valdymą atliktus mokėjimus, kurie nebuvo įtraukti į sąskaitas, pagrindžiančias patikinimo dokumentų rinkinius, kuriuos Komisija priėmė 2020 m.

(***) Patvirtintos išankstinio finansavimo sumos atitinka suderintą atspindimų operacijų apibrėžtį (išsamesnė informacija pateikta **1.1 priedo 11** dalyje).

Šaltinis: Europos Sąjungos 2020 m. konsoliduotos finansinės ataskaitos.

Trumpas aprašymas

7.2. Ši kategorija apima įvairias politikos sritis, kurių bendras tikslas yra sustiprinti Europos pilietybės koncepciją sukuriant laisvės, teisingumo ir saugumo erdvę be vidaus sienų.

7.3. Kaip parodyta [7.1 langelyje](#), svarbiausia išlaidų sritis yra Skubios paramos priemonė (SPP). Ji sukurta 2020 m. balandžio mėn.¹ siekiant padėti ES valstybėms narėms kovoti su COVID-19 pandemija finansuojant, be kita ko, pacientų, medicinos darbuotojų ir būtiniausių medicinos reikmenų tarpvalstybinį perkėlimą ir vežimą, vakcinų ir gydymo būdų mokslinius tyrimus bei gamybą ir testavimo medžiagų kūrimą, pirkimą bei platinimą.

7.4. Migracija ir saugumas taip pat sudaro reikšmingą biudžeto išlaidų kategorijos dalį. Šios srities išlaidos finansuojamos iš dviejų fondų: Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo (PMIF) ir Vidaus saugumo fondo (VSF). Didžiosios dalies PMIF ir VSF finansavimo valdymą dalijasi valstybės narės (arba asocijuotosios šalys) ir Komisijos Migracijos ir vidaus reikalų generalinis direktoratas (HOME GD). PMIF tikslas² yra prisidėti prie veiksmingo migracijos srautų valdymo ir suformuoti bendrą ES požiūrį į prieglobstį ir imigraciją. Bendras VSF tikslas – užtikrinti saugumą ES, kartu sudarant palankesnes sąlygas teisėtoms kelionėms ir gerbiant pagrindines laisves bei žmogaus teises. Jo veikla grindžiama dviem priemonėmis³: VSF sienų ir vizų priemone ir VSF policijos priemone.

7.5. Pagal pasidalijamojo valdymo tvarką valstybės narės įgyvendina Komisijos patvirtintas daugiamečių PMIF ir VSF nacionalines programas. Praėjus šešeriems metams nuo septynerių metų programavimo laikotarpio pradžios valstybės narės vėl sustiprino savo nacionalines programas. Nepaisant to, reikšmingos sumos dar nėra išmokėtos, o programoms artėjant prie pabaigos spaudimas nacionalinėms institucijoms gali dar labiau padidėti. [7.2 langelyje](#) apibendrintos išlaidos, kurias valstybės narės yra pateikusias Komisijai kompensuoti nuo programavimo laikotarpio pradžios.

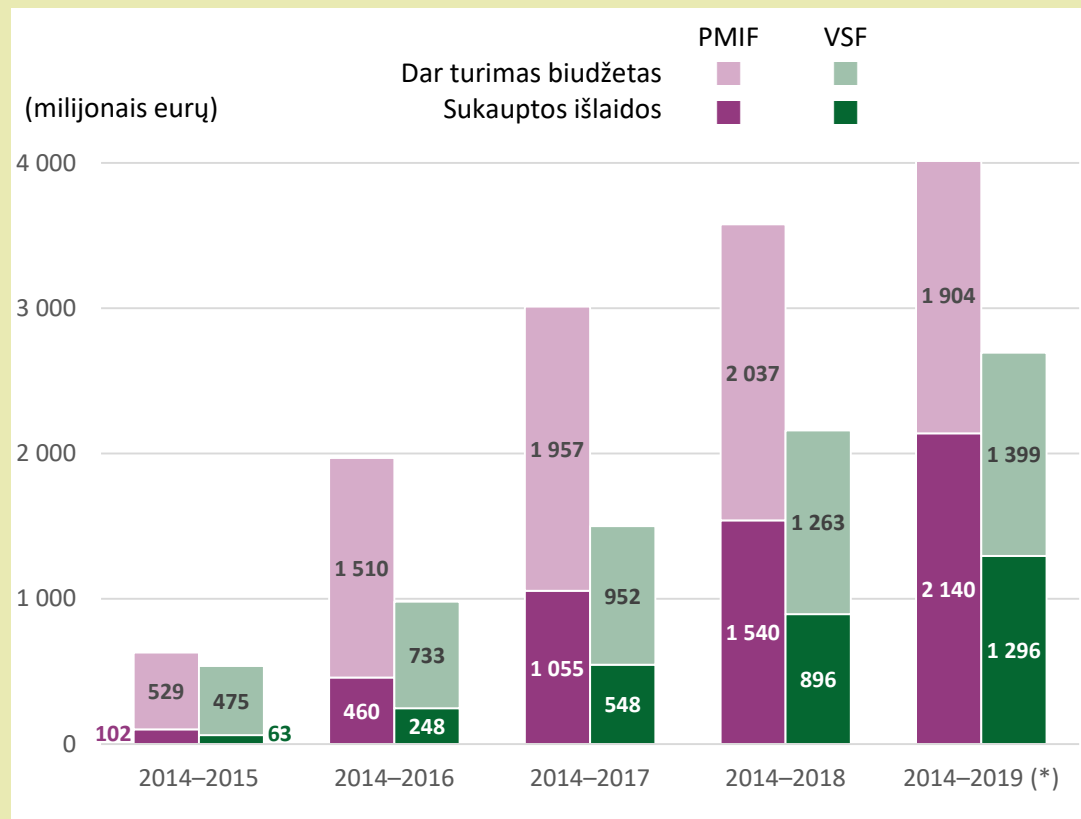
¹ Žr. 2020 m. balandžio 14 d. [Tarybos reglamentą \(ES\) 2020/521](#), kuriuo pagal Reglamentą (ES) 2016/369 aktyvuojamas skubios paramos teikimas ir dėl COVID-19 protrūkio iš dalies keičiamos to reglamento nuostatos.

² Žr. 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentą \(ES\) Nr. 516/2014](#), kuriuo įsteigiamas Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas.

³ Žr. 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentą \(ES\) Nr. 515/2014](#), kuriuo kaip Vidaus saugumo fondo dalis nustatoma išorės sienų ir vizų finansinės paramos priemonė, ir 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentą \(ES\) Nr. 513/2014](#), kuriuo kaip Vidaus saugumo fondo dalis nustatoma policijos bendradarbiavimo, nusikalstamumo prevencijos, kovos su juo ir krizių valdymo finansinės paramos priemonė.

7.2 langelis

Mokėjimai PMIF ir VSF nacionalinėms programoms paspartėjo, tačiau vis dar lieka didelė biudžeto dalis

(*) PMIF / VSF išlaidos valstybių narių lygmeniu deklaruojamos Komisijai ir Komisijos tvirtinamos kitais metais po to, kai buvo patirtos. Taigi, Komisijos 2020 m. finansinės ataskaitos apima 2019 m. valstybių narių išlaidas.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Europos Komisijos duomenimis (nacionalinės programos ir sprendimai dėl sąskaitų patvirtinimo iki 2020 m. pabaigos).

7.6. PMIF ir VSF Sąjungos veiksmų (tarpvalstybinių veiksmų arba visai ES ypač svarbių veiksmų), kuriuos tiesiogiai valdo HOME GD, atveju dėl COVID-19 pandemijos apribojimų buvo vėluojama vykdyti projektų veiklą. Dėl šio vėlavimo ir dėl to, kad 2019 m. atlikta daug avansinių mokėjimų, 2020 m. mokėjimų buvo gerokai mažiau nei ankstesniais metais.

7.7. Kitos svarbios išlaidų sritys yra šios:

- o Europos prokuratūros ir 12 decentralizuotų agentūrų⁴, kurios vykdo aktyvią veiklą įgyvendindamos pagrindinius ES prioritetus migracijos ir saugumo, teismo bendradarbiavimo ir sveikatos srityse, finansavimas;
- o Maisto ir pašarų programa, kuria siekiama užtikrinti žmonių, gyvūnų ir augalų sveikatą visuose maisto grandinės etapuose;
- o „Kūrybiška Europa“, ES bendroji paramos kultūrai ir audiovizualiniam sektoriui programa, ir
- o keletas programų, kurių bendras tikslas yra sustiprinti saugumą ir pilietybę Europos Sąjungoje, visų pirma rūpinantis teisingumu, vartotojais, civiline sauga arba teisėmis, lygybe ir pilietybe.

Audito apimtis ir metodas

7.8. Taikydami **1.1 priede** nustatytą bendrąjį audito metodą ir konkrečius metodus, patikrinome šiuos su DFP 2020 m. išlaidų kategorija susijusius aspektus:

- a) 27 operacijų imtį, kuri buvo sudaryta siekiant prisidėti prie mūsų bendro patikinimo pareiškimo, o ne atspindėti šios DFP išlaidų kategorijos išlaidas. Todėl negalėjome įvertinti šios DFP išlaidų kategorijos klaidų lygio. Imtį sudarė 14 operacijų, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas su valstybėmis narėmis⁵ (po dvi kiekvienos valstybės narės operacijas), aštuonios tiesiogiai ir dvi netiesiogiai Komisijos valdomos operacijos, taip pat trys operacijos, kurios apėmė avansų agentūroms patvirtinimą;

⁴ Sveikata: ECDC, EFSA, EMA. Vidaus reikalai: EASO, Frontex, EMCDDA, Europol, CEPOL, eu-LISA. Teisingumas: EIGE, Eurojustas, FRA. Specialiąsias metines ataskaitas su mūsų nuomone dėl visų šių agentūrų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo galima rasti Audito Rūmų interneto svetainėje.

⁵ Vokietijoje, Graikijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Lenkijoje ir Jungtinėje Karalystėje.

- b) pasirinktas sistemas, išnagrinėdami:
 - i) keturių audito institucijų⁶ metines kontrolės ataskaitas, pridėtas prie PMIF ir VSF 2019 m. metinių finansinių ataskaitų, ir tai, ar tos ataskaitos atitiko teisės aktus⁷;
 - ii) tų pačių audito institucijų darbą ir tai, ar jų išlaidų auditai ir jų patikimų audito nuomonių teikimo procedūros buvo tinkami;
- c) HOME GD bei Ryšių tinklų, turinio ir technologijų GD (CONNECT GD) metinėse veiklos ataskaitose pateiktą ir į Komisijos metinę valdymo ir veiklos ataskaitą (MVVA) įtrauktą tvarkingumo informaciją.

⁶ Ispanijoje, Liuksemburge, Austrijoje ir Suomijoje.

⁷ 2018 m. gegužės 16 d. [Komisijos deleguotasis reglamentas \(ES\) 2018/1291](#), kuriuo iš dalies keičiamas Deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 1042/2014 dėl papildomų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 514/2014 nuostatų dėl atsakingų institucijų skyrimo, valdymo ir kontrolės pareigų ir dėl audito institucijų statuso bei įsipareigojimų.

Operacijų tvarkingumas

7.9. Iš 27 mūsų tikrintų operacijų aštuonios (30 %) buvo paveiktos klaidų. Nustatėme keturias operacijas su kiekybiškai įvertinamomis klaidomis, turėjusiomis finansinį poveikį sumoms, mokamoms iš ES biudžeto. Pavyzdys pateiktas **7.3 langelyje**.

7.3 langelis

Nurodytos per didelės medicinos įrangos vežimo išlaidos

Vieną mūsų audituotą ESI priemonę įgyvendino JK ministerijos departamentas⁸. Siekiant reaguoti į ekstremaliąją situaciją, susidariusią dėl COVID-19 pandemijos protrūkio, 2020 m. balandžio–liepos mėn. iš Azijos (pavyzdžiui, Kinijos, Singapūro) į Jungtinę Karalystę buvo gabenamos medicininės paskirties asmeninės apsaugos priemonės. Šiuo tikslu JK institucijos, taikydamos viešųjų pirkimų procedūras, skirtas ekstremaliosioms situacijoms (derybas be išankstinio skelbimo apie pirkimą), įsigijo trijų oro krovinių vežėjų paslaugų.

Auditavome vieną iš šių sutarčių, kuria buvo padidintas krovinių vežimo pajėgumas, palyginti su esama sutartimi, tačiau JK institucijos nepateikė pagrindinių pirkimo dokumentų. Todėl negalėjome patikrinti, ar šiuo atveju JK institucijos iš tikrųjų vykdė viešojo pirkimo procedūrą. Nesant priešingų įrodymų, manome, kad sutartis buvo skirta tiesiogiai vežėjui. Todėl vežimo išlaidos, kurioms taikoma ši sutartis, neatitiko ES finansavimo reikalavimų.

Be to, konvertuodamos vieno vežėjo vežimo išlaidas iš dolerio į eurus, JK institucijos taikė neteisingą valiutos keitimo kursą. Todėl to vežėjo projekto išlaidos buvo nurodytos 20 % per didelės.

JK institucijos taip pat prašė padengti skrydžio, kuris faktiškai buvo atšauktas, išlaidas, todėl šios išlaidos nebuvo tinkamos finansuoti.

Iš viso ECHO GD pateiktos bendros projekto išlaidos buvo nurodytos 30 % per didelės. Nors JK institucijos kartu su išlaidų deklaracija pateikė audito sertifikatą, mūsų nustatytų klaidų nepriklausomas išorės auditorius neaptiko. Be to, ECHO GD atliktomis patikromis prieš atliekant mokėjimą nebuvo atskleistos visos patvirtintoje išlaidų deklaracijoje esančios klaidos.

⁸ Pagal ES ir JK susitarimą dėl išstojimo, išskyrus kai kurias išimtis, pereinamuoju laikotarpiu „Jungtinei Karalystei ir jos teritorijoje“ buvo taikoma ES teisė. Todėl Jungtinė Karalystė turėjo teisę gauti ES finansavimą iki 2020 m. pabaigos.

7.10. Taip pat nustatėme keturis teisinių ir finansinių nuostatų nesilaikymo atvejus, kurie neturi finansinio poveikio ES biudžetui. Jie buvo susiję su projektų atranka ir viešųjų pirkimų taisyklių taikymu, neišsamių dokumentų, pagrindžiančių išlaidų deklaracijas, pateikimu ir netinkamu IT sistemos veikimu (sisteminė klaida). Taisyklių nesilaikymas gali pakenkti patikimam ES išlaidų finansų valdymui ir gali daryti poveikį deklaruotų išlaidų tinkamumui finansuoti. **7.4 langelyje** pateikiamas tokio nesilaikymo pavyzdys.

7.4 langelis

Nelydimiems nepilnamečiams teikiamų paslaugų dokumentų kokybė ne visada patenkinama

Graikijoje mūsų audituotą PMIF finansuojamą projektą įgyvendino nevyriausybinė organizacija (NVO). Jis apėmė apgyvendinimo ir kitų paslaugų (maisto, asmens higienos produktų, laisvalaikio veiklos, konsultavimo ir kt.) teikimą nelydimiems nepilnamečiams keturiuose Graikijos miestuose esančiose prieglaudose. NVO gavo finansavimą pagal standartinius dienos vieneto įkainius už kiekvieną apgyvendintą nelydimą nepilnametį.

Prieglaudų vidaus taisyklėse nebuvo aiškių rodiklių, kaip NVO turėjo įrodyti, kad tam tikros paslaugos, kurioms taikomas standartinis vieneto įkainis (pavyzdžiui, priežiūra, veiklos organizavimas, valymas, maistas), buvo suteiktos ir buvo pakankamos kokybės. Todėl NVO negalėjo įrodyti, kad šias paslaugas iš tikrųjų teikė tinkamu lygmeniu. Kitas probleminis klausimas yra tas, kad jaunuoliai, sulaukę pilnametystės, liko prieglaudose be tinkamo pateisinimo (pavyzdžiui, mokyklinio ugdymo, sveikatos problemų).

Vidaus kontrolės sistemų elementų tikrinimas

Audito institucijų darbo, susijusio su jų metinėmis kontrolės ataskaitomis ir išlaidų auditais, apžvalga

7.11. Apžvelgėme keturių institucijų, atsakingų už savo atitinkamų valstybių narių PMIF / VSF metinių finansinių ataskaitų auditą⁹ ir metinės kontrolės ataskaitos (MKA) pateikimą Komisijai, atliktą darbą. Mūsų tikslas buvo įvertinti, ar šios audito institucijos:

- a) apėmė visų rūšių mokėjimus, kuriuos atliko už fondų įgyvendinimą atsakingos įstaigos;
- b) taikė tinkamą imčių sudarymo metodą;
- c) į imtį įtraukė pakankamai operacijų, kad būtų galima padaryti išvadas apie visą populiaciją;
- d) teisingai apskaičiavo¹⁰ klaidų lygį ir
- e) įdiegė tinkamas procedūras, kad būtų galima pateikti patikimas audito nuomones ir ataskaitas¹¹.

7.12. Visos mūsų patikrintos audito institucijos buvo parengusios ir įgyvendinusios išsamias pakankamos kokybės procedūras, kad galėtų teikti savo darbo ataskaitas MKA. Nustatėme keletą trūkumų, kurių poveikis finansinėms ataskaitoms nebuvo pakankamai reikšmingas, kad būtų galima nesutikti su audito institucijų išvadomis. Kai kuriuos iš šių trūkumų Komisija jau buvo nustačiusi savo 2019 finansinių metų MKA vertinime. Savo nustatytus faktus pateikiame [7.5 langelyje](#).

⁹ Liuksemburgas ir Austrija (PMIF); Ispanija ir Suomija (VSF).

¹⁰ Kaip reikalaujama [Komisijos deleguotajame reglamente \(ES\) 2018/1291](#).

¹¹ Pagal pagrindinį valdymo ir kontrolės sistemų reikalavimą Nr. 14, žr. 2017 m. balandžio 5 d. [Komisijos įgyvendinimo reglamento \(ES\) 2017/646](#), kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 514/2014 taikymo taisyklės, susijusios su metinio sąskaitų patvirtinimo procedūros ir atitikties patvirtinimo procedūros įgyvendinimu, priedą.

7.5 langelis

Metinių kontrolės ataskaitų trūkumai

Trūkumai	Audito institucijos valstybė narė	Galimas poveikis
Imčių sudarymo problemos: atrankos vienetas nėra aiškiai apibrėžtas, audito imtyje yra per mažai vienetų.	Liuksemburgas	Ribotas audito institucijos darbo patikinimas Pateikti duomenys nepatikimi
Atsakinga institucija, prieš atlikdama savo patikras vietoje ir įtraukdama techninės pagalbos mokėjimus, pateikė audito institucijai finansinių ataskaitų projektą. Dėl to kilo rizika, kad audito institucija atliks auditą naudodama neteisingą finansinių ataskaitų rinkinį. MKA tik iš dalies paaiškinti preliminarinių ir galutinių finansinių ataskaitų skirtumai.	Ispanija	
Klaidų lygiai buvo apskaičiuoti ir MKA pagrindinėje dalyje buvo pateikti netiksliai.	Austrija	
Audito imties vertė ir aprėptis buvo nurodytos neteisingai.	Austrija	
MKA nebuvo tinkamai nurodyti išlaidų ir sistemų auditų rezultatai arba bendras patikinimo lygis. Nenurodyta, kad kai kurie audito darbai buvo pavesti išorės subjektams.	Liuksemburgas	

7.13. Iš tų pačių keturių audito institucijų atrinkome 23 audito bylas. Mes ne visiškai iš naujo atlikome jų audito darbą, bet naudojome bylas siekdami patikrinti, ar audito procedūros buvo tinkamos ir atitiko visus PMIF / VSF reglamentuose nustatytus tinkamumo kriterijus¹². Apskritai nustatėme, kad audito institucijos turėjo išsamias audito programas ir naudojo kontrolinius sąrašus savo išvadoms pagrįsti. Tačiau taip pat aptikome trūkumų, kurie pateikti [7.6 langelyje](#).

7.6 langelis

Audito institucijų darbo trūkumai

Trūkumai	Audito institucijos valstybė narė	Galimas poveikis
Projektų atrankos procesas nebuvo tinkamai patikrintas.	Liuksemburgas	Negebėjimas aptikti netinkamų finansuoti išlaidų Audito išvados nepatikimos Ribotas audito institucijos darbo patikrinimas
Netinkamas išlaidų tinkamumo testavimas.	Liuksemburgas	
Nepakankama audito seka arba prasta audito darbo dokumentacija.	Ispanija, Liuksemburgas, Austrija, Suomija	
Nustačius netinkamų finansuoti išlaidų, apie jas ne visada pranešta.	Liuksemburgas	
Kai kurie viešųjų pirkimų klausimai neteisingai klasifikuojami.	Suomija	
Netinkama užsakomųjų audito darbų apžvalga.	Liuksemburgas	

¹² Žr. 12 pagrindinį reikalavimą [Komisijos įgyvendinimo reglamento \(ES\) 2017/646](#) priede.

Metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės

7.14. Peržiūrėjome HOME GD ir CONNECT GD¹³ metinės veiklos ataskaitas ir nenustatėme jokios informacijos, prieštaraujančios mūsų nustatytiems faktams. Tačiau mūsų ribota 2020 m. (27 operacijų) imtis nėra pakankama, kad galėtume palyginti savo audito rezultatus su šių dviejų generalinių direktoratų ataskaitose pateikta informacija, susijusia su išlaidų tvarkingumu.

7.15. Peržiūrėjome HOME GD ir CONNECT GD parengtus rizikos atliekant mokėjimus ir užbaigiant programas įverčius. Nustatėme, kad jie buvo apskaičiuoti pagal vidaus metodiką ir teisingai nurodyti MVVA.

¹³ CONNECT GD atveju peržiūrėjome tik pateiktą informaciją apie programos „Kūrybiška Europa“ išlaidas.

Išvada ir rekomendacijos

Išvada

7.16. Operacijų imtis buvo sudaryta taip, kad galėtume susidaryti nuomonę apie viso 2020 m. biudžeto išlaidas, o ne siekiant reprezentatyviai atspindėti išlaidas pagal DFP 3 išlaidų kategoriją „Saugumas ir pilietybė“. Auditavome nepakankamai operacijų, kad būtų galima įvertinti šios DFP išlaidų kategorijos klaidų lygį (žr. 7.8 dalį). Vis dėlto mūsų operacijų ir sistemų patikrinimo metu išryškėjo dvi sritys, kuriose galima atlikti patobulinimų (žr. 7.9 ir 7.10 dalis).

Rekomendacijos

7.17. 7.1 priede pateikti tolesnių veiksmų peržiūros, kaip buvo įgyvendintos dvi mūsų 2017 m. metinėje ataskaitoje pateiktos rekomendacijos, nustatyti faktai. Nuo tada Komisija visiškai įgyvendino abi rekomendacijas. Taip pat peržiūrėjome 2018 m. metinėje ataskaitoje pateiktą rekomendaciją, kuri buvo numatyta įgyvendinti 2020 m. ir buvo visiškai įgyvendinta. Remdamiesi šia peržiūra ir savo 2020 m. nustatytais faktais bei padarytomis išvadomis, pateikiame Komisijai šias rekomendacijas:

7.1 rekomendacija. ESI projektų išlaidų tinkamumas finansuoti

Atidžiai patikrinti ESI veiksmų paramos gavėjų pateiktų išlaidų tinkamumą finansuoti, visų pirma viešųjų pirkimų procedūrų tvarkingumą.

Terminas: iki 2021 m. pabaigos.

7.2 rekomendacija. Pagrindimas dokumentais, kai finansavimas grindžiamas standartiniais vieneto įkainiais

Už HOME GD fondų įgyvendinimą 2014–2020 m. ir 2021–2027 m. DFP laikotarpiais atsakingoms valstybių narių institucijoms teikti gaires dėl paslaugų išsamumo ir kokybės dokumentavimo, kai finansavimas grindžiamas standartiniais vieneto įkainiais.

Terminas: iki 2022 m. pabaigos.

7.1 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas srityje „Saugumas ir pilietybė“

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
2017	Komisija turėtų: 1 rekomendacija. Pateikti gairių valstybėms narėms dėl ES lėšų naudojimo vadovaudamasi patikimo finansų valdymo principu. Visų pirma PMIF / VSF įgyvendinimo gairėse turėtų būti nustatyta, kad viešosioms įstaigoms įgyvendinant ES veiksmus ES bendrasis finansavimas negali viršyti visų tinkamų finansuoti išlaidų be PVM.	x ¹⁴					
	2 rekomendacija. Pareikalauti iš valstybių narių, kad savo PMIF ir VSF nacionalinių programų metinėse finansinėse ataskaitose jos savo teikiamas sumas pagal jų pobūdį suskirstytų į susigrąžinimus, išankstinį finansavimą ir išlaidas, kurios iš tikrųjų buvo patirtos, taip pat nuo 2018 m. savo MVA nurodytų tikrąsias kiekvieno fondo išlaidas.	x ¹⁵					

¹⁴ 2019 m. rugpjūčio mėn. ir 2020 m. liepos mėn. Komisija išsiuntė komunikatus, kuriuose valstybėms narėms primenama apie PVM tinkamumo finansuoti taisykles.

¹⁵ Atsižvelgdama į mūsų reikalavimus, Komisija pakeitė PMIF / VSF metinių finansinių ataskaitų šabloną.

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
2018	Rekomenduojame Komisijai užtikrinti, kad, atlikdama administracines mokėjimų prašymų patikras, ji sistemingai naudotų dokumentus, kuriuos jos reikalavimu pateikė paramos gavėjai, kad būtų galima patikrinti, ar šių paramos gavėjų organizuotos pirkimų procedūros buvo teisėtos ir tvarkingos. Komisija taip pat turėtų pavesti valstybių narių institucijoms, atsakingoms už PMIF ir VSF nacionalines programas, tinkamai patikrinti viešųjų pirkimų procedūrų, kurias organizuoja lėšų gavėjai, teisėtumą ir tvarkingumą, joms atliekant administracines jų mokėjimų prašymų patikras. Terminas: per 2020 m.	x ¹⁶					

Šaltinis: Audito Rūmai

¹⁶ Komisija atnaujino savo kontrolės strategiją ir didino valstybių narių institucijų informuotumą viešųjų pirkimų klausimais.

8 skyrius

Europos vaidmuo pasaulyje

Turinys

	Dalis
Įvadas	8.1.-8.5.
Trumpas aprašymas	8.2.-8.4.
Audito apimtis ir metodas	8.5.
Operacijų tvarkingumas	8.6.-8.14.
Metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės	8.15.-8.29.
FPI metinė veiklos ataskaita	8.15.-8.18.
NEAR GD 2020 m. LKL tyrimas	8.19.-8.28.
INTPA GD metinė veiklos ataskaita ir LKL tyrimas	8.29.
Išvada ir rekomendacijos	8.30.-8.32.
Išvada	8.30.
Rekomendacijos	8.31.-8.32.
Priedai	
8.1 priedas. NEAR GD ir INTPA GD mokėjimai pagal įgaliojimą	
8.2 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas	

Išvadas

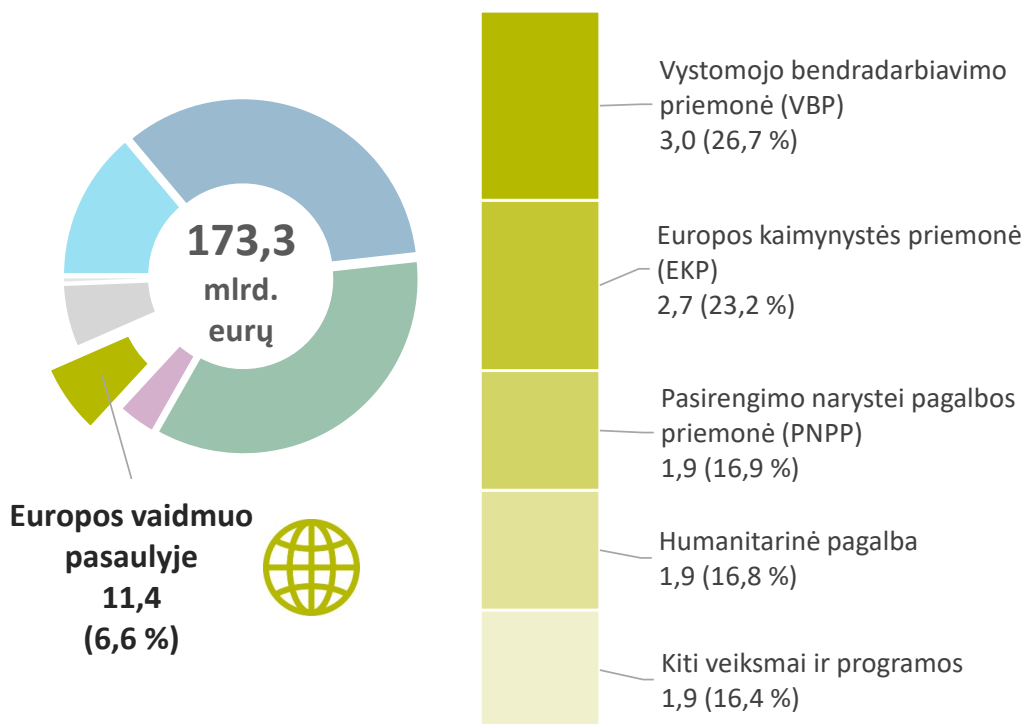
8.1. Šiame skyriuje pateikti mūsų nustatyti su DFP 4 išlaidų kategorija „Europos vaidmuo pasaulyje“ susiję faktai. **8.1 langelyje** pateiktos pagal šią kategoriją 2020 m. vykdytos pagrindinės veiklos ir išlaidų apžvalga.

8.1 langelis

DFP 4 išlaidų kategorija „Europos vaidmuo pasaulyje“. 2020 m. pasiskirstymas

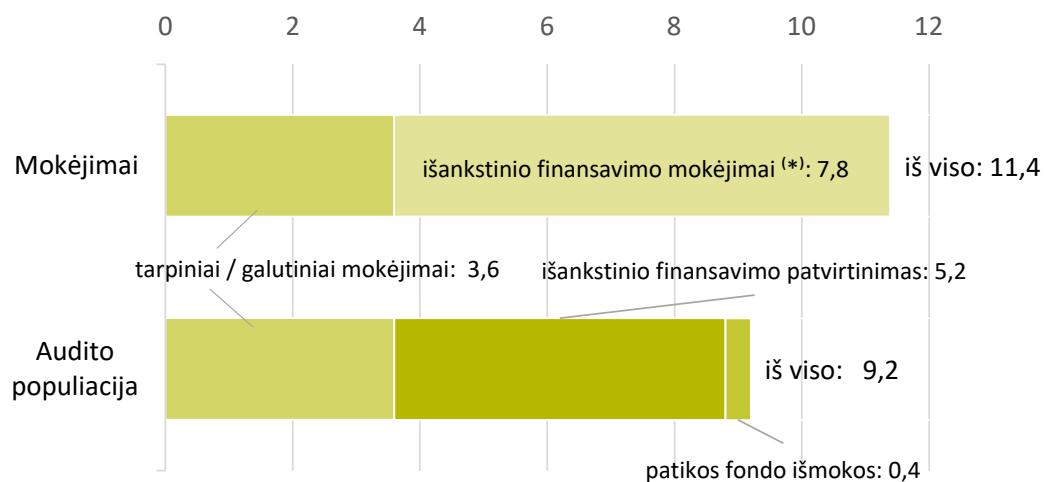
2020 m. mokėjimai kaip ES biudžeto dalis ir pasiskirstymas

(milijardais eurų)

2020 m. audito populiacija, palyginti su mokėjimais

(milijardais eurų)

(*) Remiantis suderinta atspindimų operacijų apibrėžtimi (išsamiau žr. **1.1 priedo 11** dalį).

Šaltinis: Europos Sąjungos 2020 m. konsoliduotos finansinės ataskaitos.

Trumpas aprašymas

8.2. Sritis „Europos vaidmuo pasaulyje“ apima išlaidas, susijusias su visais iš ES bendrojo biudžeto finansuojamais išorės veiksmais (užsienio politika). Šiomis politikos sritimis siekiama:

- skatinti ES vertybes užsienio šalyse, kaip antai demokratiją, teisinę valstybę ir pagarbą žmogaus teisėms bei pagrindinėms laisvėms;
- spręsti pagrindines pasaulines problemas, pavyzdžiui, susijusias su klimato kaita ir biologinės įvairovės praradimu;
- didinti ES vystomojo bendradarbiavimo poveikį, siekiant padėti panaikinti skurdą ir skatinti gerovę;
- skatinti stabilumą ir saugumą šalyse kandidatėse ir kaimyninėse šalyse;
- didinti Europos solidarumą, įvykus gaivalinėms arba žmogaus sukeltoms nelaimėms;
- gerinti krizių prevenciją ir konfliktų sprendimą, išsaugoti taiką, stiprinti tarptautinį saugumą ir skatinti tarptautinį bendradarbiavimą;

- skatinti ES ir abipusius interesus užsienyje remiant išorės ES politikos sričių aspektą.

8.3. Pagrindiniai už išorės veiksmų biudžeto vykdymą atsakingi generaliniai direktoratai ir tarnybos yra Tarptautinės partnerystės generalinis direktoratas (INTPA GD)¹, Kaimynystės politikos ir plėtros derybų generalinis direktoratas (NEAR GD), Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijų generalinis direktoratas (ECHO GD), Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas (REGIO GD) ir Užsienio politikos priemonių tarnyba (FPI).

8.4. 2020 m. mokėjimai sričiai „Europos vaidmuo pasaulyje“ sudarė 11,4 milijardo eurų² ir buvo išmokėti naudojant kelias priemones (žr. **8.1 langelį**) ir teikimo metodus, pavyzdžiui, darbų / tiekimo / paslaugų sutartis, dotacijas, specialias paskolas, paskolų garantijas ir finansinę pagalbą, paramą biudžetui ir kitas tikslines paramos biudžetui formas daugiau kaip 150 šalių (žr. **8.1 priedą**).

Audito apimtis ir metodas

8.5. Taikydami **1.1 priede** nustatytą bendrąjį audito metodą ir konkrečius metodus, 2020 m. patikrinome šiuos su šia DFP išlaidų kategorija susijusius aspektus:

- 75 operacijų imtį, kuri buvo sudaryta siekiant prisidėti prie mūsų bendro patikinimo pareiškimo, o ne atspindėti šios DFP išlaidų kategorijos išlaidas. Todėl negalėjome įvertinti šios DFP išlaidų kategorijos klaidų lygio. Į imtį įtraukėme 32 NEAR GD, 14 INTPA GD, 13 ECHO GD, 10 FPI ir 6 kitas operacijas.
- NEAR GD ir INTPA GD metinėse veiklos ataskaitose pateiktą ir į Komisijos metinę valdymo ir veiklos ataskaitą (MVVA) įtrauktą tvarkingumo informaciją.

¹ Buvęs Tarptautinio bendradarbiavimo ir vystymosi generalinis direktoratas (DEVCO GD).

² Galutinis mokėjimų vykdymas, įskaitant asignuotąsias pajamas.

Operacijų tvarkingumas

8.6. Iš 75 mūsų tikrintų operacijų, 28 (37,3 %) buvo paveiktos klaidų. Nustatėme 17 kiekybiškai įvertinamų klaidų, turėjusių finansinį poveikį sumoms, mokamoms iš ES biudžeto. Taip pat nustatėme 11 neatitikties teisinėms ir finansinėms nuostatomis atvejų.

8.7. Bendrosios su sritimi „Europos vaidmuo pasaulyje“ susijusių nustatytų faktų kategorijos yra netinkamos finansuoti sąnaudos, nepatirtos sąnaudos, viešųjų pirkimų klaidos ir patvirtinamųjų dokumentų nebuvimas. **8.2 langelyje** pateikta mūsų kiekybiškai įvertintų klaidų pavyzdžių. **8.3 langelyje** pateiktas įgaliojimų susitarimų ir susitarimų dėl dotacijų netinkamo įgyvendinimo pavyzdys. Šiuo atveju nebuvo įmanoma apskaičiuoti tikslios netinkamos finansuoti sumos.

8.2 langelis

Finansuotam veiksmui nenaudojami tiekiami reikmenys

NEAR GD

Auditavome išlaidas, kurias paramos gavėjas prašė kompensuoti pagal su Komisija 2016 m. spalio mėn. pasirašytą sutartį dėl dotacijos. Šiuo veiksmu buvo siekiama gerinti pabėgėlių, kuriems taikoma paramą gaunančios šalies apsauga, sveikatą, be kita ko, skiepijant. Visa dotacija buvo finansuojama iš ES biudžeto, o iš visų apskaičiuotų 300 milijonų eurų sąnaudų įrangai ir reikmenims teko 47 % arba 142 milijonai eurų. Siekdamas įgyvendinti sutartį dėl dotacijos, paramos gavėjas 2017 m. gruodžio mėn. pasirašė sutartį su medicinos paslaugų teikėju dėl vakcinų pirkimo.

Kalbant apie išlaidas, kurias Komisija kompensavo prieš sudarant sutartį su medicinos paslaugų teikėju, mums nebuvo pateikta įrodymų, susijusių su pirkimu, faktinėmis sąnaudomis ir panaudotų skiepų dozių skaičiumi. Apskritai manome, kad 4,4 milijono eurų išlaidų yra netinkamos finansuoti.

Į išlaidų deklaraciją įtrauktos netinkamos finansuoti išlaidos

NEAR GD

Auditavome išlaidas, kurias paramos gavėjas prašė kompensuoti pagal su Komisija pasirašytą sutartį dėl dotacijos. Dotacija finansuotu veiksmu buvo siekiama stiprinti vietos bendruomenės paramą gaunančioje šalyje, kad būtų skatinama romų tautybės asmenų socialinė įtrauktis. Komisija 4 milijonų eurų dotaciją finansavo vien tik iš ES biudžeto.

Patikrinome patvirtinamuosius dokumentus ir nustatėme, kad Komisija patvirtino 269 531 eurų vertės avansinių mokėjimų, skirtų išlaidoms kompensuoti, nors paramos gavėjas nesiėmė jokios atitinkamos veiklos. Komisija taip pat du kartus patvirtino 270 537 eurų vertės išlaidų deklaraciją. Apskritai nustatėme, kad 64 % audituotos sumos yra netinkami finansuoti.

8.3 langelis

Bendrų sąnaudų paskirstymas negrindžiamas faktiškai patirtomis išlaidomis

ECHO GD

Mūsų audituotų išlaidų dalis buvo susijusi su keturiais konkrečiais susitarimais dėl dotacijų ir vienu įgaliojimo susitarimu, kurių bendra apskaičiuotų sąnaudų suma – 11,2 milijono eurų.

Kai kurios audituotos išlaidos buvo susijusios su sąnaudomis, kurias pasidalijo už ES finansuojamą projektą atsakingi asmenys ir organizacijos partnerės. Susitarimuose nurodyta, kad šios sąnaudos turėtų būti pasidalytos remiantis faktiškai patirtomis išlaidomis. Išnagrinėjome organizacijų partnerių sąnaudų paskirstymo politiką ir patvirtinamuosius dokumentus, iš kurių matyti, kad jų sąnaudų paskirstymas buvo pagrįstas biudžetu arba apskaičiuotosiomis sumomis.

Pavyzdžiui, vienu atveju vietos biuro elektros energijos sąnaudos buvo apskaičiuotos ne remiantis faktiškai patirtomis išlaidomis, o kaip kiekvienai sutarčiai skirtas biudžeto dalis. Kitu atveju, įstaigos sandėlio renovavimo, transporto priemonių eksploatavimo ir nuomos sąnaudų paskirstymas panašiai buvo grindžiamas kiekvieno mėnesio turimu biudžetu, skirtu įvairių rūšių bendrosioms sąnaudoms padengti. Tačiau nebuvo įmanoma apskaičiuoti tikslaus finansinio poveikio.

Tokiu sąnaudų paskirstymo metodu pažeidžiamos susitarimo sąlygos.

8.8. Tikrindami šias operacijas, nustatėme veiksmingos vidaus kontrolės sistemų atvejų, kurių pavyzdį pateikiame **8.4 langelyje**.

8.4 langelis

Veiksmingos Komisijos atliekamos pagal tiesioginį valdymą vykdomų mokėjimų prašymų patikros

INTPA GD

Pagal paslaugų teikimo sutartį su tarptautine konsultavimo įmone, kurios specializacija – viešojo politika ir vystomasis bendradarbiavimas, ES finansavo 13,8 milijono eurų vertės veiksmą, skirtą Azijos regioninę integraciją skatinančiai asociacijai remti.

Tikrinome Komisijos mokėjimus, susijusius su konsultanto pagal šią paslaugų teikimo sutartį išrašyta sąskaita faktūra. Tvarkydama mokėjimo prašymą, vietos ES delegacija nustatė, kad netinkamos finansuoti išlaidos sudarė 35 500 eurų, apie kurias pranešta kaip apie ekspertų mokesčius. Todėl ji paprašė konsultanto išduoti šios sumos kreditinį dokumentą ir sumažino mokėjimą.

Per sutarties įgyvendinimo laikotarpį Komisija nustatė ir susigrąžino netinkamų finansuoti sąnaudų, kurių bendra suma viršijo 113 700 eurų. Jokių kitų klaidų nenustatėme.

8.9. Yra dvi išlaidų sritys, kuriose dėl mokėjimo sąlygų operacijų klaidų tikimybė yra mažesnė. Šios sritys yra i) parama biudžetui (žr. **8.10** dalį) i ir ii) tarptautinių organizacijų įgyvendinami projektai, kuriems taikomas sąlyginis metodas (žr. **8.12** dalį). 2020 m. auditavome tris paramos biudžetui operacijas ir 14 tarptautinių organizacijų valdomų projektų, įskaitant šešias sąlyginio metodo operacijas. Šiose srityse jokių klaidų nenustatėme.

8.10. Parama biudžetui prisideda prie valstybės bendrojo biudžeto arba prie jos konkrečiai politikai ar tikslui skirto biudžeto. 2020 m. iš ES bendrojo biudžeto finansuoti su parama biudžetui susiję mokėjimai sudarė 1,7 milijardo eurų. Tikrinome, ar Komisija laikėsi šalims partnerėms skirtų paramos biudžetui mokėjimų vykdymą reglamentuojančių sąlygų ir nustatėme, kad šios šalys laikėsi bendrų tinkamumo sąlygų (pavyzdžiui, susijusių su patenkinamu viešojo sektoriaus finansų valdymo pagerėjimu).

8.11. Tačiau kadangi teisės nuostatos suteikia galimybių įvairioms interpretacijoms, Komisija gana lanksčiai sprendžia, ar šalys partnerės laikosi šių bendrų sąlygų. Mūsų tvarkingumo auditas negali apimti to, kas vyksta po to, kai Komisija išmoka paramą ją

gaunančiai šaliai, kadangi tuomet šios lėšos sujungiamos su tos šalies nuosavais biudžeto ištekliais³.

8.12. Pagal „sąlyginį metodą“, kai Komisijos įnašai į kelių paramos teikėjų projektus susilieja su kitų paramos teikėjų įnašais ir nėra priskiriami konkrečioms žinomoms išlaidų punktam, Komisija daro prielaidą, kad yra laikomasi ES tinkamumo taisyklių, jei sutelkta suma apima pakankamai tinkamų finansuoti išlaidų, kad jos padengtų ES įnašą. Į šį metodą atsižvelgėme atlikdami pagrindinius testus.

8.13. 2020 m. iš ES bendrojo biudžeto tarptautinėms organizacijoms atlikti mokėjimai sudarė 3,2 milijardo eurų. Negalime nurodyti šios sumos dalies, kuriai buvo taikomas sąlyginis metodas, kadangi Komisija jos atskirai nestebi.

8.14. Kai kurios tarptautinės organizacijos⁴ suteikė tik ribotą prieigą prie dokumentų, pavyzdžiui, tik skaitymo formatu, todėl negalėjome padaryti peržiūrėtų dokumentų kopijų. Be to, kai kurios tarptautinės organizacijos abejojo mūsų įgaliojimais. Šios problemos trukdė planuoti ir vykdyti mūsų auditą ir lėmė pernelyg didelį vėlavimą audito grupei gauti prašomus dokumentus ir atlikti savo darbą. Vienu atveju tarptautinei organizacijai prašomus patvirtinamuosius dokumentus pateikti prireikė daugiau kaip aštuonių mėnesių. Sutartyje dėl ES veikimo⁵ nustatyta Audito Rūmų teisė jiems persiųsti bet kokius dokumentus arba informaciją, reikalingus jų užduočiai atlikti. Susijusias pastabas anksčiau pateikėme savo 2018 m. metinėje ataskaitoje⁶ ir nuomonėje Nr. 10/2018⁷.

³ Paramos biudžetui efektyvumas ir veiksmingumas nagrinėjami keliose specialiosiose ataskaitose. Naujausia paskelbta ataskaita yra [Specialioji ataskaita Nr. 09/2019](#) „ES parama Marokui. Iki šiol gauti riboti rezultatai“ ir [Specialioji ataskaita Nr. 25/2019](#) „Paramos biudžetui duomenų kokybė. Kai kurių rodiklių ir kintamo dydžio dalių mokėjimo tikrinimo trūkumai“ (<http://www.eca.europa.eu>).

⁴ Jungtinių Tautų pagalbos ir darbo Palestinos pabėgėliams Artimuosiuose Rytuose agentūra (UNRWA), Jungtinių Tautų vaikų neatidėliotinos pagalbos fondas (UNICEF) ir Tarptautinis rekonstrukcijos ir plėtros bankas (IBRD).

⁵ Audito Rūmų teisė gauti dokumentus nustatyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnyje. „Iš biudžeto išmokas gavę fiziniai ar juridiniai asmenys Audito Rūmų prašymu teikia jiems bet kokius dokumentus bei informaciją, reikalingus atliekant savo užduotį.“ (OL C 326, 2012 10 26, p. 170).

⁶ Žr. mūsų 2018 m. metinės ataskaitos 9 skyriaus „Europos vaidmuo pasaulyje“ 9.13 dalį.

⁷ [Nuomonės Nr. 10/2018](#) dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonės 18 dalis.

Metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės

FPI metinė veiklos ataskaita

8.15. Peržiūrėjome 2020 finansinių metų Užsienio politikos priemonių tarnybos (FPI) metinę veiklos ataskaitą (MVA).

8.16. Mūsų analizėje daugiausia dėmesio skirta tam, ar FPI savo MVA pateikė tvarkingumo informaciją pagal Komisijos nurodymus ir nuosekliai taikė būsimų taisyčių ir susigrąžinimų vertinimo metodiką.

8.17. Iš visų 2020 m. patvirtintų (730 milijonų eurų vertės) išlaidų FPI įvertino, kad bendra su rizika susijusi suma mokėjimo metu sudarė 8,0 milijono eurų (1,10 %). Ji įvertino, kad vėlesniais metais po jos patikrų atliktų taisyčių vertė sudarė 3,5 milijono eurų (43,8 % visos su rizika susijusios sumos). Todėl FPI vadovas deklaravo, kad tarnybos finansinės rizikos pozicija nesiekė 2 % reikšmingumo ribos.

8.18. Komisija tam tikriems subjektams gali pavesti biudžeto vykdymo užduotis, jei jie gali labai gerai apsaugoti ES finansinius interesus. Tokiais atvejais Finansiniame reglamente reikalaujama atlikti šių subjektų vertinimą siekiant užtikrinti, kad jie laikytųsi patikimo finansų valdymo, skaidrumo, nediskriminavimo ir ES veiksmų matomumo principų. Tai vadinama ramsčių vertinimu⁸. FPI turi užtikrinti, kad visos jos bendros saugumo ir gynybos politikos (BSGP) misijos būtų taip akredituotos. 2020 m. pabaigoje dvi⁹ iš 11 vykdomų BSGP misijų dar nebuvo visiškai teigiamai įvertintos pagal ramsčius. Visų pirma ES pasienio pagalbos misijos (EUBAM) Libijoje vertinimas vykdomas jau seniai¹⁰, o tai rodo galimą vidaus kontrolės trūkumą. FPI ėmėsi konkrečių

⁸ Žr. 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos [reglamento \(ES, Euratomas\) Nr. 2018/1046](#) dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių (Finansinio reglamento) su pakeitimais 154 straipsnį. Ramsčių vertinimo reikalavimai laikui bėgant keitėsi ir nuo pat pradžių įtraukti į Finansinį reglamentą 2002 m. buvo atnaujinti.

⁹ Misija „EUBAM Libya“ ir ES patariamoji misija Centrinės Afrikos Respublikoje (EUAM).

¹⁰ 2013 m. gegužės mėn. Taryba patvirtino misiją „EUBAM Libya“. Dėl politinės padėties Libijoje misija šiuo metu dislokuota Tunise.

priemonių susijusioms rizikoms mažinti. Vis dėlto, ramsčių vertinimus būtina vykdyti, kad būtų apsaugoti ES finansiniai interesai¹¹.

NEAR GD 2020 m. LKL tyrimas

8.19. 2020 m. NEAR GD šeštąjį likutinio klaidų lygio (LKL) tyrimą jo vardu atliko išorės rangovas. Tyrimo tikslas — įvertinti klaidų, kurios nebuvo nustatytos vykdant visas NEAR GD valdymo patikras, kurių paskirtis – užkirsti kelią tokioms klaidoms, jas aptikti ir ištaisyti visoje jo atsakomybės srityje, skaičių, kad būtų galima padaryti išvadą dėl tų patikrų veiksmingumo. Šis tyrimas yra svarbus elementas, kuriuo generalinis direktorius grindžia patikinimo pareiškimą ir kuriuo prisidedama prie MVVA atskleistos informacijos apie išorės veiksmų tvarkingumą.

8.20. 2020 m. LKL tyrimo rezultatus NEAR GD pateikė savo MVA¹². Tyrimo metu buvo išnagrinėta 375 operacijų, atliktų pagal sutartis, užbaigtas 2019 m. rugsėjo mėn. – 2020 m. rugpjūčio mėn., imtis. GD bendras įvertintas LKL buvo 1,36 %, t. y. mažesnis už Komisijos nustatytą 2 % *reikšmingumo ribą*. Ankstesnių dvejų metų LKL buvo 0,72 % (2018 m.) ir 0,53 % (2019 m.).

8.21. LKL tyrimas nėra *patikinimo užduotis* arba auditas; jis grindžiamas NEAR GD pateikta LKL metodika ir vadovu. Nustatėme apribojimų, kurie gali prisidėti prie nepakankamo LKL įvertinimo.

8.22. Šių metų audito metu vėl nustatėme kelis pagrindinius veiksnius, kurie iškraipė LKL. Pirmasis veiksnys buvo tas, kad NEAR GD nestratifikavo imčiai naudotos operacijų populiacijos, kad išsamiau apimtų tas sritis, kuriose yra didesnė klaidų tikimybė, arba mažiau dėmesio skirtų toms sritims, kuriose patvirtinta mažesnė rizika¹³. Paramos biudžetui operacijos yra nedidelės rizikos ir 2020 m. sudarė tik 26 % visos LKL populiacijos (vertės). Tačiau jos sudarė 39 % LKL imties (vertės). Pastaraisiais metais jos sudarė vis didesnę LKL imties dalį: 29 % 2018 m., 31 % 2019 m. ir 39 % 2020 m.

¹¹ [Finansinio reglamento](#) 154 straipsnis.

¹² Likutinis klaidų lygis (LKL) MVA vadinamas bendruoju (GD išvestu) klaidų lygiu.

¹³ Žr. mūsų [2017 m. metinės ataskaitos](#) 9 skyrių „Europos vaidmuo pasaulyje“.

8.23. Be to, 2018 m. NEAR GD tiesiogiai valdomoms dotacijoms pradėjo taikyti papildomą klaidų lygį (dotacijos lygį). Tai buvo papildomas pagrindas generaliniam direktoriui išlaikyti anksčiau padarytą išlygą dėl didelės rizikos, susijusios su tokiomis dotacijomis. Paprastai LKL imčiai rangovas taiko 2 % reikšmingumo lygį ir 95 % patikimumo lygį¹⁴. Tačiau dotacijos normos patikimumo lygis siekia 80 %, todėl šios populiacijos dalies faktinis klaidų lygio įvertis buvo ne toks tikslus. Šis metodas neatspindi didelės rizikos šioje srityje.

8.24. Antrasis veiksnys buvo tas, kad operacijų, kurių atžvilgiu atliekant LKL tyrimą buvo visiškai arba iš dalies kliautasi ankstesniu kontrolės darbu, dalis nuo 2016 m. padidėjo ir 2020 m. pasiekė daugiau kaip 60 %. Šių operacijų atveju rangovas rėmėsi ankstesniu darbu, atliktu pagal NEAR GD kontrolės sistemą, pavyzdžiui, projektų finansiniais audитаis ir nepriklausomų trečiųjų šalių atliktais išlaidų patikrinimais, ir atsižvelgė į ankstesnį Komisijos kontrolės darbą. Be to, bendras operacijų, peržiūrėtų vykdančią LKL tyrimą, skaičius sumažėjo daugiau nei 25 %. Per didelis kliovimasis ankstesniu kontrolės darbu prieštarauja LKL tyrimo tikslui, t. y. nustatyti klaidas, kurios liko nenustatytos vykdančias patikras.

8.25. Be to, LKL rangovas kliovėsi išlaidų patikrinimais, atliktais taikant apribojimus, nustatytus finansiniame ir administraciniame pagrindų susitarime (FAFA), sudarytame su tam tikromis tarptautinėmis organizacijomis. Šiuo susitarimu ribojamas išlaidų tikrinimo metu tikrintinų punktų skaičius ir galimybė susipažinti su audito įrodymais.

8.26. Trečiasis veiksnys – NEAR GD LKL apskaičiavimo metodas. Pirma, jis suteikia rangovui plačią veiksmų laisvę nuspręsti, ar yra pakankamai logistinių ir teisinių priežasčių, dėl kurių nebūtų galima laiku susipažinti su operacijos dokumentais ir todėl įvertinti klaidų lygio. Antra, Komisija prie likutinio klaidų lygio pridėjo 5 % rizikos priedą, kaip ir 2019 m. Vis dėlto nėra aišku, kaip Komisija nustatė 5 % rizikos priedą. Taigi šis metodas nebūtinai atspindi faktinį su tikrinama operacija susijusį likutinį klaidų lygį¹⁵.

¹⁴ Tikimybė, kad klaidų lygis populiacijoje yra tam tikrame intervale („patikimumo intervalas“).

¹⁵ 2020 m. klaidų lygis vienu atveju buvo įvertintas iš dalies.

8.27. Ketvirtasis veiksnys yra didelis imties sudarymo populiacijoje pakeistų operacijų skaičius¹⁶. Šie pakeitimai ir pateiktos jų priežastys patvirtina, kad instrukcijoje reikalaujamas duomenų tikrinimas nebuvo atliekamas pakankamai rūpestingai ir bendradarbiaujant su Komisija ir kad duomenų populiacijos, naudotos imčiai sudaryti skirtinguose etapuose, buvo tik iš dalies patikimos arba teisingos. Dėl imties sudarymo populiacijos pakeitimų ir koregavimų gaunami skirtingi imties sudarymo rezultatai.

8.28. Be to, LKL tyrimą reglamentuojančioje reguliavimo sistemoje ir NEAR GD ir LKL rangovo sutartyje nesprenžžiama sukčiavimo rizika ir ji neminima. Nėra procedūros, pagal kurią rangovas būtų įpareigotas pranešti Komisijai apie įtariamo sukčiavimo atvejus, susijusius su ES biudžetu, nustatytus jo LKL darbo metu.

INTPA GD metinė veiklos ataskaita ir LKL tyrimas

8.29. Mūsų atlikta INTPA GD 2020 m. metinės veiklos ataskaitos ir LKL tyrimo peržiūra išsamiai pateikta mūsų metinėje ataskaitoje dėl 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondų.

¹⁶ Atliekant 2020 m. LKL tyrimą jų buvo 36.

Išvada ir rekomendacijos

Išvada

8.30. Operacijų imtis buvo sudaryta taip, kad galėtume susidaryti nuomonę apie viso 2020 m. biudžeto išlaidas, o ne siekiant reprezentatyviai atspindėti išlaidas pagal DFP 4 išlaidų kategoriją „Europos vaidmuo pasaulyje“. Auditavome nepakankamai operacijų, kad būtų galima įvertinti šios DFP išlaidų kategorijos klaidų lygį (žr. 8.5 dalį). Vis dėlto mūsų operacijų ir sistemų patikrinimo metu išryškėjo trys sritys, kuriose galima atlikti patobulinimų (žr. 8.7, 8.14 ir 8.28 dalis).

Rekomendacijos

8.31. 8.2 priede pateikti mūsų tolesnių veiksmų peržiūroje, susijusioje su keturiomis mūsų 2017 m. metinėje ataskaitoje pateiktomis rekomendacijomis, nustatyti faktai. Komisija tris iš šių rekomendacijų įgyvendino visiškai, o viena nebuvo įgyvendinta. Taip pat peržiūrėjome tas mūsų 2018 ir 2019 m. metinėse ataskaitose pateiktas rekomendacijas, kurias reikėjo įgyvendinti iš karto arba iki 2020 m. pabaigos.

8.32. Remdamiesi šia peržiūra ir savo 2020 m. nustatytais faktais bei padarytomis išvadomis, pateikiame Komisijai šias rekomendacijas:

8.1 rekomendacija. Visapusiška ir savalaikė prieiga prie dokumentų

Imtis veiksmų, kad tarptautinės organizacijos suteiktų Audito Rūmams visapusišką, neribotą ir savalaikę prieigą prie dokumentų, būtinų mūsų užduočiai atlikti pagal SESV, o ne tik skaitymo formatu.

Terminas: iki 2021 m. pabaigos

8.2 rekomendacija. Organizacijų partnerių bendrų sąnaudų paskirstymas

Nustatyti tvarką, kuria būtų užtikrinama, kad organizacijos partnerės bendrų sąnaudų paskirstymą pagrįstų faktiškai patirtomis išlaidomis.

Terminas: iki 2021 m. pabaigos

8.3 rekomendacija. LKL rangovo pranešimai apie įtariamą sukčiavimą

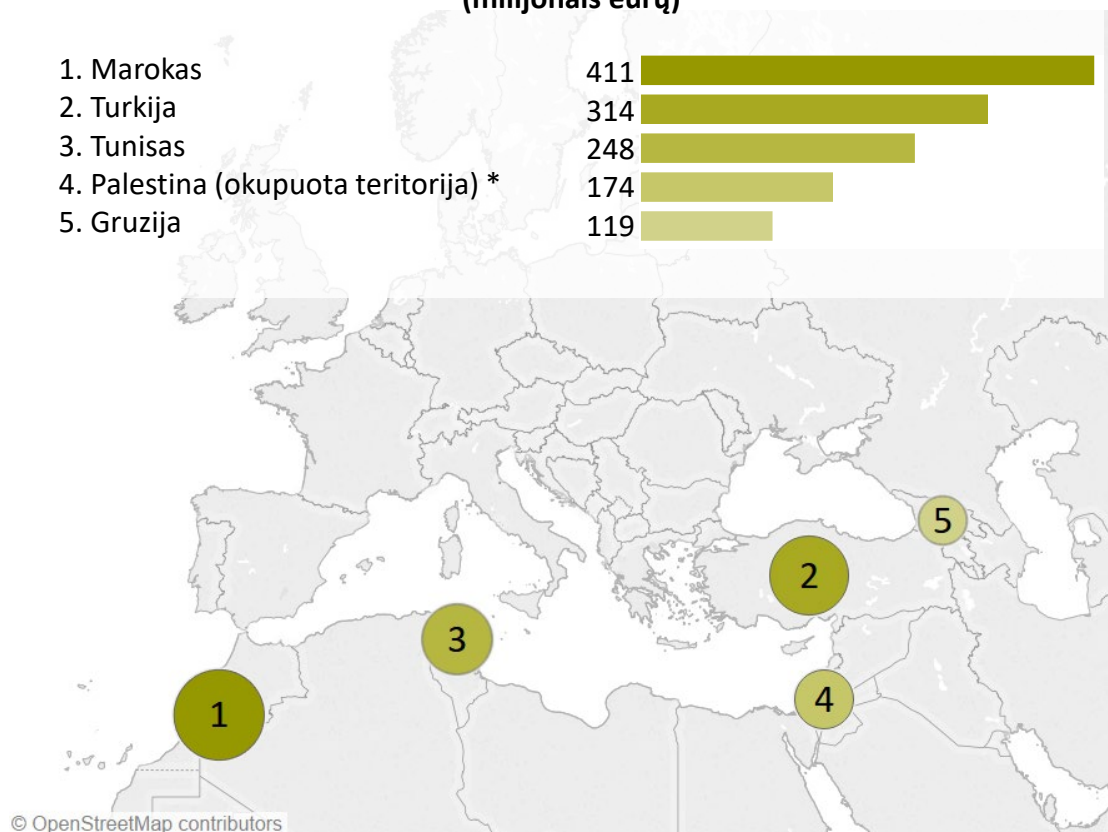
Nustatyti prievolės LKL tyrimo rangovui pranešti Komisijai apie bet kokius įtariamo sukčiavimo atvejus, susijusius su ES biudžetu, nustatytus jo su LKL tyrimu susijusio darbo metu.

Terminas: iki 2022 m. pabaigos

Priedai

8.1 priedas. NEAR GD ir INTPA GD mokėjimai pagal įgaliojimą

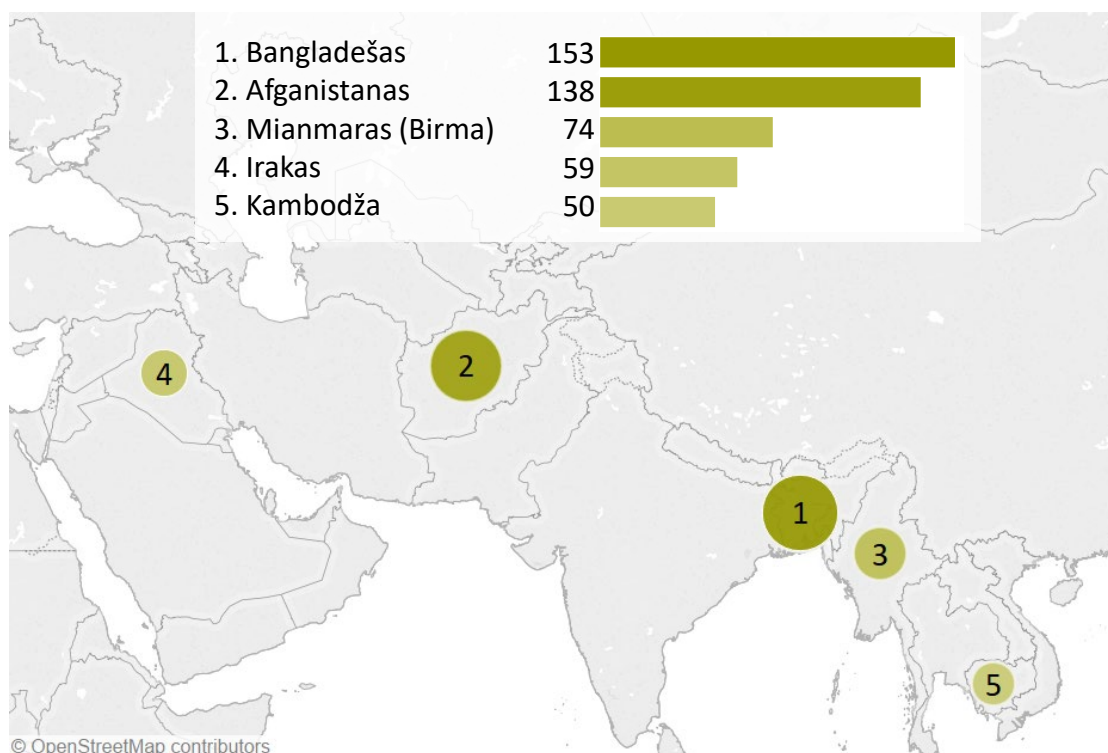
**NEAR GD pirmasis penketukas
(milijonais eurų)**

* Ši nuoroda nereiškia Palestinos valstybės pripažinimo ir nedaro poveikio atskiroms valstybių narių pozicijoms šiuo klausimu.

Šaltiniai: Map background ©OpenStreetMap dalininkai, licencijuoti pagal Creative Commons Attribution-Share Alike 2.0 licenciją (CC BY-SA) ir Europos Audito Rūmai, remiantis 2020 m. Europos Sąjungos konsoliduotomis metinėmis finansinėmis ataskaitomis.

INTPA GD pirmasis penketukas (milijonais eurų)

Šaltiniai: Map background ©OpenStreetMap dalininkai, licencijuoti pagal Creative Commons Attribution-Share Alike 2.0 licenciją (CC BY-SA) ir Europos Audito Rūmai, remiantis 2020 m. Europos Sąjungos konsoliduotomis metinėmis finansinėmis ataskaitomis.

8.2 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
2017	Rekomenduojame NEAR GD: 1 rekomendacija: pradedant 2019 m. LKL tyrimu pateikti LKL rangovui tikslesnių antro lygmens viešųjų pirkimų tikrinimo gairių.	X ¹⁷					
	2 rekomendacija: pradedant 2019 m. LKL tyrimu stratifikuoti LKL populiaciją remiantis būdinga projektų rizika, daugiau akcentuojant tiesioginio valdymo dotacijas ir mažiau – paramos biudžetui operacijas.				X		
	3 rekomendacija: 2018 m. MVA ir vėliau atskleisti LKL tyrimo ribotumus.	X ¹⁸					

¹⁷ 2019 ir 2020 m. LKL instrukcijų vadovuose Komisija LKL rangovui pateikė papildomų nurodymų, kaip patikrinti antrojo lygmens viešuosius pirkimus.

¹⁸ 2018 ir 2020 m. MVA Komisija atskleidė LKL tyrimo ribotumus, bet 2019 m. – ne. Ji mums pranešė, kad tai įvyko dėl su redagavimu susijusio praleidimo.

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
	Rekomenduojame DEVCO GD: 4 rekomendacija: iki 2020 m. peržiūrėti esamas projektų, įgyvendintų pagal netiesioginį valdymą, paramos gavėjams skirtas gaires siekiant užtikrinti, kad planuojama veikla būtų vykdoma laiku ir prisidėtų prie praktinio projektų išdirbių naudojimo, kad būtų užtikrintas racionalus lėšų panaudojimas.	x ¹⁹					
2018	Rekomenduojame Komisijai: 1 rekomendacija: Iki 2020 m. imtis priemonių siekiant sustiprinti prievolę tarptautinėms organizacijoms Audito Rūmų prašymu perduoti jiems visus dokumentus ar informaciją, kurių reikia jų užduočiai atlikti, kaip numatyta SESV.			x			

¹⁹ Komisija padarė 2018 m. Finansinio reglamento pakeitimų, atnaujino gaires ir 2018–2021 m. paskelbė papildomų nurodymų.

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
	Rekomenduojame NEAR GD: 2 rekomendacija: Iki 2020 m. imtis priemonių, kad būtų pritaikyta DG NEAR LKL metodika siekiant apriboti visiško pasikliovimo sprendimus, ir kad jis atidžiai stebėtų savo vykdomą įgyvendinimą.	x ²⁰					
	Rekomenduojame ECHO GD: 3 rekomendacija: Peržiūrėti DG ECHO 2019 m. taisomosios gebos skaičiavimą neįtraukiant nepanaudoto išankstinio finansavimo susigrąžinimų.	x ²¹					
2019	Rekomenduojame NEAR GD: 1 rekomendacija: NEAR GD 2020 m. MVA ir būsimose MVA pateikti LKL tyrimo ribotumus. Terminas: iki kitos MVA paskelbimo 2021 m. 1 ketvirtį	x ²²					

Šaltinis: Audito Rūmai.

²⁰ Komisija atnaujino 2020 m. LKL instrukcijų vadovą.

²¹ 2018–2020 m. Komisija atnaujino gaires ir paskelbė papildomų kokybės kontrolės nurodymų.

²² Plg. 19 išnašą. 2020 m. MVA Komisija atskleidė LKL tyrimo ribotumus.

9 skyrius

Administravimas

Turinys

	Dalis
Įvadas	9.1.-9.5.
Trumpas aprašymas	9.3.
Audito apimtis ir metodas	9.4.-9.5.
Operacijų tvarkingumas	9.6.-9.10.
Pastabos dėl operacijų imties	9.7.-9.9.
Europos Parlamentas	9.8.
Europos Komisija	9.9.
Pastabos dėl priežiūros ir kontrolės sistemų	9.10.
Metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės	9.11.
Pastabos dėl viešųjų pirkimų procedūrų asmeninėms apsaugos priemonėms įsigyti	9.12.-9.15.
Išvada ir rekomendacijos	9.16.-9.18.
Išvada	9.16.
Rekomendacijos	9.17.-9.18.
Priedai	
9.1 priedas. – Su „Administravimu“ susijusių operacijų testavimo rezultatai	
9.2 priedas. – Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas	

Išvadas

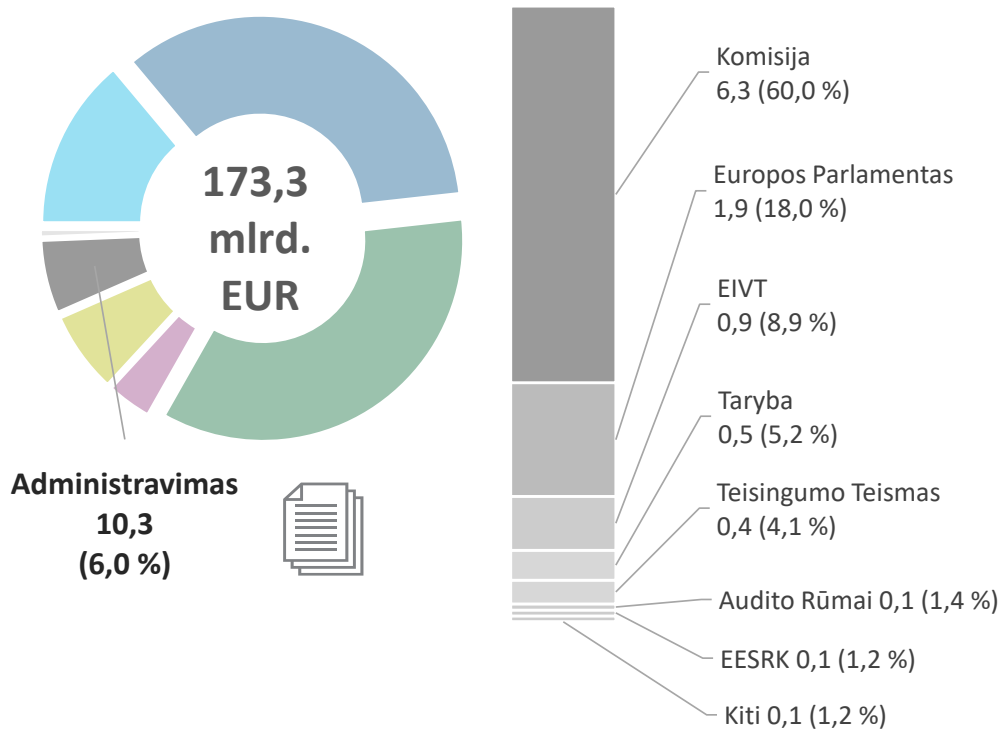
9.1. Šiame skyriuje pateikti mūsų nustatyti su DFP 5 išlaidų kategorija „Administravimas“ susiję faktai. **9.1 langelyje** pateikta ES institucijų ir įstaigų išlaidų pagal šią kategoriją 2020 m. apžvalga.

9.1 langelis

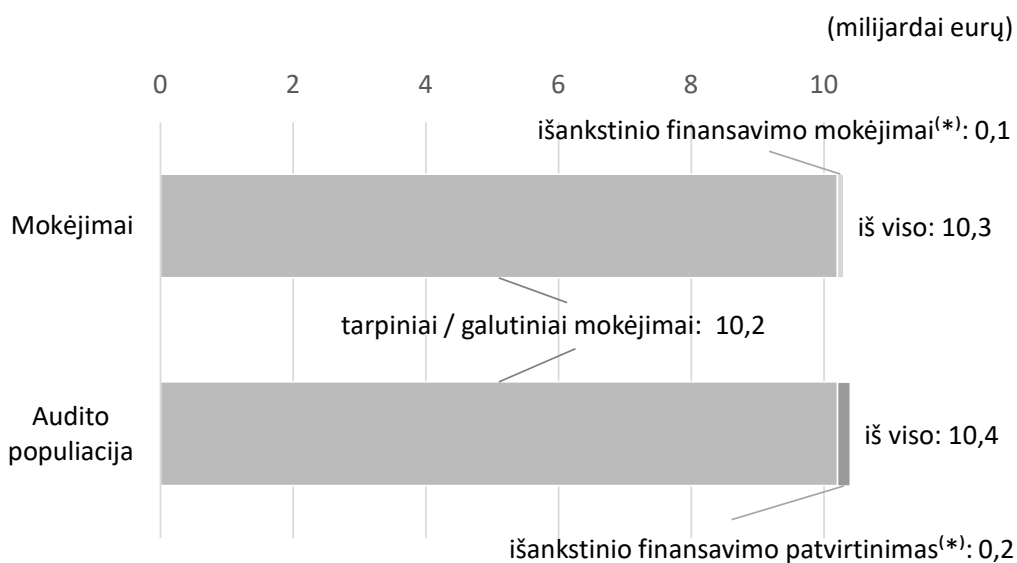
DFP 5 išlaidų kategorija „Administravimas“. Pasiskirstymas 2020 m.

2020 m. mokėjimai kaip ES biudžeto dalis ir pasiskirstymas

(milijardai eurų)

2020 m. audito populiacija, palyginti su mokėjimais

(*) Remiantis suderinta atspindimų operacijų apibrėžtimi (išsamiau žr. **1.1 priedo 10** dalį).

Šaltinis: Europos Sąjungos 2020 m. konsoliduotos finansinės ataskaitos.

9.2. Mes teikiame atskiras ataskaitas dėl ES agentūrų ir kitų subjektų bei Europos mokyklų¹. Nesame įgaliojami atlikti Europos Centrinio Banko finansinį auditą.

Trumpas aprašymas

9.3. Administracinės išlaidos – tai išlaidos žmogiškiesiems ištekliams, kurios 2020 m. sudarė apie 68 % bendros sumos, ir išlaidos pastatams, įrangai, energijai, komunikacijoms ir informacinėms technologijoms. Daugelį metų mūsų atliekamo darbo rezultatai rodo, kad šios išlaidos susijusios su maža rizika.

¹ Mūsų specialiosios metinės ataskaitos dėl agentūrų ir kitų subjektų bei Europos mokyklų paskelbtos mūsų interneto svetainėje.

Audito apimtis ir metodas

9.4. Taikydami **1.1 priede** nustatytą audito metodą ir metodiką, tikrinome šiuos su šia DPF išlaidų kategorija susijusius aspektus:

- a) 48 *operacijų* imtį, kuri buvo sumanyta taip, kad būtų reprezentatyvi visų šios DFP kategorijos išlaidų rūšių atžvilgiu. Atrinkome kiekvienos ES institucijos ir įstaigos operacijas. Mūsų tikslas buvo prisidėti prie bendro *patikinimo pareiškimo*, kaip aprašyta **1.1 priede**;
- b) Tarybos ir Europos ombudsmeno *priežiūros ir kontrolės sistemas*, įskaitant vidaus kontrolės standartus, rizikos valdymą, *ex ante* ir *ex post* kontrolės priemones, išimčių registrą, valdymo priežiūrą, vidaus audito ataskaitas ir kovos su sukčiavimu priemones;
- c) visų institucijų ir įstaigų, tarp jų Komisijos generalinių direktoratų ir tarnybų, visų pirma atsakingų už administracines išlaidas², metinėse veiklos ataskaitose pateiktą *tvarkingumo* informaciją, kuri vėliau įtraukiama į metinę valdymo ir veiksmingumo ataskaitą;
- d) *viešųjų pirkimų* procedūras, kurias organizavo Europos Parlamentas, Taryba, Komisija, Teisingumo Teismas ir Europos išorės veiksmų tarnyba (EIVT) darbuotojams skirtoms asmeninėms apsaugos priemonėms įsigyti (AAP).

9.5. Mūsų pačių išlaidas audituoja išorės įmonė³. Jos atlikto 2020 m. gruodžio 31 d. pasibaigusio metų mūsų finansinės būklės ataskaitų audito rezultatai pateikti **9.7** dalyje.

² Žmogiškųjų išteklių ir saugumo GD, Individualių išmokų administravimo ir mokėjimo biuro, Infrastruktūros ir logistikos biurų Briuselyje ir Liuksemburge, Informatikos GD.

³ PricewaterhouseCoopers SRL.

Operacijų tvarkingumas

9.6. *9.1 priede* pateikta operacijų testavimo rezultatų apžvalga. Iš 48 tikrintų operacijų, 10 (21 %) buvo *klaidų*. Remdamiesi septyniomis mūsų kiekybiškai įvertintomis klaidomis, vertiname, kad klaidų lygis yra žemiau *reikšmingumo ribos*.

Pastabos dėl operacijų imties

9.7. *9.8* ir *9.9* dalyse aptariamai klausimai yra susiję su Europos Parlamentu ir Komisija. Nenustatėme jokių konkrečių probleminių klausimų, susijusių su Taryba, Teisingumo Teismu, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, Europos regionų komitetu, Europos ombudsmenu, Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu ar EIVT. Remdamasis savo darbu, mūsų išorės auditorius nenurodė jokių konkrečių probleminių klausimų.

Europos Parlamentas

9.8. Nustatėme klaidų dviejuose Europos Parlamento atliktuose mokėjimuose. Viena klaida buvo susijusi su permoka už IT paslaugas, atsiradusia dėl neteisingo sutarties sąlygų taikymo. Kita klaida buvo susijusi su neteisingu dienpinigių mokėjimu Europos Parlamento nariui dėl dalyvių sąraše padarytos klaidos. Nustatėme, kad taikant įdiegtą kontrolės sistemą nepavyko užkirsti kelio tokioms klaidoms ir jos nebuvo aptiktos, tačiau Parlamentas šiuo metu kuria naują patobulintą sistemą.

Europos Komisija

9.9. Komisijos atliktuose mokėjimuose nustatėme penkias klaidas. Viena klaida buvo susijusi su nedidele programinės įrangos licencijų išlaidų permoka. Kitos keturios klaidos buvo susijusios su išmokomis darbuotojams, kurie nepranešė apie naujausius savo asmeninės padėties pokyčius arba turėjo teisę prašyti panašių išmokų iš kitų šaltinių. Pirmiausia reikalaujama, kad darbuotojai prašytų tokių išmokų ir praneštų apie jas Komisijai, kad ji galėtų į jas atsižvelgti apskaičiuodama darbo užmokestį. Komisija, atlikusi savo skaičiavimų nuoseklumo patikras, šių keturių atvejų nenustatė. Ankstesniais metais nustatėme panašių su išmokomis šeimai susijusių klaidų⁴.

⁴ Žr. 2019 m. metinės ataskaitos 9.9 dalį ir 2018 m. metinės ataskaitos 10.8 dalį. Vėliau Komisija visas klaidas ištaisė.

Pastabos dėl priežiūros ir kontrolės sistemų

9.10. Nenustatėme jokių reikšmingų probleminių klausimų, susijusių su mūsų tikrintomis Tarybos ir Ombudsmeno priežiūros ir kontrolės sistemomis.

Metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės

9.11. Mūsų peržiūrėtose *metinėse veiklos ataskaitose* reikšmingų klaidų lygių nenustatyta. Tai sutampa su mūsų audito metu nustatytais faktais (žr. [9.6](#) dalį).

Pastabos dėl viešųjų pirkimų procedūrų asmeninėms apsaugos priemonėms įsigyti

9.12. ES institucijų priemonės, skirtos savo darbuotojams⁵ COVID-19 pandemijos metu apsaugoti, apėmė AAP, pavyzdžiui, kaukių, pirštinių ir temperatūros detektorių pirkimą. Patikrinome penkiolika su AAP tiekimu susijusių viešųjų pirkimų procedūrų, kurias 2020 m. organizavo Europos Parlamentas, Taryba, Komisija, Teisingumo Teismas ir EIVT. Aštuonios buvo susijusios su kaukėmis, o likusios septynios – su kitomis apsaugos priemonėmis. Kiekvienu atveju tikrinome tiek pateiktą konkrečios rūšies viešųjų pirkimų procedūros naudojimo pagrindimą, tiek patį sutarties skyrimo procesą. Šių procedūrų tikrinimas nebuvo įtrauktas į mūsų reprezentatyviąją imtį, todėl neprisidėjo prie mūsų įvertinto klaidų lygio.

9.13. Dėl didėjančio poreikio ankstyvaisiais COVID-19 pandemijos etapais skubiai įsigyti AAP buvo sudėtinga. Daugeliu mūsų tikrintų atvejų institucijos prekėms įsigyti taikė derybų būdu vykdomas viešųjų pirkimų procedūras, kaip numatyta Finansiniame reglamente⁶.

9.14. Nustatėme kelias problemas, susijusias su procedūromis, kurias taikė Europos Parlamentas, Taryba, Komisija ir EIVT, kai buvo perkamos skubiai reikalingos apsauginės kaukės. Šios institucijos konkurso specifikacijose nustatė griežtus minimalius reikalavimus (įskaitant Europos orientacinius medicininių kaukių kokybės standartus ir pristatymo datas). Tačiau keturiais atvejais konkurso laimėtojas nepateikė visų įrodymų, kad sutarties sudarymo metu buvo laikomasi visų minimalių kokybės reikalavimų, pavyzdžiui, įrodymų, susijusių su kaukių patvarumu, arba atitikties techninėms specifikacijoms dokumentų.

⁵ Tarnybos nuostatų 1 straipsnis: „[...] pareigūnams sudaromos darbo sąlygos, atitinkančios reikiamus sveikatos ir saugos standartus [...]“.

⁶ Finansinio reglamento (ES, EURATOMAS) 2018/1046 164 straipsnis ir I priedo („Viešieji pirkimai“) 11.1 dalies c punktas.

9.15. Vėliau Komisija ir Taryba organizavo atrinktų pristatytų kaukių laboratorinius bandymus. Po šių bandymų Komisija turėjo atmesti pirmąją gautų kaukių partiją, nors vėliau pristatymai buvo vykdomi pakankamai kokybiškai. Tarybos bandymai parodė, kad kaukės atitiko būtinus kokybės reikalavimus.

Išvada ir rekomendacijos

Išvada

9.16. Iš bendrų audito įrodymų, kuriuos gavome ir pateikėme šiame skyriuje, matyti, kad klaidų lygis išlaidų kategorijos „Administravimas“ išlaidose nebuvo reikšmingas (žr. **9.1 priedą**).

Rekomendacijos

9.17. **9.2 priede** pateikti mūsų tolesnių veiksmų peržiūros, kaip buvo įgyvendintos mūsų 2017 m. metinėje ataskaitoje Europos Parlamentui ir Tarybai pateiktos rekomendacijos, nustatyti faktai. Nuo tada atitinkamos institucijos įgyvendino rekomendacijas kai kuriais atžvilgiais, tačiau dėl 3 rekomendacijos, atsižvelgdami į mūsų **9.9** dalyje pateiktą pastabą, šiais metais pateikiame panašią rekomendaciją (žr. **9.2 rekomendaciją**).

9.18. Atsižvelgdami į šią peržiūrą ir į nustatytus faktus bei išvadas dėl 2020 m., rekomenduojame:

9.1 rekomendacija. Europos Parlamentas

Parlamentas turėtų atlikti būtinus pakeitimus, siekdamas užtikrinti, kad jis mokėtų dienpinigius tik tiems EP nariams, kurie turi teisę juos gauti (žr. **9.8** dalį).

Terminas: iki 2022 m. pabaigos.

9.2 rekomendacija. Komisija

Siekdama patobulinti statutinių išmokų šeimai valdymo sistemą, Komisija turėtų sustiprinti darbuotojų deklaracijų dėl išmokų, gautų iš kitų šaltinių, nuoseklumo patikras ir didinti darbuotojų informuotumą šiuo klausimu (žr. **9.9** dalį).

Terminas: iki 2022 m. pabaigos.

Priedai

9.1 priedas. – Su „Administravimu“ susijusių operacijų testavimo rezultatai

	2020	2019
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA		
Iš viso operacijų	48	45
ĮVERTINTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS		
Įvertintas klaidų lygis	Nėra reikšmingo klaidų lygio	Nėra reikšmingo klaidų lygio

Šaltinis: Audito Rūmai.

9.2 priedas. – Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
2017	Rekomenduojame, kad: 1 rekomendacija: Finansinio reglamento peržiūros kontekste Europos Parlamentas turėtų patobulinti leidimus suteikiantiems pareigūnams skirtas gaires dėl atrankos ir sutarties skyrimo kriterijų koncepcijos ir patikrų vykdant viešųjų pirkimų procedūras.	x ⁷					
	Rekomenduojame, kad: 2 rekomendacija: kitą kartą peržiūrint taisykles, kuriomis reglamentuojamas lankytojų grupių priėmimas, Europos Parlamentas turėtų sustiprinti išlaidų deklaracijų teikimo procedūrą, reikalaudamas, kad su savo išlaidų deklaracijomis grupės pateiktų patvirtinamuosius dokumentus.			x			

⁷ Parlamentas atnaujiną „Viešųjų pirkimų vadovą“, skirtą leidimus suteikiantiems pareigūnams ir darbuotojams, įskaitant gaires, susijusias su atrankos ir sutarties skyrimo kriterijais.

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
	Rekomenduojame, kad: 3 rekomendacija: Europos Komisija turėtų kiek įmanoma greičiau patobulinti savo statutinių išmokų šeimai valdymo sistemas, sustiprindama nuoseklumo patikras, skirtas darbuotojų deklaracijoms apie iš kitų šaltinių gautas pašalpas patikrinti.			x ⁸			

Šaltinis: Audito Rūmai.

⁸ Iš kitur gaunamų išmokų stebėsena yra sudėtinga, pavyzdžiui, dėl vis įvairesnių šeimyninių situacijų ir dažnų nacionalinių su išmokomis susijusių pokyčių kai kuriose valstybėse narėse. Komisija ėmėsi veiksmų, kad patobulintų savo atitinkamas IT sistemas ir sustiprintų nuoseklumo patikras, ir susigrąžina nustatytas sumas, kurios buvo permokėtos. Vykdydami audito darbą ir toliau nustatėme klaidų.

**Institucijų atsakymai dėl metinės
2020 finansinių metų ES biudžeto
vykdymo ataskaitos**

Turinys

		Puslapis
1 skyrius	Patikinimo pareiškimas ir patvirtinamoji informacija	
	Europos Komisijos atsakymai	241
2 skyrius	Biudžeto ir finansų valdymas	
	Europos Komisijos atsakymai	249
3 skyrius	Pajamos	
	Europos Komisijos atsakymai	258
	Nyderlandų atsakymai	263
4 skyrius	Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti	
	Europos Komisijos atsakymai	264
5 skyrius	Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda	
	Europos Komisijos atsakymai	269
6 skyrius	Gamtos ištekliai	
	Europos Komisijos atsakymai	278
7 skyrius	Saugumas ir pilietybė	
	Europos Komisijos atsakymai	281
8 skyrius	Europos vaidmuo pasaulyje	
	Europos Komisijos atsakymai	285
9 skyrius	Administravimas	
	Europos Parlamento atsakymai	290
	Europos Komisijos atsakymai	292

KOMISIJOS ATSAKYMAI Į EUROPOS AUDITO RŪMŲ 2020 M. METINĖS ATASKAITOS PASTABAS

INDEKLIS Į 2020 M. METINĖS ATASKAITOS 1 SKYRIŲ „PATIKINIMO PAREIŠKIMAS IR PATVIRTINAMOJI INFORMACIJA“

IVADAS

1.1. Bendras Komisijos atsakymas į 1.1–1.6 dalių pastabas:

2020 metai pasižymėjo tuo, kad jais vyko viena iš sunkiausių pasaulinių pandemijų šių dienų istorijoje. Todėl kilo tam tikrų sunkumų ir kliūčių, kurias Komisija turėjo įveikti, kad galėtų toliau kaip įprasta kruopščiai ir veiksmingai vykdyti biudžetą.

ES biudžeto lėšos padeda stiprinti Europos ekonomiką, ypač atsižvelgiant į pandemijos metu sukeltą ekonomikos nuosmukį, ir didina jos atsparumą.

Komisijai labai svarbu užtikrinti, kad ES biudžeto lėšos būtų leidžiamos atsakingai ir tinkamai, ir bendradarbiauti su visomis susijusiomis šalimis, kad būtų garantuota, kad bus pasiekta realių apčiuopiamų rezultatų vietos lygmeniu.

Komisija atidžiai stebi, kaip vykdomas ES biudžetas. Jei nustatoma, kad valstybės narės, tarpininkai arba galutiniai paramos gavėjai netinkamai panaudojo ES lėšas, Komisija nedelsdama imasi veiksmų, kad šios klaidos būtų ištaisytos, o lėšos, jei reikia, susigrąžintos.

Komisija stengiasi nustatyti tinkamą žemo klaidų lygio, greitų mokėjimų ir pagrįstų kontrolės išlaidų pusiausvyrą.

Nors laikui bėgant ES biudžeto finansų valdymas pagerėjo, kai kurių rūšių išlaidose klaidų pasitaiko daugiau negu kitose. Šioms rūšims dažniausiai nustatytos sudėtingesnės taisyklės ir kompensavimo sistemos. Komisija ir toliau imasi prevencinių ir taisomųjų veiksmų, kad pašalintų nustatytus trūkumus ir užtikrintų, kad ilgainiui visose programose būtų geriau užkertamas kelias klaidoms ir jos būtų nustatomos efektyviau.

ATLIEKANT 2020 FINANSINIŲ METŲ AUDITĄ NUSTATYTI FAKTAI

Klaidų vis dar pasitaiko tam tikrų rūšių išlaidose

1.17 a) kalbant apie ES biudžeto **pajamas**, Komisija palankiai vertina tai, kad šioje srityje reikšmingų klaidų nėra.

Kalbant apie tradicinius nuosavus išteklius (TNI) ir pridėtinės vertės mokesčiu (PVM) pagrįstus nuosavus išteklius, Komisija imasi veiksmų, kad sustiprintų su ilgalaikėmis atviromis TNI pastabomis susijusią tolesnę veiklą ir, kai įmanoma, panaikintų PVM išlygas, taip pat imtųsi tolesnių veiksmų dėl TNI apskaitos trūkumų, nustatytų Audito Rūmams atlikus auditus.

Kalbant apie bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis (BNPj) pagrįstus nuosavus išteklius, Komisija imasi visapusiškų veiksmų globalizacijos poveikio, įskaitant mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros (MTP), kiek tai susiję su BNPj nuosavų išteklių tikslais, klausimui spręsti.

b) Pačios Komisijos **rizikos atliekant mokėjimą įvertis**, t. y. likęs klaidų skaičius mokėjimo metu, atlikus prevencines patikras, 2020 m. atitinkamų išlaidų atveju yra iš viso 1,9 proc., t. y. mažesnis, palyginti su 2019 m.

Atsižvelgdama į daugiametį savo išlaidų ir kontrolės strategijų pobūdį, Komisija deda daug pastangų, kad po mokėjimų būtų vykdoma kontrolė ir iki finansavimo programų užbaigimo būtų toliau atliekamos pataisos. Šias pastangas atspindi programos užbaigimo metu įvertinta rizika, kuri atitinka riziką atliekant mokėjimą¹ be Komisijos numatomų pataisų, kurios, kaip apskaičiuota, 2020 m. sudarys 1 proc.

Komisija apskaičiavo, kad 2020 m. **rizika užbaigiant programas** iš viso sudarys 0,9 proc. Tai gerokai mažiau nei 2 proc. reikšmingumo riba ir atitinka tiek nuo 2016 m. ankstesniais metais pasiektus lygius, tiek Komisijos tikslą.

Remdamasi išsamiau metodu „iš apačios į viršų“, Komisija gali parodyti diferencijuotą valdomų fondų padėtį. Todėl Komisija laikosi nuomonės, kad:

- **mažesnės rizikos išlaidos**, kurių rizika atliekant mokėjimą yra mažesnė nei 1,9 proc., sudaro 56 proc. visų išlaidų,
- **vidutinės rizikos išlaidos**, kurių rizika atliekant mokėjimą svyruoja nuo 1,9 proc. iki 2,5 proc., sudaro 16 proc. visų išlaidų ir
- **didesnės rizikos išlaidos**, kurių rizika atliekant mokėjimą viršija 2,5 proc., arba jeigu yra nustatyti rimti trūkumai, sudaro 28 proc. visų išlaidų.

Tai padeda Komisijai prieiti prie išvados, kad bent daugiau nei pusės atitinkamų išlaidų, atliekant mokėjimą, rizika yra mažesnė už reikšmingumo ribą. (*Išsamesnę informaciją žr. 2020 m. metinės valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitos II tome, p. 78*).

Ši išsami informacija, kuri visapusiškai ir skaidriai pateikiama metinėse veiklos ataskaitose (MVA) ir metinėje valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitoje (MVVA), leidžia Komisijai, kaip ES lėšų valdytojui, nustatyti sistemos trūkumus ir jų pagrindines priežastis (pvz., taisyklių sudėtingumą) ir imtis tikslinių taisomųjų veiksmų. Taip pat stiprinami prevenciniai veiksmai ir užtikrinama, kad rengiant būsimas finansines programas būtų atsižvelgta ir į įgytą patirtį.

Taisyklių sudėtingumas ir tai, koku būdu yra išmokamos ES lėšos, turi poveikį klaidų rizikai

1.18. Pirma įtrauka. Komisija pritaria išvadai, kad klaidų rizika yra mažesnė išlaidoms, kurioms taikomos supaprastintos taisyklės (daugiausia išlaidoms, grindžiamoms teisėmis į išmokas).

Antra įtrauka. Komisija taip pat mano, kad klaidų rizika gali didėti dėl sudėtingų taisyklių.

Komisija ne tik taiko finansines pataisas ir išieškojimus, bet ir imasi veiksmų trūkumams, dėl kurių kyla vidutinė ir didesnė rizika, šalinti. Tai **apima tikslinius taisomuosius veiksmus**, pavyzdžiui, didinant paramos gavėjų ir įgyvendinančiųjų partnerių informuotumą apie taikomas ES taisykles, dėl kurių klaidų tikimybė didesnė. Tai taip pat reiškia geresnę kontrolės ir audito rezultatų panaudojimą siekiant pakoreguoti ir sutelkti kontrolės strategijas, didinant nacionalinių institucijų, turinčių valdymo ir kontrolės sistemų trūkumų, gebėjimus ir pritaikyti įgytą patirtį būsimoms programoms.

¹ Kadangi Europos žemės ūkio garantijų fondo priemonėms užbaigimo procedūra netaikoma, žemės ūkio išlaidų srityje rizika užbaigiant programas pakeičiama galutine su rizika susijusia suma.

Komisija toliau sieks kuo labiau **supaprastinti taisykles** ir dažniau taikyti paprastesnius įgyvendinimo mechanizmus, pavyzdžiui, supaprastinti išlaidų apmokėjimą, kai tai įmanoma. Tačiau Komisija taip pat siekia nustatyti plataus užmojo tikslus, kad programų rezultatai būtų geresni. Sudėtingos sąlygos ir tinkamumo finansuoti taisyklės yra taikomos tais atvejais, kai, norint pasiekti plataus užmojo politikos tikslus, būtina tikslingai skirti pagalbą arba laikytis pagrindinių bendrosios rinkos principų (viešųjų pirkimų arba valstybės pagalbos taisyklių).

Todėl teisėtumas ir tvarkingumas turi būti derinami su siekiamais politikos tikslais, kartu atsižvelgiant į įgyvendinimo išlaidas.

1.19. Komisija pritaria Audito Rūmų nuomonei, kad lėšų išmokėjimo būdas turi įtakos klaidų rizikai. Be to, remdamasi turima išsamia informacija, Komisija mano, kad rizika atliekant mokėjimą nėra vienodai reikšminga kompensavimu grindžiamiems mokėjimams.

Iš Komisijos atliktos MVVA analizės matyti, kad rizikos pozicija toje pačioje politikos srityje ir net toje pačioje išlaidų programoje gali būti maža, vidutinė ar didelė, taip pat ir tais atvejais, kai bendras klaidų lygis valstybėje narėje ar politikos srityje yra mažesnis už reikšmingumo ribą, pavyzdžiui, tarp dviejų ERPF veiksmų programų toje pačioje valstybėje narėje. Be to, **didelės rizikos išlaidų (daugiausia kompensavimu grindžiamų mokėjimų)** atveju daugelio atskirų programų ir mokėjimo agentūrų rizika atliekant mokėjimą taip pat yra mažesnė už reikšmingumo ribą dėl taikomų kontrolės strategijų ir tikslinių taisomųjų veiksmų, kurių imtasi.

Didelė dalis mūsų audito tiriamosios visumos paveikta reikšmingo klaidų lygio

1.21. Išsami kiekvienos programos valdymo analizė rodo, kad padėtis nėra vienoda konkrečiose politikos srityse, išlaidų programose ar net valstybėse narėse.

Remdamasi šiuo išsamiu vertinimu (taip pat žr. atsakymą į 1.17 dalies b punkto pastabas), kaip nurodyta MVA ir 2020 m. MVVA II tome, p. 78, Komisija savo išlaidas padalija pagal jų apskaičiuotą **riziką atliekant mokėjimą**. Tuo remdamasi Komisija mano, kad mažiau nei 44 proc. jos atitinkamų išlaidų rizika atliekant mokėjimą viršija 1,9 proc.

Tai susiję su kai kuriomis srities „Sanglauda“ veiksmų programomis, kuriose esama didelių trūkumų ir (arba) kuriose klaidų lygis viršija 1,9 proc.; mokslinių tyrimų programai „Horizontas 2020“ skirtomis dotacijomis; atskiromis BŽŪP mokėjimo agentūromis, atsakingomis už tiesiogines išmokas ir kaimo plėtrą, o kai kurių valstybių narių atveju – už rinkos priemones, kurių klaidų lygis viršija 1,9 proc.; ir sudėtingomis dotacijomis pagal DFP išlaidų kategoriją „Konkurencingumas“.

1.23. Kalbant apie sritį „Sanglauda“, Komisija atkreipia dėmesį į Audito Rūmų apskaičiuotą klaidų lygį, kuris, palyginti su ankstesniais metais, dar labiau pagerėjo. Komisija imsis tolesnių veiksmų dėl visų klaidų, apie kurias pranešė Audito Rūmai, ir, kai tinkama ir teisiškai įmanoma, atliks finansines pataisas.

Komisija taip pat nurodo klaidų lygio įvertį, įskaitant didžiausią riziką (blogiausias scenarijus), atskleistą 2020 m. Regioninės ir miestų politikos ir Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto metinėse veiklos ataskaitose, parengtą remiantis išsamia kiekvienos programos padėties analize. Komisija pažymi, kad jos įvertis patenka į Audito Rūmų apskaičiuotą klaidų intervalą, ir mano, kad jos išsamus vertinimas atspindi pagrįstą ir teisingą kiekvienos programos klaidų lygio įvertį ir bendrą visų programų klaidų lygį.

Kalbant apie veiksmus klaidoms mažinti, Komisija valstybėms narėms parengė atnaujintas 2014–2020 m. programavimo laikotarpio gaires. Šių gairių ir reikalavimo taikyti supaprastintą išlaidų

apmokėjamą tikslas – dar labiau pagerinti valdymo patikrinimų kokybę. Komisija parengė viešųjų pirkimų veiksmų planą, kuris nuo 2014 m. buvo kelis kartus atnaujintas, ir bendrą valstybės pagalbos veiksmų planą. Šiais veiksmais siekiama padėti administratoriams ir ES lėšų gavėjams tobulinti savo viešųjų pirkimų praktiką ir mažinti pažeidimų, susijusių su valstybės pagalbos taisyklių taikymu, riziką vykdant mokymo programas ir skleidžiant atitinkamą informaciją ESI fondų suinteresuotiesiems subjektams.

Kaip minėta pirmiau, Komisija turi išsamios informacijos apie rizikos poveikį, kuri patvirtina, kad padėtis nėra vienoda: veiksmų programos, kuriomis įgyvendinamas Europos regioninės plėtros fondas, Europos socialinis fondas, Jaunimo užimtumo iniciatyva ir Sanglaudos fondas, patenka į tris rizikos kategorijas.

1.24. Kalbant apie sritį **„Gamtos ištekliai“**, Komisija yra patenkinta 6 skyriuje Audito Rūmų pateikta išvada, jog EŽŪGF tiesioginėse išmokose, sudarančiose 69 proc. išlaidų gamtos išteklių srityje, reikšmingų klaidų nėra.

Kalbant apie rinkos priemones (2,4 proc. riziką mokėjimo metu) ir kaimo plėtrą (2,9 proc. riziką mokėjimo metu), Komisija mano, kad, nors pastaraisiais metais klaidų lygis mažėjo, siekiant mažesnio klaidų lygio būtina suderinti teisėtumą ir tvarkingumą su politikos tikslų pasiekimu, kartu atsižvelgiant į įgyvendinimui reikalingas išlaidas. Bet kuriuo atveju, atsižvelgiant į klaidų ištaisymo gebėjimus, užtikrinama, kad likusi galutinė rizika ES biudžetui būtų gerokai mažesnė už reikšmingumo ribą.

1.25. Kalbant apie išlaidų kategoriją **„Konkurencingumas“**, Komisija mano, kad didesnės rizikos išlaidos pagal šį skyrį yra susijusios su programos „Horizontas 2020“ dalimis, ir pritaria nuomonei dėl pagrindinių klaidų šaltinių.

Kita vertus, kai kurios mokslinių tyrimų programų dalys yra nedidelės rizikos, pavyzdžiui, programos „Marie Skłodowskos-Curie veiksmai“ ir Europos mokslinių tyrimų tarybos dotacijos.

1.26. Kalbant apie išlaidų kategoriją **„Europos vaidmuo pasaulyje“**, remdamasi savo pačios atliktu išsamiu valdymo vertinimu pagal kiekvieną programą (žr. 2020 m. metinę valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitą, p. 61–62), Komisija mano, kad mažesnės rizikos išlaidos pagal šį skyrį neapsiriboja vien paramos biudžetui segmentu. Kaip skaidriai nurodyta išorės santykių generalinių direktoratų metinėse veiklos ataskaitose, daugumos tiesioginio ir netiesioginio valdymo segmentų rizika atliekant mokėjimą yra nedidelė išskyrus EKP ir PNPP tiesioginio valdymo dotacijas, dėl kurių Kaimynystės politikos ir plėtros derybų GD pateikė išlygą ir parengė veiksmų planą.

Tinkamumo finansuoti klaidos vis dar labiausiai prisideda prie įvertinto didelės rizikos išlaidų klaidų lygio

1.27. Komisija sutinka, kad dėl **sudėtingų taisyklių** iš tiesų klaidų rizika yra didesnė. Todėl Komisija nuolat stengiasi kuo labiau supaprastinti taisykles ir dažniau taikyti paprastesnius įgyvendinimo mechanizmus, pavyzdžiui, supaprastintą išlaidų apmokėjimą. Vienas iš pagrindinių 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos tikslų – mažinti paramos gavėjams tenkančią biurokratinę naštą ir sudėtingumą.

Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 1.23 dalies pastabas.

1.28. Komisija imasi prevencinių veiksmų, kad pašalintų dažniausiai pasitaikančias klaidas, ir prašo, kad būtų imamasi taisomųjų priemonių, kai tik nustatomi trūkumai.

Kalbant apie **sanglaudos politiką**, 2020 m. audito institucijos trečius metus pranešė apie pažeidimus, nustatytus atliekant operacijų auditą pagal bendrą tipologiją, dėl kurios susitarta su Komisija ir kuria bendrai naudojasi valstybės narės. Dauguma audito institucijų ir Komisijos nustatytų pažeidimų yra susiję su tomis pačiomis pagrindinėmis kategorijomis: neatitinkančios reikalavimų išlaidos, viešieji pirkimai, audito seka ir valstybės pagalba.

Be to, institucijų kasmet vadovaujančiosioms institucijoms pranešamų audito metu nustatytų faktų tipologija turėtų sudaryti joms sąlygas į savo rizikos vertinimus įtraukti dažnesnius klaidų šaltinius ir atitinkamai pritaikyti valdymo patikrinimų metodus ir priemones.

Dėl **bendrosios žemės ūkio politikos** Komisija nurodo savo atsakymus 6 skyriuje, įskaitant 6.31 dalį. Komisija yra išpareigojusi tam tikrose valstybėse narėse atlikti audito tyrimus ir parengti veiksmų planus, susijusius su pagrindinėmis klaidų priežastimis, kurios kyla BŽŪP fondams. Komisija šiuos klausimus taip pat sprendžia taikydama prevencines priemones, pavyzdžiui, teisės aktų supaprastinimą ir gebėjimų stiprinimą valstybėse narėse, kaip aprašyta Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD metinėje veiklos ataskaitoje.

Reikšmingo klaidų lygio mažos rizikos išlaidose nenustatėme

1.31. Remdamasi savo pačios atliktu išsamiu vertinimu (žr. 2020 m. metinę valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitą, II tomo, p. 78), Komisija mano, kad finansavimo programos (jų dalys), kurios yra mažos rizikos, t. y. susijusi rizika atliekant mokėjimą yra mažesnė nei 1,9 proc., 2020 m. sudarė 56 proc. atitinkamų išlaidų.

Tai apima BŽŪP mokėjimo agentūrų ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo išlaidas, taip pat veiksmų programas „Sanglaudai“, kuriose žemas klaidų lygis; išlaidas, susijusias su programa „Marie Skłodowskos-Curie veiksmi“; Europos mokslinių tyrimų tarybos dotacijas; Europos kosmoso agentūrą ir Europos GNSS agentūrą; Europos infrastruktūros tinklų priemonę; programą „Erasmus+“; prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondą; paramą biudžetui, subsidijas ir administracines išlaidas.

Kalbant apie **BŽŪP**, Komisija yra patenkinta 6 skyriuje Audito Rūmų pateikta išvada, jog EŽŪGF tiesioginėse išmokose, sudarančiose 69 proc. išlaidų gamtos išteklių srityje, reikšmingų klaidų nėra. Ši išvada atitinka pačios Komisijos nustatytus faktus Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD metinėje veiklos ataskaitoje.

Komisijos klaidų lygio įvertis atitinka mūsų intervalo mažiausią vertę

1.34. Komisija savo **patikinimą** grindžia išsamiu metodu „iš apačios į viršų“. Tai reiškia, kad kiekvienais metais Komisija ir valstybės narės atlieka šimtus tūkstančių patikrinimų, kurie naudojami rizikai mokėjimo metu nustatyti. Remdamasi išsamiu metodu „iš apačios į viršų“, Komisija gali parodyti diferencijuotą valdomų fondų padėtį. Tai leidžia Komisijai tinkamai sutelkti pastangas, siekiant veiksmingai teikti paramą ir šalinti konkrečius trūkumus net ir politikos srityse ar programose, kurios pasauliniu mastu yra nedidelės rizikos, pavyzdžiui, bendrosios žemės ūkio politikos srityje.

Komisija ir toliau siekia, kad **rizika užbaigiant programas** būtų mažesnė už 2 proc. reikšmingumo ribą. Tai yra rizikos užbaigiant programą, t. y. klaidų, kurios liks programų gyvavimo ciklo pabaigoje, kai bus atliktos visos *ex post* patikros ir pataisos (tos, kurios bus atliekamos nuo ataskaitos pateikimo iki programos gyvavimo ciklo pabaigos), įvertis.

Apskaičiuota, kad 2020 m. jis bus 0,9 proc., t. y. gerokai mažesnis nei 2 proc., kiekvienais ataskaitiniais metais.

Išlieka klausimų, susijusių su MVVA rengimo procesu ir jame pateikiamos informacijos tvarkingumu

1.35. Generaliniams direktoriams kolegija suteikia leidimą vykdyti jiems paskirtą ES biudžeto dalį. Komisijos nariai reguliariai informuojami apie MVA rengimą. Panašiai kolegija reguliariai informuojama rengiant MVVA.

1.36. **MVVA priimama** laikantis griežtos ir patikimos procedūros, kuri apima generalinių direktoratų ir Komisijos narių dialogus, tarnybų tarpusavio konsultacijas, susitikimus tarp kabinetų ir informacinius pranešimus kolegijai. Po aptarimų žodžiu kolegija galiausiai prisiima atsakomybę už MVVA.

Svarbiausiais MVVA rengimo momentais Organizacinio valdymo taryba teikia centrinėms tarnyboms gaires dėl MVVA turinio ir struktūros.

Generalinis sekretorius ir Biudžeto generalinis direktorius pateikia išsamias instrukcijas, gaires ir organizuoja mokymus dėl metinių veiklos ataskaitų rengimo.

MVA projektų ir tarpusavio vertinimų kokybės peržiūros apimtis apibrėžta generalinio sekretoriaus ir Biudžeto generalinio direktoriaus nurodymuose. Centrinų tarnybų vaidmuo MVA peržiūros procese parodo atsakomybės pasidalijimą, pagal Komisijos nustatytą valdymo tvarką.

1.37. Bendras Komisijos atsakymas į 1.37–1.39 dalių pastabas:

Komisija pritaria dėl MVVA pateiktos informacijos apie klaidų ir rizikos lygius mokėjimo metu. Informacija grindžiama Komisijos ir valstybių narių atliktais kontrolės ir audito rezultatais, remiantis kruopščiai parengtomis kontrolės strategijomis, pritaikytomis prie išlaidų programų ypatumų.

Be to, Komisijos, kaip ES biudžeto valdytojos, požiūris skiriasi nuo to, kurio laikosi Audito Rūmai, atlikdami savo, kaip auditoriaus, vaidmenį. Dėl to abiejų institucijų klaidų lygio vertinimas gali šiek tiek skirtis.

Kalbant apie BŽŪP dalį „**Gamtos ištekliai**“, Komisija laikosi nuomonės, kad problemų, turinčių įtakos Komisijos atliktam rizikos atliekant mokėjimą įvertinimui, nėra. Komisija pabrėžia, kad jos apskaičiuotas rizikos atliekant mokėjimą įvertis, pateiktas Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD MVA ir MVVA, tebėra 1,9 proc. ir atitinka Audito Rūmų nustatytą 2 proc. įvertį dėl skyriaus „Gamtos ištekliai“, panašiai kaip ankstesniais metais (taip pat žr. Komisijos atsakymą į 1.39 dalies pastabas). Tai tapo įmanoma taikant patikimą BŽŪP užtikrinimo modelį, taip pat ir bendras gerai veikiančias valdymo sistemas valstybėse narėse.

Panašiai Komisija pateikia išsamų patikinimą dėl srities „**Sanglauda**“ kiekvienos veiksmų programos lygmeniu. Kaip paaiškinta 5 skyriuje, tai leidžia generaliniams direktoriams pateikti patikinimą ir prireikus pateikti išlygą dėl kiekvienos iš 418 atskirų VP, atsižvelgiant į jų įsipareigojimus. Tai leidžia, prireikus, koreguoti valstybių narių praneštus klaidų lygius ir pateikti skirtingą kiekvienos programos ir bendrą politikos srities klaidų lygio vaizdą. Komisija pažymi, kad srities „Sanglauda“ jos klaidų įvertis patenka į Audito Rūmų apskaičiuotą intervalą.

Šis konkrečiai programai taikomas metodas taip pat leidžia MVA nustatyti galimų papildomų finansinių pataisų poreikį atskiroms programoms ir nustatyti konkrečią (-as) programų dalį (-is) ir atliktus mokėjimus, kurie greičiausiai bus paveikti.

Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 5.37–5.49 dalių pastabas.

Dėl srities „**Konkurencingumas**“ Komisija mano, kad atsižvelgiama į galimo klaidų lygio sumažinimo riziką ir kad metinėse valdymo ir veiklos ataskaitose nurodyti bendri rizikos atliekant mokėjimą bei rizikos užbaigiant programas lygiai yra patikimi. Komisija atsižvelgė į Audito Rūmų 2018 ir 2019 m. metinėse ataskaitose pateiktas rekomendacijas. Šiuo atžvilgiu Komisija pranešė apie papildomą reprezentatyvų klaidų lygį metinėse veiklos ataskaitose, susijusiose su moksliniais tyrimais ir inovacijomis. Be to, Komisija įgyvendino tam tikrus veiksmus, kuriais siekiama pagerinti audito darbo kokybę, ir Audito Rūmai pripažino, kad dėl šių veiksmų padėtis pagerėjo. Nepaisant to, kai kurie Audito Rūmų nustatyti atvejai turėjo arba kiekybiškai neįvertinamą, arba nematerialų finansinį poveikį.

Dėl srities „**Europos vaidmuo pasaulyje**“ Komisija mano, kad LKL tyrimas atitinka paskirtį. Komisija nemano, kad tyrimui taikomi apribojimai, dėl kurių gali būti nepakankamai įvertintos klaidos.

1.39. Antra įtrauka. Kalbant apie sritį „**Sanglauda**“, Komisija pažymi, kad jos rizikos atliekant mokėjimą įvertis patenka į Audito Rūmų apskaičiuotą klaidų intervalą.

Trečia įtrauka. Kalbant apie sritį „**Gamtos ištekliai**“, Komisija palankiai vertina tai, kad Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD rizikos atliekant mokėjimą įvertis (1,9 proc.) yra labai artimas Audito Rūmų nustatytam klaidų lygiui (2,0 proc.) ir atitinka jo ribas.

Komisijos ataskaitos apie finansines pataisas ir išieškojimus yra sudėtingos ir ne visada aiškos

1.40. Komisija pabrėžia **prevencinių ir taisomųjų priemonių** svarbą siekiant užtikrinti, kad iš ES biudžeto būtų finansuojamos tik pagal teisinę sistemą patirtos išlaidos, taip apsaugant Sąjungos finansinius interesus ir įrodant jos klaidų ištaisymo gebėjimus. Šios priemonės taip pat skatina valstybes nares tobulinti savo valdymo ir kontrolės sistemas.

Nors galutinis tikslas yra tas pats, įvairių programų numatyti teisiniai mechanizmai įvairiose išlaidų srityse gali labai skirtis. Be to, taisomųjų priemonių poveikis taip pat gali skirtis, nes, remiantis atitinkamais teisiniais pagrindais, gali būti numatyta taikyti grynąsias finansines pataisas ir (arba) netinkamas finansuoti sumas pakeisti reikalavimus atitinkančiais projektais.

Siekiant pateikti išsamią ir skaidrią prevencinių ir taisomųjų priemonių apžvalgą, reikia apibūdinti visų šių skirtingų mechanizmų poveikį.

Dabartinės ataskaitos parengtos siekiant atsakyti į įvairių suinteresuotųjų šalių prašymus. Komisija išnagrinės, ar 2021–2027 m. DFP galima dar labiau supaprastinti ataskaitas apie finansines pataisas ir išieškojimus.

1.41. Komisija „**patvirtintas**“ **pataisas ir išieškojimus** laiko svarbiausia informacija ataskaitų teikimo tikslais, nes tai yra Komisijos sprendimas arba valstybės narės sutikimas taikyti pataisą. Tačiau dėl priežasčių, tiesiogiai susijusių su taikomomis teisinėmis sistemomis, šio sprendimo ir taisomosios priemonės įgyvendinimo laikas gali skirtis. Todėl ir „patvirtinta“, ir „įgyvendinta“ yra svarbios sąvokos.

Be to, Komisija naudoja ir prevencines, ir taisomąsias priemones. *Ex ante* atskaitymai yra veiksmingiausi mechanizmai, kuriais siekiama užkirsti kelią reikalavimų neatitinkančių išlaidų finansavimui iš ES biudžeto. *Ex post* pataisos paprastai yra susijusios su *ex post* kontrole arba audito metu nustatytais faktais.

Komisija pabrėžia, kad tiek gryniosios pataisos, tiek pakeitimai yra taisomosios priemonės, kuriomis užtikrinama, kad neteisėtoms išlaidoms nebūtų finansuojamos ES lėšomis, ir daromas spaudimas valstybėms narėms šalinti savo valdymo ir kontrolės sistemų trūkumus.

1.43. Kalbant apie sritį „Sanglauda“, 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu valstybės narės Komisijai pateiktose metinėse programų finansinėse ataskaitose taiko finansines pataisas. Ši informacija apibendrinama visiškai skaidriai MVA kiekvienais metais (1,5 mlrd. EUR ir 0,5 mlrd. EUR iš ataskaitinių metų sąskaitų, atitinkamai ERPF/SF ir ESF/JUI 2020 m.). Šios finansinės pataisos neįtrauktos į 1 098 mln. EUR sumą. Gryniosios finansinės pataisos, nepaisant sudėtingų kriterijų, kuriuos turi atitikti teisėkūros institucija, ir toliau skatina valstybes narses atlikti finansines pataisas pirmiausia prieš pateikiant sąskaitas.

1.50. Komisija norėtų paaiškinti, kad 8 skyriuje Audito Rūmų nustatytas LKL tyrimo trūkumas susijęs su tuo, kad pranešimo apie įtariamą sukčiavimą Komisijai procedūra nėra pakankamai formalizuota. Komisija pritaria susijusiai rekomendacijai (žr. Komisijos atsakymus į 8.28 dalies ir 8.3 rekomendacijos pastabas).

IŠVADOS

1.53. Darytina išvada, kad Komisija didelį dėmesį skiria patikimam ES biudžeto finansų valdymui. Kaip ES biudžeto valdytoja, Komisija parengė **daugiametės kontrolės strategijas**, kuriomis siekiama užkirsti kelią klaidoms, jas nustatyti ir ištaisyti. Taip pat imamasi veiksmų, kad būtų supaprastintos įvairios programos.

ES biudžeto pajamų klausimu Komisija sutinka su Audito Rūmais, kad šioje srityje reikšmingų klaidų nėra.

Kalbant apie išlaidas, Komisija mano, kad klaidų lygis, geriausiai atspindintis visas tiek valstybių narių, tiek jų tarnybų pastangas, yra rizika užbaigiant programas (taip pat žr. atsakymą į 1.35 dalies pastabas), pagal kurią nustatomas klaidų lygis, atlikus visas *ex post* patikras ir pataisas. Apskaičiuota, kad bendra rizika užbaigiant programas 2020 m. yra 0,9 proc., t. y. gerokai mažesnė už 2 proc. reikšmingumo ribą, ir atitinka ankstesnių metų (0,7 proc. 2019 m.) lygį.

Be to, atlikusi **išsamią kiekvienos programos valdymo analizę** (taip pat žr. atsakymą į 1.17 dalies b punkto pastabas), Komisija gali susidaryti išsamų rizikos lygio politikos srityse ir išlaidų programose vaizdą. Tai rodo, kad kiekvienos politikos srities išlaidų rizika atliekant mokėjimą nėra vienodai maža, vidutinė ar didelė (žr. 2020 m. MVVA II tomą, p. 78). Tai leidžia tiksliai nustatyti riziką ir jos pagrindines priežastis, ir imtis tikslinių taisomųjų priemonių:

- **mažesnės rizikos išlaidos**, kurių rizika atliekant mokėjimą yra mažesnė nei 1,9 proc., sudaro 56 proc. visų išlaidų,
- **vidutinės rizikos išlaidos**, kurių rizika atliekant mokėjimą svyruoja nuo 1,9 proc. iki 2,5 proc., sudaro 16 proc. visų išlaidų ir
- **didesnės rizikos išlaidos**, kurių rizika atliekant mokėjimą viršija 2,5 proc., arba jeigu yra nustatyti rimti trūkumai, sudaro 28 proc. visų išlaidų.

Tai padeda Komisijai prieiti prie išvados, kad daugiau nei pusės atitinkamų išlaidų **atliekant mokėjimą rizika yra mažesnė už reikšmingumo ribą**.

KOMISIJOS ATSAKYMAI Į EUROPOS AUDITO RŪMŲ 2020 M. METINĖS ATASKAITOS PASTABAS

INDĖLIS Į 2020 M. METINĖS ATASKAITOS 2 SKYRIŲ „BIUDŽETO IR FINANSŲ VALDYMAS“

IVADAS

2.1. ES biudžetas buvo pagrindinė **ES atsako į COVID-19 pandemiją priemonė**. Pasaulio sveikatos organizacijai 2020 m. kovo 11 d. COVID-19 protrūkį paskelbus pandemija, Komisijai prireikė vos trijų savaičių, kad pateiktų **pasiūlymus dėl suderinto ir visapusiško atsako** naudojant ES biudžeto lėšas. Tam reikėjo greitai ir lanksčiai **sutelkti finansavimą**, kad būtų patenkinti neatidėliotini poreikiai, nedarant jokių kompromisų dėl **aukščiausių finansų valdymo standartų** taikymo. Tą atsaką sudarė šios priemonės:

- **atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyvos (CRII)** pagal sanglaudos politiką, kuriomis palengvinamas lankstumo nuostatų taikymas ir sutelkiama **maždaug 23 mlrd. EUR valstybėms narėms**. Iniciatyvos padeda kovoti su COVID-19 pandemija **teikiant paramą sveikatos priežiūrai, mažosioms įmonėms ir darbuotojams**;
- **skubios paramos priemonės**, kurios biudžetas – 2,7 mlrd. EUR ir kurią papildė 750 mln. EUR **papildomų valstybių narių įmokų**, skirtos kovoti su **tarptautine ekstremaliąja sveikatos situacija**, atnaujinimas;
- 415 mln. EUR papildomas finansavimas **Sąjungos civilinės saugos mechanizmui** / rezervui „rescEU“, kad būtų suteikta neatidėliotina pagalba labiausiai nukentėjusioms vietovėms;
- **ES solidarumo fondo išplėtimas**, kad jo lėšos būtų skiriamos ne tik gaivalinėms nelaimėms, bet ir didelėms sveikatos krizėms, taip pat
- nauja finansinė priemonė – **parama nedarbo rizikai mažinti**, teikiama įgyvendinant ekstremaliųjų situacijų programą (SURE), – jai skirtas iki **100 mlrd. EUR** biudžetas.

Europos Parlamentas, Europos Sąjungos Taryba ir Komisija sklandžiai ir operatyviai bendradarbiavo ir **šias priemones priėmė per rekordiškai trumpą laiką**, taigi jos įsigaliojo **iki 2020 m. balandžio mėn. pabaigos**. Itin novatoriška SURE programa įsigaliojo 2020 m. gegužės 19 d.

Kad šias priemones būtų galima finansuoti, reikėjo sutelkti visus išteklius ir veikti lanksčiai. Apskritai **2020 m. biudžeto mokėjimų suma buvo padidinta daugiau nei 10 mlrd. EUR**, panaudojant visus likusius išteklius pagal 2014–2020 m. daugiamečę finansinę programą, **ir kovai su COVID-19 krize buvo skirta iki 70 mlrd. EUR išipareigojimų** asignavimų. Visų pirma atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyvos sudarė lengvesnes sąlygas valstybėms narėms greitai gauti finansavimą, o pagal skubios paramos priemonę Komisija galėjo koordinuoti su viešaisiais pirkimais, kurie yra būtini kovojant su krize, susijusius veiksmus ir padėti juos vykdyti.

Aktyvus biudžeto valdymas padėjo užtikrinti greitą ir veiksmingą 2020 m. biudžeto vykdymą. Pagal Komisijos pateiktus pasiūlymus (dažnai per rekordiškai trumpą laiką) **buvo priimti devyni taisomieji biudžetai**, t. y. daugiau nei bet kuriais 2014–2020 m. laikotarpio metais. Be to, biudžeto valdymo institucija atliko 28 perkėlimus, o Komisija savarankiškai atliko šimtus perkėlimų. **Todėl buvo**

išleistas beveik visas 2020 m. ES biudžetas, atsižvelgiant tiek į įsipareigojimus, tiek į mokėjimus, ir tai yra geriausias rezultatas nuo 2014 m., pasiektas nepaisant sudėtingos aplinkos.

Biudžeto ir finansų valdymas 2020 m.

2.3. Komisija pažymi, kad 2020 m. taisomaisiais biudžetais nustatytais **asignavimų padidinimais** buvo siekiama reaguoti į COVID krizę ir jie dideliu mastu **taip pat buvo susiję su neteminių specialiųjų priemonių**, pavyzdžiui, **lankstumo priemonės** (1,1 mlrd. EUR) ir **bendrosios įsipareigojimų maržos** (2,7 mlrd. EUR), **sutelkimu**. Todėl, skiriant papildomą finansavimą, taip pat buvo sprendžiamos kitos problemos, visų pirma susijusios su **migracija ir saugumu**.

2.7. Nuo pandemijos protrūkio Europos Parlamentas, ES Taryba ir Komisija susitarė dėl tikslinio atsako į pandemiją – **precedento neturinčios ekonomikos gaivinimo priemonės („Next Generation EU“)**, **sudaranti maždaug 800 mlrd. EUR** (einamosiomis kainomis); kaip nustatyta teisės aktuose, dėl jos bus **teikiamos reguliarios ataskaitos**.

2.8. Komisija atkreipia dėmesį, kad Europos Audito Rūmų šioje dalyje nurodyta ataskaita dėl neatidėliotino atsako į COVID-19 krizę išlaidų, apėmė programas ir priemones, dėl kurių 2020 m. buvo prišimti įsipareigojimai, atlikti perskirstymai ir (arba) padidinti asignavimai su COVID-19 susijusioms reikmėms. Pavyzdžiui, į šią ataskaitą nebuvo įtraukti įsipareigojimai, skirti 5 išlaidų kategorijai.

Kovos su koronavirusu rezultatų suvestinėje apžvelgiamas ES sanglaudos politikos atsakas į COVID-19 krizę, įskaitant **teminį perprogramavimą** (kuriuo parodoma, kad turimi sanglaudos politikos ištekliai perskirstyti sveikatos veiksams, paramai verslui, paramai žmonėms, skirtai kovoti su pandemijos padariniais), **kiekybinės siektinos reikšmės, susijusios su naujais konkrečiais COVID-19 skirtais rodikliais**, taip pat finansinio lankstumo ir **CRII(+)** likvidumo **priemonių** panaudojimas.

2.11. Nors sanglaudos politikos programas vėluota pradėti, jos įgyvendinamos **pakankamu tempu**. Komisija pabrėžia, kad **aukštas lėšų įsisavinimo lygis 2019 ir 2020 m.** rodo, kad vėlavimų, kurių pasitaikė pradėjus įgyvendinti programas, dalis dabar mažėja.

2.17. Nors 2014–2020 m. sanglaudos politikos programas vėluota pradėti, jos įgyvendinamos pakankamu tempu. ERPF ir Sanglaudos fondo **projektų atrankos lygis**, kuris, Komisijos nuomone, yra viena iš išankstinių būsimo lėšų įsisavinimo sąlygų ir požymių, 2018 m. pabaigoje buvo aukštesnis nei tuo pačiu 2007–2013 m. ataskaitiniu laikotarpiu. Ši **teigiama tendencija** patvirtinta 2020 m. gruodžio mėn. pabaigoje, kai bendras sanglaudos politikos atrankos koeficientas **pasiekė 107 %** (t. y. apytiksliai 10 procentinių punktų daugiau, palyginti su 2007–2013 m.).

Be to, Komisija pabrėžia, kad aukštas lėšų įsisavinimo lygis 2019 ir 2020 m. rodo, kad vėlavimų, kurių pasitaikė pradėjus įgyvendinti programas, dalis dabar mažėja.

Bendras su COVID-19 krize susijusių veiksmų **poveikis** dar nėra atskleistas ir **bus visiškai matomas 2021 m.**

Komisija mano, kad išvados po palyginimų su ankstesne DFP turėtų būti daromos atsargiai, nes tam tikri svarbūs 2007–2013 m. ir 2014–2020 m. **programavimo laikotarpių** Bendrųjų nuostatų reglamento (BNR) **skirtumai** (pavyzdžiui, aukštas metinio išankstinio finansavimo lygis, „n + 3“ taisyklė ir metinio finansinių ataskaitų pripažinimo procesas) rodo, kad **pastarojo laikotarpio mokėjimai** gali būti **vykdomi lėčiau**.

Komisija taip pat pažymi, kad ankstesnės DFP **2013-ieji buvo išimtiniai metai dėl pereinamųjų nuostatų**, taikytų per 2004 ir 2007 m. ES plėtros etapus įstojusioms naujoms valstybėms narėms. Daugumos iš šių valstybių narių¹ atveju 2008–2010 m. įsipareigojimams buvo taikoma „n + 3“ taisyklė, o tuo pačiu metu 2011–2013 m. įsipareigojimams buvo taikoma „n + 2“ taisyklė. Dėl šios priežasties **gerokai padidėjo mokėjimų**, kurių reikia, kad būtų išvengta įsipareigojimų panaikinimo, **lygis**. 2020 m. pabaigoje tokio panašaus poveikio nebuvo. Be to, padėtis nėra visiškai panaši ir dėl **skirtingos išlaidų tinkamumo finansuoti pabaigos datos**: 2013 metais programoms įgyvendinti tebuvo likę tik dveji metai (iki 2015 m. gruodžio 31 d.), o 2020 metais 2014–2020 m. ESI fondų programoms įgyvendinti buvo likę treji metai (iki 2023 m. gruodžio 31 d.), išskyrus Europos žemės ūkio fondą kaimo plėtrai (EŽŪFKP), kurio programos bus tęsiamos iki 2025 m. Be to, kaip Europos Audito Rūmai nurodė ir šios ataskaitos 2.15 dalyje ir savo 2019 m. metinėje ataskaitoje, **EŽŪFKP įgyvendinimo rodikliai (65 %) buvo aukštesni nei kitų ESI fondų atveju**. Todėl Komisija pažymi, kad šioje ataskaitos dalyje aprašyti **įgyvendinimo vėlavimai nėra susiję su Europos žemės ūkio fondu kaimo plėtrai (EŽŪFKP)**.

2.20. Specialios paskirties darbo grupės geresnio įgyvendinimo klausimais, sudarytos siekiant pagerinti 2007–2013 m. laikotarpio struktūrinių fondų ir Sanglaudos fondo paramos įgyvendinimą, įgyta patirtimi pasinaudota dabartinio laikotarpio programose, kurias įgyvendinant kyla sunkumų.

Komisija **atidžiai stebi programas**, kurias įgyvendinant, kaip manoma, gali kilti vėlavimo rizika, **siekdama padėti išvengti nepakankamo įsisavinimo** ir galimų įsipareigojimų panaikinimo atveju. Kad pagerintų padėtį, ji palaiko glaudų **dialogą su atitinkamomis valstybėmis narėmis**.

Komisija pakartoja, kad rezultatų klausimai sprendžiami per visą programavimo laikotarpį, kaip ji tai jau nurodė savo atsakymuose į Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos Nr. 17/2018 pastabas.

2014–2020 m. **ypatingas dėmesys** buvo skiriamas **orientavimuisi į rezultatus** ir veiklos peržiūros planui, **įskaitant tarpines reikšmes ir siektinas reikšmes**, siekiant užtikrinti, kad pažanga būtų daroma, kaip planuota. **2019 m. atliekant veiklos rezultatų peržiūrą**, ypatingas dėmesys buvo skiriamas programoms, kurioms grėsė prastų veiklos rezultatų ir (arba) įsipareigojimų panaikinimo rizika, kad būtų lengviau nustatyti ir įgyvendinti taisomuosius veiksmus vietoje.

Komisija valstybėms narėms teikia didelę paramą, įskaitant **techninę pagalbą ir konsultavimo paslaugas**, siekdama pagerinti jų įsisavinimo pajėgumus ir siekiamus rezultatus (tai, pavyzdžiui, gerosios patirties mainai „Peer2Peer“ ir žinių mainai pagal REGIO TAIEX; programa JASPERS, padedanti parengti kokybiškus projektus, kurie gali prisidėti prie geresnio lėšų įsisavinimo 2014–2020 m.).

Be to, Komisija pasiūlė keletą priemonių, kad padėtų valstybėms narėms kovoti su COVID sukelta krize, įskaitant **teisės aktų pakeitimus** pagal Atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyvą (CRII) ir pagal Išplėstinę atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyvą (CRII+). Šie pakeitimai buvo priimti ir jais suteikta **papildomo lankstumo ir likvidumo**, kad būtų galima greitai pasinaudoti sanglaudos politikos parama, ir siekta sumažinti administracinę naštą.

2020 m. kovo mėn. Komisija sudarė specialiosios paskirties darbo grupę CRII klausimais, kad padėtų valstybėms narėms įgyvendinti kovos su krize priemones. Iki 2020 m. pabaigos Regioninės ir miestų politikos GD ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD **operatyviai** atsakė į beveik 500 su CRII

¹ Išimtyms buvo susijusios su Kroatija, Rumunija ir Slovakija, kurioms „n + 3“ taisyklė taikyta visą laikotarpį.

aiškinimu susijusių klausimų ir atsakymai buvo paskelbti specialioje svetainėje, kuria gali naudotis visos vadovaujančiosios institucijos.

2020 m. buvo imtasi svarbių **perprogramavimo** veiksmų. Komisija **per rekordiškai trumpą laiką** priėmė atitinkamus programos pakeitimus, siekdama **patenkinti skubius** kiekvienos valstybės narės **poreikius**, kurie atsirado dėl koronaviruso krizės. Be lėšų perprogramavimo, galima naudotis **kitomis valstybių narių naudojamomis supaprastinimo priemonėmis**, tokiomis kaip terminų pratęsimas, paspartinti mokėjimai, su COVID susijusių išlaidų tinkamumas finansuoti atgaline tvarka ir pan. Komisijos pasiūlytos priemonės pagal **sanglaudai ir Europos teritorijoms skirtą ekonomikos gaivinimo pagalbos iniciatyvą (REACT-EU)** taip pat turėtų padėti **paspartinti** šių papildomų išteklių **panaudojimą**; tokios priemonės apima nuostatas, kuriomis ES bendras finansavimas gali pasiekti 100 %, nuostatas, kuriomis apibrėžiamas paramos mastas, kuris yra pakankamai platus, kad **padėtų visapusiškai patenkinti poreikius**, ir įvairius apribojimus, paprastai taikomus sanglaudos politikai, kurie iniciatyvai REACT-EU nebus taikomi.

Be to, kadangi valstybės narės REACT-EU išteklius skiria dabartinei sanglaudos politikos įgyvendinimo sistemai, tai turėtų padėti užtikrinti **sklandų įgyvendinimą**.

Rizikos ir iššūkiai

2.21. Komisija nurodo savo atsakymą į 2.20 dalies pastabas.

2.22. Įvairių **supaprastinimo priemonių** nustatymas, taip pat **gerokai sumažintas išankstinis finansavimas** gali tapti paskata greičiau pateikti tarpinio mokėjimo prašymus naujuoju programavimo laikotarpiu. Dėl šios dalies pirmoje įtraukoje nurodytos rizikos, kad gali būti vėluojama pradėti įgyvendinti pasidalijamojo valdymo fondus pagal 2021–2027 m. DFP, būtina numatyti **laikotarpį, per kurį dviejų programavimo laikotarpių išlaidų tinkamumas finansuoti sutaps**, atsižvelgiant į tai, kad daugelis operacijų įgyvendinamos kelerius metus ir kad visada bus jų pradžios etapas ir pabaigos etapas. Komisija įvairių laikotarpių veiklos tęstinumą didina įvairiomis priemonėmis, įskaitant **didesnės apimties projektų laipsnišką įgyvendinimą**.

2.24. 2020 m. pandemija ir paskesnis **prioritetas**, suteiktas **Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonės patvirtinimui**, yra pagrindinė pavėluoto priėmimo priežastis. Tačiau 2021 m. vasario mėn. teisės aktų leidėjams užbaigus derybas dėl sanglaudos politikos teisės aktų sistemos turinio, Komisija ir valstybės narės surengė **intensyvių neoficialų dialogą**. Taip bus sudarytos sąlygos **greitai oficialiai pateikti** partnerystės susitarimus ir programas joms įsigaliojus, **taip pat** jas patvirtinus.

2.25. Komisija nurodo savo atsakymus į 2.22 ir 2.24 dalių pastabas.

Komisijos pasiūlymas dėl 2021–2027 m. sanglaudos politikos teisės akto buvo pateiktas 2018 m. gegužės mėn., **beveik pusmečiu anksčiau**, palyginti su 2011 m. pasiūlymu.

2.26. Komisija pažymi, kad šioje dalyje aprašyti įgyvendinimo vėlavimai nėra susiję su Europos žemės ūkio fondu kaimo plėtrai (EŽŪFKP).

Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 2.18 dalies pastabas.

2.27. ES sanglaudos politikos lėšomis finansuojamos investicijos į valstybių narių **administracinių gebėjimų stiprinimą** pagal 2014–2020 m. programavimo laikotarpio 11 teminį tikslą ir teikiama techninė pagalba fondų valdymo administraciniais pajėgumams stiprinti. Investicijos į valstybių narių administracinius gebėjimus toliau bus finansuojamos 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu.

Be to, įprastą techninę pagalbą **valstybės narės gali papildyti antro tipo technine pagalba, t. y. finansavimu, nesusijusiu su techninės paramos išlaidomis** (BNR 37 straipsnis). Be to, kelios valstybės narės parengs 2021–2027 m. laikotarpio administracinių gebėjimų stiprinimo veiksmų gaires, įskaitant jų **perorientavimą, kad būtų aprėpiama įvairesnė gebėjimų stiprinimo veikla**. Kartu su reikšmingais 2021–2027 m. sanglaudos politikos supaprastinimo veiksmiais tai turėtų sudaryti sąlygas patikimai įgyvendinti ES fondų paramą.

2.29. Komisija nurodo savo atsakymą į 2.22 dalies pastabas.

Dėl EŽŪFKP Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad nors tuo metu, kai buvo rengiamas šis atsakymas, nebuvo pasiektas sutarimas dėl BŽŪP reglamentų, 2020 m. liepos mėn. Europos Vadovų Tarybos išvadose dėl DFP buvo sutarta dėl EŽŪFKP taikomos „n + 2“ taisyklės.

2.30. Komisija pažymi, kad **kiekvienos valstybės narės prerogatyva yra pasirinkti, kurią programą naudoti konkrečiai investicijai ar reformai**. Be to, įgyvendinant EGADP, valstybė narė yra paramos gavėja, o ne Komisijos įgyvendinimo partnerė.

Pagal EGADP reikalaujama, kad valstybės narės pasiūlytų nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, kuriuose būtų numatytos reformos ir investicijos, ir jos **gaus finansavimą, tik jei darys pažangą** įgyvendindamos tas reformas ir investicijas.

Komisija mano, kad tai, jog pagal **EGADP suteikiamas visas plano apskaičiuotų išlaidų finansavimas** (neviršijant didžiausio įnašo), yra tinkamas dalykas, atsižvelgiant į valstybėms narėms gyvybiškai svarbų finansavimo poreikį po COVID pandemijos. Be to, skiriant EGADP finansavimą, **reikalaujama laikytis įvairių sąlygų** (vertinimo kriterijų, tarpinių reikšmių ir siektinų reikšmių) ir jis gali būti tinkamesnis tam tikrose situacijose esančioms valstybėms narėms, todėl įvairios turimos finansavimo priemonės apskritai gali būti naudojamos tikslingiau.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, Komisija laikosi nuomonės, kad **finansavimo priemonės patrauklumas**, palyginti su kita finansavimo priemone (pavyzdžiui, EGADP ir pasidalijamojo valdymo fondais), **negali būti vertinamas remiantis tik išlaidų dalimi**, kuri būtų padengta pagal vieną ar kitą priemonę. Bet kuriuo atveju valstybės narės turi užtikrinti, kad nebūtų dvigubo finansavimo.

2.32. Kilus **COVID-19 pandemijai**, Komisija teikė papildomą **tikslinę paramą programų įgyvendinimo institucijoms**, kad būtų suvaldyta situacija, ir bendradarbiavo su audito institucijomis, kad užtikrintų patikimą ir suderintą požiūrį. Esant tokiai padėčiai, programų įgyvendinimo institucijoms buvo nusiųsta aiški žinutė, kad **taisyklių laikymasis tebėra būtina sąlyga. Kartu su audito institucijomis yra vertinama galima nauja rizika**, kilusi dėl politikos atsako į COVID-19 pandemiją, įskaitant būdingą riziką, susijusią su naujos rūšies išlaidomis arba sutartomis procedūromis. Be to, Komisija savo iniciatyva sukūrė **CRII klausimų ir atsakymų platformos svetainę**, kad vadovaujančioms ir audito institucijoms galėtų pateikti konkrečius atsakymus į jų klausimus, kylančius pradedant naudoti CRII priemones. Buvo atsakyta į keletą šimtų klausimų. Komisija audito institucijoms taip pat pateikė specialią nuomonę, siekdama išanalizuoti galimus dėl krizės susiklosčiusius scenarijus ir **atnaujinti rizikos vertinimą** atsižvelgiant į jų audito planavimą ir darbą. Galiausiai Komisija, **nuolat atnaujinama savo vidaus kontrolės sistema**, peržiūrėjo savo rizikos registrą ir nustatė konkrečią naują riziką ir konkrečias jos **švelninimo iniciatyvas**, diegiamas per vykdomus ir būsimus metinius valdymo ciklus.

Dėl EŽŪFKP Komisija priėmė Reglamentą (ES) 2020/532, kuriame nustatytos taisyklės su **realistiškais ir įgyvendinamais kontrolės reikalavimais** valstybėms narėms. **Iš dalies pakeistų taisyklių galiojimo trukmė ir taikymo sritis buvo riboti**, o pasiūlyti alternatyvūs metodai, skirti

valstybių narių kontrolei vykdyti taikant COVID-19 apribojimus, kartu su sertifikavimo įstaigų darbu toliau buvo tinkamas patikinimo pagrindas.

2.33. EGADP yra **rezultatais grindžiama priemonė**, kurią įgyvendinant mokėjimai atliekami remiantis tuo, ar buvo pasiektos tarpinės ir siektinos reikšmės. Todėl mokėjimų teisėtumas ir tvarkingumas yra išimtinai susijęs su sėkmingu sutartų tarpinių ir siektinų reikšmių pasiekimu.

Reglamento 22 straipsniu **valstybėms narėms**, kaip ES lėšų gavėjoms, nustatoma pareiga **numatyti veiksmingą ir efektyvią vidaus kontrolės sistemą**, įskaitant atitiktis taikytinai ES ir nacionalinei teisei patikrinimą ir **dvigubo finansavimo vengimą**. Atsižvelgdama į tai, **Komisija gali atlikti** valstybių narių vidaus kontrolės struktūros **sistemos auditus** ir tai ji gali daryti per visą priemonės gyvavimo laikotarpį, siekdama užtikrinti, kad valstybės narės laikytųsi savo pareigų pagal 22 straipsnį. Be to, įgyvendindama planą Komisija taip pat vykdydys rizika pagrįstą kontrolę ir **auditus, kilus įtarimams dėl rimtų** valstybių narių neištaisytų **pažeidimų** (t. y. sukčiavimo, korupcijos arba **interesų konfliktų**) arba **rimtų** finansavimo arba paskolos sutartyje nustatytų pareigų **pažeidimų atvejais**.

Galiausiai Komisija turi teisę **proporcingai sumažinti** negrąžintinos paramos sumas **ar jas susigražinti** arba prašyti paskolą grąžinti anksčiau **sukčiavimo, korupcijos, interesų konflikto**, kurie kenkia Sąjungos finansiniams interesams, atvejais, kai šių pažeidimų valstybė narė neištaisė, ir (arba) rimtų finansavimo ir (arba) paskolos sutartyje nustatytų pareigų pažeidimų (kurie taip pat apima dvigubą finansavimą) atvejais.

Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 2.30 dalies pastabas.

2.37. Nors ES biudžeto nominalioji finansinių rizikų pozicija dėl didesnių ES skolinimo pajėgumų pagal priemonę SURE, kurie 2021 m. gegužės mėn. pabaigoje sudarė beveik 90 mlrd. EUR, padidėjo, priemonės struktūra buvo **parengta** taip, kad praktiškai **rizika ES biudžetui būtų kuo labiau sumažinta**.

Be visų valstybių narių suteiktų garantijų, SURE reglamente yra nustatyta įvairių **prudencinių taisyklių**, pavyzdžiui, i) **koncentracijos riba** trims didžiausioms paskoloms, kuri sudaro 60 % didžiausios pagal SURE suteiktos sumos, ii) **maksimali metinė 10 % pozicija** (t. y. kasmet mokėtini mokėjimai neviršija 10 mlrd. EUR) ir iii) Komisijai suteikta galimybė prireikšus refinansuoti pasiskolintas lėšas.

2.39. 2020 ir 2021 m. ES biudžeto metinė rizikos pozicija, kaip aptarta šioje dalyje, skirstoma į du komponentus: **pozicija**, dėl kurios sudaromi **garantijų fonde** (pavyzdžiui, su trečiosiomis šalimis susiję mokėjimai) ir **pozicija be atidėjinių** (pavyzdžiui, valstybių narių mokėtini mokėjimai).

Tačiau šie skaičiai apima riziką, susijusią su **trečiųjų šalių pozicija** (3,1 mlrd. EUR ir 3 mlrd. EUR atitinkamai 2020 ir 2021 m.), kuri pirmiausia **dengiama Išorės veiksmų garantijų fondo** lėšomis.

2.40. Komisija ne tik tobulina savo sistemą, skirtą rizikai, kylančiai iš įvairių su neapibrėžtaisiais įsipareigojimais susijusių šaltinių, bet ir jau įgyvendina naują **diversifikuotą finansavimo strategiją**, kad tinkamai reaguotų į griežtesnius reikalavimus finansuoti NGEU **kapitalo rinkose**².

Komisija nurodo savo atsakymą į 2.37 dalies pastabas.

² 2021 m. balandžio 14 d. Komunikatas dėl naujos finansavimo strategijos priemonei „Next Generation EU“ finansuoti, COM(2021) 250 *final*.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

2.42. Komisija pažymi, kad 2020 m. taisomaisiais biudžetais nustatytais **asignavimų padidinimais** iš dalies buvo **siekama reaguoti į COVID krizę**, taip pat sutelkti įvairias specialias priemones siekiant spręsti kitas problemas, visų pirma susijusias su **migracija ir saugumu**.

2.44. Komisija pabrėžia, kad jos **vidaus ataskaita dėl neatidėliotino atsako į COVID-19 krizę išlaidų** rodo, kad su COVID-19 susijusioms reikmėms iki 2020 m. pabaigos skirtą sumą sudaro 12,9 mlrd. EUR įsipareigojimų pagal tiesioginį ir netiesioginį valdymą, ir ta suma buvo skirta tik programoms ir priemonėms, dėl kurių 2020 m., buvo priimti įsipareigojimai, atlikti perskirstymai ir (arba) padidinti asignavimai su COVID-19 susijusioms reikmėms. Todėl tam tikri įsipareigojimai, pavyzdžiui, skirti 5 išlaidų kategorijai, į ją nebuvo įtraukti.

Komisija nuo pirmojo 2020 m. pusmečio pradėjo vykdyti **ES lėšų, naudojamų su COVID-19 susijusioms reikmėms**, įskaitant jau anksčiau priimtus įsipareigojimus, vidaus **stebėseną**.

2.45. Komisija pabrėžia, kad neįvykdytų įsipareigojimų lygis (**RAL**) visada **padidėja, jeigu** įsipareigojimų lygio ir mokėjimų lygio skirtumas yra teigiamas ir **panaikinus įsipareigojimus** jis nesumažėja. Mokėjimų lygis priklauso nuo **programų išlaidų poreikių**. Pagrindinis veiksnys – valstybių narių vykdomas fondų, kuriems taikomas pasidalijamojo valdymo principas, paramos įgyvendinimas. Mokėjimai taip pat priklauso nuo to, ar **biudžeto valdymo institucija** metiniuose biudžetuose skirs reikiamus išteklius.

Be to, Komisija nurodo savo atsakymą į 2.11 dalies pastabas.

2.46. Bendras Komisijos atsakymas į 2.46 ir 2.47 dalių pastabas:

Komisija pažymi, kad šioje dalyje aprašyti **įgyvendinimo vėlavimai nėra susiję su Europos žemės ūkio fondų kaimo plėtrai (EŽŪFKP)**.

Nors 2014–2020 m. sanglaudos politikos programas vėluota pradėti, jos įgyvendinamos **pakankamu tempu**.

Taip pat žr. Komisijos atsakymus į 2.17, 2.18 ir 2.20 dalių pastabas.

2.48. Dėl **rizikos, kad gali būti vėluojama įgyvendinti pasidalijamojo valdymo fondus** pagal 2021–2027 m. DFP, Komisija nurodo savo atsakymą į 2.22 dalies pastabas.

Dėl **padidėjusios rizikos, susijusios su EGADP**, Komisija nurodo savo atsakymą į 2.33 dalies pastabas.

Be to, kaip pažymėta Europos Audito Rūmų atsakymuose į 2.19 ir 2.26 dalių pastabas ir kaip Europos Audito Rūmai nurodė 2.24 dalyje, Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad šioje dalyje aprašyti **vėlavimai priimti** reikalingus teisės aktus **ir lėtas įsisavinimas** (ir kita susijusi rizika) **nėra susiję su Europos žemės ūkio fondų kaimo plėtrai (EŽŪFKP)** todėl, kad buvo priimtas pereinamojo laikotarpio reglamentas (2020 m. gruodžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/2220) ir išplėstos kaimo plėtros programos.

2.49. Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad, siekdama atsižvelgti į didėjančią **neapibrėžtųjų įsipareigojimų** sumą (ir susijusią riziką ES biudžetui), ji kuria **naujas rizikos valdymo priemones**,

įskaitant, *inter alia*, iniciatyvinio komiteto dėl neapibrėžtųjų įsipareigojimų, kuriame dirba kelių generalinių direktoratų atstovai, įsteigimą³.

Komisija nurodo savo atsakymą į 2.37 dalies pastabas.

2.1 rekomendacija. Teikti ataskaitas apie ES lėšas, skirtas su COVID-19 susijusioms reikmėms

Komisija **iš dalies pritaria** šiai rekomendacijai.

Nuo 2021 m. Komisija **daug dėmesio skirs ekonomikos gaivinimui po COVID-19 pandemijos** ir vykdys savo pareigas **teikti ataskaitas**, visų pirma dėl priemonės „Next Generation EU“. Be **jau esamų ataskaitų** apie įvairias priemones, Komisija neketina rengti tolesnių ataskaitų dėl neatidėliotino atsako.

2.2 rekomendacija. Laipsniškai sumažinti neįvykdytus įsipareigojimus

Komisija **pritaria** šiai rekomendacijai.

Komisija **stebės biudžeto įgyvendinimą** ir bendrą neįvykdytų įsipareigojimų lygį (RAL), taip pat susijusius pagrindinius veiksnus. Ji **reguliariai informuoja Tarybą ir Europos Parlamentą** apie prognozuojamus poreikius ir potencialią riziką ateityje. Ši informacija visų pirma įtraukiama į **metinę ilgalaikių prognozių** dėl ES biudžeto mokėjimų **ataskaitą**. Komisija savo **prognozę grindžia įvairiais turimais duomenimis** (ankstesnių metų biudžetų įvykdymu, faktinio biudžeto įgyvendinimu ir naujausiomis tendencijomis ir būsimais poreikiais, pateikiamais kitų metų biudžeto projekte). Be to, Komisija atsižvelgia į valstybių narių prognozes dėl Europos struktūrinių ir investicijų fondų (**ESI fondai**) paramos įgyvendinimo, t. y. **pagrindinio veiksnio**, pagrindžiančio bendras mokėjimo sąmatas pagal DFP.

2021–2027 m. laikotarpiu Komisija pasiūlė įvairių **supaprastinimo priemonių**, kuriomis siekiama palengvinti ir paspartinti sanglaudos politikos įgyvendinimą. Nors dėl daugumos šių priemonių buvo pasiektas teisės aktų leidėjų politinis susitarimas, Komisija apgailestauja, kad **nebuvo pritarta grįžimui prie „n + 2“ įsipareigojimų panaikinimo taisyklės**. Šiame ankstyvame naujojo biudžeto ciklo etape Komisija mano, kad „n + 3“ **įsipareigojimų panaikinimo taisyklės išlaikymo poveikis** kartu su vėlai pasiektu susitarimu dėl teisės aktų, reglamentuojančių daugumą fondų, kuriems taikomas pasidalijamojo valdymo principas, ir didesnis nacionalinių institucijų dėmesys priemonės „Next Generation EU“ įgyvendinimui per kelerius ateinančius metus, atsižvelgiant į tam skirtą trumpesnę laiką, **lems išliekančią nominalaus RAL augimo tendenciją 2021–2027 m. DFP laikotarpiu**.

Be to, Komisija, viena vertus, primena, kad pareiga **priimti** biudžetą galiausiai **tenka biudžeto valdymo institucijai** ir apima pakankamą mokėjimų asignavimų lygio numatymą, ir, kita vertus, kad įgyvendinimo veiksmus, visų pirma susijusius su fondais, kuriems taikomas pasidalijamojo valdymo principas, valdo **nacionalinės institucijos** ir jie iš esmės priklauso nuo teisės aktų leidėjų atitinkamuose pagrindiniuose aktuose nustatytų taisyklių. Šiomis aplinkybėmis Komisija toliau **glaudžiai bendradarbiaus** su Europos Parlamentu ir Taryba, taip pat su valstybių narių nacionalinėmis institucijomis.

2.3 rekomendacija. Skatinti patikimą ES lėšų panaudojimą

³ 2020 m. liepos 24 d. Komisijos sprendimas, kuriuo įsteigiamas Neapibrėžtųjų įsipareigojimų, atsirandančių dėl biudžeto garantijų, priežiūros komitetas (C(2020) 5154).

Komisija **pritaria** šiai rekomendacijai ir ją jau pradėjo įgyvendinti.

Sanglaudos politikos pasidalijamojo valdymo srityje Komisija jau teikia reikšmingą **konsultacinę paramą valstybėms narėms** ir toliau tai darys. Dėl papildomos rizikos, kuri galėtų atsirasti iškilus krizei ir papildomų lėšų, skiriamų valstybėms narėms, Komisija pabrėžia, kad ji teikė papildomą **tikslinę paramą programos vadovaujančiosioms institucijoms**, siekdama išspręsti problemą, ir tuo pat metu bendradarbiavo su audito institucijomis, kad užtikrintų **patikimą** ir suderintą **audito metodą**. Nepaisant susidariusios padėties, programų įgyvendinimo institucijoms buvo nusiūsta aiški žinutė, kad **taisyklių laikymasis** tebėra būtina sąlyga.

Komisija **toliau atidžiai vertina situaciją ir** galimą **užsitęsiosios krizės poveikį** patikinimo procesui ir nuolat teikia paramą visoms programų įgyvendinimo institucijoms, siekdama **pagerinti jų administracinius gebėjimus**.

Dėl **EŽŪFKP** Komisija toliau remia valstybes nares teikdama pagal EŽŪFKP ir Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonę (EURI) numatytą techninę pagalbą, taip pat pasitelkdama esamus **BŽŪP tinklus** ir vykdydama gebėjimų stiprinimo veiklą, įskaitant gairių ir geriausios patirties sklaidą.

Komisija nurodo savo atsakymą į 2.32 dalies pastabas.

Dėl **EGADP**, kuri yra didžiausia nauja finansavimo priemonė, pažymėtina, kad paramos gavėjams ir **valstybėms narėms** tenka **pagrindinė atsakomybė** užtikrinti patikimą lėšų naudojimą, taip pat žr. 2.33 dalį. Komisijos tarnybos **pateikė gairių** ir bendradarbiavo su valstybėmis narėmis, kad sukurtų **patikimas stebėsenos ir kontrolės sistemas**.

Tai visų pirma buvo daroma teikiant bendras **ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų** (EGADP) rengimo gaires, kuriose buvo numatyti specialūs skirsniai dėl kontrolės ir audito ir įgyvendinimo stebėsenos, teikiant atsakymus į konkrečius valstybių narių klausimus, grįžtamąją informaciją, susijusią su pirmaisiais stebėsenos ir kontrolės sistemų planais ar projektais, ir valstybėms narėms teikiant kontrolinius sąrašus, skirtus kontrolės ir audito sistemoms įsivertinti.

Komisija toliau vertins valstybių narių galutiniuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose aprašytas **kontrolės sistemas**. Įgyvendindama priemonę, Komisija gali inicijuoti patikras ir auditus ir **susigražinti lėšas**, jeigu valstybės narės pažeidžia savo pareigas arba **neištaiso kokių nors rimtų pažeidimų**.

Valstybės narės įgyvendinimo laikotarpiu taip pat gali prašyti suteikti techninę pagalbą pagal **techninės paramos priemonę**. Be to, **Europos semestro pareigūnai** valstybėse narėse galės teikti paramą EGADP įgyvendinimo metu.

Dėl **SURE** Komisija teikė **konsultacinę paramą valstybėms narėms** – pradėjo anksti su jomis bendradarbiauti techniniu lygmeniu, kad **iki tol, kol bus pateikti oficialūs finansavimo prašymai**, nustatytų, kurios išlaidos būtų tinkamos finansuoti SURE lėšomis, ir jas apskaičiuoti. Komisija reguliariai **stebi SURE paskolų panaudojimą** šiuo tikslu du kartus per metus rengdama ataskaitas, taip pat remdamasi valstybių narių pareigomis teikti ataskaitas tais atvejais, kai finansinė pagalba planuotoms išlaidoms buvo suteikta *ex ante*. Komisija atkreipė dėmesį į valstybių narių ataskaitų spragas, kad **pagerintų ataskaitose pateiktos informacijos kokybę**. Jeigu Komisija valstybėse narėse nustato galimas įsisavinimo problemas, ji dvišaliu pagrindu bendradarbiauja su šiomis valstybėmis narėmis, kad **aptartų galimus sprendimus** ir užtikrintų, kad visa finansinė parama būtų naudojama tinkamai.

**EUROPOS KOMISIJOS ATSAKYMAI Į EUROPOS AUDITO RŪMŲ 2020 M. METINĖS
ATASKAITOS PASTABAS
INDĖLIS Į 2020 M. METINĖS ATASKAITOS 3 SKYRIŲ „PAJAMOS“**

IVADAS

3.1. Komisija palankiai vertina tai, kad **pajamų skyriuje nėra reikšmingų klaidų** ir kad **tikrintos su pajamomis susijusios sistemos iš esmės buvo veiksmingos**.

Kalbant apie **tradicinius nuosavus išteklius (TNI)** ir **pridėtinės vertės mokesčiu (PVM) pagrįstus** nuosavus išteklius, Komisija imasi veiksmų, kad sustiprintų su ilgalaikėmis atviromis TNI pastabomis susijusią tolesnę veiklą ir, kai įmanoma, panaikintų PVM išlygas, taip pat imtųsi tolesnių veiksmų dėl TNI apskaitos trūkumų, nustatytų Audito Rūmams atlikus auditus Prancūzijoje, Ispanijoje ir Nyderlanduose. Neišieškotos sumos „B“ sąskaitoje ir toliau bus atidžiai stebimos visose valstybėse narėse. Europos Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje Nr. 4/2021 „*Muitinis tikrinimas: nepakankamas suderinimas daro žalą ES finansiniams interesams*“ nustatyti trūkumai bus sprendžiami stiprinant visos ES rizikos vertinimą ir duomenų gavybą bei plėtojant bendrus analitinius pajėgumus. Bus imtasi tolesnių veiksmų, kad būtų pagerintas su TNI patikrinimų planavimu susijęs rizikos vertinimas, Komisija taip pat svarsto galimybę TNI apskaitos dokumentus kasmet peržiūrėti atskirai, ne pagal įprastą inspektavimo programą. Bus išnagrinėti nauji su e. prekyba susiję rizikos mažinimo metodai ir priemonės, o vykdymo užtikrinimo strategija dėl nepakankamo įvertinimo bus įgyvendinama pagal Teisingumo Teismo sprendimą byloje prieš Jungtinę Karalystę (šis sprendimas turėtų būti paskelbtas 2022 m. pradžioje).

Kalbant apie **bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis (BNPj) pagrįstus** nuosavus išteklius, Komisija imasi visapusiškų veiksmų globalizacijos poveikio, įskaitant mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros (MTP), kiek tai susiję su BNPj nuosavų išteklių tikslais, klausimui spręsti. Komisija mano, kad veiksmai, kurių buvo imtasi, yra proporcingi, nes jau gautas patikrinimas yra suderinamas su globalizacijos problemų keliama rizika.

VIDAUS KONTROLĖS SISTEMŲ ELEMENTŲ TIKRINIMAS

3.8. Komisija pastebėjo, kad 2021 m. kovo mėn. TNI patikrinimo metu nepadaryta realios pažangos šalinant **TNI suvestinių trūkumus Nyderlanduose**.

Komisija laikosi nuomonės, kad Audito Rūmų nurodyti trūkumai nekelia abejonių dėl **bendro ES ir jos valstybių narių finansinių interesų apsaugos sistemų, susijusių su nuosavais ištekliais, veiksmingumo**.

3.9. Komisija mano, kad **išlygos** leidžia apsaugoti ES ir jos valstybių narių finansinius interesus, kad prireikus atitinkama šalis atliktų reikiamus duomenų pataisymus pagal ES teisės aktus.

Konkrečiu Audito Rūmų minėtu atveju Komisijai buvo būtina pranešti apie išlygą, kad būtų apsaugoti ES ir jos valstybių narių finansiniai interesai, ir paprašyti pateikti BNPj subendrinimo procedūrų aprašymą pagal sutartą BNPj inventoriaus duomenų rengimo vadovą. Peržiūrėtas aprašymas pateiktas 2020 m. kovo 31 d., o jo tikrinimas gerokai pasistūmėjo į priekį.

3.10. 2010 m. ESS (Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos) įgyvendinimas lėmė svarbius metodinius nacionalinių sąskaitų patobulinimus, dėl kurių Komisija turėjo atlikti išsamų patikrinimą. Prireikus buvo nustatytos išlygos, paliekant galimybę keisti 2010 m. ir vėlesnių metų BNPj duomenis. Siekdama apriboti **BNPj išlygų** skaičių, Komisija nustatė veiksmus ankstyvuoju

tikrinimo ciklo etapu (daugelis jų jau įgyvendinti) ir pateikė pirmiau minėtas išlygas tik dėl konkrečių klausimų. Šiuo tikslu bus toliau dedamos pastangos.

3.11. Per praėjusį ciklą Komisija ėmėsi visapusiškų veiksmų **globalizacijos poveikio, įskaitant MTP, kiek tai susiję su BNPj nuosavų išteklių tikslais, klausimui spręsti**. Pirmą, Komisija patikrino, ar MTP išlaidos buvo kapitalizuotos nacionalinėse sąskaitose ir įvertintos pagal taikomas taisykles. Prireikus kai kurioms šalims buvo nustatytos su konkrečiomis operacijomis susijusios išlygos. Antra, ji sukūrė išankstinio perspėjimo sistemą, kurios paskirtis – įvertinti didelio tarptautinių verslo įmonių (TVĮ) restruktūrizavimo poveikį nacionalinėms sąskaitoms. Trečia, 2016 m. pradėtas TVĮ tikrinimas, po kurio buvo atlikta nuodugni atrinktų TVĮ peržiūra, ir nerasta jokių didelių pridėtinės vertės iškraipymų įrodymų. Remdamasi šiais veiksmais, Komisija nuo 2018 m. nustatė horizontaliąją išlygą dėl globalizacijos. Komisija mano, kad šis laikas yra proporcingas, nes jau gautas patikinimas yra suderinamas su nustatyta rizika.

3.12. Komisija toliau vykdys aktyvesnius **tolesnius veiksmus, susijusius su atviromis TNI pastabomis**, pirmenybę teikdama ilgalaikėms pastaboms, galinčioms turėti finansinį poveikį. Vien 2021 m. pirmąjį ketvirtį buvo panaikinta 41 papildoma pastaba (iš 326). Tačiau reikėtų pabrėžti, kad spartesnis atvirų pastabų panaikinimas taip pat priklauso nuo valstybių narių bendradarbiavimo.

Išlygos yra apsaugos priemonė, kuria siekiama sumažinti riziką, kad sueis neteisingo PVM pagrįstų nuosavų išteklių skaičiavimo senaties terminas.

Komisija glaudžiai bendradarbiauja su valstybėmis narėmis, aktyviai ieškodama būdų, kaip spręsti problemas ir, kai tik įmanoma, imdamasi veiksmų. Tai daroma laikantis Komisijos procedūrų ir taikomų teisės aktų, kuriais siekiama panaikinti likusias išlygas.

3.2 langelis. Nuolatiniai kontrolės sistemų trūkumai rengiant TNI ataskaitas

Komisija imsis tolesnių veiksmų dėl problemų, nustatytų per **Audito Rūmų auditus Ispanijoje, Prancūzijoje ir Nyderlanduose**, vykdydama įprastą tolesnę veiklą, susijusią su Audito Rūmų nustatytais faktais, o šios valstybės narės turės imtis tinkamų priemonių nustatytiems trūkumams aptarti ir pašalinti.

Jau imtasi tolesnių veiksmų dėl faktų, nustatytų per Audito Rūmų auditą Ispanijoje, o Nyderlandų jau paprašyta imtis taisomųjų veiksmų. Komisija pastebėjo, kad 2021 m. kovo mėn. TNI patikrinimo metu nepadaryta realios pažangos šalinant TNI suvestinių trūkumus Nyderlanduose.

Jei per apskaitos trūkumams ištaisyti nustatytą laikotarpį nebus padaryta pažangos arba ji bus nepakankama, Komisijos tarnybos nedvejodamos išnagrinės bylą pagal SESV 258 straipsnyje nustatytą pažeidimo nagrinėjimo procedūrą.

3.16. Komisija primena, kad tokios rūšies sąskaitoje iš esmės kyla didelė trūkumų ir sudėtingumo rizika. Atlikdama **TNI patikrinimus**, Komisija toliau nagrinės „B“ sąskaitą. Be to, 2020–2021 m. TNI tikrinimo programose daugiausia dėmesio skiriama TNI apskaitai, kad būtų atsižvelgta į ankstesniais metais Audito Rūmų pateiktą rekomendaciją.

3.17. Komisija **imasi tolesnių veiksmų dėl problemų**, kurias Audito Rūmai nustatė Ispanijoje, Prancūzijoje ir Nyderlanduose, imdamasi įprastų tolesnių veiksmų, susijusių su Audito Rūmų nustatytais faktais, o šios valstybės narės turės imtis tinkamų priemonių nustatytiems trūkumams aptarti ir pašalinti. Kaip teisingai nurodo Audito Rūmai, Komisija nustatė identiškų ir panašių trūkumų, į juos taip pat bus atsižvelgta rengiant patikrinimų ataskaitas.

3.18. Kalbant apie **specialiąją ataskaitą Nr. 04/2021 dėl muitinio tikrinimo**, Komisija nurodo toje ataskaitoje pateiktus savo atsakymus. Komisija pritarė rekomendacijai dėl visaverčių ES lygmens analizės ir koordinavimo pajėgumų kūrimo ir įgyvendinimo. Komisija pateiks reikiamus pasiūlymus, prašys valstybių narių paramos ir prireikus jų pritarimo. Kalbant apie centrinės funkcijos sukūrimą, kaip paskelbta **muitinės veiksmų plane**, Komisija ketina stiprinti savo analizės pajėgumus plėtodama **bendrus analitinius pajėgumus**.

3.19. Komisija pripažįsta Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje Nr. 04/2021 nustatytus trūkumus ir nurodo toje ataskaitoje pateiktus savo atsakymus. Siekdama įgyvendinti Audito Rūmų rekomendacijas, Komisija prašys valstybių narių paramos ir prireikus jų pritarimo.

Komisija planuoja stiprinti teisinę sistemą, ieškoti naujų metodų ir priemonių, kaip mažinti su e. prekyba susijusią riziką, ir stiprinti savo analizės pajėgumus plėtodama bendrus analitinius pajėgumus, taip sukurdamą ES analizės centrą pagrindiniams muitinių duomenims rinkti, analizuoti ir jais dalytis.

Naująją rizikos valdymo strategiją bus skatinamas naujas struktūrizuotas požiūris į rizikos valdymą, įskaitant, be kita ko, sistemingesnę keitimąsi informacija, susijusia su suinteresuotaisiais veiklos vykdytojais, e. prekybos sritys klausimais, naujomis rizikos analizės ir valdymo bei susijusios kontrolės tobulinimo priemonėmis ir praktika.

Taip pat žr. atsakymą į 3.3 langelio pastabas.

3.3 langelis.

Remiantis Komisijos atliktu valstybių narių kontrolės strategijų, skirtų nepakankamo įvertinimo rizikai šalinti, vertinimu, jos vis dar iš esmės yra netinkamos

Komisija sutinka su Audito Rūmais, kad ES finansiniai interesai praeityje nebuvo tinkamai apsaugoti dėl netinkamų valstybių narių **muitinės vertės** kontrolės strategijų. Tačiau Komisijos tolesni patikrinimai ir visi tolesni veiksmai, kurių buvo imtasi 2020 m. siekiant sumažinti nepakankamo įvertinimo riziką ES lygmeniu, pasiteisino, nes 2020 m. ES lygmeniu gerokai sumažėjo galimi TNI nuostoliai dėl nepakankamo įvertinimo.

Be to, Komisija ėmėsi tolesnių veiksmų, kad kiekybiškai įvertintų ankstesnius **TNI nuostolius** visose valstybėse narėse, ir informavo jas apie atitinkamas preliminaras numatomas TNI nuostolių sumas.

Nepakankamo įvertinimo klausimas bus sprendžiamas ir toliau, o Komisija, rengdama 2021 m. metinę TNI tikrinimo programą, atidžiai išnagrinėjo **e. prekybai ir mažos vertės siuntoms kylančią nepakankamo įvertinimo riziką**. Dviejose valstybėse narėse numatytas bandomasis e. prekybos auditas – jis gali būti pradėtas 2022 m., priklausomai nuo bandomųjų projektų rezultatų.

METINĖS VEIKLOS ATASKAITOS

3.20. Komisija pripažįsta, kad **TNI apskaita Nyderlanduose** yra ilgalaikė problema ir kad panašios pastabos dėl „A“ ir „B“ sąskaitų ataskaitų patikimumo anksčiau buvo pateiktos Audito Rūmų bei Komisijos patikrinimų ataskaitose. Tačiau 2020 m. nebuvo galima tinkamai įvertinti apskaitos problemų Nyderlanduose, nes dėl COVID-19 pandemijos Komisijos tarnybų TNI apskaitos patikrinimas, numatytas 2020 m., turėjo būti atidėtas iki 2021 m. kovo mėn. Dėl to imamasi tolesnių veiksmų ir 2021 m. bus pranešama apie nuolatinius trūkumus, susijusius su TNI apskaita ir TNI ataskaitų rengimu Nyderlanduose.

3.21. Žr. Komisijos atsakymą į 3.3 langelio pastabas.

3.22. Komisija norėtų informuoti, kad generalinio advokato nuomonę tikimasi gauti 2021 m. rugsėjo 9 d. Todėl mažai tikėtina, kad **Teisingumo Teismas priims sprendimą** dėl Jungtinės Karalystės bylos iki 2022 m.

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS

3.23. Komisija **imsis tolesnių veiksmų** dėl problemų, nustatytų per **Audito Rūmų auditus Ispanijoje, Prancūzijoje ir Nyderlanduose**, imdamasi įprastų tolesnių veiksmų, susijusių su Audito Rūmų nustatytais faktais, o šios valstybės narės turės imtis tinkamų priemonių nustatytiems trūkumams aptarti ir pašalinti.

Komisija laikosi nuomonės, kad Audito Rūmų nurodyti trūkumai nekelia abejonių dėl **bendro ES ir jos valstybių narių finansinių interesų apsaugos sistemų**, susijusių su nuosavais ištekiais, **veiksmingumo**.

3.24. Žr. Komisijos atsakymą į 3.18 ir 3.19 dalių pastabas.

3.25. Audito Rūmų 2018 m. metinėje ataskaitoje pateikta 1 rekomendacija

Komisija laikosi nuomonės, kad **2017–2021 m. patikrinimais** dėl sukčiavimo dėl tekstilės gaminių ir batų nepakankamo įvertinimo (įskaitant tolesnius patikrinimus), antidempingo muitų kontrolės strategija, apimančia ir vengimą mokėti antidempingo muitus už fotovoltines plokštes, TNI apskaita ir e. prekybos ir mažos vertės siuntų bandomaisiais projektais mažinama didžiausia dabartinė TNI rizika.

Vis dėlto Komisija pripažįsta, kad jos **TNI patikrinimų planavimo rizikos vertinimą**, visų pirma jo dokumentavimą, dar galima tobulinti. Todėl Komisija svarsto galimybę parengti šalių aprašus, kuriuose būtų nurodyta, kaip kiekviena valstybė narė laikosi TNI teisės aktų. Pateikti rizikos rodiklius vieno ar dviejų puslapių šalių apraše tikrai būtų naudinga, tai palengvintų kiekvienos šalies rizikos vertinimą. Vis dėlto Komisija nemano, kad tokie šalių aprašai pakeistų tikrinimo temų arba tikrintinos valstybės narės pasirinkimą.

Bet kuriuo atveju Komisija toliau nagrinės šią temą ir atsižvelgs į Audito Rūmų pastabas ir rekomendacijas, kaip toliau tobulinti rizikos vertinimą ir TNI patikrinimų planavimą.

Audito Rūmų 2018 m. metinėje ataskaitoje pateikta 2 rekomendacija

TNI apskaitos patikimumas yra pagrindinė 2020 ir 2021 m. TNI tikrinimo programų patikrinimų tema. Iki 2021 m. pabaigos Komisija ketina užbaigti patikrinimus šia tema visose valstybėse narėse, o nustatyti trūkumai padės atlikti rizikos vertinimą vėlesniais metais.

3.1 rekomendacija. Peržiūrėti ir atnaujinti tikrinimo metodą siekiant sutrumpinti laikotarpį, per kurį BNPj duomenys gali būti keičiami

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija laikosi nuomonės, kad **2016–2019 m. tikrinimo ciklas** buvo gerokai patobulintas, visų pirma plačiau taikant horizontaliąją patikrą ir įvairių šalių analizes, taip pat sustiprinant tiesioginį tikrinimą, atsižvelgiant į ankstesnes Audito Rūmų rekomendacijas. Tačiau Komisija kartu su BNPj

ekspertų grupė toliau nagrinės, kaip dar būtų galima tobulinti procesą ir, kai įmanoma, sutrumpinti laikotarpį, per kurį BNPj duomenys gali būti keičiami.

3.2 rekomendacija. Reikalingi veiksmai, kad būtų tinkamai sprendžiamas globalizacijos poveikio BNPj klausimas

- a) Komisija pritaria šiai rekomendacijai ir mano, kad ji ją jau įgyvendina bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, naudodamasi globalizacijos išlygos mechanizmu.
- b) Komisija nepitaria šiai rekomendacijai. Ji mano, kad išlygos dėl globalizacijos taikymo laikas, t. y. 2018 m. ir vėliau, yra tinkamas.

Per praėjusį ciklą Komisija ėmėsi visapusiškų veiksmų **globalizacijos poveikio, įskaitant MTP, kiek tai susiję su BNPj nuosavų išteklių tikslais, klausimui spręsti**, kaip paaiškinta 3.11 dalyje. Konkrečiau, 2016 m. pradėtas TVĮ tikrinimas, po kurio buvo atlikta nuodugni atrinktų TVĮ peržiūra ir nerasta jokių didelių pridėtinės vertės iškreipimų įrodymų. Komisija laikosi nuomonės, kad **BNPj išlygos dėl globalizacijos** taikymo laikas yra proporcingas, atsižvelgiant į šiuo klausimu jau gautą patikinimą dėl nustatytos rizikos, taip išvengiant nepagrįstos naštos valstybėms narėms. Pačia išlyga dėl globalizacijos daroma nuoroda į patikimą statistinę metodiką. Be to, darbas, kurį valstybės narės turi atlikti sprendamos šios BNPj išlygos klausimą, yra aiškiai apibrėžtas ir aptartas BNP ekspertų grupėje.

3.3 rekomendacija. Nyderlandų TNI ataskaitų patikimumas

Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad ši rekomendacija skirta Nyderlandams.

Žr. atsakymą į 3.2 langelio pastabas.

NYDERLANDŲ ATSAKYMAI Į EUROPOS AUDITO RŪMŲ 2020 M. METINĖS ATASKAITOS 3 SKYRIŲ „PAJAMOS“*3.3 rekomendacija. Nyderlandų TNI ataskaitų patikimumas*

Sutinkame su jūsų rekomendacijomis ir įsipareigojame užtikrinti, kad Nyderlandų mokesčių ir muitų administracijos IT sistemos atitiktų nustatytus reikalavimus per nurodytą laikotarpį.

KOMISIJOS ATSAKYMAI Į EUROPOS AUDITO RŪMŲ 2020 M. METINĖS ATASKAITOS PASTABAS

INDĖLIS Į 2020 M. METINĖS ATASKAITOS 4 SKYRIŲ „KONKURENCINGUMAS AUGIMUI IR DARBO VIETŲ KŪRIMUI SKATINTI“

IVADAS

4.1. Įgyvendindama didžiausią pasaulyje mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Europos horizontas“, kurios biudžetas yra 95,5 mlrd. EUR, Komisija pasinaudos patirtimi, sukaupta įgyvendinant programą „Horizontas 2020“, ir toliau vykdys supaprastinimo politiką. Ji, be kita ko, naudos tipinių pavyzdinių dotacijos susitarimą visose ES finansavimo programose, atitinkamose srityse aktyviai taikys supaprastintą išlaidų apmokėjimą (vieneto įkainius, fiksuotąją normą ir vienkartinę išmoką) bei paprastesnio išlaidų kompensavimo sistemas ir įgyvendins racionalizuotą audito sistemą.

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

4.6. Audito Rūmų nurodytas klaidų lygis 2020 m. yra panašus į ankstesnių metų ataskaitose (išskyrus 2018 m. metinę ataskaitą) nurodytus klaidų lygius.

Audito Rūmai klaidų lygį įvertina kasmet, atsižvelgdami tik į pataisymus, kuriuos Komisija atliko vykdydama kontrolę iki audito pradžios. Kita vertus, Komisija įgyvendina daugiametę išlaidų mokslinių tyrimų srityje kontrolės strategiją. Ja remdamosi Komisijos tarnybos skaičiuoja likutinį klaidų lygį, atsižvelgdamos į susigražintas sumas, pataisymus ir visos tarnybų atliktos kontrolės ir auditų poveikį programos įgyvendinimo laikotarpiu.

Šiuo požiūriu Komisijos tikslas, susijęs su programa „Horizontas 2020“, yra užtikrinti, kad baigus įgyvendinti programą klaidų lygis būtų mažesnis nei 2 % arba kuo artimesnis 2 % ribai. Žr. Komisijos atsakymą į 4.32 dalies pastabas.

4.7. Komisija pripažįsta, kad, nors programa „Horizontas 2020“ yra paprastesnė nei Septintoji bendroji programa, jai taikomos taisyklės vis dėlto sudėtingos. Paskutiniaisiais programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimo etapais Komisija dar labiau stengėsi ją supaprastinti ir plačiau naudojo supaprastintą išlaidų apmokėjimą, pavyzdžiui, finansavimą skiriant vienkartinę išmoką, ir taip stiprino ryšius su paramos gavėjais ir nuolat tobulino kontrolės mechanizmus. Įgyvendinant programą „Europos horizontas“ šios priemonės bus toliau tobulinamos remiantis programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimo laikotarpiu įgyta patirtimi.

4.8. Supaprastinimas yra tęstinis darbas. Vis dėlto, nors Komisija savo veiksmais pirmiausia siekė sistemingai rengti plataus masto tikslines informavimo kampanijas, tam tikrų rūšių paramos gavėjai, pavyzdžiui, mažosios ir vidutinės įmonės ir nauji paramos gavėjai, tebėra labiau linkę padaryti klaidų.

4.10. Atsakymas į 4.10 ir 4.11 dalių pastabas

Laikydamosi savo visapusiškos kontrolės strategijos, Europos Komisija skiria ypatingą dėmesį auditoriams, kuriuos samdo paramos gavėjai išlaidų deklaracijoms sertifikuoti. Nors tokie sertifikuojantys auditoriai nepriklauso Komisijos struktūrai, jie atlieka svarbų vaidmenį vykdamas vidaus kontrolę.

Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad [10 iš 14] atvejų, kai paramos gavėjai padarė kiekybiškai įvertinamų klaidų, Komisijos tarnybos apie jas nežinojo, nes paramos gavėjų pasamdyti auditoriai jų nenustatė.

Audito Rūmų pastaba buvo aptarta ankstesnėse ataskaitose. Todėl Komisija, siekdama didinti informuotumą apie atliekant paramos gavėjų auditą dažniausiai pasitaikančias klaidas, surengė keletą

susitikimų, skirtų paramos gavėjams ir paramos gavėjų pasamdytiems auditoriams. Komisija parengė finansinių ataskaitų sertifikatus teikiantiems auditoriams skirtą internetinį praktinį seminarą. Komisija paramos gavėjų pasamdytiems auditoriams teikia ne tik aiškų programos „Horizontas 2020“ audito sertifikatų šabloną, bet ir grįžtamąją informaciją apie nustatytas klaidas. Be to, svarbu pažymėti, kad nors paramos gavėjų pasamdyti auditoriai išlaidų deklaracijose nenustato visų klaidų, tačiau jie atlieka svarbų vaidmenį mažinant bendrą klaidų lygį.

4.12. Nors įrodyta, kad klaidų, susijusių su programoje „Horizontas 2020“ naudojamais vienetų įkainiais, tikimybė yra mažesnė, Komisija atidžiai stebi, kaip naudojami vienetų įkainiai ir kitas supaprastintas išlaidų apmokėjimas.

4.13. Programa „Horizontas 2020“ buvo žingsnis pirmyn supaprastinant ir suderinant patirtų išlaidų kompensavimo taisykles. Personalo išlaidos vis dėlto tebėra pagrindinis klaidų šaltinis. Atrodo, kad tai bent iš dalies yra logiška pasekmė to, kad personalo išlaidos sudaro didžiausią dalį visų programos „Horizontas 2020“ paramos gavėjų deklaruotų išlaidų.

Dabartinei DFP (2021–2027 m.), į kurią įtraukta programa „Europos horizontas“, Komisija parengė bendrą pavyzdinį dotacijos susitarimą, kuriame numatomas labai paprastas personalo išlaidų nustatymo metodas, grindžiamas apskaičiuotu dienos įkainiu (*metinės personalo išlaidos asmeniui, padalytos iš 215*).

Programoje „Europos horizontas“ nebebus naudojamosi darbo valandų koncepcija ir įvairiais normatyviniais metodais, dėl kurių, kaip paaiškėjo, programoje „Horizontas 2020“ atsirado klaidų.

4.14. Nepaisant aiškių gairių dėl bendro metinio valandinio įkainio (apskaičiuojamo visiems finansiniams metams) naudojimo, paramos gavėjai vis tiek darė klaidų. Kaip jau pažymėta (žr. atsakymą į 4.13 dalies pastabas), vykdant programą „Europos horizontas“ personalo išlaidos bus apskaičiuojamos naudojant kalendoriniams metams taikomą dienos įkainio formulę. Programoje „Europos horizontas“ nebebus naudojami paskutiniai pasibaigę finansiniai metai.

4.15. Komisija nustatė naują sistemą metinėms darbo užmokesčio išlaidoms deklaruoti pagal programą „Europos horizontas“ (žr. atsakymą į 4.13 dalies pastabas).

4.17. Komisija supaprastino formalius programos „Europos horizontas“ reikalavimus, susijusius su laiko registravimu su projektu susijusioms personalo išlaidoms nustatyti. Tačiau, kaip matyti iš Audito Rūmų pateiktų pavyzdžių, programos „Horizontas 2020“ dotacijose vis dar gali būti su laiko registravimu susijusių trūkumų. Ne visi nustatyti trūkumai darė reikšmingą finansinį poveikį (pvz., jei darbo laiko apskaitos žiniaraštyje trūksta parašo). Tokiais atvejais Komisija paramos gavėjui pateikia rekomendaciją ir prireikus atlieka pataisymus.

4.18. Komisija imsis tinkamų tolesnių veiksmų dėl Audito Rūmų nustatytų atvejų, susijusių su šiame skyriuje pateiktomis pastabomis.

4.19. Atsakymas į 4.19 ir 4.20 dalių pastabas

Nepaisant to, kad yra išsamios gairės, paramos gavėjai klaidingai daro prielaidą, jog visus asmenis, kuriuos jie samdo veiklos darbams atlikti, galima automatiškai deklaruoti kaip personalo išlaidas. Išlaidas galima deklaruoti kaip personalo išlaidas tik kai išorės konsultanto ir paramos gavėjo sutartiniai santykiai ir darbo sąlygos atitinka programos „Horizontas 2020“ dotacijos susitarimo sąlygas (fiziniai asmenys dirba pagal tiesioginę sutartį).

4.3 Iangelis. Subrangos išlaidų, deklaruotų kaip tiesioginės personalo išlaidos, ir netinkamų finansuoti netiesioginių išlaidų pavyzdys

Komisija atidžiai stebės Audito Rūmų atskleistą atvejį, susijusį su netinkamu subrangos išlaidų deklaravimu kaip personalo išlaidų.

Kaip pripažino Audito Rūmai, programoje „Horizontas 2020“ nustačius bendrą fiksuotąją netiesioginių išlaidų normą ji tapo viena iš pagrindinių supaprastinimo priemonių, taikomų įvairioms tinkamoms finansuoti tiesioginėms išlaidoms (įskaitant personalo išlaidas).

Taigi netiesioginių išlaidų tinkamumas finansuoti priklauso tik nuo tiesioginių išlaidų, kurioms taikoma fiksuotoji norma, tinkamumo finansuoti. Paramos gavėjo patirtos faktinės netiesioginės išlaidos neturi reikšmės ir, net jeigu paramos gavėjas faktiškai nepatirtų jokių netiesioginių išlaidų, taikant fiksuotąją normą jis vis dėlto turėtų teisę į atitinkamą ES įnašą.

4.21. Veiklos užduočių subrangos ir „kitų prekių tiekimo ir paslaugų teikimo“ skirtumas yra aiškiai paaiškintas programos „Horizontas 2020“ anotuotame pavyzdiniame dotacijos susitarime. Šis skirtumas pabrėžiamas visose atitinkamose programos „Horizontas 2020“ komunikacijos kampanijose.

AUDITUOJAMŲ SUBJEKTŲ PATEIKTOS TVARKINGUMO INFORMACIJOS PERŽIŪRA

Atsakymas į 4.24 ir 4.25 dalių pastabas.

Komisija atsižvelgė į 2018 ir 2019 m. metinėse ataskaitose pristatytus Audito Rūmų darbo rezultatus. Ji pabrėžia, kad keli Audito Rūmų nepatikimais pripažinti atvejai padarė kiekybiškai neįvertinamą arba nereikšmingą finansinį poveikį. Be to, kai kuriais iš šių atvejų atlikdami pakartotinius auditus Audito Rūmai naudojo kitą metodiką nei Komisija.

Vis dėlto Komisija ėmėsi konkrečių veiksmų, kad pagerintų savo auditų kokybę. Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad Audito Rūmai pripažįsta, jog dėl šių veiksmų audito procesą pavyko patobulinti.

4.27. Komisija imasi tolesnių veiksmų dėl Audito Rūmų nustatytų atvejų.

Kalbant apie išorės (užsakomuosius) auditus, BAT sistemingai neatlieka išsamios išorės audito įmonių parengtų audito darbinių dokumentų peržiūros. Tai sumažintų užsakomųjų paslaugų veiksmingumą. Tačiau išorės auditoriai audito ataskaitoje aiškiai patvirtina, kad testai buvo atlikti laikantis orientacinės audito programos (įskaitant imties sudarymą). Vietoj sistemingos darbinių dokumentų peržiūros, kilus abejonių ar diskusijų, Komisija prašo audito įmonių pateikti papildomos informacijos ir patvirtinamųjų dokumentų. Audito Rūmai tai pademonstravo pateikę konkrečių pavyzdžių.

Kalbant apie vidaus auditus, vyriausiojo auditoriaus audito darbą išsamiai patikrina / peržiūri antras auditorius („keturių akių principas“). Abu auditoriai audito ataskaitoje aiškiai patvirtina, kad testai buvo atlikti laikantis orientacinės audito programos (įskaitant imties sudarymą).

Atsakymas į 4.28 ir 4.29 dalių pastabas.

Kalbant apie klaidų lygio apskaičiavimą ir jo padidinimą, Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad pakartotinai atlikę skaičiavimus Audito Rūmai nenustatė jokių reikšmingų skirtumų. Tai patikinimas ne tik dėl skaičiavimų teisingumo, bet ir dėl metodikos, naudojamos apskaičiuojant padidintą klaidų lygį.

Be to, Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad Audito Rūmai pripažįsta pastangas, dedamas siekiant kiekybiškai įvertinti konkrečių Audito Rūmų nustatytų atvejų poveikį daugiamečiam klaidų lygiui. Tai gana didelis iššūkis, nes ne visus Audito Rūmų nustatytus faktus galima visapusiškai kiekybiškai įvertinti. Atsižvelgiant į tai, kad Audito Rūmų nustatytos kiekybiškai neįvertinamos klaidos nėra įtraukiamos į klaidų lygio skaičiavimus, Komisija mano, jog daugiamečio klaidų lygis nėra įvertintas nepakankamai.

Apibendrinant pažymėtina, kad remdamasi peržiūrėta metodika ir VAT ribotos peržiūros ataskaita dėl programos „Horizontas 2020“ klaidų lygio apskaičiavimo Komisija mano, jog metinėje veiklos

ataskaitoje nurodytas daugiamečių klaidų lygis visais svarbiais aspektais teisingai atspindi faktinį programos klaidų lygį.

4.30. Komisija palankiai vertina Audito Rūmų pastabą, kad tikrintose metinėse veiklos ataskaitose pateikiamas teisingas su atspindimų operacijų tvarkingumu susijusio atitinkamų generalinių direktoratų / vykdomosios įstaigos finansų valdymo vertinimas.

4.32. Komisija neskelbia išlygų dėl programos „Horizontas 2020“, nes vykdomosios įstaigos siekia kasmet pateikti pakankamą 2–5 % klaidų lygio patikinimą (per daugiamečių išlaidų laikotarpį). Vis dėlto galutinis tikslas tebėra pasiekti, kad programos įgyvendinimo pabaigoje, įvertinus finansinį visų auditų, taisomųjų ir susigrąžinimo priemonių poveikį, likutinių klaidų dydis būtų kuo artimesnis 2 %.

4.35. Komisija yra įsipareigojusi laiku visapusiškai įgyvendinti Vidaus audito tarnybos rekomendacijas.

Audito Rūmų nurodytas neįgyvendintų rekomendacijų skaičius yra susijęs su vidaus auditoriaus parengtomis audito ataskaitomis. Šiuo požiūriu RTD GD jau patvirtino jų įgyvendinimo veiksmų planą.

2020 m. pabaigoje RTD GD buvo neįgyvendinęs 2 rekomendacijų. 2021 m. sausio mėn. RTD GD buvo pateikta dar 20 rekomendacijų.

4.36. Dėl INEA skirtos rekomendacijos buvo parengtas veiksmų planas. Taisomieji veiksmai 2021 m. buvo įgyvendinti visapusiškai ir laiku ir VAT mano, jog pagrindinė rizika buvo pašalinta.

4.37. Komisija mano, kad atsižvelgiama į galimo klaidų lygio sumažinimo riziką ir kad metinėse valdymo ir veiklos ataskaitose nurodyti bendri rizikos atliekant mokėjimą bei rizikos užbaigiant programą lygiai yra patikimi.

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS

4.38. Audito Rūmų nurodytas įvertintas klaidų lygis, kuris apskaičiuojamas kiekvienais metais, yra vienas iš ES išlaidų veiksmingumo rodiklių. Kaip minėta pirmiau, Audito Rūmų nurodytas klaidų lygis 2020 m. (3,9 %) yra panašus į ankstesniais metais (išskyrus 2018 m.) nurodytus klaidų lygius.

Be to, Komisija įgyvendina daugiamečių išlaidų mokslinių tyrimų srityje *ex post* audito kontrolės strategiją. Ja remdamosi Komisijos tarnybos skaičiuoja likutinį klaidų lygį, atsižvelgdamos į susigrąžintas sumas, pataisymus ir visos tarnybų atliktos kontrolės ir auditų poveikį programos įgyvendinimo laikotarpiu.

4.39. Komisija įvertino ankstesnėse metinėse ataskaitose pateiktą Audito Rūmų pastabų poveikį ir į jį buvo atsižvelgta metinėse veiklos ataskaitose pateikiant 2020 m. klaidų lygį.

Komisija palankiai vertina tai, kad Audito Rūmai pripažįsta, jog Komisijai imantis veiksmų jos *ex post* auditų kokybė pagerėja. Kita vertus, Komisija ir toliau taikys tikslines priemones (auditorių mokymą, komunikacijos kampanijas ir kt.) siekdama užtikrinti tolesnį tobulėjimą.

4.1 rekomendacija.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija yra įsipareigojusi didinti klaidų, kurias daro paramos gavėjai pateikdami patirtų išlaidų kompensavimo prašymus, aptikimo ir ištaisymo lygį.

To siekdama, Komisija peržiūrės dabartinėje kontrolės strategijoje ir programoje „Europos horizontas“ nustatytą finansinių ataskaitų sertifikatų taikymo sritį.

4.2 rekomendacija.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

2021 m. pirmąjį pusmetį Komisija suaktyvino komunikacijos kampaniją dėl finansavimo taisyklių ir ypatingą dėmesį skyrė dažniausiai pasikartojančioms klaidoms, nustatomoms atliekant *ex post* auditus.

Be to, Komisija ir toliau teiks konkrečias gaires vidaus bei išorės auditoriams ir paramos gavėjams rengdama mokymus, komunikacijos kampanijas, rašytines gaires ir kt.

4.3 rekomendacija.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai ir atkreipia dėmesį į tai, kad Audito Rūmai pripažįsta, jog Komisijai imantis veiksmų jos *ex post* auditų kokybė pagerėja. Kita vertus, Komisija ir toliau taikys tikslingas priemones (auditorių mokymą, komunikacijos kampanijas ir kt.) siekdama užtikrinti tolesnį tobulėjimą.

Komisijos programos „Europos horizontas“ *ex post* audito strategija bus pagrįsta patirtimi, įgyta įgyvendinant dabartinę programos „Horizontas 2020“ strategiją, ir Europos Audito Rūmų pastabomis dėl jos.

KOMISIJOS ATSAKYMAI Į EUROPOS AUDITO RŪMŲ 2020 M. METINĖS ATASKAITOS PASTABAS

INDĖLIS Į 2020 M. METINĖS ATASKAITOS 5 SKYRIŲ „EKONOMINĖ, SOCIALINĖ IR TERITORINĖ SANGLAUDA“

IVADAS

5.4. Trečia įtrauka. Taikydama dviejų etapų metodą, apimančią sistemingą dokumentų peržiūrą ir riziką grindžiamus auditus vietoje, Komisija kasmet **atnaujina savo rizikos vertinimą**, kad nustatytų, kurios audito institucijos ir programos bus **tikrinamos vietoje** arba kurių **dokumentai bus peržiūrimi nuodugniau**. Pagrindinis šių auditų tikslas – gauti pagrįstą patikinimą, kad neliko jokių valstybių narių nenustatytų didelių sistemos trūkumų arba apie juos nebuvo pranešta ir kad **išdėstytos audito nuomonės bei likutinis klaidų lygis yra patikimi**. Kai manoma, kad tai reikalinga, Komisija taiko **papildomus finansinius pataisymus**, kad atitinkamų programų likutinis klaidų lygis būtų mažesnis nei 2 %.

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS, METINIŲ VEIKLOS ATASKAITŲ IR KITŲ BENDRŲJŲ VALDYMO PRIEMONIŲ TVARKINGUMAS

5.14. Komisija atkreipia dėmesį į **Audito Rūmų apskaičiuotą klaidų lygį** – jis ir toliau gerėjo, palyginti su ankstesniais metais. Komisija imsis tolesnių veiksmų dėl visų klaidų, apie kurias pranešė Audito Rūmai, ir, kai tinkama ir teisiškai įmanoma, reikalaus atlikti papildomus finansinius pataisymus.

Komisija taip pat nurodo savo **klaidų lygio įvertį**, įskaitant didžiausią riziką (blogiausią scenarijų), kurį, atlikus išsamią kiekvienos programos padėties analizę, o ne 418 programų klaidų ekstrapoliaciją, REGIO GD ir EMPL GD **atskleidė 2020 m. metinėse veiklos ataskaitose (MVA)**. Komisija pažymi, kad jos įvertis patenka į Audito Rūmų apskaičiuotą intervalą ir mano, kad jos išsamus vertinimas atspindi pagrįstą ir teisingą kiekvienos programos ir bendrai visų programų klaidų lygio įvertį.

5.15. Komisija pabrėžia **audito institucijų atliekamo darbo** svarbą nustatant klaidas, dėl kurių buvo padaryti reikšmingi **finansiniai pataisymai** ir atšaukimai prieš pateikiant 2018–2019 m. finansines ataskaitas Komisijai. Audito institucijoms atlikus išsamų auditą taip pat buvo padaryti reikšmingi 2007–2013 m. programavimo laikotarpio finansiniai pataisymai.

Pagal sanglaudos politiką atlikusios daugiau kaip 11 000 operacijų ar jų dalių auditus, **audito institucijos pranešė, kad bendras klaidų lygis maždaug trečdalyje programų viršijo 2 %**, taip parodydamos klaidų aptikimo gebėjimus (nekalbant apie kitas programas, kuriose klaidų lygis buvo mažesnis nei 2 %). Komisija sutinka, kad kai kurios klaidos liko nenustatytos arba į jas buvo netinkamai atsižvelgta apskaičiuojant nurodytą klaidų lygį. Ji nuolat **bendradarbiauja su atitinkamomis audito institucijomis**, kad pagerėtų klaidų aptikimo gebėjimai ir taikomų taisyklių supratimas.

5.16. 2020 m. **audito institucijos** trečius metus **pranešė apie pažeidimus** (daugiau kaip 6 600 pažeidimų), nustatytus atliekant operacijų auditus pagal **bendrą tipologiją**, dėl kurios susitarta su Komisija ir kuria bendrai naudojasi valstybės narės.

Dauguma audito institucijų ir Komisijos nustatytų pažeidimų yra **susiję su tomis pačiomis pagrindinėmis kategorijomis**: netinkamos finansuoti išlaidos, viešieji pirkimai, audito seka ir valstybės pagalba. Tai **taip pat atitinka** dažniausiai pasitaikančius pažeidimų tipus, kuriuos savo papildomose išvadose nustatė **Audito Rūmai**, kaip parodyta 5.2 langelyje. Tai rodo, kad audito institucijos nustato įvairių tipų pažeidimus (ir taip kyla klaidų lygis), tačiau ne visais atvejais. **Komisija imsis tolesnių veiksmų dėl visų klaidų**, apie kurias pranešė Audito Rūmai, ir, kai tinkama ir teisiškai įmanoma, atliks finansinius pataisymus. Komisija pažymi, kad kai kuriais atvejais ESI fondų lėšomis bendrai finansuojamų programų išlaidoms taikomos **nacionalinės arba regioninės taisyklės yra griežtesnės nei** nacionalinės teisės aktuose numatytos taisyklės, taikomos panašioms nacionalinėmis lėšomis finansuojamoms išlaidoms. Todėl **šie papildomi reikalavimai gali būti vertinami kaip perteklinio reglamentavimo**, nereikalingos administracinės naštos užsikrovimo ir sanglaudos lėšomis finansuojamų išlaidų sudėtingumo **pavyzdys**.

5.17. Komisija sutinka, kad **valdymo patikrinimai** yra pirmoji apsaugos nuo klaidų priemonė ir kad jie turėtų būti veiksmingesni **visų pirma užkertant kelią klaidoms ir jas aptinkant**.

Komisija parengė atnaujintas 2014–2020 m. programavimo laikotarpio **gaires valstybės narėms**: jų (ir reikalaujamo **supaprastinto išlaidų apmokėjimo**) paskirtis yra dar labiau pagerinti valdymo patikrinimų efektyvumą. Tačiau tai priklauso nuo turimų darbuotojų, galinčių tvarkyti didėjančią deklaruojamų išlaidų kiekį per programavimo laikotarpį, ir nuo reikiamo **patyrusių darbuotojų pastovumo** atitinkamose administravimo struktūrose.

Komisija imasi prevencinių veiksmų, kad **pašalintų dažniausiai pasitaikančias klaidas**, ir **prašo imtis taisomųjų priemonių**, kai tik aptinkami trūkumai. Ji užtikrina, kad būtų **atidžiai stebima**, ar tos priemonės yra veiksmingos ir laiku **įgyvendinamos** siekiant sutvarkyti sistemą ir sumažinti bet kokią riziką, susijusią su būsimois išlaidomis. Prašomos taisomosios priemonės apima **metodinių priemonių** tobulinimą, papildomų darbuotojų, įskaitant ekspertus, **įdarbinimą**, **mokymo** veiklą, susijusią su naujai sukurtomis priemonėmis arba teisingu dažniausiai pasitaikančių klaidų aiškinimu, **atrankos procedūrų** arba **valdymo patikrinimų kokybės gerinimą**, siekiant pašalinti pažeidimus.

Be to, audito institucijų kasmet vadovaujančiosioms institucijoms pranešamų **audito metu nustatytų faktų tipologija** turėtų sudaryti joms sąlygas į savo **rizikos vertinimus** įtraukti dažnesnius klaidų šaltinius ir atitinkamai pritaikyti valdymo patikrinimų metodus ir priemones. Kad valdymo patikrinimai 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu būtų veiksmingesni ir tikslingesni, Komisija teisėkūros institucijoms pasiūlė patikrinimus grįsti rizika, siekiant turimus administracinius išteklius tinkamiau nukreipti į **tikslinius klaidų šaltinius**. Tam **vadovaujančiosios institucijos** turi kruopščiai apibrėžti ir nuolat koreguoti **rizikos valdymo metodus**, remdamosi visais turimais ankstesniais kontrolės ir audito rezultatais.

5.20. Kalbant apie Audito Rūmų nustatytas klaidas, Komisija imsis **būtinų tolesnių žingsnių** ir atliks visus, jos nuomone, reikalingus veiksmus.

5.4. langelis.

Komisija mano, kad veiksmai yra konkrečiai apibūdinti kaip veiksmas „Paskatos sudaryti laikinas sutartis su neįgaliaisiais“, kad būtų remtinas pagal konkretų VP tikslą. Komisija taip

pat mano, kad **atrinktais veiksmais**, kaip planuota iš pradžių, **prisidedama prie programos tikslų įgyvendinimo ir jie atitinka atrankos kriterijus**.

Mokymas darbo vietoje gali būti vykdomas pagal tokias užimtumo priemones ir jis prisideda prie laukiamų rezultatų „Padidinti profesinę kompetenciją ar kvalifikaciją suteikiant profesinės patirties grupėms, kurios neturi arba turi mažai patirties“.

5.22. Komisija imsis tolesnių veiksmų, susijusių su atitinkamomis programų įgyvendinimo institucijomis. **Tinkamumas finansuoti** galutinai vertinamas **užbaigiant** programas, laikantis BNR. Todėl programoje dar galima pakeisti netinkamas finansuoti paskolas, o užbaigiant programą Komisijos tarnybos įvertins visų deklaruotų paskolų tinkamumą finansuoti.

5.23. Komisija aktyviai dirbo nuo tada, kai buvo pradėtas taikyti **supaprastintas išlaidų apmokėjimas**, siekdama laipsniškai išplėsti jo taikymą, ir mano, kad šios pastangos jau davė teigiamų rezultatų.

Komisija **ir toliau aktyviai skatins** supaprastintą išlaidų apmokėjimą taikyti 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu – šiuo laikotarpiu jis buvo dar labiau sugriežtintas neseniai priimtame Bendrųjų nuostatų reglamente (Reglamente (ES) 2021/1060) siekiant sumažinti administracinę naštą paramos gavėjams, skatinti orientuotis į rezultatus ir toliau mažinti klaidų riziką.

5.24. Bendras Komisijos atsakymas į 5.24–5.26 dalių pastabas.

Pagal BNR **nėra tiesioginio ryšio** tarp fondų įnašo į veiksmų programą ir **konkrečios operacijos finansavimo**. Todėl iš esmės nėra tiesioginio nacionaliniu lygmeniu taikomų metodų, pagal kuriuos nustatomos paramos gavėjų tinkamos finansuoti išlaidos, susijusios su konkrečių operacijų kompensavimu, ir valstybės narės bei Komisijos skaičiavimo metodų, taikomų tinkamų finansuoti išlaidų sumai nustatyti, siekiant gauti ESI fondų paramą, atitikties.

Deleguotajame reglamente aiškiai numatytas koregavimo metodas, taikant ESF reglamento 14 straipsnio 1 dalį, o **Komisija jau paprašė programų įgyvendinimo institucijų pakoreguoti** supaprastintą išlaidų apmokėjimą, kad toks disbalansas nepasikartotų vėlesniais ataskaitiniais metais.

5.29. Bendras Komisijos atsakymas į 5.29 ir 5.30 dalių pastabas.

Komisija pažymi, kad pastaraisiais metais su valstybės pagalba susijusios klaidos, kurias nustatė valstybių narių valdžios institucijos ir Komisija, vis dar pasitaiko retai, kaip matyti iš **bendros klaidų tipologijos**, dėl kurios susitarta su audito institucijomis (tačiau jų poveikis gali būti didelis, jei nustatoma, kad operacija yra visiškai netinkama finansuoti dėl to, kad nebuvo atsižvelgta į skatinamąjį poveikį, pavyzdžiui, kaip buvo ankstesniais metais dėl reikalavimų neatitinkančio nacionalinio valstybės pagalbos įstatymo, o vėliau jis buvo tinkamai ištaisytas).

Paskutiniaisi 2019–2020 ataskaitiniais metais **tik 3 % valstybių narių nustatytų faktų** ir 4 % Komisijos nustatytų faktų buvo susiję su valstybės pagalba.

Komisija toliau įgyvendina priemones, parengtas pagal jos **valstybės pagalbos veiksmų planą**, nustatydama bei **skleisdama gerąją patirtį ir rengdama mokymus** visiems ESI fondų suinteresuotiesiems subjektams.

5.31. **Viešieji pirkimai** tebėra svarbus audito institucijų nustatytų klaidų šaltinis. Pati Komisija šioje srityje nustatė daugiau kaip pusę atitikties audito metu nustatytų klaidų, o tai reiškia, kad reikia imtis **nuolatinių veiksmų** siekiant užtikrinti, kad paramos gavėjai (perkančiosios organizacijos) ir programų įgyvendinimo institucijos geriau laikytųsi šių sudėtingų taisyklių. Komisija toliau sistemingai įgyvendina savo **viešųjų pirkimų veiksmų planą**, taip padėdama ESI fondų administratoriams ir paramos gavėjams toliau tobulinti viešųjų pirkimų praktiką ir stiprinti susijusius administracinius gebėjimus. Atsižvelgdami į šį tikslą, 2020 m. gruodžio mėn. REGIO GD ir EMPL GD kartu su audito institucijomis surengė **praktinį seminarą, skirtą** konkrečiai Komisijos audito metu nustatytiems faktams viešųjų pirkimų srityje ir tam, kaip auditorių **dalijimasis patirtimi** gali prisidėti prie įgytos patirties proceso, kad ateityje būtų išvengta pasikartojančių audito metu nustatytų faktų dėl viešųjų pirkimų. Komisijos ir EBPO kolegos per **techninį susitikimą audito institucijoms** taip pat pristatė pranešimą, kuriame paaiškinamas viešųjų pirkimų, kaip strateginės politikos priemonės, potencialas toliau gerinti atitiktį ir veiksmingumą įgyvendinant projektus pagal ESI fondo programas.

5.32. Komisija imsis tolesnių veiksmų dėl atvejų, kurie liko neaptikti, ir taikys reikiamus papildomus finansinius pataisymus, kai bus taikomos atitinkamos sąlygos.

5.33. Komisija atkreipia dėmesį į 2019 m. atnaujintas **gaires dėl finansinių pataisymų, susijusių su viešųjų pirkimų klaidomis**, kad Komisijos ir valstybių narių programų įgyvendinimo institucijoms būtų pasiūlytas **suderintas požiūris sprendžiant viešųjų pirkimų pažeidimų problemą** (Sprendimas C (2019) 3452). Šiomis gairėmis siekiama užtikrinti **vienodą įgyvendinimo praktiką ir vienodą požiūrį** valstybėse narėse. Komisija pažymi, kad valstybės narės nustatė ir pranešė apie visas kiekybiškai įvertintas klaidas šioje srityje, išskyrus vieną, o tai rodo, kad apskritai klaidų viešųjų pirkimų srityje aptikimo gebėjimai yra geri.

5.36. Kalbant apie Audito Rūmų nustatytas klaidas, Komisija imsis būtinų tolesnių žingsnių ir atliks reikalingus finansinius pataisymus.

5.37. Bendras Komisijos atsakymas į 5.37 ir 5.38 dalių pastabas.

Pagal pasidalijamojo valdymo principą **vadovaujančiosios institucijos** pirmiausia **kontroliuoja** paramos gavėjų **deklaruotas išlaidas**, o **audito institucijos atlieka antrojo lygmens auditus**, kad patikrintų valdymo patikrinimų kokybę. 2020 m. Komisija toliau nuosekliai ir glaudžiai bendradarbiavo su programų auditą atliekančiomis institucijomis, kad **užtikrintų nuoseklią ir patikimą kontrolės sistemą**, be kita ko, esant praktiniams auditų apribojimams **pandemijos metu**, ir prireikus **pagerintų patikinimo darbo kokybę**, stiprindama būtinus klaidų aptikimo ir ištaisymo gebėjimus. Kaip pranešta REGIO GD ir EMPL GD MVA, Komisija visų pirma nustatė trūkumų ir paprašė patobulinti 17 iš 116 audito institucijų arba įstaigų, atsakingų už auditus.

5.40. Komisija mano, kad ji turi **pakankamą patikinimą dėl daugumos audito institucijų, išskyrus** tik nedaugelį iš jų, kurioms reikia iš esmės pagerinti savo audito pajėgumus, kad būtų pašalinti nustatyti trūkumai, darbo (žr. Komisijos atsakymą į 5.37 ir 5.38 dalių pastabas). Konkretūs patobulinimai buvo įgyvendinti remiantis **tiksliniais taisomaisiais veiksmais**, rekomenduotais keliais atvejais, be kita ko, įstaigose, atliekančiose audito institucijų auditus Prancūzijoje, Lenkijoje ir Portugalijoje, kaip nurodyta atitinkamose MVA.

Iš tiesų Komisija **audito institucijų patikimumą vertina remdamasi ne tik** perskaičiuotu **klaidų lygiu** (kuriam įtakos gali turėti pavienės reikšmingą statistinį poveikį turinčios klaidos), **bet ir tam tikrais kriterijais**, kurie, jei nėra tinkamai įvertinti, rodo, kad jų darbe ir kontrolės sistemose yra sisteminių trūkumų. Prireikus Komisija **perskaičiuoja** klaidų lygius, apie kuriuos pranešė audito institucijos, **remdamasi visa turima informacija** ir praneša apie šiuos lygius atitinkamose MVA. Komisija **toliau bendradarbiauja su susijusiomis audito institucijomis**, kad būtų toliau tobulinama jų atliekama kontrolė, visų pirma siekiant tinkamai nustatyti klaidų, nustatytų per Audito Rūmų arba Komisijos pakartotinius auditus, tipą. Be to, Komisija užtikrina glaudų nuolatinį bendradarbiavimą su visomis audito institucijomis. Tai apima dalijimąsi bendromis audito priemonėmis, pavyzdžiui, išsamiais kontroliniais sąrašais, gerosios patirties mainus tarp kolegų ir nuolatinį programų įgyvendinimo institucijų darbuotojų profesinį tobulėjimą.

5.42. Tam tikrais atvejais trūksta patvirtinamosios informacijos ar dokumentų, o tai yra Komisijos **atitikties audituose nustatytas** trūkumas.

Kaip nurodyta atsakyme į 5.40 dalies pastabas, Komisija **nuolat bendradarbiauja su audito institucijomis**, kad sustiprintų jų gebėjimus užkirsti kelią klaidoms ir jas ištaisyti, geriau dokumentuoti savo audito darbą ir taip prisidėti prie patikinimo proceso.

Šio bendradarbiavimo pavyzdys – koordinuotos pastangos, kurias 2019 ir 2020 m. Komisija įdėjo kartu su audito institucijomis, pasinaudodama Audito Rūmų parama ir žiniomis, siekdama patobulinti audito dokumentus (net jei faktų nenustatyta) ir užtikrinti tinkamą ir dokumentais pagrįstą audito metu nustatytų faktų kokybės peržiūrą (žr. iš audito institucijų ir Komisijos atstovų bendrai sudarytos darbo grupės parengtą **„Diskusijoms skirtą dokumentą dėl audito dokumentų“**, nurodytą Audito Rūmų 2019 m. metinės ataskaitos 5.8 langelyje). Komisija toliau **skatins** šiame bendrame diskusijoms skirtame dokumente nurodytą **gerąją patirtį**.

5.45. Komisija **visiškai netoleruoja sukčiavimo**. 2020 m. buvo imtasi kelių iniciatyvų siekiant įgyvendinti Komisijos kovos su sukčiavimu strategiją, taip pat REGIO GD, EMPL GD ir MARE GD parengtą **bendrą kovos su sukčiavimu strategiją**.

5.46. Komisija mano, kad audito operacijoms naudojamuose kontroliniuose sąrašuose turėtų būti nurodyta, ar buvo nustatytas įtarimas dėl sukčiavimo.

Komisija pažymi, kad audito institucijos užtikrina specialų 7 pagrindinio reikalavimo (veiksmingas proporcingų kovos su sukčiavimu priemonių įgyvendinimas) veiksmingo taikymo patikinimą atlikdamos **specialius sistemų auditus**, naudodamos specialius kontrolinius sąrašus. Pagal savo bendrą kovos su sukčiavimu strategiją REGIO GD ir EMPL GD 2021 m. balandžio mėn. į šiuos audito kontrolinius sąrašus įtraukė nuorodą į Pažeidimų

valdymo sistemą (IMS), siekdami **užtikrinti aiškius pranešimų** apie įtariamus sukčiavimo atvejus ir apie kontrolės trūkumus **teikimo mechanizmus**.

Abiem Audito Rūmų nurodytais atvejais atitinkamos valstybių narių institucijos per tą laiką ištaisė savo pradinę klaidą ir Pažeidimų valdymo sistemoje pranešė apie pažeidimų ir galimo sukčiavimo atvejus.

5.49. Pagal pasidalijamąjį sanglaudos politikos programų valdymą už operacijų pagal programas **įgyvendinimą**, įskaitant apskaitą, **atsakingos valstybės narės**. Iš tiesų **vadovaujančiosios institucijos** valdymo patikrinimus, susijusius su metinėmis išlaidomis, atlieka iki metinių ataskaitų rengimo. **Audito institucijos** atlieka operacijų auditus (beveik 11 000 operacijų arba jų dalių, audituota 2018–2019 ataskaitiniais metais). Dėl dalies šių patikrinimų ir auditų valstybė narė gali pasinaudoti 137 straipsnio 2 dalies nuostatomis (išlaidos neįtraukiamos į sąskaitas, kol bus patvirtintas per metus deklaruotų išlaidų teisėtumas ir tvarkingumas). Tai reiškia, kad tokios išlaidos **neįtraukiamos į sąskaitų pripažinimą ir Komisijos atliekamą likučio mokėjimą**.

Šiuo metu vertinamos sumos iš tiesų yra užkoduotos programų **tvirtinančiųjų institucijų** apskaitos sistemose ir įtraukiamos į audito tiriamąją visumą, jei, patvirtinus jų teisėtumą ir tvarkingumą, jos vėl įtraukiamos į vėlesnius mokėjimo prašymus. Todėl Komisija mano, kad **valdymo ir kontrolės sistemose** įdiegti kontrolės mechanizmai **suteikia pakankamą patikinimą dėl tokių sumų** stebėsenos ir su jomis susijusių tolesnių veiksmų.

5.51. Be išsamių atitikties auditų, kuriais siekta pakartotinai atlikti audito institucijų darbą, Komisija taip pat vykdė **faktų nustatymo misijas** prieš metinę kontrolės ataskaitą ir po jos, kurios papildė **atitikties auditų** priemones. Iš tiesų šie auditai taip pat padeda peržiūrėti ir įvertinti audito institucijų darbą (be išsamaus kiekvienos pateiktos metinės kontrolės ataskaitos dokumentų vertinimo), nes **jie suteikia galimybę ne tik išsiaiškinti metinės kontrolės ataskaitos klausimus**, bet ir nustatyti klaidų kiekybinio įvertinimo ir prognozės klaidas.

5.52. Be atitikties auditų, Komisija taip pat atlieka faktų nustatymo misijas ir darbą su dokumentais, kuriais remdamasi kitais dviem atvejais ji pakoregavo didesnius nei 2 % likutinius klaidų lygius.

Komisijos **atitikties auditai yra grindžiami rizika**. Todėl ji mano, jog šioje dalyje Audito Rūmų pateikti jos audito rezultatai rodo, kad jos atliktas audito institucijų darbo **rizikos vertinimas buvo svarbus**. Komisija per **prieštaravimų procedūrą** kartu su audito institucijomis patvirtina savo audito metu nustatytus faktus ir stebi galutinius rezultatus, siekdama išsiaiškinti nustatytų papildomų klaidų pagrindines priežastis ir pagerinti susijusių audito institucijų klaidų aptikimo gebėjimus. Todėl ji kai kuriais atvejais, prieš pateikdama 2021 m. metinės kontrolės ataskaitas, kai kurioms audito institucijoms išsiuntė **prevencinius laiškus**. Kitais atvejais nustatytos papildomos klaidos yra labiau pavienės ir, nepaisant galimo svarbaus ekstrapoliuoto poveikio klaidų lygiui, jos **nerodo sisteminio trūkumo** audito institucijos lygmeniu.

Atlikusi savo darbą su dokumentais ir audita vietoje, Komisija atitinkamose REGIO GD ir EMPL GD MVA pranešė, kad 17 audito institucijų reikėjo ištaisyti rimtus audito institucijų arba jų kontrolės įstaigų darbo trūkumus.

5.56. Komisija sukūrė savo **patikinimo sistemą**, kad **generaliniai direktoriai galėtų pateikti patikinimą** dėl visų 418 atskirų veiksmų programų, atsižvelgiant į jų, kaip įgaliotųjų leidimus suteikiančių pareigūnų, įsipareigojimus. Komisija mano **turinti pagrįstą patikinimą dėl pagrindinių išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo, išskyrus programas**, dėl kurių ji MVA nurodė, kad reikia taikyti galimus papildomus finansinius pataisymus, remiantis išsamia ir patikima metodika, taikoma kiekvienai veiksmų programai.

Be to, **bendrasis PVR** yra nurodytas MVA kaip **visų patvirtintų klaidų lygių svertinis vidurkis**. Komisija taip pat nurodė didžiausią šio PVR lygį (blogiausią scenarijų), atsižvelgdama į visą dar nepatvirtintą informaciją. Galiausiai taikytinose nuostatose nacionalinėms valdžios institucijoms ir Komisijai yra numatyta galimybė **vykdyti auditus** ir atlikti visus reikiamus papildomus finansinius pataisymus daugiamečiu laikotarpiu (be kita ko, auditus atliekant ne vėliau kaip **per trejus metus nuo tų metų, kuriais sąskaitos buvo patvirtintos**). Ši teisėkūros institucijos suteikta galimybė yra svarbi tam, kad Komisija galėtų **įgyvendinti savo įsipareigojimus**, susijusius su ES biudžeto vykdymu pagal daugiameses programas.

Kalbant apie praėjusius ataskaitinius metus, pasibaigus prieštaravimo procedūroms ir prireikus nacionalinėms valdžios institucijoms įgyvendinus atitinkamus finansinius pataisymus, REGIO GD ir EMPL GD gali daryti išvadą, kad **rizika užbaigiant programas yra įvertinta 1,2–1,5 %**.

5.60. Komisija pabrėžia, kad **abu generaliniai direktoratai savo MVA turi pateikti išlygas** dėl atitinkamų metų išlaidų, laikydamiesi Finansinio reglamento ir bendrųjų nurodymų, kaip paaiškinta jos atsakyme į Audito Rūmų 2019 m. metinės ataskaitos 5.62 dalies pastabas.

MVA pateiktos **išlygos yra susijusios su** ataskaitiniais išlaidų metais, siekiant **apsaugoti ES biudžetą**, jei nustatoma rizika. Tokia rizika grindžiama visa turima audito informacija, ankstesniais metais patvirtintais klaidų lygiais, kurie gali turėti įtakos klaidų lygių, apie kuriuos pranešta naujausioje metinėje kontrolės ataskaitoje, koregavimui, jei manoma, kad tai būtina, taip pat naujausiais turimais valdymo ir kontrolės sistemos įvertinimais, atsižvelgiant į galimus atliktus patobulinimus, arba, priešingai, MVA rengimo metu nustatytus naujus trūkumus ir Komisijos audito nuomones. Šios nuomonės yra apie sąskaitas, veiksmingą valdymo ir kontrolės sistemų veikimą ir išlaidų teisėtumą bei tvarkingumą, **remiantis visa** po ankstesnės MVA **sukaupta informacija**. Todėl Komisija mano, kad jos kriterijai išlygoms pateikti yra išsamūs ir pagrįsti visa naujausia turima audito informacija, **visapusiškai ir skaidriai atskleista MVA. Išlygos paliekamos galioti tol, kol bus imtasi visų taisomųjų veiksmų (įskaitant, jei reikia, finansinius pataisymus) ir šis klausimas bus išspręstas**.

Be to, kalbant apie ankstesnius finansinius metus, Komisija MVA visiškai skaidriai praneša apie **taikytus arba pradėtus ir (arba) taikytinus finansinius pataisymus**, patvirtinus sąskaitas, visapusiškai laikantis taikytinų teisinių procedūrų, susijusių su išsamiomis prieštaravimo procedūromis.

5.61. Komisijai reikia stabilios sistemos, kad ilginiui galėtų nuosekliai teikti savo patikinimo proceso ataskaitas.

Remdamiesi praėjusiais metais **Audito Rūmų pateiktomis pastabomis** (5.62 dalis), REGIO GD ir EMPL GD, vertindami naujai pateiktas 2019–2020 m. finansines ataskaitas, geriau atsižvelgė į savo ankstesnių 2018–2019 m. sąskaitų atitikties auditų rezultatus, o tai gali turėti įtakos pranešiniams klaidų lygiams. Dėl to kai kuriais atvejais atsirado **papildomų išlygų**.

IŠVADA IR REKOMENDACIJA

5.62. Komisija įsidėmi **Audito Rūmų apskaičiuotą klaidų lygį** – jis ir toliau gerėjo, palyginti su ankstesniais metais. Komisija imsis **tolesnių veiksmų dėl visų klaidų**, apie kurias pranešė Audito Rūmai, ir, kai tinkama ir teisiškai įmanoma, reikalaus atlikti papildomus finansinius pataisymus.

Komisija taip pat nurodo savo įvertintą klaidų lygį, įskaitant **didžiausią riziką (blogiausią scenarijų)**, kuriuos, atlikus išsamią kiekvienos programos padėties analizę, o ne 418 programų klaidų ekstrapoliaciją, REGIO GD ir EMPL GD atskleidė 2020 m. MVA. Komisija pažymi, kad jų **įvertis patenka į Audito Rūmų apskaičiuotą intervalą**, ir mano, kad jos išsamus vertinimas atspindi pagrįstą ir teisingą kiekvienos programos ir bendrai visų programų klaidų lygio įvertį.

5.63. Komisija mano, kad apskritai galima **pasitikėti audito institucijų** ir jų kontrolės įstaigų **darbu**, išskyrus kelis atvejus, kurie, remiantis visa turima audito informacija, aiškiai nurodyti MVA.

Kai kuriais atvejais nustatytos papildomos klaidos yra pavienės ir, nepaisant galimo svarbaus ekstrapoliuoto poveikio klaidų lygiui, jos nerodo sisteminio trūkumo audito institucijos lygmeniu.

Komisija toliau glaudžiai **bendradarbiaus su** atitinkamų programų **valdymo ir audito institucijomis**, siekdama imtis tolesnių veiksmų dėl sutartų išvadų ir ilginiui pasiekti, kad visų programų likutinis klaidų lygis būtų mažesnis nei 2 %, naudodamasi reguliavimo priemonėmis, kad prireikus galėtų atlikti papildomus finansinius pataisymus.

5.64. Atsižvelgdama į išsamesnį išlaidų išskaidymą pagal rizikos profilius ir kontrolės sistemas, Komisija, aptikdama klaidas ir atsižvelgdama į Audito Rūmų darbą, gali nustatyti konkrečią programos tiriamosios visumos dalį, kuri greičiausiai bus paveikta. Todėl ji **gali nuodugnai įvertinti atliktų mokėjimų klaidų lygį** ir aiškiai nustatyti sritis, kurias reikia tobulinti.

Be to, Komisija pažymi, kad jos **įvertis visiškai priklauso Audito Rūmų apskaičiuotam intervalui** (žr. Komisijos atsakymą į 5.62 dalies pastabas).

5.65. Dabartinio **patikinimo modelio** tikslas iš tiesų yra **siekti, kad kiekvienos programos likutinis klaidų lygis atskirai**, o ne vidutiniškai, **būtų mažesnis nei 2 %**, o Komisija turi priemonių būtinaiems **finansiniams pataisymams** atlikti, kai patvirtintos atskiros likutinės klaidos viršija 2 %.

5.66. Dėl rekomendacijų, apie kurias Audito Rūmai pranešė, kad nebuvo imtasi jokių veiksmų, arba kurios kai kuriais atžvilgiais nebuvo įgyvendintos, Komisija nurodo savo atsakymą į 5.3 priedo pastabas.

5.1 rekomendacija. Subalansuoti fiksuotieji vieneto įkainiai valstybių narių mokėjimams kompensuoti

Komisija **pritaria** šiai rekomendacijai.

5.2 rekomendacija. Sukčiavimo rizikos stebėjimas audito institucijų operacijų audituose

Komisija **pritaria** šiai rekomendacijai ir **bendradarbiaus su audito institucijomis**, kad užpildytų audito veiksmų kontrolinius sąrašus ir geriau dokumentuotų veiksmus, kurių imtasi siekiant pašalinti bet kokią nustatytą sukčiavimo riziką.

5.3 rekomendacija. Atlikti tolesnį sumų, kurioms taikomas nuolatinis vertinimas, patikrinimą

Komisija **pritaria** šiai rekomendacijai, nors **ji neturi teisinio pagrindo** programų įgyvendinimo institucijoms **nustatyti** tokią papildomą prievolę teikti ataskaitas.

5.3. priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas srityje „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“

Atsižvelgdama į 2017 m. 2 rekomendaciją, Komisija pažymi, kad ji pasiūlė, jog 2021–2027 m. PVM būtų tinkamas finansuoti projektams, kurių bendros sąnaudos yra mažesnės nei 5 mln. EUR. Šis metodas yra alternatyvus Audito Rūmų rekomenduojamam metodui.

Dėl 2017 m. 6 rekomendacijos Komisija pabrėžia, kad reglamentavimo sistema suteikia galimybę prireikus atlikti programų auditą bent trejus metus nuo finansinių ataskaitų pateikimo. Komisija stengiasi padaryti išvadą dėl išlaidų tvarkingumo metinėje veiklos ataskaitoje po finansinių ataskaitų pateikimo metų ir MVA priede pateikia skaidrias visų susijusių programų ataskaitas, tačiau tai ne visada įmanoma.

EUROPOS KOMISIJOS ATSAKYMAI Į EUROPOS AUDITO RŪMŲ METINĖS ATASKAITOS PASTABAS

INDĖLIS Į 2020 M. METINĖS ATASKAITOS 6 SKYRIŲ „GAMTOS IŠTEKLIAI“

IVADAS

6.1. **Bendra žemės ūkio politika** (BŽŪP) yra tikroji Europos politika, nes valstybės narės sutelkia išteklius vienai bendrai politikai vykdyti iš vieno Europos biudžeto. Sutartyje ir BŽŪP reglamentuose nustatyti BŽŪP tikslai yra šie: didinti žemės ūkio našumą; užtikrinti deramą ūkininkų gyvenimo lygį; stabilizuoti rinkas; garantuoti pakankamą tiekimą; užtikrinti vartotojams priimtinas tiekiamos produkcijos kainas.

Esant **6,7 mln. BŽŪP paramos gavėjų**, Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) išlaidos **įgyvendinamos pagal pasidalijamojo valdymo principą**, taikant **išsamią valdymo ir kontrolės sistemą**, sukurta siekiant užtikrinti operacijų teisėtumą ir tvarkingumą galutinių paramos gavėjų lygmeniu. Kai Komisija vykdo biudžetą pagal pasidalijamojo valdymo principą, biudžeto vykdymo užduotimis dalijamasi su valstybėmis narėmis. Pastarųjų reikalaujama imtis visų reikiamų priemonių siekiant užtikrinti, kad iš ES biudžeto finansuojami veiksmai būtų įgyvendinami teisingai, veiksmingai ir vadovaujantis ES taisyklėmis. Jos privalo turėti sistemas, kurios padėtų užkirsti kelią pažeidimams ir sukčiavimui, juos aptikti ir ištaisyti. BŽŪP teisės aktuose nustatyta, kad jos **akredituoja mokėjimo agentūras, kurios yra specialios įstaigos**, atsakingos už Sąjungos lėšų valdymą ir kontrolę, visų pirma už mokėjimus paramos gavėjams ir finansinių ataskaitų teikimą Komisijai.

Valstybių narių paskirtos **sertifikavimo įstaigos** kasmet pateikia nuomonę apie atitinkamos mokėjimo agentūros metinių finansinių ataskaitų išsamumą, tikslumą ir teisingumą, tinkamą jos vidaus kontrolės sistemos veikimą ir Komisijai deklaruotų išlaidų teisėtumą ir tvarkingumą.

2020 m. Europą stipriai paveikė COVID-19 pandemija. Dėl ilgalaikės tvirtos BŽŪP politikos sistemos ir per daugelį metų visoje ES užmegzto tvirto bendradarbiavimo žemės ūkio sektorius pasirodė esąs pakankamai atsparus COVID-19 krizei įveikti.

Komisija taip pat pritaikė savo darbo metodus ir įvairiomis priemonėmis sprendė COVID-19 pandemijos poveikio patikinimui dėl BŽŪP išlaidų klausimą. Komisija priėmė Reglamentą (ES) 2020/532, kuriame valstybėms narėms nustatyti realistiški ir pasiekiami kontrolės reikalavimai. Be to, sertifikavimo įstaigos toliau atliko auditą, taip pat naudojo alternatyvius metodus, kaip ir mokėjimo agentūros, ir, kaip ir ankstesniais metais, pranešė Komisijai apie savo nustatytus faktus.

6.6 a) Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad pasikeitė Audito Rūmų tiesioginių išmokų atrankos metodas ir kad apskaičiuojant skyriaus bendrą klaidų lygį įtrauktas 0,12 % techninis koregavimas, susijęs su tiesioginėmis išmokomis. Komisija taip pat pažymi, kad koregavimas grindžiamas mokėjimo agentūrų nustatytomis klaidomis (taip pat žr. atsakymą į 6.13 dalies pastabas).

6.10. Komisija palankiai vertina Audito Rūmų išvadą, kad **EŽŪGF tiesioginėse išmokose, kurios 2020 finansiniais metais sudarė 41,6 mlrd. EUR, vis dar nėra reikšmingų klaidų**. Komisija su džiaugsmu pažymi, kad šis teigiamas rezultatas, nurodytas Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD metinėje veiklos ataskaitoje, buvo patvirtintas nepaisant Audito Rūmų atrankos metodikos pakeitimų (taip pat žr. atsakymą į 6.13 dalies pastabas).

6.13. Komisija norėtų patikslinti, kad **visais** Audito Rūmų **nurodytais atvejais, išskyrus vieną**, nurodytos klaidos buvo **per dideli deklaruoti kiekiai, kuriuos mokėjimo agentūros tinkamai nustatė atlikdamos patikras vietoje**, todėl paramos gavėjams nebuvo išmokėtos nepagrįstos išmokos. Komisija taip pat norėtų atkreipti dėmesį į tai, kad šiais metais pakeitus Audito Rūmų metodiką buvo taikomas dvejetainis metodas.

Audito Rūmai, apskaičiuodami operacijos klaidų lygio statistinį įvertį, pagrįstą kiekvieno paramos gavėjo 10 sklypų imtimi, toliau naudojo savo pačių rezultatus. Todėl Komisija nesutinka su Audito Rūmų vertinimu vienu atveju, kai šis ekstrapoliuotas klaidų lygis operacijų lygmeniu buvo gerokai padidintas, palyginti su faktiniu mokėjimo agentūros atliktos visų to paramos gavėjo sklypų patikros vietoje rezultatu. Audito Rūmai ir mokėjimo agentūra gavo tokį patį rezultatą dėl atrinktų sklypų, tačiau Audito Rūmai ekstrapoliavo savo klaidų lygį atrinktuose sklypuose visai operacijai.

Tuo pat metu Audito Rūmai pasinaudojo mokėjimo agentūrų kontrolės rezultatais, kad įvertintų poveikį tais atvejais, kai mokėjimo agentūros padarė išvadą, kad paramos gavėjui neturėtų būti atliktas mokėjimas, taikydami apskaičiuotą 0,12 % tiesioginių išmokų koregavimą, susijusį su bendru skyriaus klaidų lygiu.

6.16. Komisija palankiai vertina tai, kad Audito Rūmai teigiamai įvertino **integruotos administravimo ir kontrolės sistemos (IAKS) ir Žemės sklypų identifikavimo sistemos (ŽSIS) vaidmenį** užkertant kelią klaidoms ir mažinant jų lygį.

6.18. Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad teisinėje **patikrų vykdančios stebėsenos** sistemoje numatyta, viena vertus, tikrinti atrinktus ūkininkus, kai kriterijų neįmanoma įvertinti nuotoliniu būdu, ir, kita vertus, numatyta galimybė atlikti tikslinius apsilankymus vietoje tuo atveju, jei palydovų duomenų analizė būtų neaiški.

Apskritai Komisija mano, kad patikros vykdančios stebėseną yra puikus pavyzdys, kaip galima pritaikyti technologijas, kad valdymo ir kontrolės sistemos taptų veiksmingesnės.

Bendras atsakymas į 6.21–6.22 dalių pastabas.

Komisija **nuolat stengiasi padėti valstybėms narėms įgyvendinti patikras vykdančios stebėseną**, be kita ko, rinkdama įgyvendinimo klausimus per dvišalius, ekspertų ar komitetų posėdžius ir sprendama kylančius klausimus teikdama įgyvendinimo gaires arba prireikus iš dalies pakeisdama teisinę sistemą. Be to, 3.5 rezultato rodiklis: plotui, kuriame vykdomas palydovinis stebėjimas, apibrėžiamam kaip bazinės išmokos sistemos (BIS) / vienkartinės išmokos už plotus sistemos (VIPS) hektarų, kuriems taikomos patikros vykdančios stebėseną arba žemės ūkio plotų stebėjimo sistema, santykis, 2022 m. nustatyta 10 % tarpinė reikšmė. Remiantis valstybių narių pranešimais dėl 2021 m. patikrų vykdančios stebėseną, įgyvendinant patikras šios tarpinės reikšmės yra sėkmingai siekiama. Po 2022 m. žemės ūkio plotų stebėjimo sistemos naudojimas tampa privalomas, o dėl to, kaip numatoma, greitai padidės plotas, kuriame vykdomas palydovinis stebėjimas.

6.23. **Sudėtingos sąlygos ir tinkamumo finansuoti taisyklės taikomos tais atvejais, kai**, norint pasiekti plataus užmojo politikos tikslus, **reikalingas tikslingas pagalbos skyrimas**. Teisėtumą ir tvarkingumą reikia suderinti su politikos tikslų pasiekimu, kartu atsižvelgiant į įgyvendinimo sąnaudas. Supaprastinimo, pvz., supaprastinto išlaidų apmokėjimo, siekiama tais atvejais, kai tai yra veiksmingiausias būdas sumažinti išlaidas ir kontrolės našą bei klaidų riziką.

6.27. Komisija nesutinka su Audito Rūmų vertinimu dėl vienos operacijos (žr. atsakymą į 6.31 dalies pastabas).

6.31. Komisija nesutinka su Audito Rūmų nustatyto fakto, kad vienu atveju mokėjimo agentūra neteisingai apskaičiavo baudą už per didelio ploto deklaravimą.

Komisijos nuomone, **mokėjimo agentūra per patikras** (prieš Audito Rūmų auditą) **teisingai taikė atitinkamus teisės aktus**, konkrečiai Reglamento Nr. 640/2014 19a straipsnio 1 dalį ir Ministro dekreto Nr. 24/2015 10 straipsnį, ir teisingai nustatė ūkininkui mokėtiną sumą. Be to, mokėjimo agentūra padarė teisingą išvadą, kad pagal *de minimis* taisyklę susigrąžintinos sumos nėra, nes permokėta suma buvo 31,94 EUR. Net visa išmokėta suma (91,01 EUR), kurią Audito Rūmai laiko 65 % klaida ir kuria reikšmingai prisidėta prie šio skyriaus klaidų lygio, buvo mažesnė už 100 EUR *de minimis* ribą.

METINĖS VEIKLOS ATASKAITOS IR KITOS VALDYMO PRIEMONĖS

6.35. Šiais šešiaisiais nuomonės dėl išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo teikimo metais **sertifikavimo įstaigos pasiekė patikimų ir svarbių rezultatų**, susijusių su visų tiriamųjų visumų išlaidų teisėtumu ir tvarkingumu. Atsižvelgdamas į tai, kad sertifikavimo įstaigos atliko didelį darbą ir padaugėjo nustatytų faktų, Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD rėmėsi sertifikavimo įstaigų darbo teisėtumo ir tvarkingumo srityje rezultatais. Sertifikavimo įstaigų rezultatai buvo Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD pakoreguoto 2020 finansinių metų klaidų lygio apskaičiavimo pagrindas. Tais atvejais, kai atliekant auditą buvo nustatyta trūkumų, jų poveikis rezultatų patikimumui buvo įvertintas kaip ribotas. Be to, visais atvejais Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD auditoriai pasiūlė nedelsiant imtis taisomųjų veiksmų, kuriuos per finansinius metus įgyvendino sertifikavimo įstaigos. Taisomųjų veiksmų įgyvendinimo rezultatai buvo įvertinti atliekant finansinį patvirtinimą ir Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD vis tiek galėjo pasikliauti jų darbu bei atsižvelgti į nurodytas klaidas.

6.37. Komisija palankiai vertina tai, kad **Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD rizikos atliekant mokėjimą įvertis (1,9 %) yra labai artimas Audito Rūmų klaidų lygiui (2,0 %) ir atitinka klaidų lygio intervalą** (taip pat žr. 1.39 dalį ir Komisijos atsakymą).

Komisija taip pat pažymi, kad 2020 m. Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD metinėje veiklos ataskaitoje, kaip ir Audito Rūmų ataskaitoje, nurodyta rizika atliekant mokėjimą (apie 1,6 % tiesioginėms išmokoms, 2,9 % kaimo plėtrai ir 2,4 % rinkos priemonėms), rodo, kad tiesioginėse išmokose nėra reikšmingų klaidų, o didesnė rizika yra susijusi su kaimo plėtra ir rinkos priemonėmis (taip pat žr. atsakymą į 6.23 dalies pastabas). Atlikusi visus taisomuosius veiksmus, Komisija apskaičiavo, kad galutinė su rizika susijusi BŽŪP suma 2020 m. sudarys 0,5 %.

6.38. Komisija palankiai vertina tai, kad **jos MVVA „Gamtos išteklių“ nurodyta rizika atliekant mokėjimą atitinka** Audito Rūmų įvertintą su šiuo skyriumi susijusį klaidų lygį.

6.39. Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD gauna patikinimą dėl tinkamo sistemų, kurias mokėjimo agentūros įdiegė, kad sertifikavimo įstaigų darbu užkirstų kelią sukčiavimui ir jį nustatytų, veikimo. Šios nepriklausomos įstaigos kasmet vertina, ar mokėjimo agentūros atitinka akreditavimo kriterijus, įskaitant aspektus, konkrečiai susijusius su sukčiavimo klausimais, t. y. jos turi užtikrinti, kad mokėjimo agentūros turėtų sukčiavimo prevencijos, nustatymo ir ištaisymo sistemas.

2020 m. rugsėjo mėn. **Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD atnaujino savo kovos su sukčiavimu strategiją**, taip pat atsižvelgdamas į naują 2019 m. bendrą Komisijos kovos su sukčiavimu strategiją.

Sukčiavimo rizikos vertinimo peržiūra numatyta BŽŪP reformoje (2023–2027 m.), o jos numatoma data – 2023 m. sausio 1 d.

Kalbant apie **priemonės ARACHNE naudojimą BŽŪP**, Komisija pritarė, kad būtų išplėstas šios priemonės naudojimas ir pajėgumai. Su tuo 2019 m. metinėje ataskaitoje sutiko ir Audito Rūmai. Po derybų dėl BŽŪP reformos Komisija įpareigota nuo 2023 m. sausio 1 d. suteikti valstybėms narėms galimybę naudotis šia priemone, o valstybės narės bus skatinamos ja naudotis.

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS

6.40. Komisija teigiamai vertina tai, kad **bendras 6.1 priede nustatytas skyriaus klaidų lygis yra artimas reikšmingumo lygiui (2,0 %)**. Taip pat žr. atsakymą į 6.37 dalies pastabas.

**EUROPOS KOMISIJOS ATSAKYMAI Į EUROPOS AUDITO RŪMŲ METINĖS
ATASKAITOS**
**„INDĖLIS Į 2020 M. METINĘ ATASKAITĄ. 7 SKYRIUS. SAUGUMAS IR PILIETYBĖ“
PASTABAS**

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

7.3 langelis. Nurodytos per didelės medicinos įrangos vežimo išlaidos

Kalbant apie „Nurodytas per dideles medicinos įrangos vežimo išlaidas“, ESI priemonės buvo įgyvendintos COVID-19 pandemijos pradžioje, kai skubiai reikėjo medicininės paskirties asmeninių apsaugos priemonių. Kalbant apie sutartį, kurios auditas atliktas, perkančioji organizacija nepasinaudojo Jungtinės Karalystės viešųjų sutarčių taisyklių 72 taisyklėje numatyta galimybe, kuria pasinaudojus būtų buvę įmanoma iki 50 proc. padidinti galiojančių sutarčių pradinę derybų procedūros vertę iš anksto apie tai nepaskelbus. Šiuo atveju tai buvo pateisinama dėl ypatingos skubos motyvų.

Komisija mano, jog svarbu nurodyti, kad paslaugos buvo suteiktos. Be to, dėl procedūrinės klaidos skiriant sutartį asmeninių apsaugos priemonių kubinio metro kaina nepakito, nes ji buvo visiškai tokia pati, kaip pradinėje skirtoje sutartyje.

Visi šie veiksniai turi būti laikomi itin sudėtingų sąlygų, kuriomis buvo imtasi šių skubių veiksmų, dalimi.

7.4 langelis. Nelydimiems nepilnamečiams teikiamų paslaugų dokumentų kokybė ne visada patenkinama

Komisija atsižvelgė į 7.4 langelyje nurodytus trūkumus, kurie yra atidžiai stebimi.

Atsakinga valdžios institucija parengė kovos su šiomis nustatytomis problemomis veiksmų gaires, kuriomis remdamosi Graikijos valdžios institucijos ėmėsi įvairių veiksmų, kuriais siekta būsimo programavimo laikotarpiu atnaujinti apgyvendinimo paslaugų teisinę sistemą ir standartines veiklos procedūras, taip pat skatinti įgyvendinančių subjektų paslaugų kokybės fiksavimo ir vertinimo metodiką ir taikyti geriausią patirtį bei nuolat tobulinti procedūras.

Be to, imamasi priemonių, kuriomis siekiama gerinti nukreipimo ir ataskaitų teikimo sistemą, taikant centralizuotą požiūrį, visų pirma įtraukiant už nelydymų nepilnamečių apsaugą Graikijoje atsakingą specialųjį sekretorių. Administracinės procedūros, reikalingos jaunuoliui perkelti į kitą apgyvendinimo sistemą, pradedamos vykdyti likus keturiems mėnesiams iki tam asmeniui tampant pilnamečiu. Konkretūs atvejai yra vertinami atskirai, be kita ko, kalbant apie vaikus, kuriems reikia baigti mokyklą, taip pat apie jaunuolius, kurių administracinės procedūros dar nebaigtos.

VIDAUS KONTROLĖS SISTEMŲ ELEMENTŲ NAGRINĖJIMAS

7.12. Galimas trūkumų poveikis valstybių narių lygmeniu nebuvo reikšmingas.

7.5 langelis. Metinių kontrolės ataskaitų trūkumai

Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad tokie trūkumai nėra pakankamai reikšmingi, kad būtų galima nesutikti su audito institucijų išvadomis, kaip nurodyta 7.12 dalyje.

- Imčių sudarymo problemos: atrankos vienetas nėra aiškiai apibrėžtas, audito imtyje yra per mažai vienetų. (Liuksemburgas)

Liuksemburgo atveju Komisija jau buvo nustačiusi trūkumą ir apie jį pranešusi Liuksemburgo valdžios institucijoms, kaip nurodyta ataskaitų vertinimo kontroliniame sąraše ir dalinio patvirtinimo dokumente.

Žr. toliau pateiktas papildomas pastabas.

- Atsakinga institucija, prieš atlikdama savo patikras vietoje ir įtraukdama techninės pagalbos mokėjimus, pateikė audito institucijai finansinių ataskaitų projektą. (Ispanija)

Remiantis metine kontrolės ataskaita (MKA) ir papildoma informacija, kuri Komisijos prašymu pateikta jai atliekant vertinimą, buvo visiškai suderintos preliminarios ataskaitos, kuriomis remiantis sudarytos imtys, ir galutinės ataskaitos, pateikiant tinkamą šių ataskaitų skirtumų apibūdinimą. Patvirtinimo rašte Komisija valdžios institucijoms priminė, kad preliminarias ataskaitas turėtų sudaryti mokėjimai, kurių kontrolę atliko atsakinga valdžios institucija.

- Klaidų lygiai buvo apskaičiuoti ir MKA pagrindinėje dalyje buvo pateikti netiksliai. (Austrija)

Migracijos ir vidaus reikalų GD auditoriams peržiūrint 2019 finansinių metų ataskaitų MKA kilo abejonų dėl nurodyto netikslaus klaidų lygio, kaip matyti iš auditorių kontrolinio sąrašo ir valstybei narei skirto patvirtinimo rašto.

Kadangi bendras likutinis klaidų lygis neviršijo reikšmingumo ribos, jis nepadarė įtakos Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo (PMIF) 2019 finansinių metų sąskaitų patvirtinimui. Migracijos ir vidaus reikalų GD auditoriai toliau stebi skaidrų ataskaitų apie ES įnašo klaidų lygį teikimą ir dar kartą atkreipė dėmesį į tai 2020 finansinių metų sąskaitų MKA peržiūroje (ji atlikta 2021 m., t. y. nepatenka į 2020 m. patikinimo pareiškimo aprėptį). Dar kartą paprašyta, kad audito institucija išsamiai išaiškintų savo naudojamus skaičiavimo metodus.

Audito imties vertė ir aprėptis buvo nurodytos neteisingai. (Austrija)

Austrijos valdžios institucijos projektus auditui atrinko iš stebėsenos sąrašų, o ne iš finansinės sistemos. Dėl šios priežasties audito aprėptis apskaičiuota neteisingai. Nepaisant to, iš tiesų audito aprėptis viršijo minimalųjį 10 proc. reikalavimą. Migracijos ir vidaus reikalų GD auditoriai savo atliktame 2020 m. finansinių metų MKA vertinime (jis atliktas 2021 m., t. y. nepatenka į 2020 m. patikinimo pareiškimo aprėptį) paprašė audito institucijos suteikti papildomą informaciją apie savo audito imtį. Migracijos ir vidaus reikalų GD auditoriai nustatė, kad audito institucija, apskaičiuodama bendrą klaidų lygį, neįtraukė vieno projekto. Rašte dėl 2020 finansinių metų MKA audito institucijai buvo pateikta rekomendacija kitą kartą tvirtinant sąskaitas iš dalies pakeisti šią praktiką.

- MKA nebuvo tinkamai nurodyti išlaidų ir sistemų auditų rezultatai arba bendras patikinimo lygis, taip pat nenurodyta, kad kai kurie audito darbai buvo pavesti išorės subjektams. (Liuksemburgas)

Liuksemburgo valdžios institucijos parengė veiksmų planą EAR nustatytiems susirūpinimą keliantiems klausimams išspręsti. Priėmus šį veiksmų planą, Migracijos ir vidaus reikalų GD, atlikdamas 2020 finansinių metų sąskaitų patvirtinimą, patikrino šį planą. 2020 finansinių metų MKA pateikta aiški informacija apie:

- tais finansiniais metais atliktų sistemų auditų aprėptį ir rezultatus;

- aiškią naudoto atrankos vieneto apibrėžtį;
- neigiamus mokėjimų auditų rezultatus, įskaitant į imtį įtrauktus bet kokius išankstinius tarpinių ar galutinių mokėjimų patvirtinimus, apie kuriuos EK pranešta ankstesnių metų ataskaitose;
- aiškiai nurodytą patikinimo lygį, laikantis 2018 m. gegužės 16 d. Reglamento (ES) 2018/1291 priede nustatyto modelio.

Komisijos manymu, to pakanka.

Vis dėlto reikia toliau tobulinti ataskaitas dėl užsakomųjų audito darbų, ir ši informacija buvo perduota Liuksemburgo valdžios institucijoms, kai buvo tvirtinamos 2020 finansinių metų sąskaitos.

7.13. Komisija mano, kad nustatyti trūkumai nepadarė įtakos audito institucijų išvadoms.

7.6 langelis. Audito institucijų darbo trūkumai.

- Projektų atrankos procesas nebuvo tinkamai patikrintas. (Liuksemburgas)

Audito institucija atnaujino savo kontrolinį sąrašą ir atrankos procedūroms skyrė atskirą skyrių. Jis buvo peržiūrėtas atliekant 2020 finansinių metų sąskaitų patvirtinimo procedūrą, kuri buvo įvykdyta 2021 m., t. y. nepatenka į 2020 m. patikinimo pareiškimo aprėptį.

- Netinkamas išlaidų tinkamumo testavimas. (Liuksemburgas)

Šis klausimas buvo patikrintas atliekant 2020 finansinių metų sąskaitų patvirtinimo procedūras, kurios įvykdytos 2021 m., t. y. nepatenka į 2020 m. patikinimo pareiškimo aprėptį. Nustatyta, kad audito institucija atnaujino kontrolinį sąrašą, naudojamą išlaidų tinkamumui patikrinti ir užtikrinti, kad apie visus nuokrypius būtų pranešta ir atsakinga valdžios institucija galėtų imtis veiksmų.

- Nepakankama audito seka arba prasta audito darbo dokumentacija. (Ispanija, Liuksemburgas, Austrija, Suomija)

Komisijos manymu, tai rodo atskirus konkrečių patikrų ir (arba) auditų dokumentacijos trūkumus. Be to, patys EAR patvirtino, kad dėl šių atskirų atvejų jokių būdu nekyla abejonių nei dėl audito institucijų atliktų audito darbų, nei dėl jų išvadų patikimumo.

Taip pat Migracijos ir vidaus reikalų GD, reaguodamas į ankstesnes išvadas ir EAR rekomendacijas (2019 m. patikinimo pareiškimas), Migracijos ir vidaus reikalų fondų audito institucijoms pateikė „Svarstymų dokumentą dėl audito dokumentacijos. Geroji auditorių ir jiems skirta patirtis“. Šį dokumentą parengė Komisijos pasidalijamojo valdymo audito tarnybų ir valstybių narių nacionalinių audito institucijų darbo grupė, kad nustatytų ir parengtų geriausios patirties pavyzdžių, kad būtų pagerinta jų audito darbų dokumentacija.

- Nustačius netinkamų finansuoti išlaidų, apie jas ne visada pranešta. (Liuksemburgas)

Dėl netinkamų finansuoti išlaidų klausimo imtasi veiksmų atliekant 2020 finansinių metų sąskaitų patvirtinimo procedūras, kurios įvykdytos 2021 m., t. y. nepatenka į 2020 m. patikinimo pareiškimo aprėptį. Nustatyta, kad audito institucija atnaujino kontrolinį sąrašą, naudojamą išlaidų tinkamumui patikrinti ir užtikrinti, kad apie visus nuokrypius būtų pranešta ir atsakinga valdžios institucija galėtų imtis veiksmų.

- Kai kurie viešųjų pirkimų klausimai neteisingai klasifikuojami. (Suomija)

Komisija toliau stebi viešųjų pirkimų procedūras, susijusias su Suomijoje vykdomu auditu.

• Netinkama užsakomųjų audito darbų apžvalga. (Liuksemburgas)

Komisijos manymu, šis aspektas neturi įtakos audito institucijos teikiamam patikinimui. Vis dėlto pastebėjome, kad 2020 finansinių metų MKA (ji parengta 2021 m., t. y. nepatenka į 2020 m. patikinimo pareiškimo aprėptį) buvo patobulinta. Audito institucija, prieš patvirtindama 2020 finansinių metų MKA, surengė baigiamąjį susitikimą su paslaugų teikėju, kad įvertintų atlikto darbo kokybę ir suteiktų galimybę paslaugų teikėjui su audito institucija pasidalyti konkrečiais darbo ar kitais dokumentais.

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS

7.1 rekomendacija. ESI projektų išlaidų tinkamumas finansuoti

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija yra įsipareigojusi atidžiai patikrinti ESI veiksmų paramos gavėjų pateiktų išlaidų tinkamumą finansuoti. Pažymima, kad išsamios patikros yra *ex ante* kontrolės priemonių ir vidaus kontrolės sistemų dalis. Kalbant apie viešųjų pirkimų procedūras ir atitinkamą dokumentaciją, jos yra tikrinamos vykdant imties patikrinimus, kai atliekami *ex post* auditai.

7.2 rekomendacija. Pagrindimas dokumentais, kai finansavimas grindžiamas standartiniais vieneto įkainiais

Komisija pritaria šiai rekomendacijai ir mano, kad ji jau yra įgyvendinama.

2021 m. balandžio 28 d. Komisija priėmė peržiūrėtas gaires dėl supaprastinto Europos struktūrinių ir investicijų fondų išmokų apmokėjimo.

Nors šios gairės iš esmės yra taikomos ESI fondams, jų principai yra perkelti į 2021–2027 m. programavimo laikotarpį, kai (remiantis BNR) jie bus vienodai taikomi Migracijos ir vidaus reikalų GD administruojamoms lėšoms.

Atsižvelgiant į tai, 2021 m. gegužės 27 d. valstybių narių valdžios institucijos gavo atnaujintas BNR ekspertų grupės (EGESIF) gaires. Atsižvelgiant į būsimą 2021–2027 m. laikotarpį, į šią grupę taip pat įtrauktos už Migracijos ir vidaus reikalų GD lėšas atsakingos valstybių narių valdžios institucijos.

Komisija taip pat praneš valstybių narių valdžios institucijoms apie atnaujintas gaires ir primins joms, kaip svarbu atliekant valdymo patikrinimus ir auditus užtikrinti, kad būtų laikomasi supaprastinto išlaidų apmokėjimo sąlygų.

KOMISIJOS ATSAKYMAI Į EUROPOS AUDITO RŪMŲ 2020 M. METINĖS ATASKAITOS PASTABAS

INDĖLIS Į 2020 M. METINĖS ATASKAITOS 8 SKYRIŲ „EUROPOS VAIDMUO PASAULYJE“

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

8.2 langelis.

- Finansuotam veiksmui nenaudojami tiekiami reikmenys

Komisija norėtų atkreipti dėmesį į pastangas, dedamas siekiant užtikrinti galimybę pabėgėliams naudotis pagrindinėmis sveikatos priežiūros paslaugomis nestabiliomis aplinkybėmis, susiklosčiusiomis paramą gaunančioje šalyje projekto įgyvendinimo pradžioje. Šios aplinkybės padarė reikšmingą poveikį projekto veiklai.

Pirmaisiais metais naudotos vakcinės buvo gautos iš paramos gavėjo atsargų ir paskirstymo sistemos ir buvo skirtos vaikams vakcinuoti nuo pat veiklos pradžios. Tai atitiko sutarties dėl dotacijos specialiųjų sąlygų I priedą – 1.5 veiklą „Imunizacijos paslaugų gerinimas“. Dotacija buvo skirta tęsiant jau vykdomą išplėstinę imunizacijos programą.

Paramos gavėjas Komisijai pateikė įrodymų, kad tikslinėje grupėje buvo naudojamos vienodos rūšies vakcinės. Likusių vakcinų skaičius sudaro mažiau nei 1 % įsigytų vakcinų skaičiaus.

Paramos gavėjas įsipareigojo pranešti apie likusių ES finansuojamų vakcinų naudojimą.

- Į išlaidų deklaraciją įtrauktos netinkamos finansuoti išlaidos

Komisija ar paramos gavėjas jokių sumų neišmokėjo nepagrįstai. Įvyko dviguba sumos tarpuskaita ir kitos sumos, dėl kurios išlaidos dar nebuvo patirtos Komisijos apskaitos sistemoje, tarpuskaita. Galutinė suma, finansuotina ES biudžeto lėšomis, bus nustatyta atliekant galutinį mokėjimą.

Imtasi taisomųjų veiksmų:

- netinkamai užskaitytos sumos nebeužskaitytos;
- sutartis įtraukta į metinį kontrolės planą ir prieš atliekant galutinį mokėjimą nepriklausomi auditoriai atliks papildomą patikrinimą;
- paramos gavėjui pateiktos rekomendacijos dėl finansinių ataskaitų rengimo;
- ES delegacijos darbuotojams surengtas mokymas tarpuskaitos klausimais;
- siekiant išspręsti kilusias problemas pakeisti kontroliniai sąrašai.

8.3 langelis.

- Bendrų sąnaudų paskirstymas negrindžiamas faktiškai patirtomis išlaidomis

Komisija sutinka, kad bendros sąnaudos turi būti deklaruojamos remiantis faktinėmis, o ne biudžete numatytomis išlaidomis. Pagal šį principą naudojama bendrų sąnaudų deklaravimo metodika buvo įvertinta 2020 m. pabaigoje atliekant *ex ante* vertinimą, apėmusį visas organizacijas, kurios 2021–

2027 m. laikotarpiui norėjo gauti Komisijos humanitarinės pagalbos partnerio sertifikatą. Bendrų sąnaudų tikrinimas taip pat patenka į Komisijos *ex post* kontrolės ir audito taikymo sritį.

8.11. Komisija norėtų pažymėti, kad kiekvienas iš keturių tinkamumo finansuoti kriterijų kruopščiai įvertinamas ir rengimo, ir mokėjimo etapuose, pagal ES finansinio reglamento 236 straipsnį ir laikantis 2017 m. paramos biudžetui gairių.

Be to, Komisija mano, kad parama biudžetui padidina atskaitomybę ir padeda kovoti su korupcija, sutelkiant dėmesį į pažangą viešųjų finansų valdymo ir biudžeto skaidrumo bei priežiūros srityse. Teikiant paramą biudžetui skiriamas finansavimas tampa valstybės biudžeto dalimi, tad jam atliekamas išorės auditas ir taikoma parlamentinė kontrolė.

8.13. Komisija norėtų patikslinti, kad taikant sąlyginį metodą Komisija teisiškai neprivalo stebėti jo atskirai, ir mano, kad jo stebėseną neturi pridėtinės vertės.

8.14. Komisija norėtų atkreipti dėmesį į tai, kad yra sutartinių nuostatų dėl galimybės susipažinti su dokumentais. Komisija ir toliau atkreips organizacijų partnerių dėmesį į tai, kad Audito Rūmams reikia teikti būtiną informaciją.

METINĖS VEIKLOS ATASKAITOS IR KITOS VALDYMO PRIEMONĖS

FPI metinė veiklos ataskaita

8.18. BSGP misijų ramsčių vertinimas ir toliau yra FPI prioritetas.

2020 m. pabaigoje dviejų BSGP misijų, dar neįvertintų pagal ramsčius, dabartinė padėtis yra tokia:

1. EUBAM Libya: FPI šiuo metu svarsto 2021 m. gegužės 28 d. iš išorės auditoriaus gautą ramsčių vertinimo ataskaitos projektą. Ataskaitos projekte daroma išvada, kad misija visiškai atitinka reikalavimus.
2. EUAM Centrinės Afrikos Respublikoje (EUAM RCA): misija visapusiškai vykdoma tik nuo 2020 m. rugpjūčio mėn. ir dar per anksti atlikti ramsčių vertinimą. FPI įvertins misijos brandą rudeni, kad priimtų sprendimą dėl tinkamo ramsčių vertinimo laiko.

NEAR GD 2020 m. LKL tyrimas

8.19. LKL tyrimas yra svarbus elementas, kuriuo grindžiamas generalinio direktoriaus pareiškimas, bet tai nėra vienintelis patikinimo šaltinis. NEAR GD taiko **išsamią vidaus kontrolės sistemą ir kontrolės strategiją**, apimančią visą įgyvendinimo ciklą. Kaip aprašyta metinėje veiklos ataskaitoje, visi kontrolės sistemos elementai yra **patikinimo elementai**.

8.21. Komisija nelaiko ir niekada nelaikė LKL tyrimo patikinimo užduotimi ar auditu. Jis turi konkretų tikslą ir yra grindžiamas savarankiška metodika.

Tai atskleidžiama LKL tyrime ir NEAR GD metinėje veiklos ataskaitoje, kurioje teisingai ir sąžiningai pateikiama išsami vadovybės informacija. Komisija nemano, kad tyrimui taikomi **apribojimai**, dėl kurių klaidos gali būti **nepakankamai įvertintos**.

8.22. Komisija mano, kad LKL yra **tinkamas** ir itin **reprezentatyvus**. Tikimybė, kad bus pasirinkta tam tikru laikotarpiu užbaigta sutartis, yra visiškai proporcinga jos vertei.

LKL tikslas – nustatyti **reprezentatyvų klaidų lygį** visai GD tiriamajai visumai. Stratifikavimas tokio rezultato neduotų.

Iš visų į LKL tyrimą įtrauktų 375 operacijų 45 buvo **paramos biudžetui** operacijos. Klaidų lygis nėra operacijos vertės išraiška. Pagal LKL metodiką klaidų lygis prognozuojamas atsižvelgiant į bendrą klaidų lygį ir operacijos vertę prognozei poveikio nedaro. Nedidelės vertės operacijos klaidų lygis daro tokį pat poveikį, kaip didelės vertės operacijos klaida.

Nors PB operacijose išmatuota paklaida pasitaiko rečiau, palyginti su kitų rūšių sutartimis NEAR GD (ir INTPA) LKL tyrimuose, tokių klaidų buvo aptikta ir apie jas buvo pranešta. Dėl PB operacijų vertės (paprastai dešimčių milijonų) tokios klaidos gali padaryti reikšmingą poveikį GD klaidų lygiui.

Taigi būtų nepagrįsta neįtraukti daugiau nei 25 % NEAR GD užbaigtų sutarčių tiriamosios visumos į LKL tyrimą ir tai galėtų prisidėti prie nepakankamo klaidų lygio įvertinimo.

8.23. Atsižvelgiant į Audito Rūmų 2017 m. metinėje ataskaitoje pateiktą rekomendaciją, į LKL tyrimą įtrauktų dotacijų skaičius buvo padidintas.

Komisija laikosi nuomonės, kad ši **papildoma dotacijų imtis** buvo tinkamas ir pakankamas atsakas, atitinkantis su dotacijomis siejamą didelę riziką.

Į LKL įtraukiama papildoma dotacijų imtis, kurios tikslas – suteikti Komisijai patvirtinamosios informacijos, kuria papildoma iš pagrindinės imties gauta su dotacijomis susijusi informacija. Tai yra pagrindas nuspręsti, ar reikia su dotacijomis susijusios išlygos. Papildoma 96 ėmimo intervalų imtis (atitinkanti 1/3 visos LKL tyrimo populiacijos) atitinka tą reikalavimą. Jei patikimumo lygis būtų aukštesnis, reikėtų sudaryti gerokai didesnę imtį (įtraukti dar 88 operacijas, kai patikimumo lygis 95 %). Tai iš esmės nepadėtų siekti pagrindinio tikslo, kurio siekiama sudarius papildomą dotacijų imtį, t. y. patvirtinti faktus, nustatytus dėl pagrindinės imties. Dabartinis metodas atitinka pagrindinius prioritetus, t. y. užtikrinti patikimumą ir kontrolės priemonių išlaidų veiksmingumą.

8.24. Komisija mano, kad **pernelyg pasikliauti kitų auditorių atliktu kontrolės darbu nereikėtų** ir kad 2020 m. LKL tyrime tokio pernelyg didelio pasiklovimo nebuvo. Iš tikrųjų bendras pasiklovimo lygis 2020 m. sumažėjo 2 procentiniais punktais, palyginti su 2019 m.

Visiškai pasikliaujama tik kvalifikuotų auditorių darbu pagal Komisijos pasirašytą audito pagrindų sutartį arba Audito Rūmų atliktu darbu. Visiško pasiklovimo atvejų procentinė dalis sumažėjo iki 13 % 2020 m.

Pasiklovimas gali būti **dalinis ir visiškas**. Visiškas pasiklovimas atskiros operacijos atveju reiškia, kad tos operacijos pagrindinių testų atlikti nereikia. Tačiau visos kitos procedūros vis vien taikomos (užskaitytų ir sumokėtų sumų suderinimas, nurodymas imtis tolesnių veiksmų / susigražinti ir, kai taikoma, pirmojo lygio viešieji pirkimai). **Dalinio pasiklovimo** atveju atliekami testai yra išsamesni ir apima pagrindinius testus, kurių reikia siekiant minimalaus apsaugos lygio, siekiant, kai įmanoma, nustatyti bet kokią klaidą.

Jeigu kitų auditorių kontrolės darbu, kuris laikomas patikimu, nepasikliaujama, paramos gavėjo tos pačios operacijos auditas ir (arba) patikrinimas atliekamas du kartus.

Pasiklovimo jokių būdu negalima pateisinti tik Komisijos atliktu kontrolės darbu.

Ataskaitos peržiūrimos remiantis tokiu ankstesniu kontrolės darbu ir į jį atsižvelgiant bendroje kontrolės aplinkoje, bet nėra pasikliaujama vien tokiu kontrolės darbu.

Sumažintas imties dydis nėra svarbus pasiklovimo procentiniam lygiui. Apskaičiuojamas atvejų skaičius / operacijų skaičius.

8.25. Komisija pažymi, kad:

- **apribojimas** nėra susijęs vien su LKL tyrimu; jis taikomas pagal **bendrąjį JT organizacijų ir Europos Komisijos pagrindų susitarimą**.

- Kai rangovui nesuteikiama galimybė susipažinti su būtinais patvirtinamaisiais dokumentais, atsiranda klaidų.

Pagal Finansinį reglamentą reikalaujama, kad subjektai, kuriems pavesta netiesiogiai valdyti ES lėšas, įrodytų finansų valdymo lygį ir ES finansinių interesų apsaugą, kurie yra lygiaverčiai Komisijos užtikrinamiems lygiams. Tai patikrinama atliekant subjekto **ex ante ramsčių vertinimą**.

Kalbant apie kliovimąsi ir tarptautines organizacijas, iš duomenų matyti, kad kontrolė buvo vykdoma. Faktiškai, **taikant FAFA buvo pasirinktos 43 operacijos**. Iš jų rangovas visiškai kliovėsi kontrolės darbu 18 atvejų, dalinis pasikliovimas buvo 6 atvejais ir likusiais 19 atvejų kontrolės darbu nebuvo pasikliaujama. 17 atvejų buvo padidinta išmatuota paklaida.

Kai **visiškai pasikliaujama** ankstesniu kontrolės darbu, rangovas peržiūri nustatytus faktus ir, kai auditorius klaidos neišskyrė ir (arba) ji nebuvo ištaisyta gavus tinkamą ES delegacijos pagrindimą, sąlyginė paklaida padidinama ir atliekant ankstesnį kontrolės darbą nustatyti faktai ekstrapoliuojami į imtį neįtrauktoje tiriamosios visumos dalyje. Kai rangovas iš dalies pasikliauja ankstesniu kontrolės darbu, jis laikosi tokios pat procedūros, kaip aprašyta pirmiau, ir atlieka pagrindinius testus.

8.26. Komisija nemano, kad **įverčiai** yra „*pagrindinis veiksnys, kuris iškreipė LKL*“. Kaip Komisija pranešė dar 2019 m., įverčiai yra itin reti: 2018 m. jų buvo du, 2019 m. nebuvo nė vieno, o 2020 m. buvo tik vienas dalinis įvertis. Taigi trijuose LKL tyrimuose trys iš 1 144 punktų buvo įverčiai. Vienintelis (dalinis) įvertis, apie kurį pranešama 2020 m., buvo reikalingas dėl nelaimingo atsitikimo, dėl kurio buvo sunaikintas paramos gavėjo archyvas. Šie faktai buvo patvirtinti paramos gavėjo pateiktais dokumentais ir buvo žinomi ES delegacijai.

Sprendimas įvertinti klaidą priimamas ne tik dėl to, kad nebuvo pateikti dokumentai (dėl to susidarys išmatuota paklaida). Įvertis apskaičiuojamas tik kai susiklosto ir yra tinkamai dokumentuotos konkrečios LKL vadove aprašytos aplinkybės, kurios nepalieka didelės veiksmų laisvės.

Pastaba dėl **rizikos priedo** jau buvo įtraukta į 2019 m. metinę ataskaitą dėl EPF ir Komisijos atsakymus. Ir NEAR GD, ir INTPA GD naudojo rizikos priedą, kad patobulintų LKL metodikos nuostatas dėl įverčių.

5 % rizikos priedas yra labai atsargus metodas, kuriuo siekiama užtikrinti, kad klaidų lygis nebūtų įvertintas nepakankamai.

8.27. LKL tyrimuose visuomet yra tam tikras **pakeitimų** lygis. 2020 m. LKL tyrime pakeitimų lygis buvo didesnis dėl naujoviškų operacijų įtraukimo. Buvo laikomasi LKL pakeitimų metodikos ir pakeitimai buvo pateisinami dėl aplinkybių. Ateityje Komisija stengsis užtikrinti, kad pakeitimų būtų kuo mažiau. Komisija neturi pagrindo manyti, kad pakeitimai padarė poveikį klaidų lygio apskaičiavimui 2020 m. LKL tyrime.

8.28. Komisija yra pasirengusi apsvaistyti galimybę pakeisti **LKL metodiką** arba audito technines užduotis, kad rangovas oficialiai **praneštų** Komisijai apie **įtariamą sukčiavimą**. Buvo keli sunkių pažeidimų atvejai arba atvejai, kai nebuvo laikomasi reikalavimų, kai buvo galima įtarti sukčiavimą, rangovas apie juos pranešė Komisijai ir ši ėmėsi tinkamų veiksmų, be kita ko, prirėkus informavo OLAF.

Rangovui ir Komisijai reguliariai susitinkant (paprastai kas savaitę) rangovas gali pranešti apie pažangą vykdant kontrolės darbą ir bet kokias problemas, kurių kyla bendraujant su paramos gavėjais, įskaitant sukčiavimą.

Pagal reglamentus dėl kovos su pinigų plovimu visi rangovui dirbantys asmenys privalo pranešti apie įtarimus dėl sukčiavimo.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Rekomendacijos

8.31. Kalbant apie **rekomendaciją**, kurią Audito Rūmai pripažino neįgyvendinta, savo atsakyme į rekomendaciją Komisija pažymėjo, kad „su LKL rangovu aptars būdus stratifikuoti LKL tiriamąją visumą ir kartu vis dėlto atsižvelgti į būtinybę užtikrinti, kad visa tiriamoji visuma išliktų pagrįsta ir reprezentatyvi“. Kaip aprašyta išsamiau 8.22 dalyje, rengiant imties sudarymo metodiką siekiama užtikrinti, kad LKL tyrimo rezultatus būtų galima laikyti reprezentatyviais visų NEAR GD užbaigtų sutarčių atžvilgiu. Tikimybė, kad bus pasirinkta tam tikru laikotarpiu užbaigta sutartis, yra visiškai proporcinga jos vertei. Sudarant rizika pagrįstą stratifikuotą imtį imties reprezentatyvumas sumažėtų.

8.1 rekomendacija

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija ir toliau atkreips organizacijų partnerių dėmesį į tai, kad Audito Rūmams reikia teikti dokumentus ir informaciją, būtinus jų užduočiai atlikti. Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 8.14 dalies pastabas.

8.2 rekomendacija

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Nuo 2021 m. įpareigojimas bendrų sąnaudų paskirstymą pagrįsti faktinėmis, o ne biudžete numatytomis išlaidomis yra įtrauktas į *ex ante* vertinimo taikymo sritį ir visos organizacijos, prieš gaudamos Komisijos humanitarinės pagalbos partnerio sertifikatą, privalo jį atlikti.

Be šio *ex ante* vertinimo, Komisija šiuo metu rengia rekomendacinį dokumentą dėl humanitarinės pagalbos dotacijų tinkamumo finansuoti. Galiausiai bendrų sąnaudų tinkamumas finansuoti patenka į Komisijos *ex post* kontrolės ir audito taikymo sritį.

8.3 rekomendacija

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija įvertins galimybę į LKL metodiką arba audito technines užduotis įtraukti nuorodą, kad Komisijai tinkamu lygmeniu būtų oficialiai pranešama apie įtariamą sukčiavimo riziką.

ATSAKYMAI Į AUDITO RŪMŲ PASTABAS. 2020 METAI**AUDITO RŪMŲ PASTABOS
DĖL EUROPOS PARLAMENTO
PARLAMENTO ATSAKYMAI****Pastabos dėl operacijų imties**

9.8 Dviejų Europos Parlamento atliktų mokėjimų atveju aptikome klaidų. Vienas atvejis buvo susijęs su permoka už IT paslaugas, atsiradusia dėl neteisingo sutarties sąlygų taikymo. Kitas – su neteisingu dienpinigių mokėjimu Parlamento nariui dėl dalyvavimo sąraše padarytos klaidos. Nustatėme, kad įdiegta kontrolės sistema neužkirto kelio tokioms klaidoms ir nepadėjo jų aptikti, tačiau Parlamentas šiuo metu kuria naują sistemą, kad padėtis būtų ištaisyta.

Parlamentas atsižvelgia į Audito Rūmų pastabas ir dienpinigių klausimu atkreipia dėmesį į atsakymą į rekomendaciją Nr. 1.

Išvados ir rekomendacijos**Rekomendacija Nr. 9.1 (Europos Parlamentui).**

Parlamentas turėtų įgyvendinti būtinus pakeitimus siekdamas užtikrinti, kad dienpinigiai būtų mokami tik tiems EP nariams, kurie turi teisę juos gauti (žr. 9.8 dalį).

Laikotarpis: iki 2022 m. pabaigos

Parlamentas pritaria šiai rekomendacijai. 2019 m. Parlamentas pradėjo įgyvendinti projektą, kuriuo, pasitelkiant biometrines technologijas, siekiama automatizuoti dalyvių registravimą centriniame registre ir plenarinių posėdžių salėse. Taikant šias technologijas būtų pašalintos klaidos ir užtikrinta, kad dienpinigius faktiškai gautų tik tie Parlamento nariai, kurie turi teisę juos gauti. Dėl COVID-19 pandemijos projekto įgyvendinimas šiek tiek vėlavo. Parlamento administracija, remdamasi Biuro suteiktu įgaliojimu, sutartį dėl šio projekto pasirašė 2020 m. pabaigoje. Be to, Parlamento duomenų valdytojas šiuo metu vertina 2021 m. kovo mėn. pabaigoje gautas Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno rekomendacijas.

Priedai

9.2 priedas. Tolesni veiksmai, susiję su ankstesnėmis rekomendacijomis

Rekomendacija Nr. 2.

Kitą kartą peržiūrint taisykles, kuriomis reglamentuojamas lankytojų grupių priėmimas, Europos Parlamentas turėtų sustiprinti išlaidų deklaracijų teikimo procedūrą, reikalaudamas, kad su savo išlaidų deklaracijomis grupės pateiktų patvirtinamuosius dokumentus.

Vidaus audito tarnyba parengė galutinę 2021 m. pradžioje atlikto audito, susijusio su lankytojų grupėmis, ataskaitą, apimančią veiksmų planą, kuriame prašoma generaliniam sekretoriui pateikti pasiūlymą dėl taisyklių, reglamentuojančių lankytojų grupių priėmimą, peržiūros, kurį tvirtintų Biuras. Šiuo metu imamas priemonių, kad būtų pasirengta taisyklių dėl lankytojų grupių peržiūrai. Audito Rūmų rekomendacija bus įtraukta į pasiūlymą dėl taisyklių peržiūros.

KOMISIJOS ATSAKYMAI Į EUROPOS AUDITO RŪMŲ 2020 M. METINĖS ATASKAITOS PASTABAS

INDĖLIS Į 2020 M. METINĖS ATASKAITOS 9 SKYRIŲ „ADMINISTRAVIMAS“

IVADAS

9.1. Komisija palankiai vertina bendrą Audito Rūmų išvadą, kad klaidų lygis išlaidų kategorijos „Administravimas“ išlaidose nebuvo reikšmingas. Kai tinkama, Komisija imsis tolesnių veiksmų dėl Audito Rūmų nustatytų problemų. Kalbant apie išmokas šeimai iš kitų šaltinių, Komisija sustiprino įgyvendinamas kontrolės priemones; ji taip pat patobulino naudojamą platformą ir darbuotojams skirtą pranešimą.

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

9.9. Kalbant apie išlaidas, susijusias su programinės įrangos licencijomis, Komisija su programinės įrangos pardavėju derėjosi dėl vienkartinės išmokos susitarimo. Komisija sumokėjo sumą, dėl kurios buvo susiderėta ir susitarta su programinės įrangos pardavėju.

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS

9.17. Išmokų šeimai klausimas yra itin sudėtingas ir ne visiškai priklauso Komisijos jurisdikcijai: nacionalinės išmokos šeimai priklauso nuo vis sudėtingesnių ir įvairių situacijų šeimoje, kai kuriais atvejais taip pat nuo šeimos pajamų viršutinės ribos ir net nuo konkrečios vaikų padėties.

Svarbių organizacinių pokyčių pastaruoju metu įvyko Belgijoje (kur nacionalines išmokas gali gauti 80 % darbuotojų), kai išmokų šeimai srities kompetencija iš federacinės valstybės buvo perduota savivaldybėms ir regionams, atsižvelgiant į vaiko gyvenamąją vietą, skirtingas sumas, priklausančias nuo vaikų gimimo datos ir kt. Siekdama imtis veiksmų dėl šių pokyčių, Komisija sugriežtino taikomas kontrolės priemones; ji taip pat patobulino naudojamą platformą ir darbuotojams skirtą pranešimą.

9.2 rekomendacija. Komisija

Komisija pritaria šiai rekomendacijai ir jau ėmėsi būtinų priemonių, kad paskatintų darbuotojus vykdyti savo įsipareigojimus:

- patobulino savo IT priemonę SYSPER deklaracijoms koduoti;
- sistemingai informuoja darbuotojus apie jų prievolės atnaujinti asmens duomenis arba tuomet, kai jie bendrauja su Individualių išmokų administravimo ir mokėjimo biuru (PMO) išmokų šeimai klausimais, arba visiems darbuotojams reguliariai siųsdama naujienlaiškius.

Komisija taip pat sustiprino atitinkamą grupę, atsakingą už išmokas iš kitų šaltinių, kad, be kita ko, būtų atliekami reguliarūs patikrinimai pagal sąrašus iš vidaus duomenų bazių, siekiant tvarkyti / nustatyti visas neatnaujintas bylas arba atvejus, kai reikiamos deklaracijos dar nepateiktos.

**Metinė iš 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo
Europos plėtros fondų finansuojamos
veiklos 2020 finansinių metų ataskaita**

Turinys

	Puslapis
Bendrasis įvadas	296
I skyrius Finansinis 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF įgyvendinimas	299
II skyrius Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl EPF	302
Europos Komisijos atsakymai	329

Turinys

	Dalis
Įvadas	01–05
Trumpas Europos plėtros fondų aprašymas	02–05
I skyrius. Finansinis 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF įgyvendinimas	06–09
II skyrius. Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl EPF	I.–45
Europos Parlamentui ir Tarybai teikiamas Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF. Nepriklausomo auditoriaus ataskaita	I.–XXI.
Patikinimo pareiškimą patvirtinanti informacija	10–45
Audito apimtis ir metodas	10–15
Finansinių ataskaitų patikimumas	16
Operacijų tvarkingumas	17–26
Metinė veiklos ataskaita ir kitos valdymo priemonės	27–45
Išvada ir rekomendacijos	46–50
Išvada	46–47
Rekomendacijos	48–50
Priedai	
I priedas. EPF operacijų testavimo rezultatai	
II priedas. EPF mokėjimai 2020 m. pagal pagrindinį regioną	
III priedas. Veiksmų planų įgyvendinimo būklė	
IV priedas. Atsižvelgimas į rekomendacijas	

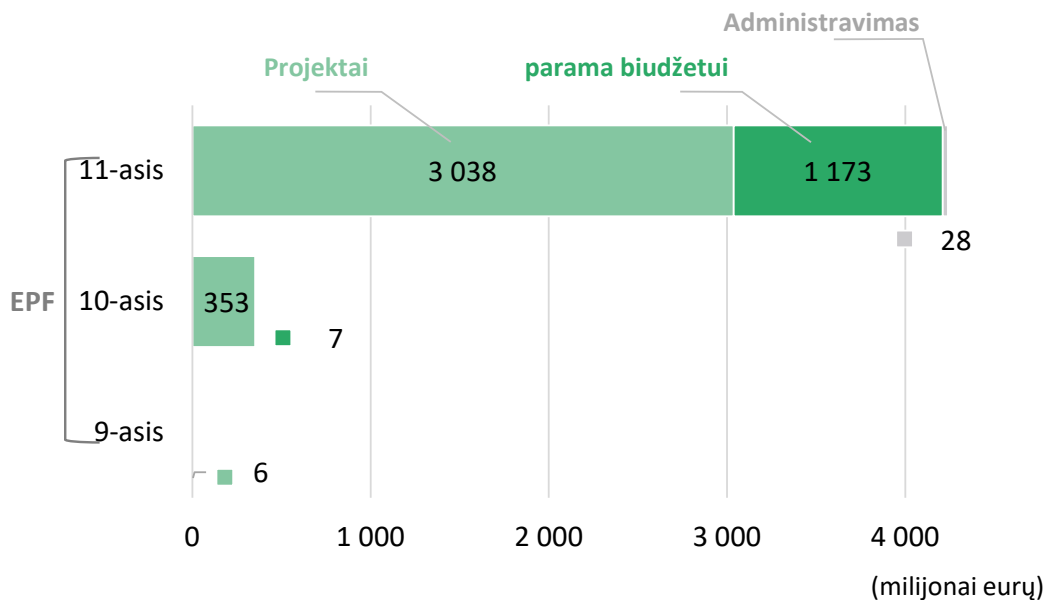
Išvadas

01 Šioje metinėje ataskaitoje pateikti mūsų nustatyti su 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondais (EPF) susiję faktai. **1 langelyje** pateikta 2020 m. šioje srityje vykdytos veiklos ir išlaidų apžvalga.

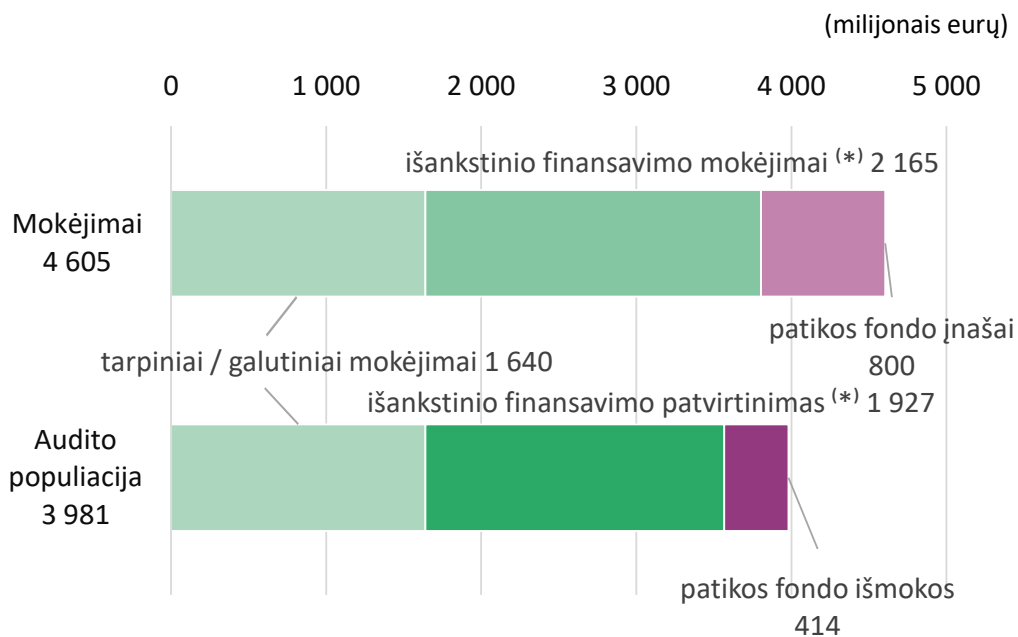
1 langelis

Europos plėtros fondai. 2020 m. finansinė apžvalga

Europos plėtros fondų (EPF) mokėjimai pagal biudžeto eilutes ir tipą

EPF mokėjimai ir audito populiacija

(*) Remiantis suderinta atspindimų operacijų apibrėžtimi (išsamiau žr. Audito Rūmų 2020 m. metinės biudžeto vykdymo ataskaitos **1.1 priedo 11** dalį).

Šaltinis: 2020 m. 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF konsoliduotos finansinės ataskaitos.

Trumpas Europos plėtros fondų aprašymas

02 Pradėta taikyti 1959 m., EPF buvo priemonė, kuria Europos Sąjunga (ES) iki 2020 m. pabaigos teikė Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno (AKR) šalims bei užjūrio šalims ir teritorijoms (UŠT) skirtą paramą vystomajam bendradarbiavimui. 2000 m. birželio 23 d. Kotonu 20 metų laikotarpiui pasirašytas *partnerystės susitarimas* (Kotonu susitarimas) buvo pagrindas, kuriuo reglamentuojami ES ryšiai su AKR šalimis ir UŠT¹. Pagrindinis šio susitarimo tikslas buvo mažinti ir ilginiui visai panaikinti skurdą. 2021–2027 m. daugiamečioje finansinėje programoje (DFP) vystomojo bendradarbiavimo pagalba Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno šalims yra įtraukta į Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę (KVTBP/„Globali Europa“), o UŠT teikiama vystomojo bendradarbiavimo pagalba įtraukta į Užjūrio asociacijos sprendimą. Tačiau 8-asis, 9-asis, 10-asis ir 11-asis EPF nebus įtraukti į ES bendrąjį biudžetą. Iki jų užbaigimo jie bus toliau įgyvendinami atskirai ir dėl jų bus teikiamos atskiros ataskaitos.

¹ Kotonu susitarimo nuostatų taikymas pratęstas iki 2021 m. lapkričio 30 d.

03 EPF ypatingi tuo, kad:

- a) valstybių narių įnašai grindžiami kvotomis, arba įnašų raktais, kuriuos nustato nacionalinės vyriausybės Europos Sąjungos Taryboje;
- b) juos valdo Komisija atskirai nuo ES bendrojo biudžeto ir Europos investicijų bankas (EIB);
- c) dėl tarpvyriausybinių EPF pobūdžio Europos Parlamentas vykdo labiau ribotą su jų veikla susijusią funkciją, palyginti su jo funkcija vystomojo bendradarbiavimo priemonių, finansuojamų iš ES bendrojo biudžeto, atveju; jis nedalyvauja nustatant ir skiriant EPF išteklius. Tačiau Europos Parlamentas yra *biudžeto įvykdymą* tvirtinanti institucija, išskyrus Investicijų priemonę, kurią valdo EIB, ir todėl ji nepatenka į mūsų audito apimtį^{2 3};
- d) EPF netaikomas *metinio* periodiškumo principas: EPF susitarimai paprastai sudaromi penkerių–septynerių metų įsipareigojimo laikotarpiui, o mokėjimai gali būti atlikti per daug ilgesnį laikotarpį.

04 Beveik visą⁴ EPF valdymą vykdo Komisijos Tarptautinės partnerystės generalinis direktoratas (INTPA GD), buvęs Tarptautinio bendradarbiavimo ir vystymosi generalinis direktoratas (DEVCO GD)⁵.

05 Šioje ataskaitoje nagrinėjamos išlaidos vykdomos 79 šalyse taikant daugybę įvairių metodų, pavyzdžiui, darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutartis, dotacijas, paramą biudžetui, *įgaliojimo susitarimus bei susitarimus dėl įnašų* ir programų sąmatas (žr. [II priedą](#)).

² Žr. 2015 m. kovo 2 d. Tarybos reglamento (ES) 2015/323 dėl 11-ajam Europos plėtros fondui taikomo finansinio reglamento 43, 48–50 ir 58 straipsnius (([OL L 58, 2015 3 3, p. 17](#))).

³ 2012 m. trišaliame EIB, Komisijos ir Audito Rūmų susitarime (2008 m. vasario 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 215/2008 dėl 10-ajam EPF taikomo finansinio reglamento 134 straipsnis ([OL L 78, 2008 3 19, p. 1](#))) nustatytos Audito Rūmų atliekamo šių operacijų audito taisyklės.

⁴ Išskyrus 1,44 % 2020 m. EPF išlaidų, kurias valdo Humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos generalinis direktoratas (ECHO GD).

⁵ DEVCO GD tapo INTPA GD 2021 m. sausio mėn.

I skyrius. Finansinis 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF įgyvendinimas

06 8-ojo EPF (1995–2000 m.) biudžetas sudarė 12,8 milijardo eurų, 9-ojo EPF (2000–2007 m.) – 13,8 milijardo eurų, o 10-ojo (2008–2013 m.) – 22,7 milijardo eurų.

07 Vidaus susitarimas dėl 11-ojo EPF⁶ įsteigimo (2015–2020 m.) įsigaliojo 2015 m. kovo 1 d. 2013–2015 m. lėšos buvo įsipareigosios taikant *pereinamojo laikotarpio priemonę*, siekiant užtikrinti tęstinumą, kol bus ratifikuotas 11-asis EPF. 11-ajam EPF tenka 30,5 milijardo eurų, iš kurių 29,1 milijardo eurų skirta AKR šalims, 364,5 milijono eurų – UŠT ir 1,1 milijardo eurų – administracinėms išlaidoms.

08 *2 langelyje* parodytas 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF išteklių panaudojimas 2020 m. ir bendrai.

⁶ OL L 210, 2013 8 6, p. 1.

2 langelis

EPF išteklių panaudojimas 2020 m. gruodžio 31 d.*

						(milijonais eurų)							
Padėtis 2019 m. pabaigoje			Biudžeto vykdymas 2020 finansiniais metais (grynasis) ⁶					Padėtis 2020 m. pabaigoje					
	Visa suma	Įvykdymo lygis ²	8-asis EPF ³	9-asis EPF ³	10-asis EPF	11-asis EPF ³	Visa suma	8-asis EPF	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	Visa suma	Įvykdymo lygis ²
A. IŠTEKLIAI ¹	76 764		-2	-69	-368	123	-316	10 376	15 279	21 061	29 731	76 447	
B. PANAUDOJIMAS													
1. Visuotiniai įsipareigojimai ⁴	73 309	95,5 %	0	-68	-110	2 798	2 620	10 375	15 268	20 978	29 309	75 929	99,3 %
2. Individualūs įsipareigojimai ⁵	67 683	88,2 %	0	-48	256	3 413	3 621	10 374	15 253	20 567	25 110	71 304	93,3 %
3. Mokėjimai	57 414	74,8 %	0	6	360	4 239	4 605	10 374	15 208	19 645	16 791	62 018	81,1 %
C. Neįvykdyti įsipareigojimai (B1–B3)	15 896	20,7 %						0	60	1 333	12 518	13 911	18,2 %
D. Turimas likutis (A–B1) ⁷	3 454	4,5 %						1	12	83	422	518	0,7 %

* Suapvalinti skaičiai.

¹ Apima 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF pradinius asignavimus, bendrąjį finansavimą, palūkanas, kitus išteklius ir pervedimus iš ankstesnių EPF.

² Kaip išteklių procentinė dalis.

³ Neigiamos sumos atitinka *panaikintus įsipareigojimus*.

⁴ Visuotiniai įsipareigojimai yra susiję su finansavimo sprendimais.

⁵ Individualūs įsipareigojimai yra susiję su atskiromis sutartimis.

⁶ Grynieji įsipareigojimai po įsipareigojimų panaikinimo. Grynieji mokėjimai po susigrąžinimų.

⁷ Turimas likutis apima nemobilizuojamą rezervą (nenaudojamas be vieningo Tarybos sprendimo).

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis 20120 m. 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF konsoliduotomis finansinėmis ataskaitomis. Pateikti skaičiai neapima EPF dalies, kurią valdo EIB.

09 Kiekvienais metais INTPA GD nusistato patikimo finansų valdymo ir efektyvaus išteklių naudojimo pagrindinius veiksmingumo rodiklius (PVR). Šie rodikliai rodo, kad nepaisant su COVID-19 krize susijusių sunkumų, 2020 m. INTPA GD pasiekė savo tikslus seną išankstinį finansavimą ir nepanaudotus įsipareigojimus sumažinti 35 %, o nebegaliojančias sutartis – 15 %. Tai lėmė pastaraisiais metais patobulintos procedūros (žr. [3 langelį](#)). Abu tikslai buvo nustatyti kaip bendras tikslas visai INTPA GD atsakomybės sričiai ir kaip konkretus tikslas EPF.

3 langelis

PVR, susiję su seno išankstinio finansavimo, nepanaudotų įsipareigojimų ir nebegaliojančių sutarčių mažinimu

2020 m. INTPA GD nusprendė nustatyti naują tikslą (jį padidindamas nuo 25 % iki 35 %) dėl PVR, susijusių su seno išankstinio finansavimo ir nepanaudotų įsipareigojimų mažinimu. 2020 m. abu rodikliai viršijo šiuos tikslus: senas išankstinis finansavimas buvo sumažintas daugiau nei perpus tiek EPF (56 %), tiek visos atsakomybės srities atveju (55 %). Seni nepanaudoti įsipareigojimai buvo sumažinti 40 % EPF atveju, o visos INTPA GD atsakomybės srities atveju – 41 %.

INTPA GD taip pat pasiekė savo tikslą užtikrinti, kad ne daugiau kaip 15 % pasibaigusių sutarčių vis dar būtų atviros sistemoje EPF atveju (14 %) ir visos INTPA GD atsakomybės srities atveju (11 %). Su EPF susiję PVR nuo 2017 m. nuolat gerėjo (2017 m. – 19 %, 2018 m. – 17 %, 2019 m. – 15 %) dėl 2017 m. nustatytų naujų procedūrų.

II skyrius. Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl EPF

Europos Parlamentui ir Tarybai teikiamas Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF. Nepriklausomo auditoriaus ataskaita

Nuomonė

I. Mes auditavome:

- a) 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF metinės finansinės ataskaitas, kurias sudaro balansas, finansinių rezultatų ataskaita, pinigų srautų ataskaita, grynojo turto pokyčių ataskaita ir patvirtinta 2020 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinio įgyvendinimo ataskaita;
- b) šiose ataskaitose atspindimų operacijų, kurių finansų valdymas yra Komisijos atsakomybė, teisėtumą ir tvarkingumą⁷.

Finansinių ataskaitų patikimumas

Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo

II. Mūsų nuomone, 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo 2020 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų EPF metinėse finansinėse ataskaitose šių EPF finansinė būklė 2020 m. gruodžio 31 d. ir tą dieną pasibaigusių metų jos operacijų rezultatai, pinigų srautai ir grynojo turto pokyčiai, vadovaujantis EPF finansiniu reglamentu ir apskaitos taisyklėmis, pagrįstomis tarptautiniu mastu pripažintais viešojo sektoriaus apskaitos standartais, visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai.

⁷ Atsižvelgiant į 11-ajam EPF taikomo Finansinio reglamento 43, 48–50 ir 58 straipsnius, šis patikinimo pareiškimas nėra taikomas tai EPF lėšų daliai, kurią valdo EIB.

Finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumas ir tvarkingumas

Pajamos

Nuomonė dėl pajamų teisėtumo ir tvarkingumo

III. Mūsų nuomone, 2020 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinėse ataskaitose atspindimos pajamos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos.

Išlaidos

Neigiamą nuomonę dėl išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo

IV. Mūsų nuomone, atsižvelgiant į Neigiamos nuomonės dėl išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo pagrindę aprašytų dalykų svarbą, 2020 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų finansinėse ataskaitose patvirtintos išlaidos yra reikšmingai paveiktos klaidų.

Pagrindas pareikšti nuomonę

V. Auditą atlikome remdamiesi IFAC tarptautiniais audito standartais (TAS) ir etikos kodeksais ir INTOSAI tarptautiniais aukščiausųjų audito institucijų standartais (TAAIS). Mūsų pagal šiuos standartus ir kodeksus nustatytos pareigos plačiau apibūdintos mūsų ataskaitos skirsnyje „Auditoriaus atsakomybė“. Taip pat laikėmės nepriklausomumo reikalavimų ir atlikome savo etines pareigas pagal Tarptautinių buhalterijų etikos standartų valdybos Buhalterijų profesionalų etikos kodeksą. Esame įsitikinę, kad savo nuomonei pagrįsti surinkome pakankamą ir tinkamą audito įrodymų.

Neigiamos nuomonės dėl išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo pagrindas

VI. 2020 m. pagal 8-ąją, 9-ąją, 10-ąją ir 11-ąją EPF į apskaitą įtrauktos išlaidos yra reikšmingai paveiktos klaidų. Mūsų įvertintas finansinėse ataskaitose patvirtintų išlaidų klaidų lygis yra 3,8 %.

Pagrindiniai audito dalykai

VII. Pagrindiniai audito dalykai – tai dalykai, kurie, mūsų profesiniu sprendimu, buvo svarbiausi mūsų einamojo laikotarpio finansinės būklės ataskaitų auditui. Šie dalykai buvo nagrinėjami mūsų bendro finansinės būklės ataskaitų audito kontekste ir rengiant susijusią audito nuomonę, tačiau apie juos neteikiame atskiros nuomonės.

Sukauptos sąnaudos

VIII. Įvertinome finansinėse ataskaitose pateiktas sukauptas sąnaudas, kurioms taikomas aukštas vertinimo lygis. 2020 m. pabaigoje Komisija įvertino, kad patirtos, bet paramos gavėjų dar nepraneštos tinkamos finansuoti išlaidos sudarė 5 452 milijonus eurų (2019 m. pabaigoje jos sudarė 5 074 milijonus eurų).

IX. Patikrinome šių sukaupų sumų įverčių skaičiavimus ir peržiūrėjome 30 pavienių sutarčių imtį, siekdami atsižvelgti į riziką, kad sukauptos sumos buvo nurodytos neteisingai. Atlikę šį darbą padarėme išvadą, kad galutinėse finansinėse ataskaitose pripažintos sukauptos sąnaudos buvo tinkamos.

Galimas Jungtinės Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos poveikis 2020 m. EPF finansinėms ataskaitoms

X. 2020 m. vasario 1 d. Jungtinė Karalystė (JK) nustojo būti ES valstybė narė. Abiem šalims sudarius susitarimą dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (toliau – Susitarimas dėl išstojimo), JK įsipareigojo likti EPF šalimi iki 11-ojo EPF ir visų ankstesnių nebaigtų EPF užbaigimo. JK prisiims tuos pačius įsipareigojimus kaip valstybės narės pagal vidaus susitarimą, kuriuo buvo įsteigtas 11-asis EPF, bei su ankstesniais EPF susijusius įsipareigojimus iki jų pabaigos.

XI. Susitarime dėl išstojimo taip pat nurodyta, kad tuo atveju, kai projektų sumos pagal 10-ąjį EPF arba ankstesnius EPF šio susitarimo įsigaliojimo dieną nebuvo įsipareigosios arba įsipareigojimai buvo panaikinti, Jungtinei Karalystei tenkanti tų sumų dalis nebus pakartotinai panaudota. Tas pats taikytina Jungtinei Karalystei tenkančiai 11-ojo EPF lėšų daliai, dėl kurios po 2020 m. gruodžio 31 d. nebus prisiimti įsipareigojimai arba įsipareigojimai bus panaikinti.

XII. Tuo remiantis, 2020 m. EPF finansinėms ataskaitoms nepadarytas joks finansinis poveikis, apie kurį reikėtų pranešti. Darome išvadą, kad EPF finansinės ataskaitos 2020 m. gruodžio 31 d. teisingai atspindi šią dieną buvusią išstojimo proceso padėtį.

Vadovybės atsakomybė

XIII. Pagal SESV 310–325 straipsnius ir 11-ojo EPF finansinį reglamentą, vadovybė yra atsakinga už EPF finansinių ataskaitų parengimą ir pateikimą, laikantis tarptautiniu mastu pripažintų viešojo sektoriaus apskaitos standartų, ir už jose atspindimų operacijų teisėtumą bei tvarkingumą. Ši atsakomybė apima vidaus kontrolės priemonių parengimą, įgyvendinimą ir palaikymą, siekiant parengti ir pateikti finansinės būklės ataskaitas, kuriose nėra reikšmingų dėl sukčiavimo ar

klaidų atsiradusių iškraipymų. Galutinė atsakomybė už EPF finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą tenka Komisijai.

XIV. Rengiant EPF finansines ataskaitas, Komisijai tenka atsakomybė įvertinti, ar EPF geba užtikrinti veiklos tęstinumą, atskleisti svarbius su tęstinumu susijusius dalykus ir taikyti veiklos tęstinumo prielaidą apskaitai, nebent jis ketina likviduoti subjektą ar nutraukti operacijas arba yra priverstas tą padaryti, neturėdamas kitos realios išeities.

XV. Komisija atsakinga už EPF finansinės atskaitomybės proceso priežiūrą.

Auditoriaus atsakomybė už EPF finansinių ataskaitų ir atspindimų operacijų auditą

XVI. Mūsų tikslai yra gauti pakankamą patikinimą dėl to, ar EPF finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o jose atspindimos operacijos yra teisėtos ir tvarkingos, ir, remiantis mūsų auditu, pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai patikinimo pareiškimą dėl finansinių ataskaitų patikimumo bei jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo. Pakankamas patikinimas užtikrina aukštą patikinimo lygį, tačiau jis nėra garantija, kad audito metu visuomet buvo nustatyti galimi reikšmingi iškraipymai ar neatitikties atvejai. Tokius atvejus gali nulemti sukčiavimas ar klaidos ir jie laikomi reikšmingais jei, imant atskirai ar subendrinus, galima pagrįstai tikėtis, jog jie darys įtaką bet kokiems ekonominiams sprendimams, priimamiems remiantis šiomis EPF finansinėmis ataskaitomis.

XVII. Atlikdami auditą pagal TAS ir TAAIS, per visą auditą remiamės profesine nuovoka ir laikomės profesinio skepticizmo principo. Mes taip pat:

- Nustatome ir įvertiname dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių reikšmingų iškraipymų EPF finansinėse ataskaitose ar susijusių operacijų reikšmingos neatitikties EPF teisiniam pagrindui riziką. Atsižvelgdami į šias rizikas, parengiame ir vykdome audito procedūras ir surenkame savo audito nuomonei pagrįsti pakankamus ir tinkamus audito įrodymus. Aptikti dėl sukčiavimo atsiradusius reikšmingus iškraipymus arba neatitiktį yra sudėtingiau nei tada, kai jie atsiranda dėl klaidų, kadangi sukčiavimas gali apimti sąmokslą, klastojimą, tyčinio pobūdžio neveikimą, klaidingų duomenų pateikimą arba vidaus kontrolės nepaisymą. Todėl yra didesnė rizika, kad tokie atvejai nebus aptikti.
- Susipažįstame su auditui svarbia vidaus kontrole tam, kad galėtume parengti tinkamas audito procedūras, bet ne tam, kad pareikštume nuomonę dėl vidaus kontrolės veiksmingumo.

- Įvertiname vadovybės taikomos apskaitos politikos tinkamumą ir vadovybės atliktų apskaitinių įvertinimų ir susijusios atskleistos informacijos pagrįstumą.
- Darome išvadą dėl vadovybės apskaitos veiklos tęstinumo principo tinkamumo ir, remdamiesi gautais audito įrodymais, nustatome, ar egzistuoja reikšmingas su įvykiais arba sąlygomis susijęs netikrumas, dėl kurio gali kilti reikšmingų abejonių dėl EPF gebėjimo toliau užtikrinti veiklos tęstinumą. Jei darome išvadą, kad toks reikšmingas netikrumas egzistuoja, savo ataskaitoje privalome atkreipti dėmesį į susijusią EPF finansinėse ataskaitose pateikiamą informaciją arba, jei ši pateikiama informacija yra netinkama, pakeisti savo nuomonę. Mūsų išvados pagrįstos audito įrodymais, gautais iki mūsų ataskaitos pateikimo dienos. Tačiau dėl būsimų įvykių arba sąlygų subjektas gali daugiau neužtikrinti veiklos tęstinumo.
- Įvertiname bendrą metinių finansinių ataskaitų pateikimą, struktūrą ir turinį, įskaitant visą atskleidžiamą informaciją, ir tai, ar metinėse finansinėse ataskaitose operacijos ir įvykiai pateikti teisingai.

XVIII. Su vadovybe aptariame, be kita ko, planuojamą audito apimtį ir tvarkaraštį bei reikšmingus audito metu nustatytus faktus, įskaitant bet kokius nustatytus reikšmingus vidaus kontrolės trūkumus.

XIX. Pajamų srityje tikriname visus valstybių narių įnašus ir imtį, sudarytą iš kito pobūdžio pajamų operacijų.

XX. Išlaidų srityje tikriname mokėjimų operacijas, kai išlaidos buvo padarytos, užregistruotos ir patvirtintos. Šis tikrinimas apima visas mokėjimų kategorijas (išskyrus avansus) jų išmokėjimo momentu. Išankstiniai mokėjimai tikrinami lėšų *gavėjui* pateikus jų tinkamo panaudojimo įrodymą ir institucijai ar įstaigai sutikus su tuo įrodymu ir patvirtinus išankstinį mokėjimą, o tai gali užsitęsti iki kitų metų.

XXI. Iš tų dalykų, kurie buvo aptarti su Komisija, nustatome tuos dalykus, kurie buvo svarbiausi einamojo laikotarpio EPF finansinių ataskaitų auditui ir todėl yra pagrindiniai audito dalykai. Apibūdiname šiuos dalykus savo ataskaitoje, nebent remiantis įstatymu ar kitu teisės aktu jų negalima viešai pateikti arba ypač retomis aplinkybėmis nustatome, kad dalykas neturėtų būti pateiktas mūsų ataskaitose, kadangi pagrįstai galima tikėtis, jog neigiamos tokio veiksmo pasekmės nusvers viešojo intereso naudą.

2021 m. liepos 8 d.

Pirmininkas
Klaus-Heiner LEHNE

European Court of Auditors
12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

Patikinimo pareiškimą patvirtinanti informacija

Audito apimtis ir metodas

10 Audito Rūmų 2020 m. metinės biudžeto vykdymo ataskaitos **1.1 priede** pateiktas mūsų audito principas ir metodika, taikomi ir EPF auditui.

11 Mūsų pastabos dėl EPF finansinių ataskaitų patikimumo yra pagrįstos 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF finansinės būklės ataskaitomis⁸, kurias patvirtino Komisija⁹, kartu su apskaitos pareigūno vadovybės pareiškimu, kurį gavome 2021 m. birželio 30 d. Testavome sumas ir atskleistą informaciją ir vertinome taikytus apskaitos principus bei bet kokius reikšmingus Komisijos parengtus įverčius ir bendrą finansinių ataskaitų pateikimą.

12 Audituodami operacijų tvarkingumą patikrinome 140 operacijų imtį, kuri yra reprezentatyvi visų EPF išlaidų rūšių atžvilgiu. Ją sudarė 21 operacija, susijusi su Skubiosios pagalbos Afrikai patikos fondu, 102 operacijos, kurioms leidimą suteikė

⁸ Žr. [Reglamento \(ES\) 2018/1877](#) 39 straipsnį.

⁹ Pagal EPF finansinį reglamentą; žr. [Reglamento \(ES\) 2018/1877](#) 38 straipsnį.

21 ES delegacija¹⁰, ir 17 mokėjimų, kuriuos patvirtino Komisijos būstinė¹¹. Visas imties dydis buvo 140 operacijų, o tai atitiko mūsų taikomą patikinimo modelį. Kai operacijose nustatėme klaidų, išanalizavome pagrindines priežastis, kad nustatytume galimus trūkumus.

13 Taip pat tikrinome dėl 2020 m.:

- a) visus valstybių narių įnašus ir imtį, sudarytą iš kito pobūdžio pajamų operacijų, pavyzdžiui, kitų šalių bendrojo finansavimo įnašus;
- b) kai kurias INTPA GD ir ES delegacijų naudojamąs sistemas, apimančias: i) Komisijos darbuotojų, išorės auditorių (dirbančių pagal sutartis su Komisija arba paramos gavėjais) ar priežiūros pareigūnų atliktas *ex ante* patikras prieš mokėjimų įvykdymą ir ii) stebėseną ir priežiūrą, visų pirma veiksmus, kurių imtasi po išorės auditų ir LKL tyrimo¹²;
- c) INTPA GD metinėje veiklos ataskaitoje (MVA) pateikiamos informacijos apie tvarkingumą patikimumą, rizikos sumų, būsimų pataisymų ir susigrąžinimų įvertinimo ir jų įtraukimo į Komisijos metinę valdymo ir veiklos ataskaitą (MVVA) metodikos nuoseklumą;
- d) veiksmus, kurių imtasi atsižvelgiant į ankstesnes mūsų rekomendacijas.

14 Kaip nurodyta **04** dalyje, INTPA GD įgyvendina didžiąją tiek iš ES bendrojo biudžeto, tiek iš EPF finansuojamų išorės pagalbos priemonių dalį. Mūsų pastabos dėl sistemų ir informacijos pateikimas MVA yra susiję su visa INTPA GD atsakomybės sritimi.

¹⁰ Afrikos Sąjunga, Beninas, Burkina Faso, Burundis, Žaliasis Kyšulys, Centrinės Afrikos Respublika, Kongo Demokratinė Respublika, Džibutis, Rytų Timoras, Gana, Gajana, Dramblio Kaulo Krantas, Jamaika, Malis, Mauritanija, Nigeris, Nigerija, Senegalas, Sudanas, Tanzanija ir Zimbabvė.

¹¹ INTPA GD: 138 mokėjimai; ECHO GD: du humanitarinės pagalbos mokėjimai.

¹² INTPA GD kasmet užsako LKL tyrimą, kad įvertintų klaidų lygį, kuris liko po visų valdymo patikrų, skirtų užkirsti kelią klaidoms, jas aptikti ir ištaisyti, visoje jo atsakomybės srityje. LKL tyrimas nėra patikinimo užduotis arba auditas; jis grindžiamas INTPA GD pateikta LKL metodika ir vadovu.

15 Dėl COVID-19 pandemijos nebuvo įmanoma atlikti vizitų vietoje ES delegacijose¹³. Todėl negalėjome atlikti tam tikrų audito procedūrų, visų pirma tikrinti, kaip vykdomos su atrinktomis operacijomis susijusios sutartys, ir buvo apribotas mūsų audito darbas. Turėjome pritaikyti savo metodą: atlikti operacijų ir projektų dokumentų peržiūras ir nuotoliniu būdu palaikyti ryšius su audituojamais subjektais.

Finansinių ataskaitų patikimumas

16 Audito metu nustatėme, kad finansinės ataskaitos nebuvo paveiktos reikšmingų iškreipimų.

Operacijų tvarkingumas

Pajamos

17 Pajamų operacijose nebuvo reikšmingo klaidų lygio.

Išlaidos

18 *I priede* pateikta operacijų testavimo rezultatų apžvalga. Iš 140 mūsų tikrintų operacijų, 36 (25,7 %) buvo klaidų. Remdamiesi 31 mūsų kiekybiškai įvertintomis klaidomis, vertiname, kad klaidų lygis yra 3,8 %¹⁴.

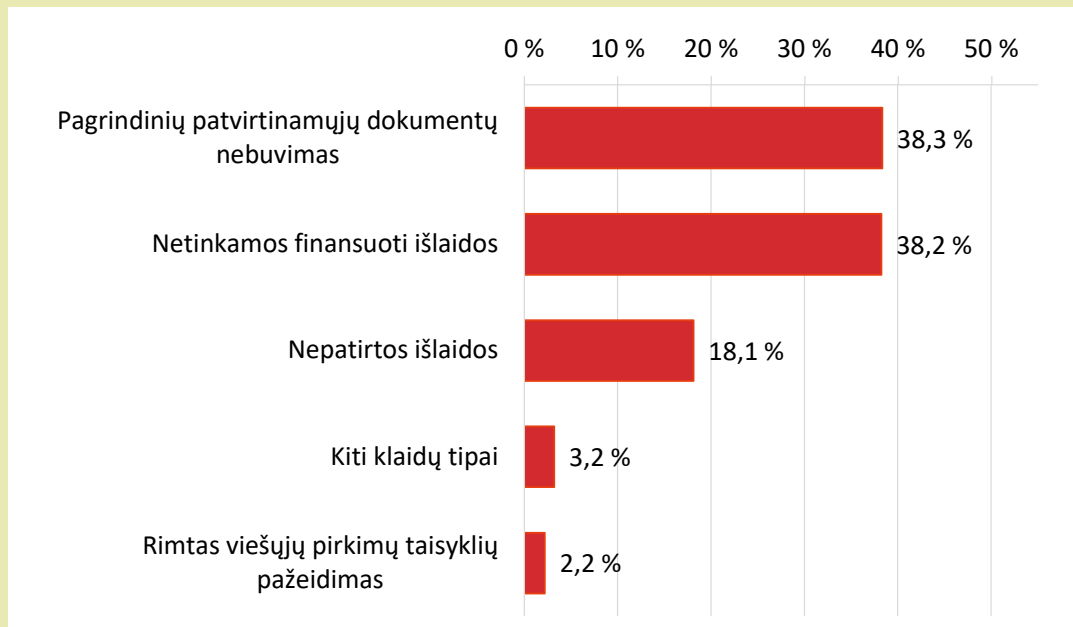
19 *4 langelyje* pateiktas mūsų 2020 m. įvertinto klaidų lygio pasiskirstymas pagal klaidų tipą.

¹³ Visi devyni audito vizitai (Malyje, Jamaikoje, Ganoje, Sudane, Gajanoje, Džibutyje, Rytų Timore, Afrikos Sąjungoje ir Zimbabvėje) buvo pakeisti dokumentų peržiūromis.

¹⁴ Savo klaidų apskaičiavimą grindžiame reprezentatyvia imtimi. Nurodytas skaičius yra tiksliausias įvertis. Esame 95 % įsitikinę, kad įvertintas klaidų lygis populiacijoje yra tarp 1,8 % ir 5,8 % (atitinkamai apatinė ir viršutinė klaidų ribos).

4 langelis

Įvertinto klaidų lygio pasiskirstymas pagal klaidų tipą

Šaltinis: Audito Rūmai.

20 *5 langelyje* pateikti mūsų kiekybiškai įvertintų klaidų pavyzdžiai (taip pat pagal klaidų tipą).

5 langelis

Nepatirtos išlaidos: nepagrįstai padidintos deklaruojamos išlaidos

Komisija patvirtino darbų sutartį su privačia įmone dėl drėkinimo tinklo plėtojimo Malyje. Bendra sutarties vertė buvo 15,6 milijono eurų, o ES įnašas sudarė 100 %. Tarpiniai mokėjimai pagal sutartį turėjo būti pagrįsti sutarties vykdytojo pateiktais ir sutarties priežiūrėtojo patikrintais faktiniais vertinimais. Palyginome 2019 m. spalio mėn. sąskaitos faktūros viename rangovo nurodytame punkte pateiktą vertinimą: iškastos medžiagos šalinimas; visa nurodyta suma – 288 729 eurais. Sutarties priežiūros vykdytojo patikrinti faktiniai įvertinimai parodė, kad deklaruota šio punkto suma buvo padidinta 32 304 eurais (11 %). Taip atsitiko dėl sutarties priežiūros vykdytojo padarytos korektūros klaidos teikiant ataskaitą.

Išlaidos, patirtos ne tinkamumo finansuoti laikotarpiu

Komisija su tarptautine organizacija sudarė susitarimą dėl dotacijos dėl Paliaubų ir pereinamojo laikotarpio saugumo priemonių stebėsenos mechanizmo įgyvendinimo finansavimo Pietų Sudane. Veiksmo išlaidos sudarė 9,2 milijono eurų, o ES įnašas – 100 %.

Patikrinome darbuotojų draudimo įmokas ir nustatėme, kad jos buvo atnaujintos visiems metams (nuo 2017 m. gegužės 1 d. iki 2018 m. balandžio 30 d.), nepaisant to, kad projektas baigėsi 2018 m. sausio 31 d.

Komisija laikėsi nuomonės, kad visa draudimo įmokos suma (221 340 eurų) buvo tinkama finansuoti, nors 25 % sumos (trijų mėnesių ekvivalentas, arba 49 069,52 euro) nesutapo su projekto įgyvendinimo laikotarpiu ir todėl neatitiko tinkamumo finansuoti reikalavimų.

Viešojo pirkimo klaida. Skaidrumo stoka viešojo pirkimo procedūroje

Komisija pasirašė darbų sutartį, siekdama sustiprinti apsirūpinimo maistu saugumą Kamerūno regione. Projekto naudos gavėjas dalį darbų subrangos būdu perdavė nevyriausybinei organizacijai (NVO). Ji, taikydama atvirą procedūrą, grindžiamą ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo kriterijumi, skyrė 5 131,66 euro vertės sutartį. Auditoriai nustatė, kad skiriant sutartį naudoti vertinimo kriterijai skyrėsi nuo skelbime apie konkursą paskelbtų kriterijų. Todėl pasiūlymas nebuvo tinkamas finansuoti.

Projektui priskirtos netinkamos finansuoti išlaidos

Komisija su tarptautine organizacija sudarė susitarimą dėl įgaliojimo, kuriuo siekiama visame pasaulyje skatinti veiksmus, skirtus smurtui prieš moteris bei mergaites ir žalingai praktikai panaikinti.

Peržiūrėjome tarptautinės organizacijos patirtas išlaidas ir patvirtinome, kad ji deklaravo 70,1 milijono eurų vertės išlaidas ir jas patvirtino Komisija. Mūsų patikros atskleidė, kad faktinės šio laikotarpio išlaidos buvo 37,0 milijono eurų. 33,1 milijono eurų skirtumą sudarė tarptautinės organizacijos įrašyti įsipareigojimai, su kuriais susijusios sumos dar nebuvo išleistos. Todėl ši suma nebuvo tinkama finansuoti.

21 Šiais metais Komisija ir jos įgyvendinantieji partneriai padarė daugiau klaidų operacijose, susijusiose su *dotacijomis* ir *susitarimais dėl įnašo bei įgaliojimo susitarimais* su tarptautinėmis organizacijomis, nei su kitais paramos būdais (pavyzdžiui, darbų, prekių ir paslaugų sutartimis) susijusiose operacijose. Iš 67 mūsų tikrintų šio tipo operacijų, 27-iose (40,3 %) buvo kiekybiškai įvertinamų klaidų, kurios sudarė 94,2 % įvertinto klaidų lygio.

22 Dėl penkių kiekybiškai įvertinamų klaidų ir trijų kiekybiškai neįvertinamų klaidų Komisija turėjo pakankamai informacijos, kad prieš patvirtindama išlaidas galėtų užkirsti tokioms klaidoms kelią arba jas aptikti ir ištaisyti. Jei Komisija būtų tinkamai pasinaudojusi visa savo turima informacija, įvertintas klaidų lygis būtų buvęs mažesnis 1,19 procentinio punkto. Nustatėme penkias kitas operacijas, kuriose buvo klaidų ir kurias išorės auditoriai bei priežiūros pareigūnai turėjo aptikti. Šios klaidos prie įvertinto klaidų lygio prisidėjo 0,1 procentinio punkto.

23 Be to, trys operacijos, kuriose buvo kiekybiškai įvertinamų klaidų¹⁵, buvo tikrintos atliekant auditą ar išlaidų patikrinimą. INTPA GD kontrolės sistema yra paremta *ex ante* patikromis¹⁶. Audito ir (arba) patikrinimo ataskaitose pateikta informacija apie iš tikrųjų atliktą darbą mums neleido įvertinti, ar klaidos galėjo būti aptiktos ir ištaisytos šių *ex ante* patikrų metu¹⁷.

24 Kaip ir ankstesniais metais, nustatytų klaidų dažnis, įskaitant kai kurias klaidas galutinėse išlaidų deklaracijose, kurių atžvilgiu buvo atlikti *ex ante* išorės auditai ir išlaidų tikrinimai, parodo šių patikrų trūkumus.

25 Tikrintose operacijose klaidų nebuvo trijose srityse. Tai – parama biudžetui (devynios operacijos), administracinės išlaidos (trys operacijos) ir operacijos, kai sąlyginis metodas buvo taikomas tarptautinėms organizacijoms vykdant kelių paramos teikėjų remiamus projektus (13 operacijų). Audito Rūmų 2020 m. metinės biudžeto vykdymo ataskaitos **8 skyriaus 8.9–8.12** dalyse pateikiama daugiau informacijos apie paramos biudžetui pobūdį ir sąlyginį metodą.

¹⁵ Tokios klaidos prie įvertinto klaidų lygio prisidėjo 0,24 procentinio punkto.

¹⁶ Bendrą kontrolės sistemą sudaro *ex ante* ir *ex post* patikros. *Ex ante* patikromis vertinamas išlaidų tinkamumas prieš sudarant sutartis ir patvirtinant išlaidas, o *ex post* patikros atliekamos po to, kai išlaidos jau patvirtintos. Pavyzdžiui, išorės auditas gali būti atliekamas *ex ante* (prieš patvirtinant mokėjimą) arba *ex post* (užbaigus projektą). Abiem atvejais gali būti susigrąžinamos paramos gavėjui išmokėtos lėšos; *ex ante* patikroje toks susigrąžinimas yra susijęs su pirmiau suteiktu išankstiniu finansavimu.

¹⁷ Ataskaitos neapima 100 % nurodytų išlaidų, jose taip pat nepateikiama pakankamai informacijos, kuri patvirtintų, ar punktai, kuriuose nustatėme klaidų, buvo įtraukti į jų imtį.

26 Kai kurios tarptautinės organizacijos¹⁸ suteikė tik ribotą prieigą prie dokumentų, pavyzdžiui, tik skaitymo formatu, todėl negalėjome padaryti peržiūrėtų dokumentų kopijų. Be to, viena tarptautinė organizacija abejojo mūsų įgaliojimais. Šios problemos trukdė planuoti ir vykdyti mūsų auditą ir lėmė pernelyg didelį vėlavimą audito grupei gauti prašomus dokumentus ir atlikti savo darbą. Dar vienu atveju tarptautinei organizacijai prašomus patvirtinamuosius dokumentus pateikti prireikė daugiau kaip devynių mėnesių. Sutartyje dėl ES veikimo¹⁹ nustatyta Audito Rūmų teisė jiems persiųsti bet kokius dokumentus arba informaciją, reikalingus jų užduočiai atlikti. Susijusias pastabas anksčiau pateikėme savo 2018 m. metinėje ataskaitoje²⁰ ir Nuomonėje Nr. 10/2018²¹.

Metinė veiklos ataskaita ir kitos valdymo priemonės

27 2012–2018 m. kiekvienoje metinėje veiklos ataskaitoje INTPA GD pateikė išlygų dėl atspindimų operacijų tvarkingumo. 2019 m. jis priėmė veiksmų planą, skirtą trūkumams, susijusiems su jo kontrolės sistemos įgyvendinimu, šalinti.

28 Praėjusiais metais pranešėme apie patenkinamą pažangą, padarytą įgyvendinant 2018 m. veiksmų planą; iš 13-os veiksmų septyni buvo užbaigti, vienas iš jų buvo įvykdytas iš dalies, du buvo tebevykdomi, du – atšaukti, vienas – neįvykdytas, bet sujungtas su kitu veiksmu.

29 Savo 2019 m. veiksmų plane INTPA GD pakoregavo veiksmų skaičių iki devynių. Aštuoni iš šių veiksmų buvo perkelti iš ankstesnių metų ir buvo priimta nauja priemonė, kuria siekiama patobulinti INTPA GD LKL tyrimo metodiką ir vadovą. Iki 2021 m. balandžio mėn. buvo užbaigti septyni veiksmai ir du tebevykdomi.

¹⁸ Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacija (UNESCO), Tarptautinė plėtros asociacija (TPA) ir Jungtinių Tautų vaikų fondas (UNICEF).

¹⁹ Audito Rūmų teisė gauti dokumentus nustatyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 287 straipsnyje. „Iš biudžeto išmokas gavę fiziniai ar juridiniai asmenys Audito Rūmų prašymu teikia jiems bet kokius dokumentus bei informaciją, reikalingus atliekant savo užduotį.“

²⁰ Žr. mūsų 2018 m. metinės ataskaitos dėl EPF 19 dalį.

²¹ Nuomonės 10/2018 dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonės 18 dalis.

30 Savo 2020 m. veiksmų plane INTPA GD panašiai pakoregavo veiksmų skaičių – šį kartą iki septynių. Penki iš šių veiksmų buvo perkelti iš ankstesnių metų ir įtraukti du nauji veiksmai: išankstinio finansavimo perteklinio patvirtinimo sumažinimas ir naujų techninių užduočių naudojimo išlaidų patikrinimui vertinimo atlikimas. Kai kuriems veiksams, pavyzdžiui, dotacijų sutarčių sąlygų supaprastinimui, poveikį darė su IT sistemomis susijusios techninės problemos. Kitus, pavyzdžiui, informuotumo apie dažnai pasitaikančias klaidas užtikrinimo veiksmą, paveikė COVID-19 pandemija. Iki 2021 m. balandžio mėn. trys veiksmai buvo užbaigti, o keturi – tebevykdomi (žr. *III priedą*).

2020 m. LKL tyrimas

31 2020 m. INTPA GD devintąjį likutinio klaidų lygio (LKL) tyrimą jo vardu atliko išorės rangovas. Tyrimo tikslas – įvertinti klaidų, kurios nebuvo aptiktos vykdant visas INTPA GD valdymo patikras, kurių paskirtis – užkirsti kelią tokioms klaidoms, jas aptikti ir ištaisyti visoje jo atsakomybės srityje, skaičių, kad būtų galima padaryti išvadą dėl tų patikrų veiksmingumo. Šis tyrimas yra svarbus elementas, kuriuo generalinis direktorius grindžia patikrinimo pareiškimą ir kuriuo prisidedama prie MVVA atskleistos informacijos apie išorės veiksmų tvarkingumą.

32 2020 m. LKL tyrimui INTPA GD taikė 480²² operacijų imties dydį (lygiai tokį patį kaip 2019 m.). Todėl jis galėjo pateikti ne tik bendrą klaidų lygį išlaidoms, finansuotoms iš ES bendrojo biudžeto ir iš EPF biudžeto, bet ir atskirus klaidų lygius šioms dviem sritims. Penktus metus iš eilės tyrimo metu buvo įvertinta, kad bendras LKL neviršija Komisijos nustatytos 2 % *reikšmingumo ribos* (2016 m.: 1,67 %; 2017 m.: 1,18 %; 2018 m.: 0,85 %; 2019 m.: 1,13 % ir 2020 m.: 0,95 %).

33 LKL tyrimas nėra *patikrinimo užduotis* arba auditas; jis grindžiamas INTPA GD pateikta LKL metodika ir vadovu. Nustatėme trūkumų, kurie gali prisidėti prie nepakankamo likutinio klaidų lygio įvertinimo.

34 Šių metų audito metu vėl nustatėme kelis pagrindinius veiksnys, kurie iškraipė LKL. Pirmasis veiksnys buvo trūkumai, nustatyti su tam tikromis tarptautinėmis organizacijomis sudarytame finansiniame ir administraciniame pagrindų susitarime (FAFA). Šiuo susitarimu ribojamas išlaidų tikrinimo metu tikrintinų punktų skaičius ir galimybė susipažinti su audito įrodymais. 2020 m. Komisija sutiko apriboti išlaidų tikrinimo imčių dydį, taip pat leisti tik nuotolinę prieigą prie elektroninių kopijų ir

²² Kai kurių imtį sudarančių operacijų reikšmė yra didesnė nei *imties intervalas*, todėl galutinis imties dydis buvo 412 operacijos.

uždrausti saugoti patvirtinamųjų dokumentų kopijas, kurias saugo tarptautinės organizacijos. Taigi, jei sutartis su viena iš šių tarptautinių organizacijų jau buvo audituota, LKL rangovas negalėjo toliau sistemingai atlikti tolesnio tyrimo ir pasikliovė ankstesniu darbu, neatsižvelgiant į šio darbo apimtį ir (arba) rangovo pasitikėjimą juo.

35 Antrasis veiksnys buvo operacijų, kurių LKL visiškai arba iš dalies priklausė nuo ankstesnio kontrolės darbo, dalis. Ši dalis buvo 17 % susijusi su visišku pasikliovimu ir 37 % – su daliniu pasikliovimu²³. Šių operacijų atveju rangovas rėmėsi ankstesniu darbu, atliktu pagal INTPA GD kontrolės sistemą, pavyzdžiui, projektų finansiniais auditais ir nepriklausomų trečiųjų šalių atliktais išlaidų patikrinimais bei Komisijos patikromis. Per didelis kliovimasis ankstesniu kontrolės darbu prieštarauja LKL tyrimo tikslui, t. y. nustatyti klaidas, kurios liko nenustatytos vykdant šias patikras.

36 Trečia, atlikto darbo analizė rodo, kad 97 % LKL deklaruoto klaidų lygio buvo susiję su dotacijomis ir sutartimis su tarptautinėmis organizacijomis ir valstybių narių agentūromis²⁴. Tai galima laikyti didele klaidų rizika. Paramos biudžetui priemonėje, priešingai, nebuvo klaidų ir gali būti laikoma, kad su ja susijusi klaidų rizika yra maža. Išskyrus operacijas, kuriomis buvo pasikliauta visiškai ar iš dalies, išsamiai buvo patikrintos tik 6 dotacijų operacijos (iš viso 6,3 milijono eurų, arba 0,3 % visos imties vertės²⁵), tačiau taip buvo patikrintos 58 paramos biudžetui operacijos (809,6 milijono eurų, arba 30,5 % visos imties vertės)²⁶. Sutelkus dėmesį į populiacijos mažos rizikos sritis, sumažėja galimybė nustatyti faktines klaidas.

37 Ketvirtasis veiksnys – INTPA GD LKL apskaičiavimo metodas. Pirma, jis suteikia rangovui plačią veiksmų laisvę nuspręsti, ar yra pakankamai logistinių ir teisinių priežasčių, dėl kurių nebūtų galima laiku susipažinti su operacijos dokumentais ir todėl įvertinti klaidų lygio. Antra, Komisija prie likutinio klaidų lygio pridėjo 5 % rizikos priedą, kaip ir 2019 m. Vis dėlto nėra aišku, kaip Komisija nustatė 5 % rizikos priedą. Taigi šis metodas nebūtinai atspindi faktinį su tikrinama operacija susijusį likutinį klaidų lygį.

²³ 2019 m. 20 % – su visišku pasikliovimu ir 38 % – su daliniu pasikliovimu.

²⁴ Tiesioginio valdymo dotacijos sudarė 37 % klaidų lygio, o netiesioginio valdymo kartu su tarptautinėmis organizacijomis ir valstybių narių agentūromis – 60 %.

²⁵ 412 operacijų, kurių vertė – 2 099 milijonai eurų.

²⁶ Į imtį iš viso buvo įtrauktos 108 dotacijos; taigi jų peržiūrėta tik 5,6 %. Priešingai, imtyje buvo tik 61 paramos biudžetui operacija, t. y. išsamiai peržiūrėta 95 % operacijų.

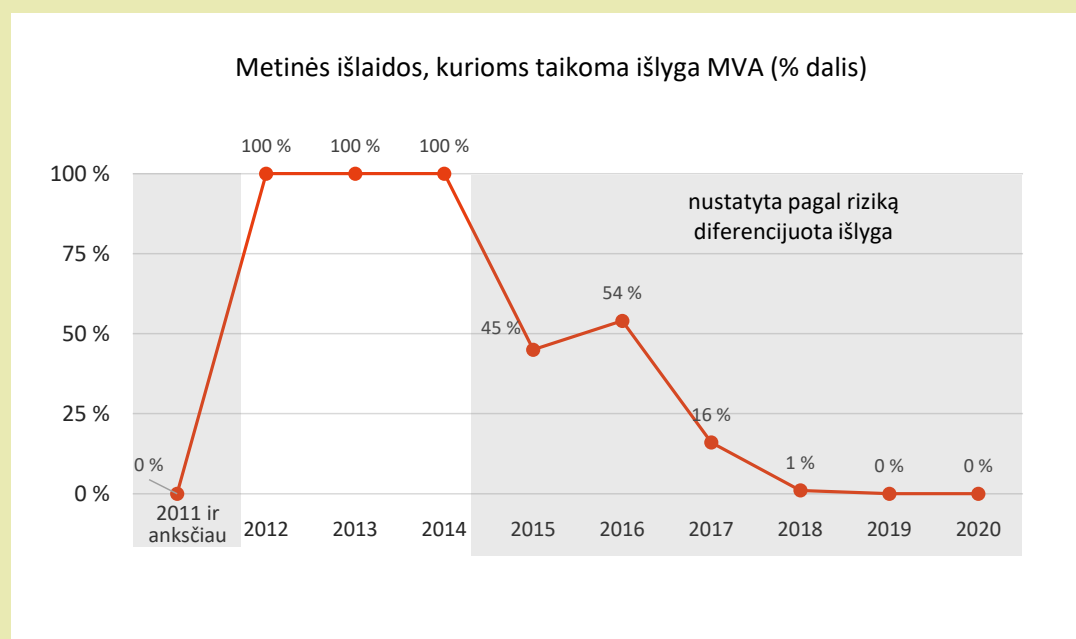
38 Be to, LKL tyrimą reglamentuojančioje reguliavimo sistemoje ir INTPA GD ir LKL rangovo sutartyje nesprenžžiama sukčiavimo rizikos problema ir ji neminama. Nėra procedūros, pagal kurią rangovas būtų įpareigotas pranešti Komisijai apie įtariamo sukčiavimo atvejus, susijusius su ES biudžetu, nustatytus jo LKL darbo metu.

2020 m. metinės veiklos ataskaitos peržiūra

39 Generalinio direktoriaus patikinimo pareiškime, pateiktame 2020 m. MVA, nėra jokių išlygų, nes dvi 2018 m. likusios išlygos buvo panaikintos, o naujų išlygų nepateikta. 2018 ir 2019 m. INTPA GD reikšmingai sumažino išlygų taikymo sritį (t. y. išlaidų, kurioms jos taikomos, dalį). [6 langelyje](#) parodyta 2010–2020 m. laikotarpio kiekvienų metų MVA pateiktų išlygų taikymo sritis.

6 langelis

2010–2020 m. INTPA GD MVA išlygos

Šaltinis: Audito Rūmai.

40 Kaip ir 2019 m. metinėje ataskaitoje, manome, kad 2020 m. MVA išlygų nebuvimas yra nepagrįstas ir kad tai iš dalies lėmė LKL tyrimo trūkumai.

41 Kita priežastis, kodėl nėra išlygų, yra ta, kad 2019 m. Komisija pirmą kartą taikė *de minimis* taisyklę²⁷, pagal kurią išlyga nereikalinga, jeigu atskira išlaidų sritis, kuriai ji būtų taikoma, sudaro mažiau nei 5 % visų mokėjimų, o jos finansinis poveikis yra mažesnis nei 5 milijonai eurų. Todėl kai kuriais atvejais išlygos nebedaromos tada, kai jos buvo padarytos ankstesniais metais, net jei atitinkama rizika išlieka. Pavyzdys būtų tiesioginio valdymo dotacijos, kurios laikomos didelės rizikos sritimi, kaip nurodyta INTPA GD rizikos analizėje. Nepateikus išlygų, nepateikiamas tikras ir teisingas INTPA GD visos atsakomybės srities rizikos vaizdas.

42 Mūsų pastabos dėl LKL tyrimo taip pat turi poveikį su rizika susijusių sumų įverčiams, nes šie įverčiai nustatyti remiantis tyrimu. INTPA GD vertinimu, visa su rizika susijusi suma atliekant mokėjimą yra 66,24 milijono eurų²⁸ (1 % 2020 m. išlaidų), o visa su rizika susijusi suma užbaigiant programą yra 52,82 milijono eurų²⁹. INTPA GD vertinimu, 13,4 milijono eurų (20 %) rizikos veikiamos sumos atliekant mokėjimą vėlesniais metais bus pataisyta (ši suma vadinama taisomąja geba).

43 Atsižvelgdamas į mūsų 2019 m. EPF metinėje ataskaitoje pateiktą rekomendaciją, INTPA GD pirmiau nurodytą taisomosios gebos sumą sumažino susigrąžinimų, kuriuos lėmė LKL tyrime nustatyti faktai, verte.

44 INTPA GD taip pat siekia pagerinti savo duomenų, naudojamų taisomajai gebai apskaičiuoti, kokybę. 2020 m. jis tęsė mokymo ir informuotumo didinimo veiklą lėšų susigrąžinimo ir apskaitos duomenų kokybės srityse³⁰. Kaip ir ankstesniais metais, INTPA GD atliko tikslines sugrąžinimo pavedimų patikras, kad būtų ištaisyti nustatyti neatitikimai. Peržiūrėjome 2020 m. taisomosios gebos apskaičiavimą. Atlikę 54 % (pagal vertę) visos susigrąžintų lėšų populiacijos testus, savo imtyje klaidų nenustatėme.

²⁷ MVA kontekste *de minimis* taisyklė susijusi su Komisijos organizacinio valdymo tarybos sprendimu nustatyti finansinių išlygų ribą.

²⁸ Tai yra atitinkamų išlaidų sumos, kuri buvo patvirtinta metų laikotarpiu, bet neatitinka sutartinių ir reglamentavimo nuostatų, galiojusių atliekant mokėjimą, geriausias konservatyvus įvertis.

²⁹ Žr. INTPA GD 2020 m. MVA, p. 37.

³⁰ Specialus ES delegacijų vietos darbuotojų mokymas apie susigrąžinimo pavedimų pateikimo gaires.

45 Siekiant dar labiau padidinti Komisijos finansinių ataskaitų nuoseklumą generaliniuose direktoratuose, 2020 m. buvo sukurta finansinių rezultatų suvestinė, kurią sudaro šeši rodikliai³¹. Du iš šių rodiklių, t. y. *visuotinių įsipareigojimų įsisavinimas* ir laiku atliekami mokėjimai, 2020 m. buvo taikomi EPF ir patikos fondams. Kalbant apie *visuotinių įsipareigojimų įsisavinimą*, INTPA GD pasiekė 95 % ES biudžeto ir 94 % EPF biudžeto rezultatą. Laiku atliekamų mokėjimų atveju INTPA GD pasiekė 98 % ES biudžeto ir 97 % EPF.

³¹ Finansinių rezultatų suvestinė – tai šešių standartinių finansinių rodiklių rinkinys visai Europos Komisijai. Jos tikslas – palyginti kiekvieną Komisijos tarnybą. Šie rodikliai yra: 1) *įsipareigojimų asignavimų vykdymas*, 2) *įsipareigojimų asignavimų prognozių įgyvendinimas*, 3) *mokėjimų asignavimų vykdymas*, 4) *mokėjimų asignavimų prognozių įgyvendinimas*, 5) *visuotinių įsipareigojimų asignavimų įsisavinimas*, 6) laiku atliekami mokėjimai.

Išvada ir rekomendacijos

Išvada

46 Remiantis bendrais audito įrodymais, 2020 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų EPF finansinėse ataskaitose jų finansinė būklė, tą dieną pasibaigusių finansinių metų operacijų rezultatai, pinigų srautai ir grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, atsižvelgiant į Finansinio reglamento nuostatas ir apskaitos pareigūno patvirtintas apskaitos taisykles.

47 Remiantis bendrais audito įrodymais, 2020 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiais finansiniais metais:

- a) EPF pajamų operacijų nepaveikė reikšmingas klaidų lygis;
- b) EPF mokėjimų operacijos buvo paveiktos reikšmingo klaidų lygio (žr. **18–24** dalis). Remdamiesi savo operacijų testavimu, vertiname, kad klaidų lygis sudaro 3,8 % (žr. **I priedą**).

Rekomendacijos

48 **IV priede** pateikti mūsų atliktos tolesnių veiksmų peržiūros, kaip buvo įgyvendintos šešios mūsų 2017 m. metinėje ataskaitoje³² pateiktos rekomendacijos (INTPA GD visiškai įgyvendino³³ penkias rekomendacijas, vieną – dauguma atžvilgių), metu nustatyti faktai.

49 Taip pat pateikiame savo tolesnių veiksmų peržiūros, susijusios su mūsų 2018 m. ir 2019 m. metinėse ataskaitose³⁴ pateiktomis rekomendacijomis, kurios turėjo būti

³² Atlikdami šių metų tolesnių veiksmų tikrinimą, pasirinkome savo 2017 m. metinę ataskaitą, kadangi, kaip įprasta, turėjo praeiti pakankamai laiko, per kurį Komisija turėjo įgyvendinti mūsų rekomendacijas.

³³ Šios tolesnės peržiūros metu buvo siekiama patikrinti, ar atsižvelgiant į mūsų rekomendacijas buvo imtasi taisomųjų priemonių, o ne įvertinti jų įgyvendinimo veiksmingumą.

³⁴ Mūsų 2018 m. metinėje ataskaitoje pateiktos rekomendacijos ir mūsų 2019 m. metinėje ataskaitoje pateikta 2 rekomendacija turėjo būti įgyvendintos iki 2020 m. pabaigos. Todėl jos pateiktos **III priede**.

įgyvendintos iki 2020 m. pabaigos, nustatytus faktus. Manome, kad dvi mūsų 2018 m. rekomendacijos buvo įgyvendintos kai kuriais atžvilgiais. Mūsų 2019 m. metinėje ataskaitoje pateikta 2 rekomendacija nebuvo įgyvendinta.

50 Remdamiesi šia peržiūra ir savo 2020 m. nustatytais faktais bei padarytomis išvadomis, rekomenduojame Komisijai:

1 rekomendacija. Visapusiška ir savalaikė prieiga prie dokumentų

Imtis veiksmų, kad tarptautinės organizacijos suteiktų Audito Rūmams visapusišką, neribotą ir savalaikę prieigą prie dokumentų, būtinų mūsų užduočiai atlikti pagal SESV, o ne tik skaitymo formatu (žr. 26 dalį).

Terminas: iki 2021 m. pabaigos.

2 rekomendacija. Išlygos dėl I visų didelės rizikos sričių

Pateikti išlygas dėl visų sričių, kuriose nustatytas aukštas rizikos lygis, neatsižvelgiant į joms tenkančią visų išlaidų dalį ir jų finansinį poveikį (žr. 41 dalį)³⁵.

Terminas: iki 2021 m. MVA paskelbimo

3 rekomendacija. LKL tyrimo rangovo ataskaitų dėl įtariamo sukčiavimo teikimas

Nustatyti prievolės LKL tyrimo rangovui pranešti Komisijai apie bet kokius įtariamo sukčiavimo atvejus, susijusius su ES biudžetu, nustatytus jo su LKL tyrimu susijusio darbo metu (žr. 38 dalį).

Terminas: iki 2022 m. pabaigos

³⁵ Ši rekomendacija taip pat buvo įtraukta į 2019 m. EPF metinę ataskaitą. Jos įgyvendinimo terminas buvo „paskelbus INTPA GD 2020 m. MVA“.

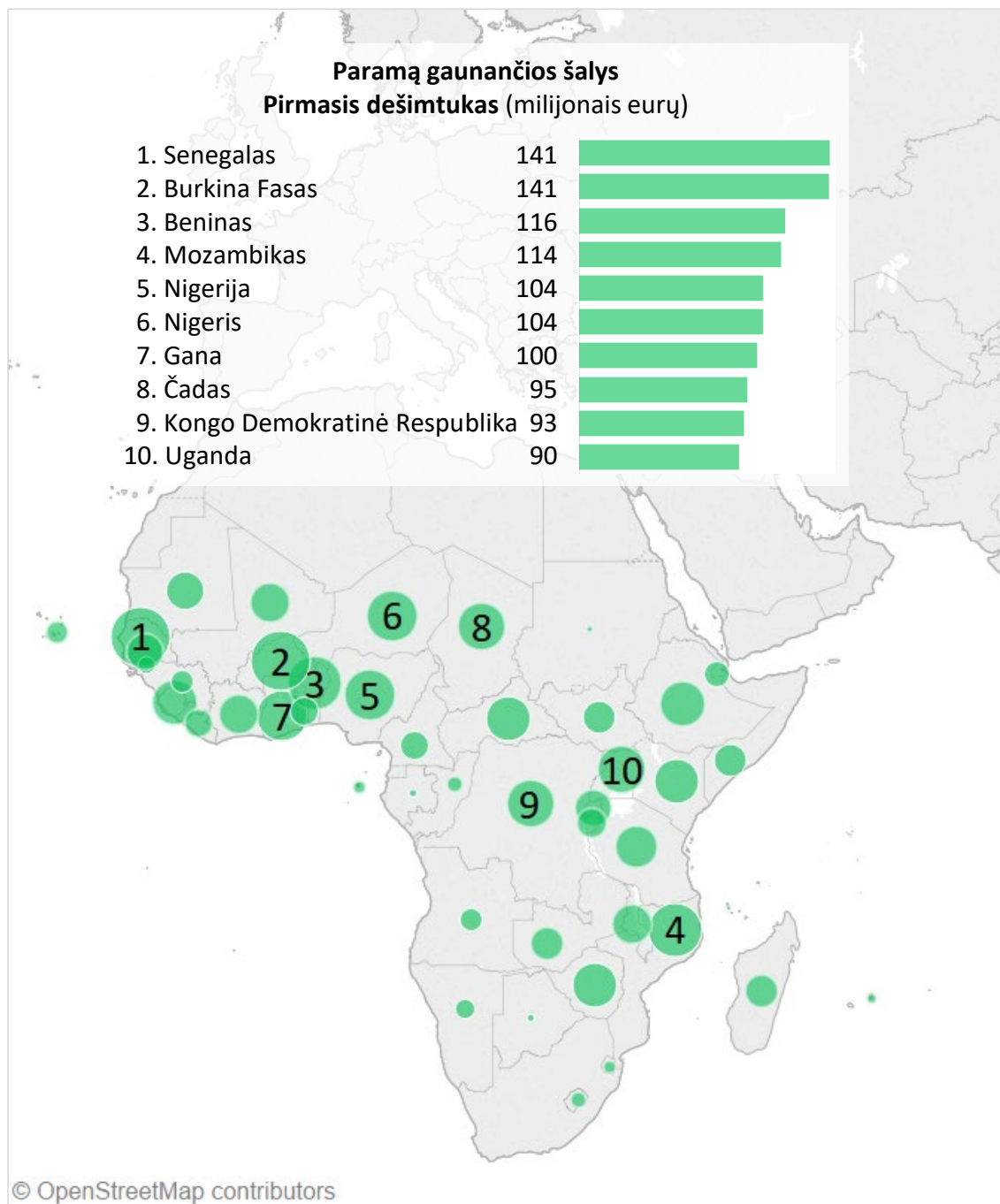
Priedai

I priedas. EPF operacijų testavimo rezultatai

	2020	2019
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA		
Iš viso operacijų:	140	140
ĮVERTINTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS		
Įvertintas klaidų lygis	3,8 %	3,5 %
Viršutinė klaidų riba (VKR)	5,8 %	
Apatinė klaidų riba (AKR)	1,8 %	

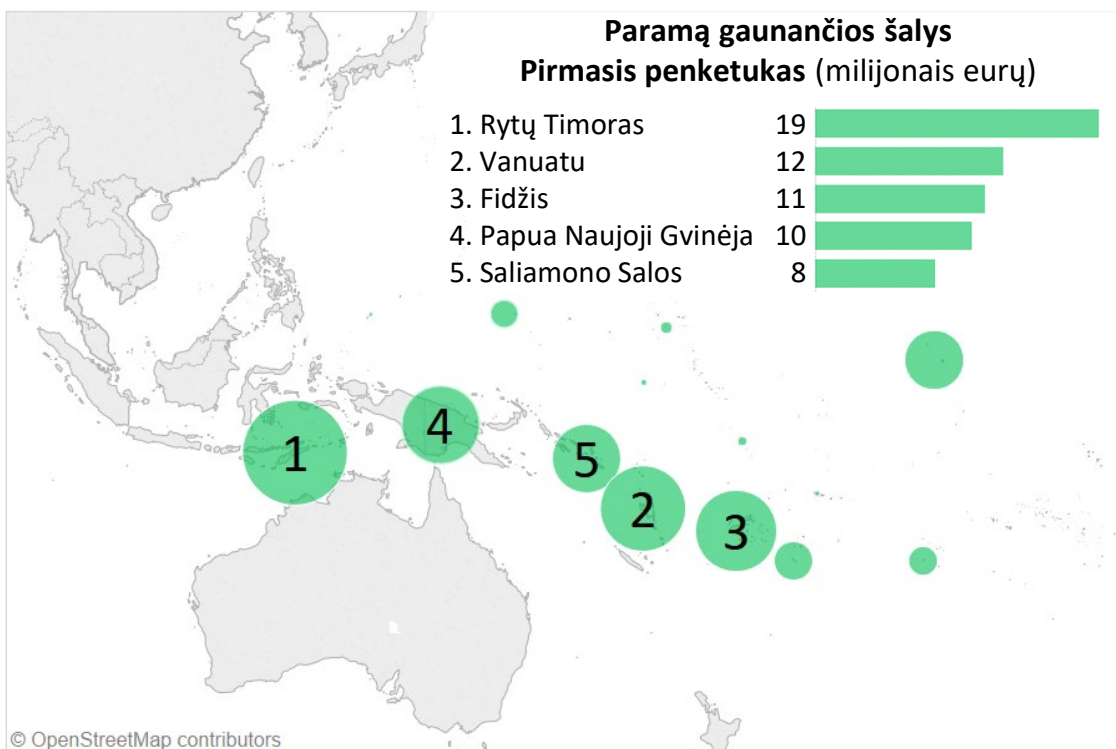
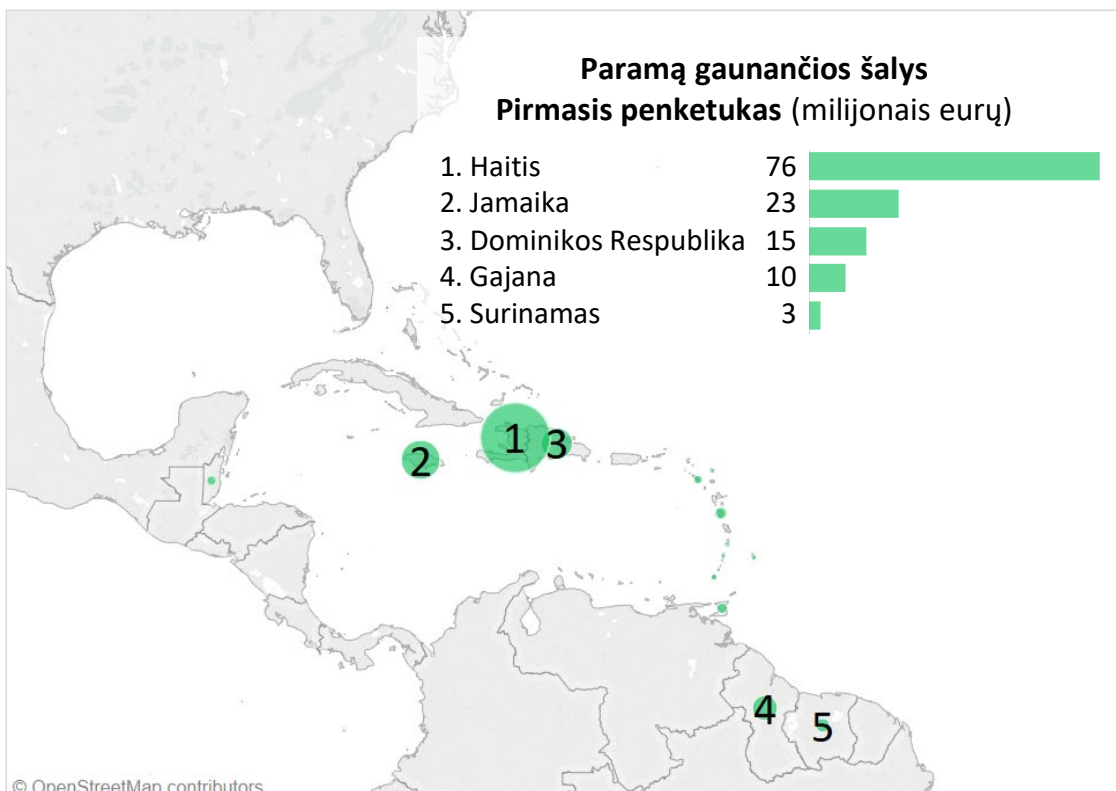
II priedas. EPF mokėjimai 2020 m. pagal pagrindinį regioną

Europos plėtros fondo mokėjimai. Afrika

Šaltinis: Map background © OpenStreetMap dalininkai, licencijuoti pagal [Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0](#) licenciją (CC BY-SA).

Europos plėtros fondo mokėjimai – Karibų ir Ramiojo vandenyno valstybės

Šaltinis: Map background © OpenStreetMap dalininkai, licencijuoti pagal [Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0](#) licenciją (CC BY-SA).

III priedas. Veiksmų planų įgyvendinimo būklė

2018 m. veiksmų planas		Būklė. 2020 m. MA (2021 m. balandžio mėn.)	
A.1	Supaprastinti ir paaiškinti dotacijų skyrimo procedūras ir sutartines sąlygas		vykdomas
A.2	Nuolat informuoti apie dažnai pasitaikančias klaidas finansų ir dokumentų valdymo srityje, susijusias su sutarčių dėl dotacijų įgyvendinimu		įvykdytas
B.1	Parengti programos sąmatos naudojimo mažinimo ir alternatyvų skatinimo strategiją, siekiant supaprastinimo ir ekonominio efektyvumo		atšauktas (laikomas įgyvendintu)
B.2	Įgyvendinti „Kontrolės stiprinimo pagal programos sąmatas veiksmų planą“		atšauktas
C.1	Sustiprinti pagrindinio padalinio A3 įgaliojimus, susijusius su ryšių su tarptautinėmis organizacijomis koordinavimu visais lygmenimis (įskaitant ryšius kontrolės srityje).		atšauktas
C.2	Dėti pastangas, kad techninės užduotys būtų naudojamos išlaidoms tikrinti (tikrinti išlaidas, kurias taikant netiesioginio valdymo principą patyrė tarptautinės organizacijos)		įvykdytas
C.3	Tęsti ir stiprinti bendradarbiavimą su tarptautinėmis organizacijomis, siekiant tvariai mažinti klaidų skaičių		įvykdytas
C.4	Suderinti ramsčių vertinimui skirtas technines užduotis su FR peržiūros reikalavimais		įvykdytas
C.5	Įdiegti veiksmingą ir ekonomiškai efektyvią sąnaudų apskaitos metodų vertinimo ir priėmimo sistemą		neįvykdytas (sujungtas su D2 veiksmu)
C.6	Laipsniškai su bent dviem tarptautinėmis organizacijomis partnerėmis užtikrinti tarpusavio pasiklovimą operacijų, kurioms taikomas netiesioginis valdymas, auditais		iš dalies įvykdytas (sujungtas su D1)
D.1	Didinti audito ir tikrinimo užduočių nuoseklumą ir suderinamumą		įvykdytas
D.2	Patikslinti ir skatinti taikyti supaprastintą išlaidų apmokėjimą (2018 m. naujas veiksmas)		įvykdytas
D.3	Patikslinti ir skatinti rezultatais grindžiamo finansavimo naudojimą (2018 m. naujas veiksmas)		vykdomas

2019 m. veiksmų planas			
A.1	Supaprastinti ir paaiškinti dotacijų skyrimo procedūras ir sutartines sąlygas	●	vykdomas
A.2	Nuolat informuoti apie dažnai pasitaikančias klaidas finansų ir dokumentų valdymo srityje, susijusias su sutarčių dėl dotacijų įgyvendinimu.	●	įvykdytas
B.1	Parengti programos sąmatos naudojimo mažinimo ir alternatyvų skatinimo strategiją, siekiant supaprastinimo ir ekonominio efektyvumo	●	įvykdytas
C.2	Dėti pastangas, kad techninės užduotys būtų naudojamos išlaidoms tikrinti (tikrinti išlaidas, kurias taikant netiesioginio valdymo principą patyrė tarptautinės organizacijos)	●	įvykdytas
C.3	Tęsti ir stiprinti bendradarbiavimą su tarptautinėmis organizacijomis, siekiant tvariai mažinti klaidų skaičių	●	įvykdytas
D.1	Didinti audito ir tikrinimo užduočių nuoseklumą ir suderinamumą	●	įvykdytas
D.2	Patikslinti ir skatinti taikyti supaprastintą išlaidų apmokėjimą	●	įvykdytas
D.3	Patikslinti ir skatinti rezultatais grindžiamo finansavimo naudojimą	●	vykdomas
D.4	Patobulinti LKL tyrimo metodiką ir vadovą (naujas veiksmas 2019 m.)	●	įvykdytas
2020 m. veiksmų planas			
A.1	Supaprastinti ir paaiškinti dotacijų skyrimo procedūras ir sutartines sąlygas	●	vykdomas
A.2	Nuolat informuoti apie dažnai pasitaikančias klaidas finansų ir dokumentų valdymo srityje, susijusias su sutarčių dėl dotacijų įgyvendinimu	●	įvykdytas
B.1	Tęsti ir stiprinti bendradarbiavimą su tarptautinėmis organizacijomis, siekiant tvariai mažinti klaidų skaičių	●	įvykdytas
C.1	Patikslinti ir skatinti rezultatais grindžiamo finansavimo naudojimą	●	vykdomas
C.2	Patobulinti LKL tyrimo metodiką ir vadovą (naujas veiksmas, pagrįstas VP 2019/D4)	●	įvykdytas
C.3	Sumažinti išankstinio finansavimo perteklinį tvirtinimą (naujas veiksmas)	●	vykdomas
C.4	Atlikti techninių užduočių naudojimo išlaidų patikroms vertinimą (naujas veiksmas)	●	vykdomas

Šaltinis: Europos Komisijos 2018, 2019 ir 2020 m. veiksmų planai.

IV priedas. Atsižvelgimas į rekomendacijas

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
2017	Rekomenduojame Komisijai: 1 rekomendacija: Atidžiai stebėti LKL tyrimo įgyvendinimą, ypač tai, kad sprendimai visiškai pasikliauti visapusiškai atitiktų metodiką ir būtų pagrįsti.	X ³⁶					
	2 rekomendacija: MVA vėl atskleisti LKL tyrimo trūkumus.	X ³⁷					
	3 rekomendacija: Imtis ryžtingų priemonių, kad būtų faktiškai laikomasi gairių dėl išlaidų patvirtinimo, siekiant išvengti per didelių sumų patvirtinimo.		X				

³⁶ Siekdama išvengti visiško kliovimosi dideliu operacijų skaičiumi, 2018 m. Komisija LKL tyrimo rangovui pateikė gaires, o 2019 m. – papildomas instrukcijas.

³⁷ LKL tyrimo trūkumus INTPA GD pateikia savo MVA.

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
	4 rekomendacija: Imtis priemonių, siekiant užtikrinti, kad AITF operacijų atveju išlaidomis būtų pripažįstamos tik patirtos išlaidos.	X ³⁸					
	5 rekomendacija: Nustatyti PVR, skirtą avansinių įnašų, kurie buvo sumokėti patikos fondams, vystymuisi, stebėti.	X ³⁹					
	6 rekomendacija: Pasiūlyti sprendimą dėl su biudžetu ir atskaitomybe susijusių EPF neatitikimų, kaip dalį šiuo metu vykdomų laikotarpio po Kotonu susitarimų skirtų tyrimų.	X ⁴⁰					

³⁸ Komisija atliko galiojančių sutarčių pataisymus, atsižvelgdama tik į patirtas išlaidas kaip patvirtintas išlaidas; Komisija ėmėsi priemonių, kad nebūtų priimti įsipareigojimai ir įverčiai, Afrikos infrastruktūros patikos fondo (ES-AITF) finansinėse ataskaitose nurodyti kaip išlaidos.

³⁹ Išankstinių įnašų į patikos fondus vystymasis stebimas pagal Biudžeto GD parengtą vystymosi balansą ir patikos fondo metinėse finansinėse ataskaitose pateiktus grynuosius įnašus.

⁴⁰ Komisija pateikė pasiūlymą dėl naujo KVTBP / „Globali Europa“ reglamento, į kurį įtrauktas EPF integravimas į ES bendrąjį biudžetą, todėl Europos Parlamentas taip pat gali prižiūrėti EPF paramą AKR šalims.

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
2018	1 rekomendacija: Imtis priemonių siekiant sustiprinti prievolę tarptautinėms organizacijoms Audito Rūmų prašymu perduoti jiems visus dokumentus ar informaciją, kurių reikia jų užduočiai atlikti, kaip numatyta SESV.			X			
	2 rekomendacija: Patobulinti LKL tyrimo metodiką ir vadovą, kad juose būtų išsamesnių gairių dėl klausimų, kuriuos nustatėme šioje ataskaitoje, ir jais būtų galima tinkamai remtis DEVCO GD atliekant rizikos vertinimą dėl išlygų.			X			
2019	2 rekomendacija: Teikti išlygas visoms sritims, kuriose nustatyta didelė rizika, neatsižvelgiant į tai, kokia bendrų išlaidų dalis tenka toms sritims ir koks tų sričių finansinis poveikis.				X		

Šaltinis: Audito Rūmai.

**Europos Komisijos atsakymai dėl
metinės iš 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo
Europos plėtros fondų finansuojamos
veiklos 2020 finansinių metų ataskaitos**

**KOMISIJOS ATSAKYMAI Į EUROPOS AUDITO RŪMŲ 2020 M. METINĖS ATASKAITOS
„METINĖ IŠ 8-OJO, 9-OJO, 10-OJO IR 11-OJO EUROPOS PLĖTROS FONDŲ
FINANSUOJAMOS VEIKLOS ATASKAITA“ PASTABAS**

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

Išlaidos

5 langelis.

- Nepatirtos išlaidos: nepagrįstai padidintos deklaruojamos išlaidos

Komisija pripažįsta šį nustatytą faktą, kad tai įvyko dėl rangovo priežiūros vykdytojo, kuriam tenka pagrindinė atsakomybė už su atliktais darbais susijusių matavimų ir kiekių kontrolę, padarytos korektūros klaidos. Komisija pažymi, kad galutinė peržiūra atliekama po to, kai pasibaigus darbų sutarčiai pateikiama galutinė ataskaita.

- Išlaidos, patirtos ne tinkamumo finansuoti laikotarpiu

Komisija pripažįsta šį nustatytą faktą, bet norėtų atkreipti dėmesį į tai, kad Paliaubų ir pereinamojo laikotarpio saugumo priemonių stebėsenos mechanizmo sutartys yra didesnio projekto dalis ir metinis draudimas buvo atnaujintas atliekant pratęsimo pakeitimą.

Atsižvelgiant į Afrikos taikos priemonės veiksmų pobūdį, tarp vieno ir kito veiksmų yra tęstinumas. Šiuo atveju tai grindžiama tuo, kad draudimo dalis, kuri viršija atrinktos sutarties tinkamumo finansuoti laikotarpį, bus panaudota atliekant kitą veiksmą.

- Viešojo pirkimo klaida. Skaidrumo stoka viešojo pirkimo procedūroje

Komisija pripažįsta šį nustatytą faktą ir norėtų atkreipti dėmesį į tai, kad dėl realios padėties vietoje kartais gali tekti priimti skubius sprendimus, būtinus viešojo konkurso procedūros praktinei sėkmei užtikrinti.

- Projektui priskirtos netinkamos finansuoti išlaidos

Komisija pripažįsta šią apskaitos klaidą, bet pabrėžia, kad perteklinio tvirtinimo klaidos paprastai ištaisomos sutarties pabaigoje.

26. Komisija norėtų atkreipti dėmesį į tai, kad susitarimuose dėl įnašo ir įgaliojimo susitarimuose su tarptautinėmis organizacijomis yra sutartinių nuostatų dėl galimybės susipažinti su dokumentais. Komisija ir toliau atkreips organizacijų partnerių dėmesį į tai, kad Audito Rūmams reikia teikti būtiną informaciją.

2020 m. LKL tyrimas

31. LKL tyrimas yra svarbus elementas, kuriuo grindžiamas generalinio direktoriaus pareiškimas, bet tai **nėra vienintelis patikinimo šaltinis**. INTPA GD taiko **išsamią vidaus kontrolės sistemą ir kontrolės strategiją**, apimančią visą įgyvendinimo ciklą. Kaip aprašyta metinėje veiklos ataskaitoje, visi kontrolės sistemos elementai yra **patikinimo elementai**.

33. Komisija nelaiko ir niekada nelaikė LKL tyrimo patikinimo užduotimi ar auditu. Jis turi konkrečių tikslą ir yra grindžiamas atskira metodika.

Tai atskleidžiama LKL tyrime ir INTPA GD metinėje veiklos ataskaitoje, kurioje **teisingai ir sąžiningai pateikiama išsami vadovybės informacija**. Komisija nemano, kad tyrimui taikomi apribojimai, dėl kurių klaidos gali būti nepakankamai įvertintos.

34. Komisija mano, kad LKL yra tinkamas ir itin reprezentatyvus.

Komisija pažymi, kad:

- **JT organizacijos ir Europos Komisija iš tiesų yra sudariusios bendrąjį pagrindų susitarimą**, kuriame numatomos patikrinimų kontrolės priemonės.
- Kai rangovui nesuteikiama galimybė susipažinti su būtinais patvirtinamaisiais dokumentais, atsiranda klaidų.
- Pagal Finansinį reglamentą reikalaujama, kad subjektai, kuriems pavesta netiesiogiai valdyti ES lėšas, įrodytų finansų valdymo lygį ir **ES finansinių interesų apsaugą**, kurie yra lygiaverčiai Komisijos užtikrinamiems lygiams. Tai patikrinama atliekant subjekto *ex ante* ramsčio įvertinimą.

Kalbant apie **pasiklovimą ankstesniu kontrolės darbu**, LKL rangovas neturėtų aiškinti **Fafa priemonių** kaip tolesnių LKL tyrimo pagrindinių testų apribojimo.

Kelios klaidos, apie kurias pranešta, yra susijusios su operacijomis, dėl kurių anksčiau atliktas patikrinimo darbas, bet dėl kurių nustatytos klaidos tikriausiai pasikartotų netestuotoje tiriamojoje visumoje. Todėl nepakankamo tokių operacijų klaidų deklaravimo rizika gerokai sumažinama.

35. Komisija mano, kad **pernelyg pasikliauti ankstesniu kitų auditorių atliktu kontrolės darbu nereikėtų** ir kad 2020 m. LKL tyrime tokio pernelyg didelio pasiklovimo nebuvo.

Visiškai pasikliaujama tik kvalifikuotų auditorių darbu pagal Komisijos pasirašytą audito pagrindų sutartį arba Audito Rūmų atliktu darbu. Visiškas pasiklovimas atskiros operacijos atveju reiškia, kad tos operacijos pagrindinių testų atlikti nereikia. Tačiau visos kitos procedūros vis vien taikomos. Visiško pasiklovimo atvejų procentinė dalis nuo 20 % 2019 m. sumažėjo iki 17 % 2020 m.

Dalinio pasiklovimo atveju atliekami testai yra išsamesni ir apima pagrindinius testus, taip siekiama, kai įmanoma, išskirti klaidą.

36. LKL tikslas – nustatyti **reprezentatyvų klaidų lygį visai EPF tiriamajai visumai**. Jeigu dėmesys būtų sutelktas į didelės rizikos sritis šioje tiriamojoje visumoje, tokio rezultato nebūtų. Būtent todėl LKL imtis sudaroma atliekant pinigine verte pagrįstą atranką. Tai reiškia, kad tikimybė, kad sutartis bus užbaigta pasirinktu laikotarpiu, yra visiškai proporcinga jos vertei. Todėl galima manyti, jog LKL tyrimo rezultatai yra reprezentatyvūs dėl visų INTPA užbaigtų sutarčių.

Į didesnę klaidų riziką, susijusią su dotacijos sutarčių ir susitarimų dėl įnašo sudarymu su tarptautinėmis organizacijomis, atsižvelgiama sutarties laikotarpiu atliekant daug patikrinimo kontrolės procedūrų. Svarbu pabrėžti, kad papildomos kontrolės procedūros vykdomos dėl visų operacijų pagal susitarimus dėl dotacijų ir įnašo, įskaitant **visiško ir dalinio pasiklovimo** atvejus. Iš tikrųjų apie klaidas dažnai pranešama dėl operacijų, kuriomis buvo pasikliaujama.

Operacijų, kuriose yra mažesnė klaidų tikimybė (pvz., paramos biudžetui), skaičiaus sumažinimas būtų nesuderinamas su LKL tyrimo tikslu.

37. Komisija nemano, kad **įverčiai** yra „pagrindinis veiksnys, kuris iškraipė LKL“. Kaip Komisija pranešė dar 2019 m., įverčiai yra itin reti: 2020 m. iš 412 atrinktų operacijų tokių atvejų buvo septyni. Dviem atvejais tai buvo konfidencialios sutartys; vienu atveju delegacija nevykdė veiklos šalyje;

trimis atvejais organizacija nebeegzistavo, tad ji negalėjo pateikti dokumentų; dar vienu atveju dokumentai sudegė kilus gaisrui.

Sprendimas įvertinti klaidą priimamas ne tik dėl to, kad nebuvo pateikti dokumentai. Tokiais atvejais bus išmatuota klaida. Įvertis apskaičiuojamas tik kai susiklosto ir yra tinkamai dokumentuotos konkrečios LKL vadove aprašytos aplinkybės, kurios nepalieka didelės veiksmų laisvės.

Pastaba dėl **rizikos priedo** jau buvo įtraukta į 2019 m. metinę ataskaitą dėl EPF ir su ja susijusius Komisijos atsakymus. Ir NEAR GD, ir INTPA GD naudojo rizikos priedą, kad patobulintų LKL metodikos nuostatas dėl įverčių.

5 % rizikos priedas yra labai atsargus metodas, kuriuo siekiama užtikrinti, kad klaidų lygis nebūtų įvertintas nepakankamai.

38. LKL metodikoje ir vadove nustatyta, kad rangovas turi suskirstyti galutines klaidas į dešimt skirtingų kategorijų, ir viena iš jų yra „**Sukčiavimas ir pažeidimai**“.

Be to, pagal reglamentus dėl kovos su pinigų plovimu visi dabartiniam LKL rangovui dirbantys asmenys privalo pranešti apie įtarimus dėl sukčiavimo. Taigi rangovas pagal įstatymą privalo pranešti apie bet kokią tokio pobūdžio veiklą.

39. Be **de minimis taisyklės, pagal kurią pateikiamos išlygos**, nustatymo, rengiant 2017 m. MVA ir 2020 m. MVA buvo vadovaujamas ta pačia metodika, pagal kurią nustatoma, ar dėl klaidų lygio turėtų būti daromos išlygos. Tai, kad 2020 m. MVA išlygų nėra, nereiškia, kad buvo sumažinta taikymo sritis. Tai reiškia, kad metodika taikoma griežtai.

40. LKL tyrimas – tai viena iš keleto patikinimo gavimo proceso priemonių. Trūkumai Komisijai gerai žinomi ir Komisija į juos atsižvelgia, vertindama valdymo sistemos stiprybes ir silpnybes. Komisijos nuomone, kartu visi šie elementai padeda užtikrinti, kad INTPA GD metinėje veiklos ataskaitoje pateikta valdymo informacija būtų teisinga ir objektyvi.

41. Komisija mano, jog taikoma **de minimis taisyklė**, pagal kurią generalinių direktorių metinėse veiklos ataskaitose (MVA) pateikiamos **išlygos**, turėtų būti taikoma ir toliau. Šios taisyklės tikslas – daugiausia dėmesio skirti tik svarbioms išlygoms, kartu išlaikant valdymo ataskaitų skaidrumą.

Išlygos, susijusios su atvejais, kai likutinis klaidų lygis viršija 2 % reikšmingumo ribą, nelaikomos esminėmis segmentams, kurie sudaro mažiau nei 5 % visų padalinio mokėjimų ir kurių finansinis poveikis yra mažesnis nei 5 mln. EUR. Todėl **kiekybinės išlygos**, kurios neviršija abiejų ribų, nereikalingos.

Priimdamos sprendimą dėl **išlygų nebuvimo** visos Komisijos tarnybos, įgyvendindamos visas Komisijos centrinių tarnybų gaires ir nurodymus, atlieka išsamią visų patikinimo aspektų peržiūrą.

Vis dėlto **visiškas** vadovybės ataskaitų **skaidrumas** užtikrinamas ir toliau: atvejai, kuriems buvo taikoma ši taisyklė, yra tinkamai nurodyti MVA. Šie atvejai atidžiai stebimi.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Komisija laikosi nuomonės, kad INTPA GD savo **MVA** pateikia **tikrą ir teisingą jai kylančios rizikos vaizdą** ir kad **de minimis** taisyklės nustatymas nedaro neigiamo poveikio bendram finansų valdymo vertinimui ir patikinimo pareiškimui.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Rekomendacijos

49. Komisija pabrėžia, kad, nors dvi 2018 m. rekomendacijos nėra visiškai įgyvendintos, INTPA GD ir toliau imasi veiksmų siekdamas spręsti Audito Rūmų nustatytas problemas, susijusias su LKL tyrimu ir bendradarbiavimu su tarptautinėmis organizacijomis, rengdamas dabartinį ir ankstesnį patikinimo pareiškimą (taip pat žr. Komisijos atsakymą į 1 rekomendaciją). Komisija pažymi, kad 2019 m. Audito Rūmų metinės ataskaitos 2 rekomendacija nebuvo įgyvendinta, nes jai nebuvo galima pritarti.

1 rekomendacija

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija ir toliau atkreips organizacijų partnerių dėmesį į tai, kad Audito Rūmams reikia teikti dokumentus ir informaciją, būtinus jų užduočiai atlikti. Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 26 dalies pastabas.

2 rekomendacija

Komisija nepitaria šiai rekomendacijai.

Nuo 2019 finansinių metų taikoma *de minimis* taisyklė, pagal kurią generalinių direktorių metinėse veiklos ataskaitose (MVA) pateikiamos išlygos. Šios taisyklės tikslas – daugiausia dėmesio skirti tik svarbioms išlygoms, kartu išlaikant valdymo ataskaitų skaidrumą.

Nepaisant to, ir toliau užtikrinamas visiškas valdymo ataskaitų skaidrumas (nes atvejai, kuriems buvo taikoma ši taisyklė, yra tinkamai nurodyti MVA). Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 41 dalies pastabas.

3 rekomendacija

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija įvertins galimybę į LKL metodiką arba audito technines užduotis įtraukti nuorodą, kad Komisijai tinkamu lygmeniu būtų oficialiai pranešama apie įtariamą sukčiavimo riziką.

AUTORIŲ TEISĖS

© Europos Sąjunga, 2021.

Europos Audito Rūmų pakartotinio naudojimo politika įgyvendinama pagal [Europos Audito Rūmų sprendimą Nr. 6–2019](#) dėl atvirųjų duomenų politikos ir pakartotinio dokumentų naudojimo.

Jeigu nenurodyta kitaip (pavyzdžiui, atskiruose pranešimuose dėl autorių teisių), ES priklausantis Audito Rūmų turinys yra licencijuojamas pagal licenciją „[Creative Commons Attribution 4.0 International](#)“ (CC BY 4.0). Tai reiškia, kad pakartotinis naudojimas yra leidžiamas, jeigu tai tinkamai pažymima ir nurodomi padaryti pakeitimai. Pakartotinai naudojantis subjektas negali iškreipti pirminės dokumentų prasmės ar minties. Audito Rūmai nėra atsakingi už bet kokius pakartotinio naudojimo padarinius.

Jūs privalote įgyti papildomų teisių, jeigu tam tikrame turinyje vaizduojami privatūs asmenys, kurių tapatybę galima nustatyti, pavyzdžiui, Audito Rūmų darbuotojų nuotraukose, arba jame pateikti trečiųjų asmenų kūriniai. Kai gaunamas leidimas, juo panaikinamas pirmiau minėtas bendrasis leidimas ir jame aiškiai nurodomi naudojimo apribojimai.

Siekiant naudoti ar atgaminti turinį, kuris nepriklauso ES, gali reikėti prašyti leidimo tiesiogiai iš autorių teisių turėtojų.

6 skyrius – 6.3 langelis:

© ABACO Group

8 skyrius – [8.1 priedas](#), EPF – [II priedas](#):

Žemėlapių fonas „© OpenStreetMap“ bendraautorių licencija, išduota pagal licenciją „[Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0](#)“ (CC BY-SA).

Programinei įrangai ar dokumentams, kuriems taikomos pramoninės nuosavybės teisės, pavyzdžiui, patentams, prekių ženklams, registruotiems dizainams, logotipams ir pavadinimams, Audito Rūmų pakartotinio naudojimo politika netaikoma ir leidimai dėl jų jums nesuteikiami.

Europos Sąjungos institucijų [europa.eu](#) domeno svetainėse pateikiamos nuorodos į trečiųjų asmenų svetaines. Audito Rūmai jų nekontroliuoja, todėl raginame peržiūrėti jose pateiktą privatumo ir autorių teisių politiką.

Europos Audito Rūmų logotipo naudojimas

Europos Audito Rūmų logotipas negali būti naudojamas be išankstinio Europos Audito Rūmų sutikimo.

Europos Audito Rūmai auditavo ES biudžeto pajamas ir išlaidas ir teikia nuomonę dėl metinių finansinių ataskaitų patikimumo bei pajamų ir išlaidų operacijų atitikties galiojančioms taisyklėms ir teisės aktams.

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

Europos Sąjungos
leidinių biuras